

JAARSTUKKEN 2024

ACHTKAR SPELEN

achtkarspelen
GEMEENTE

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Leeswijzer	4
1.3 2024 IN VOGELVLUCHT.....	6
2 BESLUITVORMING	19
3 JAARVERSLAG.....	20
3.1 Programma's	21
0. Bestuur en ondersteuning	22
1. Veiligheid.....	34
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	43
3. Economie.....	50
4. Onderwijs	55
5. Sport, cultuur en recreatie	63
6. Sociaal Domein.....	73
7. Volksgezondheid en milieu	95
8. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern.....	106
Overhead	114
3.2 Paragrafen.....	129
A - Lokale heffingen	130
B - Weerstandsvermogen en risicobeheersing	136
C - Onderhoud kapitaalgoederen	151
D - Financiering.....	154
E - Bedrijfsvoering.....	158
F - Verbonden partijen	165
G - Grondbeleid.....	190
H - Wet open overheid	193
4 JAARREKENING	195
4.1 Balans.....	196
4.2 Baten en lasten	199
4.3 Grondslagen financiële verslaglegging.....	205
4.4 Toelichting balans.....	209
4.5 Toelichting baten en lasten	228
4.6 Rechtmatigheidsverantwoording.....	230
4.7 Verantwoording Wet Normering Topinkomens.....	231
4.8 Single Information Single Audit	234
4.9 Controleverklaring accountant.....	239
5 BIJLAGEN	240
Bijlage A - Restantkredieten	241
Bijlage B - Overzicht subsidies aan instellingen.....	244
Bijlage C - Verloopoverzicht reserves.....	248

1.1 Inleiding

Een jaar van afscheid en van opbouw!

Het jaar 2024 heeft in het teken gestaan van afscheid van onze werkmaatschappij 8KTD en de opbouw van een nieuwe organisatie Achtkarspelen!

Met een succesvolle arbeidsmarktcampagne is eind 2024 de basis gelegd voor een nieuwe organisatie met veel nieuwe mensen die samen met de bestaande medewerkers met veel energie de schouders onder zetten.

2024 was tegelijkertijd een jaar van onzekerheid. Medewerkers moesten een keuze maken, teams werden uit elkaar gehaald en hier en daar was ongerustheid of de voorkeurs werkplek wel beschikbaar was.

Gelukkig is tijdens de verbouwing de winkel opengebleven. De dienstverlening is doorgegaan en met veel projecten is voortgang geboekt. Zorg is verleend, vluchtelingen zijn opgevangen en de gemeente ligt er keurig bij.

Door al deze ontwikkeling was de opmaak van deze jaarstukken een enorme uitdaging. Met vereende krachten en onder veel tijdsdruk ben ik er trots op dat we deze jaarrekening aan u kunnen presenteren.

De jaarrekening laat dankzij een aantal incidentele meevallers een positief saldo van 5,6 miljoen na reservemutaties zien.

Met de meicirculaire 2025 is het ravijn in het gemeentefonds is doorgeschoven naar 2028, compensatie voor de kosten voor jeugdzorg blijft achter en de herverdeling van het gemeentefonds blijft als een donkere wolk boven Achtkarspelen hangen. De lobby is in 2024 stevig gevoerd en gaat op volle kracht door.

Met het positieve resultaat kan de algemene reserve worden versterkt. Hierdoor kan de gemeente tegen een stootje!

Het college is trots op alle medewerkers voor de geweldige inspanning die in 2024 is geleverd.

Buitenpost, 10 juli 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,
Harjan Bruining, wethouder financiën

1.2 Leeswijzer

Vooraf

De jaarstukken horen bij de Planning & Control cyclus. In de meerjarenprogramma-begroting van de gemeente wordt op hoofdlijnen verteld wat de gemeenten willen bereiken en wat dat mag kosten.

De jaarstukken zijn opgesteld volgens de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de jaarstukken legt het college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad. De jaarstukken bestaan uit twee delen: het jaarverslag en de jaarrekening.

Jaarverslag

In het jaarverslag staat de verantwoording van beleid en bedrijfsvoering centraal. Dat gebeurt aan de hand van de W-vragen:

- wat wilden we bereiken?
- wat hebben we gedaan?
- wat is (nog) niet gelukt?
- wat heeft het gekost?

Jaarrekening

De jaarrekening is financieel van aard. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de financiën van de gemeente.

In deze leeswijzer wordt aangegeven wie welke rol heeft en hoe de indeling van de jaarstukken eruitziet.

Wie doet wat?

De wet Dualisering gemeentebestuur is bedoeld om de lokale politiek dichter bij de burger te brengen. Zo wordt bijvoorbeeld door de begroting de transparantie van het bestuur vergroot. In de begroting staan namelijk meetbare resultaten. De burger kan zien waar de lokale bestuurders zich mee bezighouden en welke resultaten er behaald worden.

Door het dualistisch werken hebben de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders andere rollen gekregen: het college bestuurt en de raad controleert. De raad bepaalt het beleid op hoofdlijnen en neemt de belangrijkste beslissingen. Het college bestuurt en voert alle besluiten van de gemeenteraad uit. In schema ziet het er als volgt uit:

Gemeenteraad		College	
kaderstellen	wat willen we en wat mag het kosten	besturen	wat doen we
controleren	wat is bereikt en hoeveel kostte het	verantwoorden	wat hebben we gedaan

Om slagvaardig te kunnen handelen heeft het college bevoegdheden gekregen om zelfstandig te handelen mits het binnen het beleids- en financiële kader past dat de raad heeft vastgesteld. De bedrijfsvoering is bijvoorbeeld een bevoegdheid van het college.

Opbouw van de jaarstukken

In de inhoudsopgave staan de verschillende hoofdstukken. Deze zijn als volgt.

2024 in Vogelvlucht

Voorafgaande aan de eigenlijke jaarstukken worden in een aantal infographics de belangrijkste financiële ontwikkelingen getoond. Vervolgens worden de belangrijkste opgaven en het beleidsinhoudelijke en financiële resultaat in 2024 benoemd.

Jaarverslag

Het jaarverslag is verdeeld in Programma's en Paragrafen zoals die ook voorkomen in de begroting.

De programma's bestaan uit een aantal vaste onderdelen:

- inhoudelijk, met daarin een korte beschrijving van het programma;
- financieel, de resultaten per programma inclusief een analyse;
- beleidsindicatoren die verplicht zijn op grond van het BBV. Deze informatie is afkomstig uit Waarstaatjegemeente.nl.

De paragrafen zijn in feite een dwarsdoorsnede uit de programma's. De paragrafen zijn verplicht.

Jaarrekening

De jaarrekening is grofweg verdeeld in een Balans en een overzicht van Baten en lasten. Verder vindt u in dit onderdeel de Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT) en de Controleverklaring van de accountant.

Voor de goede orde melden wij hier dat niet in alle gevallen de tellingen in de diverse overzichten exact kloppen. Vanwege afrondingen van miljoenen naar duizendtallen kunnen kleine verschillen ontstaan.

1.3 2024 IN VOGELVLUCHT

Om te beginnen

De gemeente Achtkarspelen wordt gekenmerkt door rust en ruimte. Het prachtige coulissenlandschap vormt een belangrijk onderdeel van de natuur in de gemeente. De dorpen hebben uitstekende voorzieningen voor wonen, werken, winkelen, onderwijs en sport en liggen verspreid in de gemeente omgeven door gebieden met land- en akkerbouw. Voor Buitenpost met haar gunstige ligging aan het spoor liggen steden zoals Leeuwarden en Groningen binnen handbereik. Surhuisterveen heeft met haar gunstige ligging ten opzichte van de A7 een prima uitgangspositie voor economische bedrijvigheid.

De gemeente Achtkarspelen werkte in 2024 nauw samen met haar buurgemeente Tytsjerksteradiel. Veel van het beleid wordt vanuit die samenwerking uitbesteed aan de Werkmaatschappij 8KTD. Voor de uitvoering van de taken en werkzaamheden ontvangt de werkmaatschappij jaarlijks een bijdrage van de beide gemeenten. De Werkmaatschappij heeft een eigen begroting en legt zelfstandig verantwoording af. Met ingang van 1 januari 2025 is deze samenwerking (met uitzondering van ICT) beëindigd en voert de gemeente Achtkarspelen haar taken weer zelfstandig uit.

Wij zijn ons ervan bewust dat we met gemeenschapsgeld werken en we willen daar ook transparant in zijn. En dus leggen we graag verantwoording af over wat de gemeente Achtkarspelen in 2024 heeft gedaan en wat het heeft gekost.

PROGRAMMA'S EN TAAKVELDEN

De begroting van onze gemeente is verdeeld in programma's en daaronder liggende taakvelden. De indeling in programma's en taakvelden is verplicht gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In de programma's vertellen we wat we willen bereiken en wat dat mag kosten. In de jaarstukken leggen we uit wat we hebben bereikt en wat het gekost heeft. Maar we vertellen ook wat (nog) niet gelukt is.

De begroting en het jaarverslag zijn op dezelfde manier ingedeeld. Dit vergroot het inzicht.

Op de volgende pagina ziet u in één oogopslag:

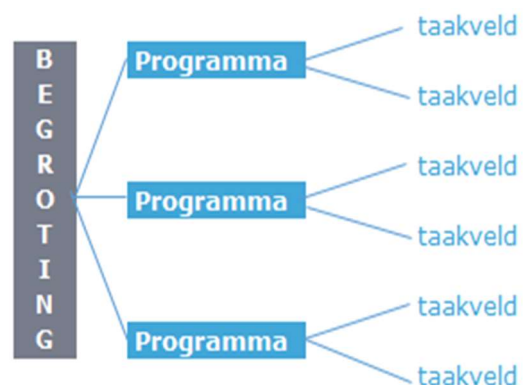
- wat hadden we begroot
- wat hebben we werkelijk uitgegeven

We hebben de uitgaven verdeeld in drie aandachtsgebieden:

- Wonen en werken
- Samenleving
- Bestuur en dienstverlening

De inkomsten zijn verdeeld in:

- wat we van het Rijk ontvangen
- alle overige inkomsten uit lokale heffingen en andere inkomstenbronnen

JAARREKENING 2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Deze jaarrekening geeft u in één oogopslag informatie over de inkomsten en uitgaven in 2024 van de gemeente Achtkarspelen (bedragen x € 1.000).

	begroot	werkelijk	verschil
UITGAVEN	110.730	108.125	2.605
Wonen en werken	10.080	9.649	432
Economie	729	645	84
Verkeer, vervoer en waterstaat	6.517	6.277	240
Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern.	2.835	2.727	108
Samenleving	77.650	76.412	1.238
Onderwijs	3.594	3.527	67
Sociaal Domein	50.334	50.062	272
Sport, cultuur en recreatie	8.267	8.545	- 278
Veiligheid	5.229	5.134	95
Volksgezondheid en milieu	10.227	9.144	1.083
Bestuur en dienstverlening	23.000	22.065	935
Bestuur en ondersteuning	23.000	22.065	935
INKOMSTEN	111.599	113.750	2.150
Ontvangen wij van het rijk	67.355	67.580	225
Lokale heffingen en overige inkomstenbronnen	44.244	46.170	1.925
RESULTAAT	869	5.624	4.755

BALANS

De balans is het overzicht van alle bezittingen en schulden op een bepaald moment. Deze momentopname laat zien hoe de organisatie er financieel voor staat. De balans bestaat uit twee delen.

De twee zijdes van de Balans

Op de linkerkant van de balans zijn de bezittingen te vinden. Aan de rechterkant van de balans staan de schulden. Het verschil tussen bezittingen en schulden is het eigen vermogen.

De balans is in evenwicht

De balans laat eigenlijk zien hoe de bezittingen (de linkerkant) worden gefinancierd (de rechterkant). Een belangrijk kenmerk van de balans is dus dat de twee zijdes van de balans altijd aan elkaar gelijk zijn, vandaar de naam.

Balans per 31 december 2024 (x € 1.000)

BEZITTINGEN	2024	2023	SCHULDEN	2024	2023
Bezittingen	75.317	74.010	Eigen vermogen	34.100	31.173
Vorraden, geld en en vorderingen	20.146	19.249	Schulden	61.363	62.086
TOTAAL	95.463	93.259	TOTAAL	95.463	93.259

Wat hebben we ervoor gedaan

Resultaat jaarrekening 2024

De jaarrekening 2024 sluit af met een voordelig saldo van € 5.624.000.

Bij de begroting na wijziging (december 2024) gingen we nog uit van een verwacht voordelig saldo van € 869.000. Het verschil van € 4.755.000 is op basis van afwijkingen hoger dan € 50.000 in hoofdlijnen als volgt:

	nadelig	voordelig	R=Reguliere bedrijfsvoering I=Incidenteel /bijzonder
Bijdrage 8KTD	634.000		R
Storting APPA voorziening	766.000		R
Stelposten		3.100.000	I
Hogere uitkering Gemeentefonds		225.000	I
Kosten opbouw 8K		175.000	I
Opvang ontheemde Oekraïense vluchtelingen		98.000	R
Lagere opbrengst leges	50.000		R
Verlichting wegen		164.000	R
Gas en electra		140.000	R
Verkoop gronden		1.070.000	I
Resultaat Grexen bedrijventerreinen		75.000	I
Leerlingenvervoer	83.000		R
Wynroas		76.000	I
Onderwijshuisvesting		133.000	R
Vleckehus		69.000	R
Inzet SPUK /GALA		239.000	I
Kosten buitensport	120.000		R
Caparis		174.000	R
WMO hulpmiddelen	111.000		R
WMO begeleiding	111.000		R
WMO dagbesteding		216.000	R
Jeugdhulp zonder verblijf		895.000	R
Jeugdhulp dagebesteding	476.000		R
Jeugdreclassering		130.000	R
Huisvesting statushouders		72.000	R
Leges omgevingsvergunningen		134.000	R
Per saldo afwijkingen voor en nadelen < 50.000	79.000		
	2.430.000	7.185.000	

Het resultaat is met € 5.624.000 ruim positief. Het grootste deel daarvan wordt veroorzaakt door incidentele meevallers.

Daarmee wordt weliswaar de financiële positie van de gemeente versterkt maar blijft het een hele opgave om het structureel beleid te dekken uit structurele inkomsten.

Ontwikkelingen begroting

Het verloop van het saldo van de Primitieve begroting 2024 naar het saldo van de Begroting 2024 na wijzigingen heeft zich in de loop van 2024 als volgt ontwikkeld:

Primitieve begroting	911
(x € 1.000)	
- begrotingswijzigingen April	2
- begrotingswijzigingen Juni/juli	603
- begrotingswijzigingen Oktober	260
- begrotingswijzigingen December	-962
- begrotingswijzigingen Tussentijdse wijzigingen	55
Begroting na wijziging	869

Rechtmatigheidsverantwoording van het college

Met ingang van de jaarrekening 2023 legt het college van B&W over de rechtmatigheid. We zijn van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De financiële onrechtmatigheid bedraagt hierin € 11.552.021 waarvan een bedrag van € 1.881.100 past binnen het vooraf gestelde beleid en daarmee als acceptabel is geduid onder verwijzing naar dit vooraf vastgestelde beleid.

Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Ontwikkeling algemene reserve

In onderstaand overzicht treft u een samenvattend overzicht aan van de ontwikkeling van de reserve. Een gedetailleerde uitwerking is opgenomen bij de toelichting op de balans (eigen vermogen).

Verloop reserves (x € 1.000)	Saldo per 31-12- 2023	Correctie beginstand	saldo per 1-1 2024	correcties beklemmingen	toevoeging	bestemming resultaat	onttrekking	saldo per 31-12- 2024
algemene reserve	15.666	568	16.234	-11.547	1.903		3.204	3.386
algemen reserve buffer	3.080		3.080					3.080
vrije algemene reserve	881		881	11.547		4.321	1.099	15.650
subtotaal	19.627		20.195		1.903		4.303	22.116
Bestemmingsreserve								
kapitaallasten de Kupe	7.225	-568	6.657				301	6.356
Resultaat 2023	4.321		4.321			-4.321		0
Resultaat 2024								5.628
subtotaal	11.546		10.978		0		301	11.984
Totaal	31.173	0	31.173	0	1.903	0	4.604	34.100

Het voorstel is om de het resultaat als volgt te bestemmen;

- € 1.608.000 te storten in een bestemmingsreserve opbouw personeel
- € 175.000 te storten in de algemene reserve ten behoeve van de kosten voor opbouw organisatie 8K
- Het restant van € 3.845.000 te storten in de algemene reserve.

Korte toelichting;

Bestemmingsreserve opbouw

In juni 2024 heeft de raad besloten een bestemmingsreserve in te stellen die wordt gevoed met de middelen die waren gereserveerd voor (incidentele) formatie in 2025.

Dit naar aanleiding van de op handen zijne opbouw. De oorspronkelijk geraamde middelen hebben hun 'beklemming' verloren en maken nu deel uit van de vrije reserve.

Met deze storting uit het resultaat van 2024 wordt deze reserve als bestemmingsreserve geformaliseerd.

Onderdeel van het besluit is de invulling van de fte's voor de jaarschijf los te laten en onder mandaat van het college in te vullen.

Kosten opbouw 8K (budget)

Voor wat betreft de kosten voor opbouw geldt dat er € 1.099.000 beschikbaar is gesteld waarvan in eerste instantie via een begrotingswijziging al € 500.000 overgeheveld naar 2025. Achteraf blijkt dat nog wat meer had kunnen zijn. Er is alsnog 175.000 overgebleven. Dit geld is ook in 2025 nog nodig om de opbouw verder uit te werken.

WONEN EN WERKEN

Omgevingswet

Van uitstel kwam geen afstel. Vanaf 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet. Dit betekende het einde van een lange periode van voorbereiden op de wet.

Na alle voorbereidingen moesten wij nu echt aan het werk met de wet.

- De casemanagers begeleiden de projectideeën.
- De vergunningverleners verlenen omgevingsvergunningen.
- De (beleids)adviseurs beoordelen wat de wet betekent voor het beleid.

Behalve het krijgen van ervaring met de wet in de praktijk zijn we ons ook op aanpassingen voor blijven bereiden.

- We onderzoeken wat het werken volgens de beleidscyclus van de Omgevingswet betekent voor onze gemeente.
- Van het Handboek omgevingsplan gemeente Achtkarspelen is versie 1.0 vastgesteld.
- De Pilot wijziging omgevingsplan bestemmingsplan Kootstertille is verder uitgewerkt.

Voor dit werk hebben we (een deel van) het geld gebruikt dat het Rijk hiervoor beschikbaar stelde.

Regionale samenwerking

Regiodeal-Versnellingsagenda

De Regiodeal Noordoost Fryslân 1.0 en de daarbij horende Versnellingsagenda wordt binnenkort afgesloten. In 2024 zijn wederom veel partijen samengebracht, is met initiatiefnemers van projecten meegedacht en zijn plannen aangescherpt. Afgelopen jaar zijn de laatste subsidies uitgekeerd aan de grote projecten. Zij hebben tot 31 juni 2026 om hun projecten uit te voeren.

De subsidieregeling < €25.000 staat tot en met 30 juni 2025 open voor deze aanvragen, voor zover middelen beschikbaar zijn.

Regiodeal - Holwerd aan Zee

Holwerd aan Zee was de andere 'poot' van Regio Deal Noardeast-Fryslân. Eind 2024 is door Provinciale Staten (PS) besloten om de actieve deelname aan het project Holwerd aan Zee te beëindigen. PS heeft met dit besluit Gedeputeerde Staten (GS) de opdracht gegeven om de resterende € 5,1 miljoen uit de Regio Deal Noordoost Fryslân en Holwerd aan Zee en de daaraan gekoppelde resterende € 9 miljoen aan provinciale cofinanciering:

- a. beschikbaar te houden voor de Regio Deal; en
- b. in overleg te gaan met de betreffende Regiodealpartners.

Op basis hiervan wordt een PS voorstel verwacht dat uiterlijk in het derde kwartaal van 2025 aan PS voorgelegd dient te worden. Op dit moment wordt met de Regiodealpartners overlegd over de invulling.

Aanvraag nieuwe regiodeal

Gezien de kracht en het belang van de Regiodeal voor onze kwetsbare regio, is in 2024 een propositie geschreven om een nieuwe een tweede regiodeal voor de regio aan te vragen. Om de brede welvaart in de regio verder te versterken, wordt ingezet op vier pijlers die nauw aansluiten bij de Agenda die we in 2022 met elkaar hebben vastgesteld:

1. Noflik wenje: inzet op woningbouw, goede voorzieningen, zorg en welzijn en een groenblauwe leefomgeving die een gezond leven stimuleert;
2. Ferbining: zorgen voor vervoerszekerheid en werken aan een goede ontsluiting van de oostflank van de regio, wat essentieel is voor een sterke regio;
3. Undernimmend: stimuleren ondernemerschap en het belang van een leven lang leren benadrukken, zodat iedereen in de regio kan blijven floreren. Het belang van samenwerken in Regiodeal en ANNO-verband is dan ook van groot belang. Samen kunnen we meer bereiken dan als individuele gemeenten. Om die reden blijven

we ook aangesloten bij Europapact. Al deze ontwikkelingen begeleiden we samen vanuit de ANNO-organisatie die we met elkaar dragen.

4. Gearwurking: deze pijler is pas na de toekenning van de Regiodeal (eind januari 2025) toegevoegd. In deze pijler worden de activiteiten gericht op bevordering van de samenwerking in de regio ondergebracht.

Nationaal Programma Vitale Regio's

Volgens het rapport Elke Regio Telt! heeft de Rijksoverheid te weinig aandacht besteed aan regionale verschillen, wat ongelijkheid tussen regio's vergrootte. Vooral gebieden aan de randen van Nederland kampen met sociale, maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen, zoals in zorg, onderwijs, bereikbaarheid en leefomgeving. Het kabinet wil daar wat aan doen: de relatie tussen rijk en regio versterken en langjarige ontwikkeling stimuleren.

Hiervoor zijn voor onze regio in elk geval twee actielijnen van belang:

1. Het doorontwikkelen van de beleids- en investeringslogica. Nationaal beleid wordt getoetst op regionale toepasbaarheid.
2. Het ontwikkelen van een langjarig gebiedsgericht programma: Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Dit omvat een regioplan en uitvoeringsagenda om de kwaliteit van leven te verbeteren.

Noard-Fryslân is een van de 11 regio's in het NPVR.

Duurzaamheid

Door het Rijk zijn er geoormerkte middelen voor Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE middelen) toegekend, die uitsluitend gebruikt mogen worden voor apparaatskosten voor de uitvoering van klimaat- en energiedoelen. Deze middelen zijn voorsnog toegekend voor een periode van 3 jaar (2023-2025), waarvan de besteding uiterlijk 31 december 2027 gedaan moet zijn. Na de start in 2023 is in 2024 nog meer ingezet van de uitvoering van onze duurzaamheidsagenda en is begonnen met de herijking van de Transitievisie Warmte naar het Warmteprogramma. Naast de projectleiders warmte, is er ingezet op het Nationale isolatieprogramma, het ontwikkelen van een breed energieloket met energietoetsing en advies.

Wonen

Vanuit het Rijk is er, via de Nationale Woon- en Bouwagenda, extra ingezet om het aantal nieuwe woningen te vergroten met het oog op de vraag vanuit de samenleving. De minister van Binnenlandse zaken, verantwoordelijk voor volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, nu de minister van Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, benadrukt in de Nationale Woon- en Bouwagenda met name de bouw van betaalbare woningen welke een substantieel bestandsdeel vormen van deze agenda. Speciale aandacht hierbij is er voor het toegankelijk houden voor de woningmarkt voor met name starters op de woningmarkt. Dit heeft ertoe geleid dat wij in april 2023 tezamen met de andere ANNO-gemeenten een regionale Woondeal hebben afgesloten met het rijk en de provincie.

Onze Woonvisie loopt hiermee niet geheel in de pas als het gaat om de voorwaarden met betrekking tot onder andere betaalbaarheid. Daarom wordt deze in 2025 geactualiseerd. Wat betreft het aantal te realiseren woningen zitten er voldoende plannen in de pijplijn, die ontwikkeld kunnen worden. Ook is er voldoende harde plancapaciteit en plannen die in procedure zijn. In 2024 hebben we echter niet alle voorgenomen voortgang op de projecten kunnen bewerkstelligen; de ontvlechting, wisselingen van personeel, onderbezetting en krapte op de arbeidsmarkt zijn daar vooral debet aan, maar er is wel een basis gelegd voor 2025 om de voortgang te realiseren en te versnellen om meer woningen te realiseren in lijn van de behoefte. Met de provincie worden hierover in 2025 afspraken gemaakt in het kader van de herijking van de woondeal. Tevens wordt hierin het 'Experiment Woningbouwafspraken regio Noordoost Friesland experiment tot en met 2025' vertaald dat in 2024 is geëvalueerd waarbij de gemeenten in de regio de regie hebben en zorgen voor een duurzame kwalitatieve woningmarkt.

We hebben de lijn voortgezet om oog te blijven houden voor toevoeging van betaalbare huur en koop en voor het stimuleren van doorstroming waardoor de bestaande woningen toekomstbestendig en duurzamer worden. Hierbij is aandacht voor spreiding over de gemeente, waarbij we in gesprek zijn met alle dorpen om te bespreken hoe we tot woningbouwplannen komen die voorzien in de lokale behoefte en de leefbaarheid van het dorp verhogen. In 2024 is gestart met een nieuwe regionale woningmarktanalyse om weer een geactualiseerd beeld te krijgen aan welke woningen behoefte is. Dit wordt afgerond in 2025.

In 2024 is de woon-zorgvisie vastgesteld, die richtinggevend wordt voor het programma voor specifieke doelgroepen. In 2025 wordt de uitvoeringsagenda opgesteld.

Centrumvisie Buitenpost

De gemeenteraad heeft de Centrumvisie Buitenpost in 2020 vastgesteld. In maart 2022 heeft de gemeenteraad een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de openbare ruimte van het centrum(winkel)gebied. In 2023 is de projectgroep verder gegaan met het Definitieve Ontwerp om deze begin 2024 te kunnen presenteren. Op 23 januari 2024 is er een inloopbijeenkomst geweest voor aanwonenden en belangstellenden. Tijdens deze inloopbijeenkomst heeft de gemeente een aantal reacties ontvangen op het ontwerp van de herinrichting. BAM Infra is in juni 24 gestart met de werkzaamheden in het centrum van Buitenpost. Het werk wordt in fases uitgevoerd. De totale doorlooptijd is tot de bouwvakantie van 2025.

Bedrijventerreinen

De vraag naar bedrijfskavels blijft hoog. Daarom is, in navolging van het Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân 2022-2035, de uitbreiding van het bedrijventerrein Quakkenburg in Harkema in juni vastgesteld door de raad gekomen. Daarnaast is de uitbreiding van De Swadde in Buitenpost ter voorbereiding, waarbij er diverse (bodem)onderzoeken uitgezet zijn. In de Gebiedsontwikkeling Surhuisterveen was ook uitbreiding van bedrijventerrein voorzien, deze ontwikkeling is echter niet door de gemeenteraad behandeld. Er zal gezocht worden naar alternatieven qua uitbreiding in Surhuisterveen.

RegioMarketing en toerisme (RMT)

Recreatie en toerisme is en blijft een belangrijke pijler voor onze gemeente. De gemeente wil recreatie en toerisme door middel van goede wandel- en fietsinfrastructuur verder op de kaart zetten. Dit is één van de strategielijnen ('de basis op orde') van het beleid- en uitvoeringsprogramma (2023-2030) *'Achtkarspelen: priuw de Wâlden'*.

In 2024 is een projectplan routes en paden opgesteld, inclusief prioritering op basis van diverse parameters. Eventuele financiering om paden te realiseren, kan mogelijk vanuit de nieuwe Regiodeal. Dat is nu nog niet bekend.

De huidige subsidieperiode voor stichting RMT (de regionale marketingorganisatie) loopt daarnaast tot en met 2026. Momenteel is stichting RMT bezig met de toekomstvisie vanaf 2027. Ook ambtelijk leveren wij hiervoor input aan RMT.

SAMENLEVING

Inkomen en ondernemen

In 2024 zette de dalende trend in het aantal huishoudens dat een beroep deed op een uitkering van de gemeente door. Het aantal huishoudens met een PW-uitkering bedroeg aan het begin van het jaar 518 en daalde naar 496 aan het eind van het jaar. Het aantal IOAW-uitkeringen (een minimumvoorziening bedoeld voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte oudere werkloze werknemers) daalde eveneens van 36 naar 33.

Door een gunstig economisch getij is de werkgelegenheid groot, waardoor iedereen die kan werken wel een baan heeft weten te bemachtigen. Tegelijkertijd profiteert een deel van de inwoners met een uitkering, door een combinatie van verschillende problemen, nog niet van de ruime arbeidsmarkt.

Het aantal zelfstandig ondernemers dat een beroep moet doen op de zelfstandigenregelingen Bbz (levensonderhoud en bedrijfskapitaal) en IOAZ (een minimumvoorziening voor ouderen en gedeeltelijk arbeidsongeschikte oudere gewezen zelfstandigen) fluctueert maandelijks, maar is gemiddeld genomen dalende.

Ondersteuning bij het inkomen en schulddienstverlening

Het gebruik van de bijzondere bijstand- en minimavoorzieningen is na de verstrekkingen van de energietoeslag van 2022 en 2023 weer op het oorspronkelijke niveau teruggekeerd. In 2024 waren er 633 verstrekkingen en moesten nog 85 energietoelagen worden nabetaald. Op schulddienstverlening is wederom minder een beroep gedaan.

Nieuwkomers

Oekraïners

Begin 2024 was de inspanningsverplichting voor de opvang van Oekraïense ontheemden 168. Achtkarspelen heeft in de loop van het jaar de opvangplekken uitgebreid van 154 naar 168. Opvang vindt plaats op diverse opvanglocaties in de dorpen Buitenpost, Twijzel, Kootstertille en Augustinusga.

Ook in de particuliere opvang verbleven nog Oekraïense vluchtelingen, met een gemiddeld aantal van zo'n 20. Er zijn daarnaast Oekraïners in onze gemeente die zelfstandig huisvesting hebben gevonden en volledig zelfredzaam zijn.

Statushouders

Achtkarspelen heeft in 2024 de taakstelling niet behaald. Er is te weinig doorstroom geweest vanuit onze doorstroomlocatie Herbranda. De mutatiegraad is erg laag, daardoor zijn er ook weinig sociale huurwoningen aan statushouders toegewezen. Het jaar 2024 is afgesloten met een achterstand van 20 te huisvesten statushouders.

Onderwijs

In 2024 is de proeftuin 'Gebiedsteams in de School (GIS)' gecontinueerd. De gebiedsteams zijn zichtbaar in de scholen en leggen verbinding in de driehoek school, gezin en hulpverlening. Vanuit de NPO middelen (Nationaal Programma Onderwijs) werd ook de inzet van extra jongerenwerk door Kearn in de scholen voor voortgezet onderwijs gecontinueerd.

De werkwijze en resultaat van de inzet is gevolgd (monitor) en geeft een positief beeld. Mede op basis van die rapportage hebben de gemeenteraden van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel besloten de inzet vooralsnog met twee jaar te verlengen (t/m 2026).

Het onderwijs-kansenbeleid ging in 2024 voort op de ingeslagen weg. Speerpunten zijn de Voor- en Vroegschoolse Educatie, Taalbeleid en de ontwikkeling van de verbinding tussen Onderwijs en Zorg in en rond de school.

Voor het in 2024 aflopende beleidsplan "Koers op Kansen" wordt een nieuw plan 2025-2029 voorbereid.

Wonen Zorg en Welzijn

In 2024 is een visie op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg ontwikkeld en vastgesteld. Deze visie richt zich op het groeiend aantal ouderen (65+) en andere doelgroepen zoals mensen met een beperking of psychische problematiek. Er is door de vergrijzing sprake van een toenemende zorgvraag, terwijl de zorgsector kampt met oplopende personeelstekorten. Gelet op de huidige woningmarkt kan het vinden van passende huisvesting een uitdaging zijn. Oude(re) inwoners kunnen specifieke woonwensen hebben, bijvoorbeeld geclusterde woonvormen. Door de rijksoverheid is besloten om het aantal verpleeghuisplekken te bevriezen. Dit vereist een adequate aanpak wat zich in de visie vertaalt naar 3 opgaves: vitale leefbare dorpen en wijken, ervoor zorgen dat (kwetsbare) inwoners passend kunnen wonen en de juiste zorg en ondersteuning ontvangen.

GALA/IZA

In 2023 zijn we van start gegaan met de uitwerking van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Voor het GALA is een plan van aanpak opgesteld. De GALA-doelstellingen sluiten aan bij het gezondheidsbeleid. Bestaande activiteiten zijn gecontinueerd en we zijn begonnen met het uitvoering geven aan nieuwe plannen. Binnen de Friese vertaling van het IZA, ook wel het FrIZA genoemd, hebben wij via diverse overlegvormen bijgedragen aan de totstandkoming van het regioplan. Gemeente Smallingerland is als gemandateerde gemeente in de lead. In 2024 is er specifiek ingezet op het opzetten van een aanvraag voor extra SPUK middelen middels de transformatieaanvraag Mentale Gezondheid. Ook is er veel energie gestoken in het versterken van lokale netwerken. Vanuit Friza was er ook extra budget uit de zogenaamde Vrije Ruimte. Deze gelden dienden te worden besteed aan Ontmoeten/Sociale Basis en OKO/Gezond opgroeien. De beschikbare middelen zijn aangewend

Jeugd

In lijn met de landelijke ontwikkelingen constateren wij ook binnen gemeente Achtkarspelen een aanzienlijke toename in de kosten van jeugdhulp. De hulpvragen van jeugdigen zijn complexer geworden, wat leidt tot intensievere trajecten die langer duren en daardoor ook duurder zijn.

Daarnaast is per 1 januari 2024 de nieuwe inkoop van jeugdhulp van start gegaan. Deze herziening heeft geleid tot een kostenstijging bij de Friese gemeenten. De tarieven van de nieuwe zorgprofielen zijn verhoogd om beter aan te sluiten bij de werkelijke kosten die zorgaanbieders maken. Tegelijkertijd zijn veel langdurige zorgtrajecten omgezet naar zogenoemde hersteltrajecten. Dit heeft geleid tot een verplichting om 100% van de trajectkosten vooraf te betalen, wat resulteerde in een aanzienlijke piek in de betalingen aan het begin van het jaar.

Verder zagen we dat een groeiend deel van de (hoog)specialistische zorg niet meer past binnen de reguliere inkoopstructuur. Hierdoor zijn er in toenemende mate individuele maatwerkvoorzieningen en dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) afgegeven, die extra financiële druk met zich meebrengen.

Tot slot was de inzet van de POH-Jeugd (praktijkondersteuner huisartsen) bij veel huisartsenpraktijken in 2024 nog niet volledig gerealiseerd. Hierdoor bleven huisartsen verantwoordelijk voor een aanzienlijk deel van de verwijzingen naar jeugdhulpvoorzieningen (ongeveer 30%), wat eveneens invloed had op de instroom en kosten.

Hoewel de kostenstijging in 2024 significant is, kan hieruit nog geen betrouwbare voorspelling worden afgeleid voor de kostenontwikkeling in 2025. Zo worden er op bijna alle bovenstaande ontwikkelingen herstelacties uitgevoerd. De toekomstige ontwikkeling is daarnaast afhankelijk van meerdere factoren, zoals cliëntenaantallen, indexaties, jurisprudentie en wijzigingen in wet- en regelgeving.

Wmo

In 2024 is de gemeentelijke uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo2015) voortgezet, met als doel onze inwoners zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen en actief te laten deelnemen aan de 'Mienskip'. Er is gestart met het verbinden van het medische en sociale domein door het organiseren van fittesten voor ouderen, het bieden van Valpreventie en Welzijn op Recept.

Welzijn

Subsidie ontvangende partijen hebben in 2024 activiteiten uitgevoerd ter versterking van de sociale basis, conform de verleende subsidies. Bij een aantal subsidie ontvangende partijen is de subsidie over het jaar 2023 lager vastgesteld omdat er sprake was van onderbesteding.

BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Ontvlechting werkmaatschappij 8KTD

In 2024 is uitvoering gegeven aan het besluit van 22 juni 2023 van de gemeenteraden van zowel Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel om stoppen met de ambtelijke samenwerking in de vorm van de werkmaatschappij 8KTD.

Op basis van een gezamenlijk Plan van aanpak is gewerkt aan het proces van ontvlechting en afzonderlijk aan de opbouw van de nieuwe ambtelijke organisatie vanaf 1 januari 2025.

Zowel voor de ontvlechting van de werkmaatschappij als de opbouw van de nieuwe organisatie waren incidentele middelen beschikbaar. Voor zover nodig zijn de niet bestede middelen voor 2025 nog beschikbaar. Via de planning en control cyclus wordt de raad geïnformeerd over de voortgang hiervan.

Rechtmatigheidsverantwoording

Als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving moet het college vanaf 2023 als onderdeel van de jaarrekening verantwoording afleggen over de naleving van regels die belangrijk zijn voor de financiële situatie van de gemeente. Met deze zogenaamde 'rechtmatigheidsverantwoording' wordt transparantie beoogd op het gebied van:

- Onrechtmatige (financiële) beheershandelingen (*begrotingscriterium*). Dit betreft:
 - o Overschrijdingen op het gebied van lasten en investeringsbudgetten;
 - o Onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot die niet tijdig met begrotingswijzigingen zijn aangepast; en
 - o Niet door de raad vastgestelde toevoegingen en/of onttrekkingen aan de reserves.
- het niet naleven van voorwaarden in wet- en regelgeving (*voorwaarden criterium*), en
- misbruik en oneigenlijk gebruik (*M&O-criterium*).

Als basis voor de rechtmatigheidsverantwoording gelden de uitkomsten van uitgevoerde (verbijzonderde) interne controles (VIC), themaonderzoeken en audits zoals vastgesteld in het controlejaarplan VIC. Voor de wijze van uitvoering van interne controles geldt de systematiek van de 'Three lines of defence' (derdelijns dijkbewaking). De kaders en uitgangspunten voor de uitvoering van het controlejaarplan VIC zijn vastgelegd in het meerjaren VIC-plan 2021-2024, het Controleprotocol 2021-2024 en het Risicomanagementbeleid (juni 2023).

Bevindingen

Voor een nadere toelichting en onderbouwing verwijzen wij u naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Bijdrage Werkmaatschappij 8KTD

Op basis van de jaarrekening 2023 van de werkmaatschappij wordt in totaal een hogere bijdrage gevraagd van € 1.268.000. Voor onze gemeente betekent dit een hogere bijdrage van € 634.000. In de jaarrekening 2024 van de werkmaatschappij is dit verder toegelicht.

2 BESLUITVORMING

Wij stellen u voor:

1. de jaarstukken 2024 vast te stellen;
2. Het voorstel is om de het resultaat als volgt te bestemmen;
 - € 1.608.000 te storten in een bestemmingsreserve personeel
 - € 175.000 te storten in de algemene reserve ten behoeve van de kosten voor opbouw organisatie 8K
 - Het restant van € 3.848.000 te storten in de algemene reserve.

3 JAARVERSLAG

3.1 Programma's

0. Bestuur en ondersteuning

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.10 Mutaties reserves
- 0.2 Burgerzaken
- 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen
- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 AU en overige uitkeringen gemeentefonds
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De ANNO-gemeenten hebben bij monde van de colleges aangegeven graag deel te nemen aan een nieuw LEADER-programma in de periode 2023-2027. De komende jaren zien zij voldoende aanknopingspunten om met de opgaven in de ANNO-agenda invulling te geven aan het nieuwe programma en de lokale ontwikkelingsstrategie voor de regio.

Het LEADER-programma is een Europees subsidieprogramma gericht op financiering van projecten op het platteland, waaronder bijvoorbeeld dorpshuizen en andere initiatieven uit de mienskip. Kenmerkend is de bottom-up aanpak bij alle facetten van het programma.

Om deel te nemen aan het nieuwe LEADER-programma wordt van de gemeenten een bijdrage gevraagd als cofinanciering voor projectaanvragen in het ANNO-gebied.

De hoogte van de cofinanciering is op dit moment nog niet geheel duidelijk, maar de verwachting is dat twee of maximaal drie gebieden in Fryslân worden aangewezen. In dit kader is het wenselijk uit te gaan van de variant waarbij het hoogste cofinancieringsbedrag wordt gevraagd, i.c. bij de aanwijzing van twee LEADER-gebieden. Er wordt dan een bedrag van € 600.000 gevraagd als garantstelling voor het gemeentelijke gedeelte van de nationale cofinanciering*. Als we binnen het ANNO-gebied een verdeling hanteren naar rato van inwonertal, ziet de gevraagde bijdrage per gemeente er als volgt uit;

- gemeente Achtkarspelen, € 135.000
- gemeente Dantumadiel, € 92.000
- gemeente Noardeast- Fryslân, € 220.000
- gemeente Tytsjerksteradiel, € 156.000

In totaal zal € 5,6 miljoen beschikbaar komen voor het gebied. Naast de € 0,6 miljoen van de gemeenten zal de provincie € 2,2 miljoen bijdragen en de EU € 2,8 miljoen.

** Nationale cofinanciering bestaat uit een provinciaal deel en een gemeentelijk deel*

Wat hebben we bereikt?

De regio Noordoost-Fryslân heeft geen Leader- status gekregen. Een teleurstellende uitkomst die ons in de regio bovendien bevreemdt. De Lokale Actie Groep (LAG, bestaande uit vertegenwoordigers van de Mienskip en tevens indiener van de aanvraag) heeft ons laten weten ook teleurgesteld te zijn. Zij hebben veel tijd energie in het plan gestoken. Daarom gaan zij bij het college van Gedeputeerde Staten te rade over dit besluit. Op basis van de uitkomsten hiervan bepaalt de LAG eventuele vervolgstappen en doen wij dat als samenwerkende gemeenten ook.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Historische informatie en materiaal gemeente Achtkarspelen en restauratie daarvan

[Kadernota 2023 nr. 00.02]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Een van de aspecten die de kwaliteit van onze archieven in Achtkarspelen verhoogt, is het investeren in interessante, cultuurhistorische en van belang zijnde documenten over de gemeente. En daarnaast het kunnen restaureren van reeds beschikbare informatie in de archieven, zodat deze voor de lange termijn veilig gesteld worden. Dit vraagt een budget van in totaal € 4.000 per jaar, voor de duur van 4 jaar.

Wat hebben we bereikt?

Tijdens inspecties is vastgesteld dat het luchtkwaliteit systeem niet naar behoren functioneert. Om de bescherming van historische informatie en materialen te waarborgen, wordt het systeem vervangen en zal er periodiek worden gecontroleerd of de luchtkwaliteit aan de vereiste normen voldoet. De historische informatie en materialen zijn beoordeeld en blijken goed en/of herstelbaar. De controle op deze stukken wordt in 2025 voortgezet, zodat er een beter beeld is wat we wanneer moeten restaureren.

Wat is (nog) niet gelukt?

Door de ontvlechtingswerkzaamheden had het aanwijzen en restaureren van bepaalde historische stukken geen prioriteit. Dit is een aandachtspunt en wordt opgepakt in 2025.

Invulling actiepunten vanuit Communicatiestrategie

[Kadernota 2023 nr. 00.04]

[Gereed]

Wat wilden we?

De huidige tijd vraagt om een heldere en consistente positionering van de twee gemeenten en de werkmaatschappij. Door de communicatie van de beide gemeenten en van de werkmaatschappij professioneler, consistent en helderder aan te pakken wordt dit bewerkstelligt.

1. Extern: zorg dragen voor een professionele uitstraling van de drie organisaties en zorgen voor begrijpelijke teksten (B1-niveau) in alle uitingen.
2. Intern: De drie organisaties zijn in ontwikkeling. Werken voor deze drie organisaties is soms complex. Een goede interne communicatie zorgt ervoor dat medewerkers zich verbonden voelen met de organisatie en op een juiste, tijdige en begrijpelijke wijze worden geïnformeerd over de organisatieontwikkeling.

Wat hebben we bereikt?

1. In 2023 is door een externe partij gewerkt aan een 'verfrissing' van de huisstijl van de werkmaatschappij. Omwille van de ontvlechting is daar in 2024 geen verder vervolg aan gegeven. Zo ook de trainingen op B1-niveau. In plaats van een externe partij in te zetten is er intern een aantal trainingen gegeven aan relevante teams.
2. Omwille van ontvlechting heeft in 2024 geen verdere doorontwikkeling plaatsgevonden t.b.v. onderlinge verbinding en communicatie in de WM.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Motie Stelpost kosten ontvlechting Werkmaatschappij 8KTD

[Kadernota 2024 nr. P0-M2]

[Op schema]

Wat wilden we?

In deze begroting hebben we op verschillende plekken uitvoering gegeven aan deze motie, waarin gevraagd werd om een vertaling op te nemen van de benodigde uitgaven voor de ontvlechttings- en opbouwoperatie. Zo zien we in vogelvlucht onder organisatie ontwikkeling in hoofdlijnen de stand van zaken terug. Tenslotte vindt u ook in de paragraaf Weerstandsvermogen dit onderwerp benoemd met daarin een voorlopige inschatting van de financiële consequenties.

Daarnaast zullen vanaf nu tot eind 2024 incidentele kosten worden gemaakt. Het voorstel is om dit op basis van het in de raad besproken plan van aanpak in de begrotingswijzigingen van december aan u voor te leggen. Deze incidenteel benodigde middelen worden ten laste van de Algemene Reserve gebracht.

Wat hebben we bereikt?

Beide gemeenten hebben evenredig bijgedragen aan de kosten voor de ontvlechting. Een reservering hiervoor is gedaan in de werkmaatschappij en vanuit daar zijn ook de uitgaven gedaan. Een zowel beleidsmatige als een financiële verantwoording is telkens opgenomen in de reguliere P&C documenten.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Motie: Concreet uitvoeringsplan organisatiebeleid

[Kadernota 2023 nr. P0-M2]

[Stopgezet]

Wat wilden we?

De organisatie heeft moeite om personeel aan zich te binden en om goed personeel vast te houden. Tevens is uit onderzoeken gebleken dat het werkplezier voor de medewerkers de afgelopen jaren is gedaald. De raad heeft ons verzocht om de medewerkers een stip op de horizon te bieden en om met een structureel uitvoeringsplan te komen. We onderkennen deze problemen en willen dan ook graag samen met de raad hieraan werken en ervoor zorgen dat de gemeente een gezonde en plezierige organisatie is om voor te werken.

Wat hebben we bereikt?

Vanwege de ontvlechting van de werkmaatschappij is hiervoor onvoldoende tijd geweest om te gaan werken aan een uitvoeringsplan organisatiebeleid.

Wat is (nog) niet gelukt?

Indien nog steeds behoefte is aan een uitvoeringsplan organisatiebeleid dan kan dat in 2025 opgepakt worden.

Taakverzwaring strategische advisering colleges, raden, DB en AB

[Kadernota 2023 nr. 00.01]

[Op schema]

Wat wilden we?

Uit evaluatie / onderzoek is gebleken dat de organisatie op meerdere fronten behoefte heeft aan strategische capaciteit. De aard en frequentie van complexe dossiers waarmee de organisatie te maken krijgt neemt steeds meer toe. Daarnaast komen er steeds meer taken en nieuwe wetten en regels op de gemeenten af die leiden tot strategische, integrale vraagstukken. Het Dagelijks Bestuur van de Werkmaatschappij (DB) moet gelet op de beleidsmatige en organisatorische opgaven meer volgens strategische plannen en agenda's gaan werken. De strategische capaciteit is niet meegegroeid met omvang en complexiteit van de organisatie en staat extra onder druk door een groot verloop onder het personeel. Daarmee is de beschikbare capaciteit om adequaat te ondersteunen op strategische vraagstukken structureel ontoereikend. De complexiteit van de onderwerpen vraagt steeds meer integrale strategische voorbereiding, ook met andere gemeenten.

Wat hebben we bereikt?

Er is besloten deze functie in 2024 niet in te vullen, maar dit vanaf 2025 integraal mee te nemen in het nieuwe organisatieplan van de gemeente.

Wat is (nog) niet gelukt?

De functie wordt, passend binnen het nieuwe organisatieplan van de gemeente, in 2025 uitgezet.

Overige ontwikkelingen

Algemene uitkering

Jaar 2024

De algemene uitkering uit het gemeentefonds inclusief integratie uitkering voor het Sociaal Domein voor 2024 bedraagt zowel op rekeningbasis € 68 miljoen.

Dit is € 224.000 meer dan begroot. Deze meeropbrengst wordt in hoofdzaak veroorzaakt door een nabetaling in het kader van de Vangnetregeling energietoelage (€ 306.000), die bij de decembercirculaire is uitgekeerd.

Ontwikkeling voorziening APPA

Op basis van de recente berekening van de actuariële waarde van de pensioenaanspraken van wethouders en voormalige wethouders is beoordeeld in hoeverre aanpassing nodig is van de voorziening APPA. Deze berekeningen worden gemaakt aan de hand van de wettelijke factoren voor individuele waardeoverdracht naar de situatie van eind 2024. Hierbij wordt uitgegaan van de uitgangspunten circulaire 'aanpassingen pensioenen en inhoudingen APPA, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zo is bijvoorbeeld de rekenrente is met bijna 0,85 % verlaagd en er is een indexatie doorgevoerd van 1,84%.

Voor onze gemeente betekent dit dat wij de voorziening APPA moeten verhogen met € 788.000. Voor de jaarrekening een nadelige ontwikkeling.

Ontwikkeling stelposten (taakveld 0.8)

Op stelposten zien we een positief saldo van € 3.100.000 Dit bedrag bestaat vooral uit niet uitgegeven lasten op het gebied van taakmutaties, stelpost LPO (Loon- en prijsontwikkeling) en de in 2024 opgevoerde spelpost ten behoeve van een correctie voor extra middelen Jeugd en WMO.

Deze stelpost voor extra middelen WMO en Jeugd is bij de begroting 2025 ingebracht en heeft betrekking op te verwachten extra inkomsten voor Jeugd en WMO. Concreet kwan het er op neer dat in de begroting met een hoger bedrag aan inkomsten is gerekend dan door het Rijk (in 2019) is opgegeven. Achteraf blijkt dat deze extra middelen niet zijn toegevoegd aan het Gemeentefonds en heeft de gemeente zich 'te rijk' gerekend. Dit is met ingang van 2024 hersteld door deze hoger lasten alsnog in de begroting op te nemen.

Over 2024 blijkt (mede na een grote negatieve bijstelling van de begroting in december 2024) dat dit effect voor 2025 meevalt.

Een stelpost van € 162.000 heeft een negatieve invloed op het totaalbedrag. Het gaat hierbij om een niet ingevulde taakstellende bezuiniging bij de Kruidhof.

Overgehouden op taakmutaties en LPO	€ 1.500.000
Correctie op stelpost Jeugd en WMO blijkt achteraf niet nodig	€ 1.400.000

Hogere inkomsten rente

Een groot deel van uitgezette middelen voor Svn leningen (starters- en duurzaamheidsleningen) zijn afgelost. Hiermee is de Rekening courant verhouding bij de Svn aangepast. De hoogte van de uitgezette leningen (financiële activa) is verlaagd en de ontvangen rentes zijn verwerkt in het rekeningsaldo. Het gaat hierbij om een bedrag van € 168.000

Verhoogde bijdrage aan WM8KTD op basis van jaarrekening 2024

Op basis van de jaarrekening 2024 van de WM8KTD wordt in totaal een hogere bijdrage gevraagd van € 1.268.000. Voor onze gemeente betekent dit een hogere bijdrage van € 634.000. Het totaal van de onder- en overschrijdingen zijn in de jaarrekening 2024 van de WM8KTD is als volgt over de diverse programma's verdeeld en worden daar dan ook niet verder toegelicht.

Programma	bedrag	
0, Bestuur en ondersteuning	177.000	V
1. Veiligheid	206.000	V
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	0	
3. Economie	86.000	V
4. Onderwijs	0	V
5. Sport, cultuur en recreatie	42.000	V
6. Sociaal domein	-659.000	N
7. Volksgezondheid en milieu	156.000	V
8. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	610.000	V
Overhead	-1.260.000	N
Totaal	-634.000	

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoord en we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Bestuur	2.163	2.636	3.379	- 743
Burgerzaken	1.489	1.783	1.698	85
Beheer overige gebouwen en gronden	34	29	35	- 5
Treasury	- 74	- 77	213	- 290
OZB woningen	221	206	203	3
OZB niet-woningen	191	196	202	- 6
Belastingen overig	56	48	31	17
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
Overige baten en lasten	2.273	3.224	66	3.158
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	- 25	25
Totaal lasten	6.351	8.046	5.800	2.245
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	65.696	67.355	67.580	225
Beheer overige gebouwen en gronden	8	8	8	-
Belastingen overig	56	56	78	22
Bestuur	-	40	243	203
Burgerzaken	242	517	541	24
Overige baten en lasten	337	4	-	- 4
OZB niet-woningen	2.236	2.236	2.293	57
OZB woningen	4.158	4.238	4.248	9
Treasury	299	560	778	218
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-
Totaal baten	73.032	75.014	75.769	755
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	66.681	66.968	69.968	3.000

In de reserves gestort	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Mutaties reserves	-	1.753	1.903	- 150
Totaal lasten	-	1.753	1.903	- 150
Uit de reserves gehaald	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Mutaties reserves	3.060	5.013	4.604	- 410
Totaal baten	3.060	5.013	4.604	- 410
Saldo mutaties reserves	3.060	3.260	2.701	- 560
TOTAAL	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Lasten programma	6.351	9.798	7.703	2.095
Baten programma	76.092	80.027	80.372	345
Saldo programma	69.741	70.229	72.669	2.440

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	2.440
---	----------	--------------

negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig

Reguliere voor- of nadelen

Lasten

Diverse verschillen per saldo	
Ontwikkeling bijdrage werkmaatschappij	177
Niet ingezette stelposten	3.100
Dotatie voorziening APPA	-766

Baten

Diverse verschillen per saldo	
Hoger uitkering Gemeentefonds	225

Incidentele voor- of nadelen

Lasten

Hogere rentebaten	168
-------------------	-----

Verbonden partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Vestigingsplaats

Werkmaatschappij Achtkarspelen-Tytsjerksteradiel

Buitenpost/Burgum

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij

Vestigingsplaats

BNG Bank NV

Den Haag

Stedin NV

Rotterdam

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 00. Bestuur en ondersteuning

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig neutraal gunstig nog geen (nieuwe) gegevens

Apparaatskosten

Kosten per inwoner

Nederland	euro		
Rekening 2024		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2024			
Rekening 2023			

Achtkarspelen	euro		
Rekening 2024		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2024	829,30		
Rekening 2023	829,30		

Bezetting

Bezetting in fte per 1.000 inwoners

Nederland	fte		
Rekening 2024		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2024			
Rekening 2023			

Achtkarspelen	fte		
Rekening 2024		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2024	9,80		
Rekening 2023	9,80		

Externe inhuur

Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen

Nederland	euro		
Rekening 2024		Ontwikkeling	Prognose

Jaarstukken 2024

Begroting 2024

Rekening 2023

Achtkarspelen

euro

Rekening 2024

Ontwikkeling

Prognose

Begroting 2024

2,80

Rekening 2023

16,20

Formatie

Het aantal fte per 1.000 inwoners

Nederland

fte

Rekening 2024

Ontwikkeling

Prognose

Begroting 2024

Rekening 2023

Achtkarspelen

fte

Rekening 2024

Ontwikkeling

Prognose

Begroting 2024

9,60

Rekening 2023

9,60

1. Veiligheid

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Horeca- evenementenbeleid

[Kadernota 2024 nr. 01.07]

[Stopgezet]

Wat wilden we?

Het beleidstakenpakket met betrekking tot evenementen en de Alcoholwet wordt steeds uitgebreider. Dit takenpakket is gekoppeld aan de maatschappelijke en politieke urgentie op deze onderwerpen. Het is op dit moment niet mogelijk om deze taken goed in de organisatie te borgen en uit te voeren. Beleid, verordeningen en notities op deze onderwerpen zijn niet geactualiseerd en sluiten niet aan bij de maatschappelijke, politieke wensen alsmede de wettelijke kaders. Omdat wij ervoor willen zorgen dat deze taak in overeenstemming met zowel de maatschappelijke (politieke) realiteit als de actuele wetgeving, wordt uitgevoerd, stellen wij voor de formatie uit te breiden met 0,2 fte. De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 23.500.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 47.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 23.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 47.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.

Wat hebben we bereikt?

De functie is in 2024 ingevuld waarmee invulling gegeven is aan het beleidstakenpakket met betrekking tot horeca en evenementen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Met de nieuwe organisatie indeling is de functie gefinancierd vanuit incidentele middelen komen te vervallen.

Jurist handhaving

[Kadernota 2024 nr. 01.01]

[Stopgezet]

Wat wilden we?

Er komen steeds meer bevoegdheden bij college en burgemeester terecht en daarmee komen er meer taken bij de juristen handhaving terecht. Deze uitbreiding van taken valt samen met een verdubbeling van het aantal handhavingsverzoeken dat wordt ingediend. We willen aan onze wettelijke taak voldoen voor wat betreft het oppakken van handhavingsverzoeken. Wij willen de reguliere handhavingszaken op blijven kunnen pakken. Daarnaast willen wij onze taken op het gebied van advisering richting college, raad, portefeuillehouders alsmede richting burgers blijven uitvoeren. Dit gaan wij doen door de formatie op juridische handhaving uit te breiden met 0,75 fte voor de gemeente Achtkarspelen. De kosten voor gemeente Achtkarspelen worden geschat op € 84.500.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De totale kosten voor deze taak bedragen € 169.000 waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 84.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 169.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.

Wat hebben we bereikt?

De functie jurist handhaving is in 2024 ingevuld waarmee invulling is gegeven aan de reguliere handhavingsszaken en de taken op het gebied van advisering richting portefeuillehouders, college, raad en burgers.

Wat is (nog) niet gelukt?

Met de nieuwe organisatie indeling is de functie gefinancierd vanuit incidentele middelen komen te vervallen.

Jurist veiligheid

[Kadernota 2024 nr. 01.02]

[Stopgezet]

Wat wilden we?

Er komen steeds meer bevoegdheden en taken bij de burgemeester (en in mindere mate ook bij college) terecht op het gebied van openbare orde en veiligheid. Daarnaast komen er steeds meer maatschappelijke ontwikkelingen gerelateerd aan openbare orde op ons af (boerenprotesten, Corona, Oekraïne, Bibob, ondermijning, stikstof, radicalisering etc). Deze actualiteiten vragen inzet op juridisch vlak van eenheid Veiligheid.

De BOA capaciteit is hier vorig jaar op aangepast maar de juridische capaciteit blijft achter. Wij willen voldoen aan de taken die nu bij ons liggen. Ook willen wij de burgemeester nu en in de toekomst goed adviseren en ondersteunen. Tenslotte willen wij zware juridische klussen in de keten zelf met de juiste antenne voor openbare orde en veiligheid afwikkelen. Om te kunnen voldoen aan de uitbreiding van bevoegdheden, het beleid en de ontwikkelingen die op ons afkomen, willen wij de formatie op jurist veiligheid uit te breiden met 0,25 fte voor Achtkarspelen. De kosten voor gemeente Achtkarspelen worden geschat op € 29.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De totale kosten voor deze taak bedragen € 58.000 waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 29.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 58.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.

Wat hebben we bereikt?

De functie jurist veiligheid is in 2024 ingevuld.

Wat is (nog) niet gelukt?

Met de nieuwe organisatie indeling is de functie gefinancierd vanuit incidentele middelen komen te vervallen.

Kwaliteitsmedewerker handhaving

[Kadernota 2024 nr. 01.06]

[Gereed]

Wat wilden we?

Wij willen voldoen aan onze wettelijke (beleids)taak. Tevens willen wij voldoen aan de substantieel vergrote regierol richting de FUMO. De komst van de Omgevingswet vergroot de noodzaak om wel aan onze beleidsverplichtingen te voldoen.

Het aansluiten bij de wensen van college/raad en bij de maatschappelijke realiteit, wordt vergroot en is op dit moment niet haalbaar. Daarnaast kunnen wij (als geheel cluster ruimte) niet voldoen aan de Kwaliteitscriteria nu de sturing hierop eveneens binnen de rol van de kwaliteitsmedewerker belegd is. Voldoen aan de kwaliteitscriteria betreft een wettelijke taak. Tenslotte is door het vergroten van het basistakenpakket met de komst van de Omgevingswet, de regierol richting de FUMO vergoot. De FUMO voert uit maar de gemeente is verantwoordelijk en bevoegd gezag. De sturing en coördinatie hierbij is daarom belangrijk. Deze taak kan op dit moment onvoldoende worden uitgevoerd.

Om deze taken goed uit te kunnen voeren willen wij de formatie op de functie kwaliteitsmedewerker uitbreiden met 0,25 fte voor Achtkarspelen. De kosten voor gemeente Achtkarspelen worden geschat op € 29.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 58.000 waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 29.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 58.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Wat hebben we bereikt?

De functie is ingevuld waarmee de taken geborgd zijn.

Wat is (nog) niet gelukt?

Met de nieuwe organisatie indeling is de functie gefinancierd vanuit incidentele middelen komen te vervallen.

Schenken onder de 18 jaar

[Kadernota 2023 nr. 01.02]

[Op schema]

Wat wilden we?

We willen dat er minder alcohol wordt geschonken aan mensen onder de 18 jaar. Wij hebben geconstateerd dat het naleefgedrag voor wat betreft het schenken onder de 18 jaar slecht is. Wij willen het naleefgedrag op dit punt verbeteren in het belang van de gezondheid en zullen hierop tweejaarlijks proactief controles laten uitvoeren door een extern bureau.

Als wij dit niet doen dan blijft het naleefgedrag naar verwachting laag. Dit brengt gevolgen voor de gezondheid met zich mee alsmede gevolgen voor de openbare orde en de handhaving hiervan. De totale kosten voor de gemeente Achtkarspelen worden geraamd op € 30.000.

Wat hebben we bereikt?

In verband met de opstartfase van de coördinator middelengebruik zijn in 2024 geen controles uitgevoerd op het schenken onder de 18 jaar. We verkennen op welke wijze de controles in de gemeente Achtkarspelen in 2025 uitgevoerd worden.

Wat is (nog) niet gelukt?

Zie bovenstaand.

Overige ontwikkelingen

Leges drank- en horeca evenementen

De opbrengsten van de leges drank- en horeca evenementen zijn in 2024 € 48.000 lager dan begroot. De reden hiervoor is voornamelijk gelegen in de hogere tarieven waar in de begroting mee is gerekend. De realisatie is gebaseerd op lagere tarieven waardoor de opbrengsten in 2024 lager zijn dan begroot.

Oorspronkelijk is afgesproken om kostendekkende tarieven te hanteren vanaf 2023.

Echter in 2023 is naar aanleiding van de begroting 2023-2026 besloten om de tarieven voor de drank- en horeca evenementen niet te verhogen. Hierbij is afgesproken om voor 2024, op basis van het eerder afgesproken uitgangspunt van 100% kostendekkendheid (en het ingroeipad), ruim voor de Kadernota 2024-2027 de haalbaarheid en wenselijkheid van de stijging van de tarieven goed in beeld te brengen. Dit heeft niet plaatsgevonden waardoor deze onderschrijding zichtbaar wordt in de jaarrekening.

Oekraïnegelden

Voor de opvang van de Oekraïners wordt door het rijk op drie manieren een vergoeding gegeven. Voor leefgeld particuliere opvang en transitiekosten gebouwen is dat een 100% dekkende vergoeding. Daarnaast wordt voor de gemeentelijke opvang een normvergoeding verstrekt op basis van een gerealiseerde opvangplek per dag. In de begrotingswijziging van december werd uitgegaan van een positief saldo van € 1.115.000 voor opvang Oekraïners. In de jaarrekening wordt duidelijk dat het saldo in dit programma uiteindelijk € 1.218.000 is geworden. Op basis van de SISA-verantwoording 2024 is gebleken dat wij namelijk recht hebben op een vergoeding van het Rijk van € 4.028.000. Deze hogere vergoeding wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de aanvraag van het voorschot gebaseerd is op gemiddelden van de opvangplekken en dagen terwijl de afrekening op basis van werkelijk gerealiseerde opvangplekken en dagen wordt berekend. Ten opzichte van het voorschot (op basis van gemiddelden) hebben wij meer opvangplekken gerealiseerd over een groter aantal dagen waardoor de vergoeding hoger is dan begroot.

Veiligheidsregio Friesland; brandweer en crisisbeheersing

De kosten voor de veiligheidsregio zijn in 2024 € 42.000 hoger dan begroot. Deze stijging heeft betrekking op de onderdelen brandweer (€ 32.000) en crisisbeheersing (€ 10.000). De overschrijding van de kosten wordt veroorzaakt doordat in de begroting rekening gehouden is met lagere salariskosten. Deze lagere salariskosten zijn gebaseerd op de oude CAO terwijl in de realisatie de nieuwe CAO wordt verrekend. In een eerdere begrotingswijziging is dit reeds door de Veiligheidsregio aangegeven, maar onze begroting is hierop niet aangepast.

Impuls weerbaar bestuur

In de begroting is rekening gehouden met de kosten voor weerbaar bestuur van € 32.000. In 2024 is hiervoor € 5.000 besteed. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden is voldaan aan alle (vooraf) ingeschatte maatregelen. Ten opzichte van de begroting blijkt dat er minder werkzaamheden uit zijn gevoerd dan oorspronkelijk ingeschat. Dit zorgt ervoor dat de realisatie in de jaarrekening 2024 € 27.000 lager is dan begroot.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Crisisbeheersing en brandweer	1.801	1.801	1.837	- 36
Openbare orde en veiligheid	579	3.428	3.297	131
Totaal lasten	2.380	5.229	5.134	95
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Crisisbeheersing en brandweer	5	5	2	- 4
Openbare orde en veiligheid	62	3.867	4.047	180
Totaal baten	67	3.872	4.049	177
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 2.312	- 1.357	- 1.085	272

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	271
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		141
Lasten	188	
- Diverse verschillen per saldo	25	
- Ontwikkeling bijdrage werkmaatschappij	206	
- Hogere kosten VRF; brandweer en crisisbeheersing	- 43	
Baten	- 47	
- Diverse verschillen per saldo	1	
- Lagere opbrengsten leges drank- en horeca evenementen	- 48	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		130
Lasten	- 94	
- Lagere kosten impuls weerbaar bestuur	27	
- Hogere kosten opvang Oekraïners	- 121	
Baten	224	
- Hogere opbrengsten opvang Oekraïners	224	

Verbonden partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Veiligheidsregio Fryslân

Vestigingsplaats

Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 01. Veiligheid

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■

Misdrijven - Diefstal uit woning per 1.000 inwoners

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	1,30	Ontwikkeling ▲	Prognose ■
Begroting 2024	1,40		
Rekening 2023	1,30		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	1,10	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	,90		
Rekening 2023	1,10		

Misdrijven - Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	4,20	Ontwikkeling ▲	Prognose ▲
Begroting 2024	4,60		
Rekening 2023	4,30		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	2,70	Ontwikkeling ▼	Prognose ■
Begroting 2024	2,30		
Rekening 2023	2,70		

Misdrijven - Vernieling en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	5,80	Ontwikkeling ▲	Prognose ▲
Begroting 2024	6,00		
Rekening 2023	5,80		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	3,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	2,90		
Rekening 2023	3,00		

Misdrijven - Winkeldiefstal per 1.000 inwoners

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	2,50	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	2,30		
Rekening 2023	2,50		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	,70	Ontwikkeling ▲	Prognose ▲
Begroting 2024	,90		
Rekening 2023	,70		

Verwijzingen Halt

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	9,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ■
Begroting 2024	8,00		
Rekening 2023	8,00		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	4,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ■
Begroting 2024	3,00		
Rekening 2023	3,00		

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.4 Economische havens en waterwegen

Inhoudelijk

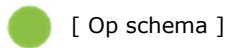
Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Damwand haven Kootstertille

[Kadernota 2024 nr. 02.06]

[Op schema]

Wat wilden we?

De damwand langs de haven van Kootstertille is in slechte staat en moet worden vervangen. De vervangingskosten zijn geraamd op € 200.000.

Wat hebben we bereikt?

Er is een overleg met de bodemdalingscommissie ingepland. De uitkomsten van dit overleg zijn van invloed op de nadere uitwerking in het bestek.

Wat is (nog) niet gelukt?

De damwand is nog niet vervangen.

Groningerstraat (Molenweg - rotonde Skieding) fietspad naar 1 kant brengen

[Kadernota 2022 nr. 02.10]

[Gereed]

Wat wilden we?

De fietspaden ter hoogte van de Groningerstraat vanaf de Molenweg tot de rotonde De Skieding gaan we naar één kant van de weg brengen. De kosten hiervoor ramen we op € 40.000. De realisatie van dit project vindt plaats in 2022. Na oplevering van dit project worden de kapitaallasten van € 1.200 opgenomen in de begroting van het jaar na oplevering, in dit geval vanaf 2023.

Wat hebben we bereikt?

Het fietspad is aangelegd bij de werkzaamheden van de reconstructie Groningerstraat. De werkzaamheden zijn binnen het gestelde budget uitgevoerd. De kapitaallasten worden verantwoord vanaf 2025.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Motie: Realiseren fietspad met brug Vierstromenland Surhuisterveen

[Kadernota 2023 nr. P2-M1]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Bij de behandeling van de kadernota 2023 is een motie aangenomen voor het aanbrengen van een fietspad en brugverbinding te realiseren in Vierstromenland Surhuisterveen. De kosten voor de aanleg zijn geraamd op € 75.000. In de meerjarenbegroting 2023-2026 is rekening gehouden met realisatie in 2024. Dit zorgt ervoor dat de kapitaallasten van € 3.375 vanaf 2025 zijn opgenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

In verband met ontwikkelingen over de verkeersveiligheid op de Vierhuisterweg is er een integraal plan gemaakt waar ook de fietsbrug Vierstromenland een onderdeel van is. Dit plan wordt een opgave binnen het nieuwe Mobiliteitsplan zijnde het project aanpassen weginrichting Vierhuisterweg tussen beide rotondes.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het mobiliteitsplan wordt in het tweede kwartaal van 2025 voorgelegd aan de raad. Ondertussen zijn de voorbereidingen voor de realisatie van de fietsbrug al in volle gang. In 2025 zal dit project uitgevoerd worden. Met de aanleg wordt rekening gehouden met de planvorming rondom het verkeersveilig inrichten van de Vierhuisterweg.

Nieuw verkeer- en vervoerbeleid

[Kadernota 2023 nr. 02.01]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Voor het opstellen van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (Mobiliteitsplan) de benodigde financiële middelen beschikbaar stellen. Deze kosten zijn geraamd op €30.000.

Wat hebben we bereikt?

Het concept-Mobiliteitsplan heeft ter inzage gelegen. Momenteel zijn we bezig met het verwerken van de binnengekomen zienswijzen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het nieuw verkeer- en vervoerbeleid is nog niet afgerond. De verwerking van de zienswijzen moet nog afgerond worden. De verwachting is dat begin 2025 het nieuwe verkeer- en vervoerbeleid vastgesteld wordt door de raad.

Parkeren bij de Groenkamp Buitenpost

[Kadernota 2018 nr. 2.2c]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Er wordt een eenmalig budget beschikbaar gesteld om de parkeerproblemen en doorstroming op te lossen.

Wat hebben we bereikt?

In verband met het niet verkrijgen van een grondpositie is dit project gestopt.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet meer aan de orde.

Schoolzones rond scholen

[Kadernota 2018 nr. 2.1coal1]

[Op schema]

Wat wilden we?

Voor het veilig inrichten van de wegenstructuur rond scholen richten we deze gebieden in als schoolzone. Een schoolzone is een combinatie van een begin en een eind door middel van bebording, verharding/bestrating, drempels/plateaus en/of een wegversmalling. Aanbrengen van een schoolzone kan op verschillende manieren uitgevoerd worden. Bestrating aanbrengen, met belijning (thermoplast), palen en borden plaatsen etc. De kosten per oplossing zijn verschillend.

Wat hebben we bereikt?

Bijna alle schoolzones zijn herkenbaar ingericht door bestrating en schoolzone markering. Het beoogde effect hiervan is dat weggebruikers anticiperen op de situatie door onder andere snelheid te minderen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Alleen schoolzone in Gerkesklooster/Stroobos moet nog worden afgerond. In 2025 vindt deze afronding plaats.

Verkeersplan fietsveiligheid

[Kadernota 2024 nr. 02.02]

[Op schema]

Wat wilden we?

Op 14 februari 2019 is het Startakkoord Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030 ondertekend door o.a. het Rijk, IPO en VNG. Hierin is afgesproken dat alle wegbeheerders tot een analyse komen van de verkeersveiligheidsrisico's. Deze analyse is door het college van B&W vastgesteld op 8 februari 2022 en is op 30 maart 2022 via de LIS aangeboden aan de gemeenteraad. Er is €183.000 (exclusief btw) subsidie aangevraagd en toegekend. De co-financiering vanuit de gemeente is op basis van de subsidieaanvraag € 183.000.

Per maatregel is een raming gemaakt. Het betreft nieuw beleid en sluit aan op het bestuursakkoord. Een gedeelte (€ 60.000) wordt gedekt uit reguliere onderhoudsbudgetten. De dekking in de programmabegroting 2024 bestaat uit de kapitaallasten die een jaar na de uitvoering ten laste van de exploitatie worden gebracht. Er worden de onderstaande kredieten gevraagd:

- 2024: € 56.000
- 2025: € 50.000
- 2026: € 17.000

Wat hebben we bereikt?

Een aantal projecten zijn uitgevoerd, namelijk;

- Herinrichting Alde Dyk tussen Kootstertille en Buitenpost (totale investering €26.000, 50% SPV subsidie);
- Fietssuggestiestroken Warreboslaan en Trije Roeden (totale investering €24.000, 50% SPV subsidie);
- Er zijn Drempels aangebracht op de Trije Roeden (totale investering €26.000, 50% SPV subsidie).

Wat is (nog) niet gelukt?

Projecten die nog uitgevoerd moeten worden zijn;

- Drempels Egypte (totale investering €26.000, 50% SPV subsidie);
- Verhoogd plateau en wegversmallingen Reitsmastrjitte (totale investering €34.000, 50% SPV subsidie);
- Drempel Warmolsstrjitte (totale investering €13.000, 50% SPV subsidie);
- Verbreding Fietspad de Stuken (totale investering €61.000, 50% SPV subsidie);
- Fiets voetgangersbrug Gerkesklooster (totale investering €88.000, 50% SPV subsidie);
- Ryslaone/Reitsmastrjitte veilige kruispuntoplossing (totale investering €67.000, 50% SPV subsidie).

Voor deze projecten zijn we nu bezig met de planvorming in combinatie met onderhoud. Egypte, Warmolsstrjitte en Reitsmastrjitte staan voor 2025 in de planning qua onderhoud. Dan willen we bovenstaande combineren. De veilige kruispuntoplossing Ryslaone/Reitsmastrjitte is een los project. In 2025 starten we samen met de provincie aan de startnotitie voor het aanpakken van dit knelpunt.

Vervangen brug Rysloane / Miedwei

[Kadernota 2020 nr. 02.07]

[Vertraging]

Wat wilden we?

De brug is aan het einde van zijn technische levensduur en voldoet niet meer aan de eisen. Uit inspectierapporten blijkt dat de brug vervangen moet worden om aan de veiligheidseisen te kunnen voldoen.

Naar aanleiding van de motie die aangenomen is tijdens de behandeling van de Kadernota en conform de toezegging van de portefeuillehouder tijdens de raadsvergadering zien we mogelijkheden om de brug te vervangen door een duiker met een paar bovengrondse elementen die moeten benadrukken dat hier een brug heeft gelegen.

Hiervoor gaan we in gesprek met het Wetterskip Fryslan.

Het financiële voordeel van deze goedkopere uitvoering is meegenomen in de ombuigingslijn Beheer Achtkarspelen.

Wat hebben we bereikt?

De benodigde vergunningen zijn aangevraagd en verleend.

Wat is (nog) niet gelukt?

De vervanging van de brug door een duiker met een paar bovengrondse elementen is nog niet gerealiseerd. De werkzaamheden worden uitgevoerd in het 2e kwartaal 2025.

Overige ontwikkelingen

Lagere kosten verlichting wegen:

De kosten voor de verlichting wegen zijn in 2024 € 164.000 lager dan de bijgestelde begroting. Deze afwijking wordt veroorzaakt door een drietal oorzaken. In de eerste plaats wordt deze afwijking veroorzaakt door een late energieafrekening van de voormalige energieleverancier over de jaren 2022 en 2023. Dit heeft een positief effect gehad van € 50.000. Op de tweede plaats wordt deze onderschrijding veroorzaakt doordat niet alle onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd. Als gevolg van interne (ziekte) en externe (gebrek aan personeel) oorzaken zijn niet alle werkzaamheden uitgevoerd en daardoor de kosten lager, het financiële effect hiervan bedraagt € 64.000. Als laatst wordt het verschil veroorzaakt doordat bij de begroting een inschatting is gemaakt van de transportkosten die in rekening gebracht worden voor de levering van energie. Uit de realisatie van 2024 blijkt dat deze kosten lager zijn uitgevallen waardoor er een positief effect is van € 50.000.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Economische havens en waterwegen	104	105	93	12
Parkeren	40	35	36	-
Verkeer en vervoer	6.335	6.377	6.148	229
Totaal lasten	6.480	6.517	6.277	240
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Economische havens en waterwegen	35	54	58	4
Parkeren	-	-	-	-
Verkeer en vervoer	377	628	756	128
Totaal baten	411	682	814	132
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 6.069	- 5.835	- 5.463	372

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	372
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		177
Lasten	15	
- Lagere kosten gladheidsbesrijding door zachte winter	30	
- Hogere kosten sloothekkelen	- 15	
Baten	162	
- Ontwikkeling personeelskosten	79	
- Diverse verschillen per saldo	83	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		195
Lasten	164	
- Lagere kosten verlichting wegen	164	
Baten	31	
- Meer leges aanleg uitritten en inkomst SPV maatregel De Trije Roeden	31	

Verbonden partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij

Vestigingsplaats

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân, OVEF Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

3. Economie

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De gemeente Achtkarspelen werkt samen met Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel, Provinsje Fryslân en Wetterskip Fryslân in het Netwerk Noordoost. Na succesvolle afronding van de regionale samenwerkingsagenda's ANNO I en ANNO II willen we de samenwerking in Noordoost Fryslân voortzetten in ANNO III, zoals besproken in de raadsvergadering van 25 maart 2021. Om hier invulling aan te geven, wordt de samenwerkingsagenda ANNOIII uitgewerkt.

De ondersteuning van de regionale samenwerking in ANNO wordt 'lyts en linich' georganiseerd, passend bij de uit te werken tûke agenda. De jaarlijkse bijdrage aan de ANNO organisatie is afgelopen jaren gebaseerd op een bijdrage per inwoner. Omdat de omvang van de derde agenda op dit moment wordt uitgewerkt, wordt de financiële bijdrage van de gemeenten in ANNOII als uitgangspunt genomen.

Voor Achtkarspelen betreft dit een jaarlijkse bijdrage van € 37.876. De looptijd van de agenda is vooralsnog t/m 2025. Bij het opstellen van de begroting van de derde ANNO samenwerkingsagenda stellen we, waar mogelijk, de bijdrage naar beneden bij.

Wat hebben we bereikt?

Eind 2024 hebben de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel samen met provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân bij het Rijk een aanvraag ingediend voor een nieuwe Regio Deal. Zij bundelen hun krachten om de brede welvaart in Noordoost-Fryslân te versterken, waar het goed wonen is, met sterke verbindingen en een ondernemende geest.

Met deze nieuwe aanvraag wordt in de periode 2026 t/m 2030 ingezet op drie pijlers voor de versterking van de samenwerking tussen de gemeenten, provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân, het Rijk en partijen in de regio in lijn met de ANNO-agenda:

- Noflik wenje: inzet op woningbouw, goede voorzieningen, zorg en welzijn, en een groenblauwe leefomgeving die een gezond leven stimuleert;
- Ferbining: zorgen voor vervoerszekerheid en werken aan een goede ontsluiting van de oostflankregio, wat essentieel is voor een sterke regio;
- Undernimmend: stimuleren ondernemerschap en benadrukken het belang van een leven lang leren, zodat iedereen in de regio kan floreren.

Dit is de zesde en laatste ronde van de Regio Deals van het Rijk. De regio sloot eerder voor de periode van 2020-2025 met het Rijk een Regio Deal af. Via de subsidieregeling Versnellingsagenda wordt geld uit de Regio Deal beschikbaar gesteld voor projecten die de economie stimuleren.

Wat is (nog) niet gelukt?

In februari 2025 wordt duidelijk of de aanvraag regiodeal wordt gehonoreerd.

Overige ontwikkelingen

Hogere winstrealisatie grondexploitaties bedrijventerreinen

Op de bedrijventerreinen is in 2024 een totale winst gerealiseerd van € 92.000. Deze winst kan gespecificeerd worden naar het volgende complex:

Lauwerskwartier Surhuisterveen € 92.000

In de begroting was rekening gehouden met een winst van € 17.000. Dit is voor de jaarrekening een voordeel van € 75.000.

Voor een uitgebreidere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en de Meerjaren Prognose Grondbeleid.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	52	42	38	5
Economische ontwikkeling	540	559	474	85
Economische promotie	114	123	112	10
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5	5	22	- 17
Totaal lasten	711	729	645	84
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6	6	5	- 2
Economische ontwikkeling	-	1	1	-
Economische promotie	24	24	32	9
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	17	17	106	89
Totaal baten	47	48	144	96
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 664	- 681	- 502	179

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	179
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		104
Lasten	83	
- Ontwikkeling bijdrage werkmaatschappij	84	
- Diverse verschillen per saldo	- 1	
Baten	21	
- Diverse verschillen per saldo	21	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		75
Baten	75	
- Hogere winstrealisatie grondexploitaties bedrijventerreinen	75	

Verbonden partijen

Niet van toepassing

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 03. Economie

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■

Functiemenging

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Nederland	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	54,20	Ontwikkeling ▼	Prognose ■
Begroting 2024	53,80		
Rekening 2023	53,80		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	44,80	Ontwikkeling ▲	Prognose ▲
Begroting 2024	44,10		
Rekening 2023	44,10		

Vestigingen (van bedrijven)

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	181,80	Ontwikkeling ▲	Prognose ▲
Begroting 2024	174,10		
Rekening 2023	174,10		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	171,60	Ontwikkeling ▲	Prognose ▲
Begroting 2024	164,00		
Rekening 2023	164,00		

4. Onderwijs

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

4.2 Onderwijshuisvesting

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Gebiedsteam-zorg in de school (GIS)

[Kadernota 2024 nr. 04.02]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

GIS, staat voor het Gebiedsteam in de Scholen; dit betreft een proeftuin op de samenwerking Onderwijs en Zorg; gemeente en de scholen hebben het project ondergebracht onder het Nationaal Plan Onderwijs (NPO); de proeftuin is ingericht in Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel vanuit de preventie-gedachte; door lage drempels, korte lijnen en betere samenwerking; samen zware problemen en (dure) hulpverlening voorkomen.

De scholen ervaren het project reeds positief. De ontwikkeling en resultaten van de proeftuin worden nauwlettend gevolgd, een onderzoeksrapportage volgt in het najaar 2023.

Voor het verlengen van de proeftuin in 2024 wordt uitgegaan van 54 uren per week verdeeld over 22 scholen in Achtkarspelen. Omgerekend gaat het om de inzet van 1,5 fte.

De kosten voor gemeente Achtkarspelen bedragen € 132.000 voor het jaar 2024.

Wat hebben we bereikt?

De inzet van de gebiedsteams in de scholen is voortgezet in 2024. Ook de onderzoeksmonitor werd verlengd. De ervaringen zijn vervolgens meegenomen in het onderzoek en de resultaten daarvan zijn gerapporteerd aan de gemeenteraad.

In de overtuiging van het belang, gezien de positieve bevindingen, heeft de raad in november 2024 voor verlenging gekozen voor vooralsnog twee jaar (2025 en 2026).

De basisscholen en de scholen voor voortgezetonderwijs houden aldus de gewenste beschikking over een GIS.

Tussen de GIS en het jongerenwerk in de VO-scholen is goede onderlinge samenwerking en afstemming een aandachtspunt. De nadere ontwikkeling van de gezamenlijke inzet van de beide functies is in preventieve zin van belang. De ontwikkeling en resultaten worden ook de komende periode gevolgd.

Wat is (nog) niet gelukt?

De ontwikkeling en resultaten moeten ook de komende periode worden gevolgd. De inrichting daarvan wordt opgepakt.

Overige ontwikkelingen

Onderwijsachterstandenbeleid.

In 2019 is het Onderwijsachterstandenbeleid landelijk herijkt. De ontvangen middelen mogen gedurende een periode van vier jaar worden ingezet. De huidige periode loopt van 2023 tot en met 2026. Op grond van de regeling mag de gemeente eventuele middelen die overblijven meenemen naar het volgende jaar. In 2024 hebben we € 62.000 meer aan inkomsten ontvangen vanuit het Rijk voor onderwijsachterstandenbeleid dan de begrote € 824.000. De definitieve toekenning onderwijsachterstandenbeleid 2024 vond plaats eind september. Dit was te laat om deze mee te nemen in de begrotingswijziging. Daarnaast is er € 5.000 vrijgevallen, zijnde een oude balanspost, waarvan de inschatting is dat we deze gelden mogen houden.

De lasten binnen het onderwijsachterstandenbeleid zijn € 42.000 hoger geweest dan begroot. Dit is reeds gebaseerd op de hogere baten die binnen gekomen zijn.

We dienen over de baten verantwoording af te leggen. Onderbesteding mogen we meenemen naar het volgende jaar.

Leerlingenvervoer

Op leerlingenvervoer is een totaal nadeel ontstaan van € 83.000.

Op de kosten van het leerlingenvervoer verricht door Jobinder is een nadeel ontstaan van € 19.000. Het nadeel wordt veroorzaakt door een toename van het aantal leerlingen, waaronder Oekraïners en nieuwkomers. Het verschil komt vooral door de sterk gestegen kosten leerlingen Oekraïne. Dat was in 2023 nog € 10.000 en nu ruim € 37.000.

Bij het leerlingenvervoer exclusief het vervoer door Jobinder is een nadeel ontstaan van € 64.000. Dit is onder te verdelen in een structureel nadeel van € 41.000. Deze was er in 2023 al en hierop is niet ingegrepen. De resterende hogere lasten van € 23.000 worden veroorzaakt doordat er ook hier sprake is van een toename van het aantal leerlingen, wat mede wordt veroorzaakt door de toename van het aantal migranten uit andere landen. Hierbij valt te denken aan nieuwkomers en Oekraïners.

Onderwijshuisvesting basisonderwijs

Onderhuisvesting kent over 2024 een voordeel van € 141.000 ten opzichte van de begroting. Het voordeel wordt met name behaald bij de post kleine schades en overige uitgaven.

In de begroting is voor huisvesting primair onderwijs een structureel budget opgenomen voor kleine schades. Omdat hier sprake is van externe factoren die niet te beïnvloeden zijn, is door de gemeente op rekeningbasis altijd een afwijking te verwachten. Gedurende 2024 zijn er weinig schades geweest. Het totaal bedrag is € 2.500. Derhalve is er sprake van een onderbesteding van € 5.000. Tevens is er gedurende 2024 € 35.000 van de verzekering ontvangen. Dit had betrekking op vergoede schade n.a.v. een inbraak bij de Lichtbron uit 2023. Dit betreft een incidenteel voordeel.

Daarnaast is bij de overige uitgaven een voordeel behaald van 87K. Uit hoofde van schoolbouw project renovatie de Wynroas te Harkema volgden enkele facturen voor een bedrag van € 12.000. Er werd echter in 2024 geconstateerd dat een aantal facturen (ook uit eerdere jaren) die door de gemeente waren betaald voor de renovatie van de Wynroas door Noventa moesten worden betaald. Dit is in 2024 gecorrigeerd en levert een voordeel op van € 76.000.

Met Stichting Roobol is een compromis gesloten aangaande de aanleg van een noodlokaal Mienskip. Hier is € 30.000 voor betaald.

Ook is in de overige uitgaven een voordeel behaald als gevolg van vrijval SUVIS Oanrin Twijzel voor ruim € 53.000. Er stond hiervoor nog een verplichting, maar door het Rijk is besloten dat we de volledige subsidie mogen houden. Feitelijk betreft dit een vergoeding voor kosten die in eerdere jaren zijn gemaakt.

Peuteropvang

Peuteropvang heeft de afgelopen decennia een serieuze plek verworven als 'voorschool'. Er wordt waarde gehecht aan het bereik en de ontwikkeling van integrale kindcentra (IKC).

Hierdoor kan vorming en talentontwikkeling, kansenbeleid, achterstandenbestrijding en opvoedingsondersteuning plaatsvinden. Op het budget is een voordeel ontstaan van € 38.000 door onderbesteding. De onderbesteding wordt veroorzaakt door hoog personeelsverloop binnen de afdeling in combinatie met het moeilijk vervullen van vacatures. Hierdoor ontbreekt de capaciteit om initiatieven en activiteiten te ontplooiën.

Er is gedurende 2024 € 7.500 als coulance uitgekeerd aan dorpshuis Twijzel na bezwaarschrift op een eerdere afgewezen subsidieaanvraag. Het overige budget is niet gebruikt en deels zijn de kosten op andere budgetten verantwoord.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoordt de alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoordt in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.451	2.613	2.714	- 101
Onderwijshuisvesting	1.196	981	813	168
Totaal lasten	3.647	3.594	3.527	67
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	856	934	1.001	67
Onderwijshuisvesting	-	-	-	-
Totaal baten	856	934	1.001	67
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 2.791	- 2.660	- 2.526	134

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	134
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		- 7
Lasten	- 74	
- Diverse verschillen	12	
- Lagere lasten Peuteropvang	38	
- Hogere lasten Leerlingenvervoer	- 82	
- Hogere lasten achterstandenbeleid	- 42	
Baten	67	
- Hogere baten achterstandenbeleid	67	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		141
Lasten	141	
- Lagere lasten Onderwijshuisvesting basisonderwijs	141	

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 04. Onderwijs

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■

% Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Nederland	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	2,40	Ontwikkeling ■	Prognose ■
Begroting 2024	1,90		
Rekening 2023	2,40		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	2,20	Ontwikkeling ■	Prognose ■
Begroting 2024	1,70		
Rekening 2023	1,50		

Absoluut verzuim

Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	6,30	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	2,70		
Rekening 2023	2,70		

(Er is sprake van hoger absoluut verzuim ten opzichte van de vorige referentieperiode (2022).)

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2020]	
Rekening 2024	0,00	Ontwikkeling ■	Prognose ■
Begroting 2024	0,00		
Rekening 2023	0,00		

Jaarstukken 2024

Relatief verzuim

Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. Per 1.000 leerlingen.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	27,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	20,00		
Rekening 2023	24,00		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	48,00	Ontwikkeling ▬	Prognose ▬
Begroting 2024	41,00		
Rekening 2023	41,00		

5. Sport, cultuur en recreatie

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresent., -prod. en -participatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Aanleg fietspad Skeanpaed - Wyldpaed-west

[Kadernota 2022 nr. 05.12]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Voor het realiseren van een veilige fietsverbinding tussen Twijzelerheide (Skeanpaed), Wyldpaed-West en de provinciale weg (N355) is een budget benodigd van (bruto) € 180.000.

Wat hebben we bereikt?

Het verkrijgen van de percelen waarhet fietspad over komt te liggen is nog niet afgerond. Hierna kunnen we de omgevingsvergunning aanvragen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Zie bovenstaand.

Coördinator Spitkeet (2024-2025)

[Kadernota 2024 nr. 05.02]

[Gereed]

Wat wilden we?

We willen van de Spitkeet een toekomstbestendig museum maken dat kan doorgroeien in bezoekersaantal en in educatieve functie. Ter uitvoering van de aangenomen motie tijdens de behnadeling van de Kadernota verstrekken we een extra structurele subsidie van € 50.000 om de bedrijfsvoering te professionaliseren.

Wat hebben we bereikt?

Themapark De Spitkeet ontvangt een extra structurele subsidie van € 50.000. Met de gemeentelijke subsidie heeft Themapark De Spitkeet een coördinator aangesteld voor instandhouding en continuïteit van het museum. De coördinator zorgt voor de praktische uitvoering van de professionaliseringsslag van het museum.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Ekstra formaasje Frysk taalbelied

[Kadernota 2024 nr. 05.04]

[Op schema]

Wat wilden we?

Dit jier wurdt de Nota Frysk taalbelied aktualisearre en sille de ambysjes op it mêd fan it Frysk oanskerpe wurde. Doel fan de Nota Frysk taalbelied is it kreëarjen fan rânebetingsten foar it behâld en fuortsterkjen fan de Fryske taal. Om de kommende jierren de ambysjes útfiere te kinnen, is ekstra formaasje nedich.

De kosten voor gemeente Achtkarspelen bedragen € 25.000 per jaar. In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden wordt dit budget voor 2024 en 2025 incidenteel aangevraagd.

Wat hebben we bereikt?

Yn oktober 2024 is in Koördinator Frysk begûn foar 6 oeren yn 'e wike. De koördinator Frysk hâldt har dwaande mei útfiering fan de ambysjes fan it Frysk taalbelied. Sa is der bygelyks wer in kursus Frysk skriuwen foar doarpskrantsjes/-websides en ferienings pleatslik belang útein set en binne der buorden mei 'wolkom/oant sjen' pleatst by de kombuorden fan de doarpen yn Achtkarspelen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

Inspecties en opstellen MJOP voor overige sportaccommodaties

[Kadernota 2020 nr. 05.09]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Een onafhankelijke inspectie en een meerjarige onderhoudsplanning (MJOP), ook in samenspraak met de verenigingen, om de kwaliteit van de buitensportaccommodaties in beeld te brengen en voor de toekomst op niveau te houden.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 is besloten om eerst met het buitensportbeleid te her ontwikkelen. Hierdoor is de inspectie niet uitgevoerd en is er ook geen MJOP opgesteld.

Wat is (nog) niet gelukt?

De uitkomsten van het gesprek over het buitensport beleid zullen de kaders gaan bepalen voor de toekomst. Als die kaders helder zijn kan bepaald worden wat de vervolgacties moeten zijn om de toekomstige onderhoudsverplichtingen in beeld te brengen.

Miedengebied

[Kadernota 2018 nr. 5.7h]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Om de toeristische mogelijkheden van de Miedengebieden verder te verkennen is onderzoek nodig. Hierbij kijkt de gemeente onder andere naar hoe de gebieden met elkaar verbonden kunnen worden, wat er nog ontbreekt en hoe we de natuurwaarden kunnen behouden. Ook wordt er promotiemateriaal ontwikkeld en kleine aanvullingen in het toeristische aanbod gerealiseerd.

Wat hebben we bereikt?

Het doel is om het budget van € 30.000 te gebruiken voor het versterken van de toeristische waarden door de aankoop van grond benodigd voor een fietspad in de Drogehamstermieden.

Wat is (nog) niet gelukt?

De onderhandelingen voor de aankoop van de grond vinden nog plaats en naar verwachting wordt de grond in 2025 aangekocht.

Motie Jild Wâldsang foar Frysktalige musicals groepen 7 en 8

[Kadernota 2024 nr. P5-M1]

[Gereed]

Wat wilden we?

Via de subsidievaststelling 2022 delen we Cultuurcentrum de Wâldsang mee dat ze de niet-gebruikte subsidie tijdens de coronaperiode niet hoeven terug te storten. In het najaar 2023 vindt een overleg plaats met Cultuurcentrum de Wâldsang over de besteding van dit bedrag.

Wat hebben we bereikt?

Cultuurcentrum de Wâldsang heeft een Frysktalige musical ontwikkeld, 'De Lêste Piraat fan Blauforlaet'. Op 1 februari 2025 was de preview in De Lantearne in Surhuisterveen tijdens het relatieconcert van het cultuurcentrum.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

Motie Meer beweegroutes in de gemeente

[Kadernota 2024 nr. P5-M3]

[Op schema]

Wat wilden we?

Meer 'beweegroutes' in de gemeente is opgenomen in het bestaande gezondheid- en sportbeleid voor de komende jaren. Het is een onderdeel vanuit de specifieke uitkering in het kader van het gezond en actief leven akkoord.

Wat hebben we bereikt?

De motie is opgenomen in de uitvoer van het onderdeel inrichting fysieke ruimte op bewegen in het gezond en actief leven akkoord van Achtkarspelen. Van hieruit wordt de beweehrûte Buitenpost blijvend opengesteld voor gebruik en worden er extra beweeginitiatieven in Augustinusga en Gerkesklooster gerealiseerd in samenwerking met de plaatselijke organisaties.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

TOP (Toeristische Overstap Punten)

[Kadernota 2018 nr. 5.7i]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Achtkarspelen wil één of twee Toeristische Overstap Punten (TOP) realiseren. TOP's zijn speciaal ingerichte (kleinschalige) parkeerplaatsen met uniforme uitstraling nabij routeknooppunten van bewegwijzerde vaar-, fiets- en wandelroutes.

Wat hebben we bereikt?

Eerst een korte toelichting op het gestelde doel: Een TOP is een informatiezuil, geen kleinschalige parkeerplaats.

In 2024 is in samenspraak met Marrekrite en Plaatselijk Belang Buitenpost de locatie van de TOP en de inhoud (teksten, foto's etc.) van de zuil bepaald. Ook is met NS/Prorail een overeenkomst opgesteld om de zuil op hun stationsgrond bij het station in Buitenpost te mogen plaatsen.

Wat is (nog) niet gelukt?

De plaatsing heeft nog niet plaatsgevonden en staat gepland in '25.

Uitvoering Kultuurnota Ut de kûlizen

[Kadernota 2024 nr. 05.03]

[Vertraging]

Wat wilden we?

In beide gemeenten is de Kultuurnota Ut de kûlizen vastgesteld. In het uitvoeringsplan van de cultuurnota zijn nieuwe actiepunten opgenomen. Voor uitvoering van de structurele activiteiten, zoals een digitaal cultuurloket en het organiseren van een cultuurmarkt/-platform, is structureel extra budget (€ 7.000) nodig.

Wat hebben we bereikt?

De afgelopen jaren was er onderbezetting op cultuur. Hierdoor hebben de nieuwe actiepunten in de Kultuurnota Ut de kûlizen vertraging opgelopen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Naar verwachting is in de loop van 2025 voldoende bezetting op cultuur. Vanaf dat moment zullen activiteiten conform planning gaan lopen.

Verbeteren en uitbreiden wandel- en fietsmogelijkheden [Kadernota 2018 nr. 5.7coal1]

[Vertraging]

Wat wilden we?

De gemeente wil recreatie en toerisme in Achtkarspelen bevorderen door het realiseren van een uitstekende wandel- en fietsinfrastructuur. Hiervoor geeft Achtkarspelen uitvoering aan het Padenplan. Dit is een uitwerking van wensen van plaatselijke belangen en gemeente om gebieden en paden te verbinden. Het budget is bedoeld voor haalbaarheidsonderzoeken, aanleg, beleving en verbetering van toeristische paden.

Wat hebben we bereikt?

Het zogenaamde 'padenplan' was geen projectplan met concrete prioriteiten. Het was een verzameling van routes en trajecten, zonder concrete vervolgstappen. Ook is er geen budget meer beschikbaar voor de aanleg van paden, dit budget is een aantal jaar geleden komen te vervallen omdat daadwerkelijke realisatie van paden lastiger bleek dan gedacht. In 2021 is een motie ingediend om uitvoering te geven aan het 'padenplan', deze motie staat nog open. Verwachtingen over hoe concreet het 'padenplan' was en wat het in de praktijk voorstelde, hebben uit elkaar gelopen.

In 2024 is er een projectplan uitgewerkt. In dit projectplan zijn de routes en trajecten uit het 'padenplan' bezocht en beoordeeld op diverse factoren. Daarnaast is het vigerend lokaal, provinciaal en landelijk beleid geschetst, gekoppeld aan de kansen die uitvoering van het projectplan biedt. Voor de beoordeling en prioritering is samengewerkt met de afdeling beheer, ook zijn de plaatselijk belang verenigingen in oktober '24 geïnformeerd over de voortgang en de beoordeling van de routes en trajecten. Tevens zijn de betrokken bestuurders op de hoogte gehouden van de voortgang.

Uit de beoordeling is een top tien van meest kansrijke routes en trajecten gekomen. Binnenkort (Q1 2025) wordt het projectplan bestuurlijk besproken en voorgelegd aan de raad. Zo kan ook de openstaande motie worden afgedaan.

Wat is (nog) niet gelukt?

Er zijn **nog** geen financiële middelen beschikbaar om routes of trajecten te realiseren. De raad kan eventueel besluiten om op basis van het projectplan financiële middelen beschikbaar te stellen.

Op het moment dat er op korte termijn geen financiële middelen beschikbaar komen, dient het projectplan als startklaar en geprioriteerd plan op het moment dat zich wel financiële middelen voordoen.

Overige ontwikkelingen

Ontwikkelingen sportactivering

Net als in 2023 zijn voor 2024 SPUK GALA gelden ontvangen van het Rijk. Bij de opbrengsten is een bedrag van € 269.000 verantwoord. Dit is het bedrag dat in 2024 van het Ministerie is ontvangen voor de SPUK GALA gelden die betrekking hebben op de onderdelen voor sportactivering (€ 226.000). Daarnaast is een deel van de middelen die wij in 2023 hebben ontvangen meegenomen naar 2024 (€ 43.000). Ten aanzien van de kosten, is in 2024 voor sportactivering € 309.000 besteed. Als dekking worden de van het Rijk ontvangen middelen van de SPUK GALA hiervoor ingezet (€ 269.000). Daarbovenop worden de middelen voor het 'reguliere' budget (€ 309.000 - € 269.000) € 40.000 hiervoor aangewend.

De verantwoording in dit programma laat het volgende zien. De opbrengsten met betrekking tot sportactivering zijn in de jaarrekening € 38.000 lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in de laatste begrotingswijziging van 2024 ten aanzien van de SPUK GALA onvoldoende rekening gehouden is met de reeds bestaande (opbrengst) budgetten. Dit betekent dat de ontvangsten van de SPUK GALA (€ 269.000) volledig zijn toegevoegd aan de bestaande budgetten (€ 133.000) in de begroting terwijl hier sprake is van een overlap. Dit zorgt ervoor dat in de begroting een totaalbedrag is opgenomen van € 402.000. De kosten voor sportactivering die in dit programma ten laste gebracht worden van SPUK GALA bedragen in totaal € 269.000. Oftewel van de beschikbare SPUK GALA middelen van € 402.000 is € 269.000 besteed waardoor er een onderschrijding is van € 133.000. Omdat naast het Rijk ook nog andere middelen zijn ontvangen € 95.000 resteert een negatief verschil in de opbrengsten van (€ 133.000 - € 95.000=) € 38.000.

Daarnaast blijkt dat de kosten voor sportactivering in dit programma € 68.000 bedragen. In de begroting was een bedrag opgenomen van € 307.000. Het verschil bedraagt € 232.000. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat de middelen voor SPUK GALA zijn toegevoegd aan de bestaande budgetten. De uitkomst laat echter zien dat de SPUK GALA gelden geheel als dekking worden ingezet voor de 'reguliere' taken ten aanzien van sportactivering. Anders geformuleerd kan gesteld worden dat de reguliere taken gefinancierd zijn met de gelden uit SPUK GALA. Dit zorgt ervoor dat de kosten in de jaarrekening € 239.000 lager zijn dan de begroting.

Ontwikkelingen zwembaden

De opbrengsten van de zwembaden zijn in 2024 €32.000 lager dan begroot. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de terugbetaling van de SPUK-MEOZ (Specifieke uitkering meerkosten energie openbare zwembaden) 2022. Op basis van een theoretisch model is in 2023 een voorschot ontvangen en doorbelast naar het zwembad NV De Kûpe. In 2024 is op basis van nacalculatie, op grond van de werkelijk betaalde energieprijzen en het werkelijke energieverbruik, de definitieve berekening gemaakt dat heeft er per saldo in geresulteerd dat een deel van het ontvangen voorschot moest worden terugbetaald. De meerkosten zijn in rekening gebracht bij het zwembad. Omdat zwembad De Kûpe medio 2024 opgenomen is in de gemeentelijke organisatie wordt dit bij de liquidatie van de NV verrekend met de gemeente.

Buitemport

De kosten voor de buitemport zijn in de jaarrekening 2024 ten opzichte van de begroting € 120.000 hoger. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door een tweetal oorzaken. In 2024 is voor € 35.000 aan kosten gemaakt voor de huur van lichtmasten. Daarnaast heeft herstel van kunstgrasvelden plaatsgevonden, de totale (extra) kosten hiervan bedragen € 45.000. Daarnaast zijn nog extra (kleine) onderhoudswerkzaamheden verricht en zijn de onderhoudswerkzaamheden duurder geworden waardoor het restant van het verschil wordt veroorzaakt.

Deze ontwikkelingen en hogere prijzen waren niet verwerkt in de begroting waardoor dit verschil ten opzichte van de realisatie in de jaarrekening zichtbaar wordt.

Ontwikkelingen Sporthallen en gymlokalen

In 2024 zijn de opbrengsten € 67.000 hoger dan begroot. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door de vastgestelde eindafrekening van de SPUK-SPORT 2023 (€ 35.000) en de berekende (op basis van de realisatie) SPUK-Sport 2024 (€ 66.000). Tegenover deze hogere opbrengsten van de SPUK-SPORT staan enkele lagere opbrengsten dan begroot. Deze negatieve ontwikkelingen worden veroorzaakt door lagere huuropbrengsten (€ 12.000) doordat minder verhuur heeft plaatsgevonden. Daarnaast zijn er voor 2024 geen opbrengsten van nutsvoorzieningen in rekening gebracht omdat deze vanaf 2024 niet meer doorbelast hoeven te worden (de kosten komen vanaf 2024 ook niet meer ten laste van de gemeente). Omdat de begroting hier niet op is aangepast zorgt dit ervoor dat deze opbrengsten in de jaarrekening € 10.000 lager zijn dan begroot. Het restant van € 12.000 betreffen kleinere negatieve afwijkingen.

Vleckegehûs

Het gerealiseerde resultaat van It Vleckegehûs bedraagt over 2024 € 69.000 (2023: €68.000). Uit de verschilverklaring van dit programma komt een afwijking tussen de begroting en jaarrekening naar voren. De opbrengsten zijn in de jaarrekening € 63.000 hoger dan de begroting, de afwijking van de kosten bedraagt € 20.000 (hogere kosten). Deze afwijking wordt veroorzaakt doordat gedurende 2024 geen bijstelling van de begroting op basis van de jaarrekening 2023 heeft plaatsgevonden terwijl de realisatie wel in lijn ligt met 2023.

Recreatieve voorzieningen

De kosten voor de recreatieve voorzieningen zijn € 21.000 lager dan begroot. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de onderhoudskosten in 2024 lager zijn dan begroot. De reden van deze afwijking is dat er in 2024 minder onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd. Op basis van de uitgevoerde keuringen bleek dat de recreatieve voorzieningen aan de eisen voldeden en geen onderhoud nodig was.

Ontwikkelingen groen

De kosten voor groen een negatief effect ten opzichte van de begroting zien in de jaarrekening (€ 36.000). Dit negatieve effect wordt voornamelijk veroorzaakt de prijzen van het geplande (en dus uitgevoerde) onderhoud hoger waren dan begroot. Dit prijseffect is niet aangepast in de begroting waardoor dit verschil in de jaarrekening ontstaat.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Cultureel erfgoed	68	51	56	- 5
Cultuurpresent., -prod. en -participatie	552	546	556	- 10
Media	998	995	1.016	- 21
Musea	635	641	705	- 64
Openb. groen en (openlucht)recreatie	2.391	2.346	2.228	118
Sportaccommodaties	2.521	2.598	3.048	- 450
Sportbeleid en activering	586	1.089	936	153
Totaal lasten	7.752	8.267	8.545	- 278
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Cultureel erfgoed	22	22	25	2
Cultuurpresent., -prod. en -participatie	41	41	52	11
Media	283	283	346	63
Musea	223	246	256	10
Openb. groen en (openlucht)recreatie	10	31	24	- 7
Sportaccommodaties	595	650	692	42
Sportbeleid en activering	116	438	400	- 38
Totaal baten	1.291	1.712	1.795	83
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 6.462	- 6.555	- 6.750	- 195

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	- 195
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		- 396
Lasten	- 517	
- Diverse verschillen per saldo	15	
- Lagere lasten recreatieve voorzieningen	21	
- Ontwikkeling bijdrage werkmaatschappij	42	
- Ontwikkeling personeelskosten	- 388	
- Hogere lasten buitensport	- 120	
- Hogere lasten groen	- 36	
- Hogere lasten sporthallen en gymlokalen	- 31	
- Hogere lasten It Vleckehûs	- 20	
Baten	121	
- Diverse verschillen per saldo	23	
- Hogere opbrengsten It Vleckehûs	63	
- Hogere opbrengsten sporthallen en gymlokalen	67	
- Lagere opbrengsten zwembaden	- 32	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		201
Lasten	239	
- Lagere lasten sportactivering	239	
Baten	- 38	
- Lagere opbrengsten sportactivering	- 38	

Verbonden partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Recreatieschap Marrekrite

Vestigingsplaats

Grou

Stichting / Vereniging

Naam verbonden partij

Stichting Sportcentrum 8kspelen

Vestigingsplaats

Gemeente Achtkarspelen

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 05. Sport, cultuur en recreatie

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■

% Niet-sporters

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Nederland	%	[referentiejaar 2022]	
Rekening 2024	46,40	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	49,20		
Rekening 2023	46,40		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2022]	
Rekening 2024	56,90	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	59,30		
Rekening 2023	56,90		

6. Sociaal Domein

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 WSW en beschut werk
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
 - 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
 - 6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)
 - 6.71B Begeleiding (WMO)
 - 6.71C Dagbesteding (WMO)
 - 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
 - 6.72A Jeugdhulp begeleiding
 - 6.72B Jeugdhulp behandeling
 - 6.72C Jeugdhulp dagbesteding
 - 6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig
 - 6.73A Pleegzorg
 - 6.73B Gezinsgericht
 - 6.73C Jeugdhulp met verblijf overig
 - 6.74A Jeugdhulp behandel. GGZ zonder verblijf
 - 6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
 - 6.74C Gesloten plaatsing
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
 - 6.81A Beschermd wonen (WMO)
 - 6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-
 - 6.82A Jeugdbescherming
 - 6.82B Jeugdreclassering

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Beschermd Wonen

[Kadernota 2020 nr. 06.01]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De aangekondigde doordecentralisatie van Beschermd Wonen is voorlopig uitgesteld naar 2022. De inschatting is dat de betreffende uitzetting opgevangen kan worden binnen de huidige begroting van de centrumregeling. In de risicoparagraaf is dit risico aangegeven.

Wat hebben we bereikt?

De doordecentralisatie van Beschermd Wonen is tot nader order uitgesteld. Het is nog onduidelijk of en wanneer deze doordecentralisatie plaats zal gaan vinden.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

Beurtschip

[Kadernota 2024 nr. 06.04]

[Op schema]

Wat wilden we?

Het project Beurtschip is een gezamenlijk project met de gemeente Tytsjerksteradiel en bestaat al een aantal jaren. Bij dit project bieden wij inwoners een lasopleiding aan in combinatie met het opdoen van praktijkervaring door te lassen aan een schip. Het doel van het project is om inwoners te begeleiden naar betaald werk in de metaalsector. De kans op een baan in deze sector is groot omdat er de komende jaren veel mensen uitstromen wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Op dit moment is 50% van de 200 deelnemers uitgestroomd naar regulier werk. Het project werd in de afgelopen jaren (2022- 2023) incidenteel gefinancierd.

In 2024 zetten we het project Beurtschip voort in de huidige vorm en we nemen de jaarlijkse kosten van € 158.000 per gemeente op in de begroting voor de jaren 2024, 2025 en 2026. Wij monitoren de kosten en resultaten van het project in deze periode. In de Kadernota 2027-2030 zal een voorstel worden opgenomen om het project al dan niet voort te zetten.

Wat hebben we bereikt?

Het project verloopt zoals verwacht. Gemiddeld ongeveer 10 deelnemers vanuit de gemeente Achtkarspelen, waarvan 5 ook de lasopleiding volgen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Voorstel tot al dan niet voortzetten van het project moet nog gemaakt worden.

Coördinator Maatschappelijk Vastgoed

[Kadernota 2024 nr. 06.12]

[Op schema]

Wat wilden we?

De functie van Coördinator Maatschappelijk Vastgoed is de afgelopen jaren versnipperd over verschillende afdelingen ingevuld, met structureel te weinig uren. Dit terwijl we vraagstukken rond maatschappelijk vastgoed in samenhang willen aanpakken, met vanuit de gemeente steeds één aanspreekpunt voor de beheerders. Vanaf 2024 wordt er een 1 fte Coördinator Maatschappelijk Vastgoed aangesteld die voor beide gemeenten wordt ingezet, dus 0,5 fte per gemeente.

De kosten voor gemeente Achtkarspelen bedragen € 56.000 per jaar. In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden wordt dit budget voor 2024 en 2025 incidenteel aangevraagd.

Wat hebben we bereikt?

Voor 2024 is het budget voor een klein gedeelte gebruikt voor het dekken van de kosten van inhuur voor advisering rondom maatschappelijk vastgoed. De coördinatiefunctie wordt ingevuld in het team beleid Sociaal en Ruimte. Voor 2025 wordt er gewerkt aan een nieuw beleidsstuk maatschappelijk vastgoed.

Wat is (nog) niet gelukt?

De coördinator maatschappelijk vastgoed is nog niet aangesteld. Verder is het beleidsstuk maatschappelijk vastgoed nog niet vastgesteld.

Digitaliseren fysiek archief Inkom en Participatie

[Kadernota 2024 nr. 06.02]

[Op schema]

Wat wilden we?

Uit het fysieke archief van het Sociaal Domein digitaliseren we de documenten van de openstaande dossiers. Dit doen we om plaats- en tijdonafhankelijk te kunnen werken, te besparen op tijd en materialen, inwoners makkelijker toegang te geven tot hun dossiers en om informatieveiligheid (privacy) te waarborgen. De kosten voor deze digitaliseringsslag bedragen € 25.000 incidenteel in 2024.

Wat hebben we bereikt?

De scheiding tussen actuele en gesloten dossiers is tot en met het jaar 2023 afgerond. De gesloten dossiers zijn fysiek gearhiveerd in de archiefruimte. De actuele dossiers zijn getransporteerd naar een extern bedrijf om te digitaliseren. Als gevolg van vertraging op het implementeren van het nieuwe archiefsysteem, zijn de werkzaamheden voor het digitaliseren van de openstaande dossiers in november 2024 gestart.

Wat is (nog) niet gelukt?

De verwachting is dat de digitalisering eind 2025 is afgerond. De digitale dossiers worden vervolgens in het inmiddels geïmplementeerde archiefsysteem opgeslagen.

Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk (POH Jeugd)

[Kadernota 2024 nr. 06.08]

[Op schema]

Wat wilden we?

We willen voor Achtkarspelen de formatie voor de gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk, te weten de praktijkondersteuner Jeugd (POH), uitbreiden met 1 fte en uitrollen naar alle huisartspraktijken in de gemeente. De inzet van de gebiedsregisseur is van grote meerwaarde. Deze vorm van zorg is laagdrempelig voor onze inwoners, heeft een preventief karakter, verbetert en optimaliseert de toegang tot zorg en voorkomt onnodige inzet van zwaardere zorg.

De kosten van gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk voor de gemeente Achtkarspelen bedragen € 102.000 per jaar. Een deel daarvan (€45.000) kan worden gefinancierd uit de beschikbare POK-middelen. Het college verwacht dat het restant van € 57.000 gefinancierd kan worden uit de te verwachten besparingen op de maatwerkvoorzieningen Jeugd als gevolg van de inzet van de POH Jeugd in de huisartsenpraktijk. In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden wordt dit budget voor 2024 en 2025 incidenteel aangemerkt.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn volop gesprekken gevoerd met huisartsen voor de inzet van de POH-Jeugd en het gewenst aantal uren per praktijk.

Wat is (nog) niet gelukt?

In 2025 worden de laatste uren ingevuld en verdeeld over de geïnteresseerde praktijken, waardoor in elke praktijk een POH-Jeugd werkzaam zal zijn.

Hoofdlijnenakkoord GGZ

[Kadernota 2023 nr. 06.04]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

In het Hoofdlijnenakkoord GGZ zijn structurele middelen ter beschikking gesteld aan de centrumgemeenten om vorm te geven aan de ambulantisering van mensen met GGZ-problematiek. De toebedeling van deze financiële middelen moet eraan bijdragen dat de achterstand in kwaliteit van leven van mensen met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA) wordt ingehaald. Zodat inwoners met psychische problematiek beter in staat worden gesteld een gezond, veilig, sociaal en maatschappelijk leven te leiden in hun eigen woonomgeving.

Deze gelden werden tot 2022 ter beschikking gesteld aan de centrumgemeenten (i.c. Leeuwarden). In Sociaal Domein Fryslân verband is afgesproken dat deze middelen vanaf 2022 aan de regiogemeenten ter beschikking worden gesteld. Met behulp van deze middelen kan iedere gemeente zelf invulling geven aan ambulante zorg/ondersteuning voor mensen met een (ernstige) psychiatrische aandoening.

Een bureau voert een nulmeting uit naar de EPA-doelgroep in onze gemeente. Doel van dit onderzoek is feiten en cijfers over de EPA-doelgroep te verzamelen. Ook om in kaart te brengen hoe de zorgverlening voor deze doelgroep nu is georganiseerd. En om te beoordelen waar verbetermogelijkheden worden gezien in de integrale zorg- en ondersteuning aan deze doelgroep. Tot slot wordt bekeken of implementatie van de Friese EPA passend zou zijn voor deze doelgroep in onze gemeente.

Afhankelijk van de opbrengsten van de nulmeting zullen de beschikbare middelen efficiënt en effectief voor onze EPA-doelgroep worden ingezet.

Wat hebben we bereikt?

In maart 2024 heeft het college besloten om de middelen Hoofdlijnenakkoord GGZ die wij via de centrumgemeente ontvangen (€ 107.000) aan te wenden voor het aanstellen van procesregisseurs in het gebiedsteam Wmo. De procesregisseur verricht taken op het snijvlak van zorg & veiligheid.

De procesregisseur wordt ingezet voor ambulante begeleiding en ondersteuning van inwoners met:

- onbegrepen/moeilijk verstaanbaar gedrag;
- complexe (zorg)problematiek;
- de neiging om (noodzakelijke) zorg & ondersteuning te mijden (zgn. zorgmijders);
- problematiek die en/of gedrag dat een risico kan vormen voor de openbare orde, voor hun eigen veiligheid dan wel de veiligheid van de (directe) omgeving of de samenleving.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het veiligheidsdomein en het sociaal domein blijven werken aan het ontwikkelen van een efficiënte en effectieve samenwerking ten behoeve van onze inwoners met een speciale zorgbehoefte.

Motie Huishoudens met lage inkomens informeren over minima-regelingen

[Kadernota 2024 nr. P6-M2]

[Gereed]

Wat wilden we?

Medio juli 2023 is aan de ontvangers van de energietoeslag 2022 (een regeling voor huishoudens met een laag inkomen) een informatiebrief gestuurd met een overzicht en informatie over de minimaregelingen in de gemeente Achtkarspelen. Wij gaan ervan uit hiermee invulling te hebben gegeven aan de motie.

Wat hebben we bereikt?

Wij zetten actief in op het vergroten van het bereik van de regelingen en voorzieningen. Sinds medio 2023 werken wij met een communicatiematrix. Er wordt gericht en met focus gecommuniceerd via de reguliere kanalen als de website, infopagina, social media, Geldgids en tijdens gesprekken van medewerkers gedurende contactmomenten. Ook zijn we zichtbaar voor bedrijven en organisaties (waaronder ook huisartsen en scholen) die te maken hebben met inwoners uit de doelgroep. In 2024 werd tevens aangesloten bij de Voorzieningenwijzer, waarmee inwoners (of professionals of vrijwilligers ten behoeve van de inwoners) op een eenvoudige manier kunnen zien op welke regelingen aanspraak kan worden gemaakt.

Wat is (nog) niet gelukt?

De motie is uitgevoerd. Dat wat we wilden is bereikt

Motie: Ondersteuning pleegouders ter voorkoming van breakdown

[Kadernota 2023 nr. P6-M2]

[Gereed]

Wat wilden we?

Helaas is in de afgelopen jaren het aantal pleeggezinnen teruggelopen. Dit heeft onder andere met de complexe problematiek van kinderen te maken, maar ook met een verandering in de maatschappij. De maatschappij is meer individueel ingericht, dat maakt dat minder gezinnen bereid zijn om de zorgen van andere kinderen dan hun eigen op zich te nemen. Ook de negatieve berichtgeving in de media over de jeugdzorg draagt niet bij aan het vergroten van het aantal pleeggezinnen.

Het onderzoeken of een tussenvorm tussen een gezinshuis en pleeggezin wenselijk is, is zeker de moeite waard. Jeugdhulp Fryslân is de grootste aanbieder van pleegzorg in Friesland. Het selecteren van pleeggezinnen, de match, het begeleiden van pleegouders, de financiën alles wordt door Jeugdhulp Friesland georganiseerd. Wij als gemeente monitoren en financieren dit. In de komende periode zullen wij gesprekken voeren met Jeugdhulp Friesland om te inventariseren en onderzoeken wat zij als helpend ervaren. Wij zullen de raad over de voortgang informeren.

Wat hebben we bereikt?

De raad heeft via deze motie het college verzocht om te onderzoeken of Module X passend is bij de inzet van pleegzorg. De Module X is er op gericht dat ouders meer ondersteuning krijgen, ter voorkoming van een breakdown en het doorplaatsen van pleegkinderen. Aangezien pleegzorg provinciaal wordt ingekocht via SDF is dit signaal gedeeld bij de provinciale werkgroep die in 2025 een nieuwe aanbesteding gaat organiseren. Binnen deze aanbesteding wordt verkend of extra ondersteuning (bijvoorbeeld in de vorm van Module X) onderdeel kan worden van de nieuwe inkoop.

Wat is (nog) niet gelukt?

De motie is uitgevoerd voor zover het in ons vermogen lag.

Participatiebeleid (uitvoeringsplan)

[Kadernota 2023 nr. 06.06]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Uitvoeringsplan

De raad heeft in december 2021 het nieuwe participatiebeleid vastgesteld. Wij hebben toen aangegeven dat we het nieuwe participatiebeleid uitvoeren binnen de bestaande budgettaire kaders. Dit met de kanttekening dat we op basis van een uitvoeringsplan bekijken of we onze ambities voor de komende jaren kunnen waarmaken met de inzet van de bestaande budgetten. Vanaf 1 januari 2023 willen wij re-integratie dienstverlening organiseren bij De Kruidhof. Dit heeft de raad in oktober 2021 besloten. Deze ontwikkeling betrekken wij bij het opstellen van het uitvoeringsplan. Wegens personele wisselingen en ziekte lukt het niet om dit plan dit jaar nog op te stellen. Wij streven ernaar dat het uitvoeringsplan medio 2023 klaar is.

Herstel ombuiging 2021

Bij de begroting 2021 is de ombuiging op De Kruidhof vastgesteld die vanaf 1 januari 2023 gerealiseerd moet zijn. De uitbreiding van het exploitatiemodel van De Kruidhof biedt de mogelijkheid om (meer) activerings- en participatietrajecten gericht op werk uit te voeren. Het uitgangspunt daarbij was dat er geen ombuiging voor het bestaande participatiebudget in de begroting zou worden opgenomen. Er is per abuis toch een structurele ombuiging opgenomen van € 111.000. Dat herstellen we nu.

Coördinatiepunt Social Return On Investment (CP SROI)

We nemen € 7.000 structureel op in de begroting voor het CP SROI. Het CP SROI adviseert en ondersteunt opdrachtgevers en opdrachtnemers bij de uitvoering en monitoring van de Social Return afspraken in Fryslân. Tot en met 2020 werden de kosten van het CP SROI betaald door Werkgeversservicepunt Fryslân Werkt. Vanaf 2021 betalen de Friese gemeenten deze kosten zelf op basis van een verdeelsleutel. Deze kosten waren nog niet structureel opgenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

Uitvoeringsplan

Er is nog geen geactualiseerd uitvoeringsplan vastgesteld in 2024. De afweging was dat het opstellen van een plan in 2024 mede gelet op prioriteiten richting de ontvlechting per 1-1-2025 niet opportuun was.

Herstel ombuiging 2021

De per abuis opgenomen structurele ombuiging is hersteld.

Coördinatiepunt SROI

Dit is in de begroting opgenomen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het uitvoeringsplan opstellen en vaststellen is moet nog plaatsvinden

Uitvoeringsplan Participatiewet - Inzet jobhunter

[Kadernota 2024 nr. 06.07]

[Op schema]

Wat wilden we?

Op basis van ons participatiebeleid willen we dat onze inwoners meedoen naar vermogen. Waar het vermogen van de inwoner 'werk' betreft maar het vinden van een baan niet zelfstandig lukt, zetten we de jobhunter in. Hiermee faciliteren we ondernemers wanneer zij een inwoner met een bijstandsuitkering in dienst willen nemen. Daarbij is de kans groot dat een groep inwoners die betaald zou kunnen werken, niet aan een baan komt. Belangrijk arbeidspotentieel gaat zo verloren en deze inwoners blijven lang bijstandsafhankelijk.

De kosten van de jobhunter voor gemeente Achtkarspelen bedragen € 56.000 per jaar. In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden wordt dit budget voor 2024 en 2025 incidenteel aangevraagd.

Wat hebben we bereikt?

Werkgevers zijn verbonden aan de gemeentelijke dienstverlening, werkzoekenden zijn ondersteund in hun zoektocht naar een passende baan en samenwerkingsrelaties zijn ontwikkeld voor een inclusieve arbeidsmarkt. Door middel van bedrijfsbezoeken zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met werkgevers zodat (langdurig) werkzoekenden de stap naar een betaalde baan hebben kunnen maken.

Wat is (nog) niet gelukt?

Deze werkzaamheden worden in 2025 voortgezet.

Overige ontwikkelingen

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Project Statushouders

Het voormalig verzorgingshuis Herbranda wordt door de gemeente gehuurd om als doorlooplocatie te fungeren voor de huisvesting van statushouders.

In relatie tot de uitgaven voor de huisvesting van statushouders kan een beroep worden gedaan op de Hotel en accommodatieregeling van het COA. Er is begroot voor 29-30 statushouders a € 8.200 per jaar. Er zijn echter 45 plaatsingen geweest. Het verschil komt doordat er meer doorstroom geweest is dan van te voren gedacht. Tevens wordt er voor een deel van een jaar € 8.200 per statushouder ontvangen vanuit de HAR-regeling. Het verschil in verwachting en realisatie levert een voordeel in de baten op van € 123.000.

Sociale basis

In 2023 is er een nieuwe regeling subsidie sociale basis opgesteld met als doel om een leefbare gemeente te zijn, waarin iedereen mag en kan meedoen en ondersteuning krijgt om zoveel mogelijk zelfstandig te zijn als dat nodig is. De subsidie kan gebruikt worden voor 3 pijlers: ontmoeten en betrokkenheid, samenredzaamheid en zelfredzaamheid en ontplooiing. In 2023 én 2024 zijn er verscheidende herstelacties uitgevoerd. In 2024 betreft de definitieve begroting voor de subsidieregeling € 825.000. In 2024 is er in totaal voor de subsidieregeling sociale basis € 771.000 uitgegeven. Het verschil tussen de begroting en realisatie komt met name voor uit het feit dat er in de begroting rekening is gehouden met het feit dat de subsidie sociale basis voor een aantal partijen geïndexeerd zou worden. Voor de indexatie van subsidies werd de 0%-tenzij regel gehanteerd. Derhalve zijn de subsidies lager verstrekt dan vooraf begroot.

Begeleiding vluchtelingen

De kosten m.b.t. begeleiding vluchtelingen hebben betrekking op de oude wet inburgering. In 2024 is hiervoor € 11.000 aan lasten verantwoord, tegen over begrote lasten van €50.000. Vanaf 2021 geldt een nieuwe wet inburgering waardoor de oude wet inburgering niet meer van toepassing is. De begroting had hiervoor bijgesteld moeten worden, echter is dat niet gebeurt, waardoor er een voordeel van €39.000 is ontstaan.

Kinderopvang (inspecties)

Inspecties binnen de kinderopvang worden uitgevoerd door de Veiligheidsregio Fryslân. Hiervoor ontvangen wij de facturen inclusief de gemaakte uren voor de inspecties. De eerste drie kwartalen wordt een inschatting gemaakt van de te verwachten jaarkosten. Aan het einde van het jaar wordt afgerekend op basis van de realisatie. Gedurende 2024 zijn er meer inspecties uitgevoerd dan vooraf ingeschat en valt de eindafrekening fors hoger uit, wat maakt dat de gerealiseerde lasten € 28.000 hoger uitvallen dan begroot.

Welzijnsaccommodaties (algemeen)

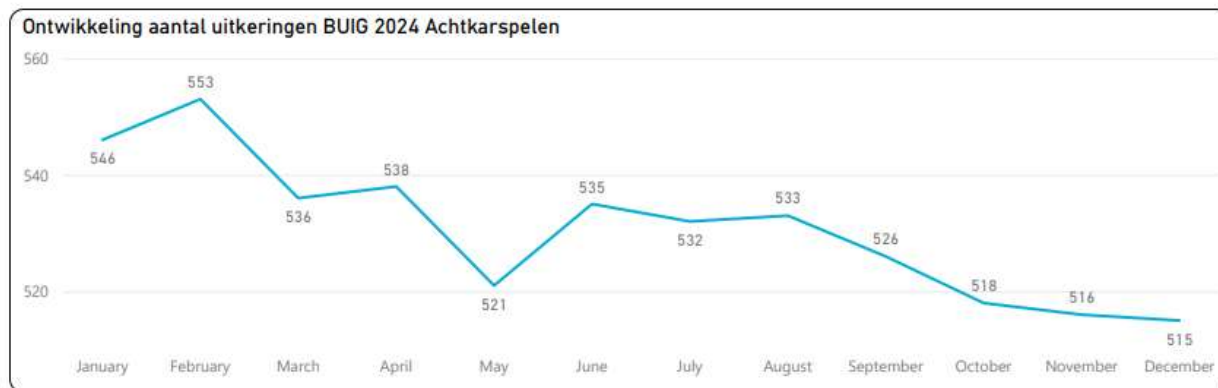
Voor welzijnsaccommodaties is een budget gereserveerd voor klein onderhoud en onderhoudsabonnementen. Dit budget wordt gebruikt wanneer dit zich voor doet. Gedurende 2023 bleek er minder onderhoud benodigd voor onderhoud dorpshuizen dan ingeschat. Dit levert een voordeel op van € 42.000 in de lasten.

6.3 Inkomensregelingen

Bijstandsverlening (BUIG)

De inkomensregelingen bestaan uit diverse regelingen; Bijstand, IOAW, Bbz en IOAZ. Per saldo hebben deze regelingen geleid tot een voordeel voor de jaarrekening 2024 van € 16.000.

Afgelopen jaar waren de ontwikkelingen over de aantallen uitkeringen positief omdat er een dalende trend zichtbaar was in het aantal uitkeringen. Dit resulteert in een lagere uitkeringslast. In onderstaande tabel is goed te zien dat het aantal uitkeringen over 2024 structureel laag was en gedurende het jaar alsmaar daalde.

In 2024 is er € 310.000 minder uitgegeven aan bijstand dan de begrote € 9.085.000. De reden hiervoor is dat we te maken hebben met dalende cliëntenaantallen. Ook zijn er cliënten overgegaan naar loonkostensubsidie. Op het moment dat een uitkeringsgerechtigde een loonkostensubsidie ontvangt, stopt de uitkering voor bijstand. Gedurende 2024 heeft er een verschuiving plaats gevonden van bijstand naar loonkostensubsidie. In 2024 is er € 177.000 meer uitgegeven aan loonkostensubsidie dan de begrote € 1.405.000. Dit komt omdat in 2024 er een inhaalslag is geweest in achterstanden en omdat er 13 maanden loonkostensubsidie is betaald in plaats van 12 maanden door de freeze van het systeem. Door de ontvlechting heeft het systeem in december platgelegen waardoor er niet betaald kon worden. Er is toen besloten om voordat het systeem het niet meer deed om de loonkostensubsidies wel te betalen. In eerdere jaren werden de lasten december in het volgende boekjaar betaald en verantwoord. Dit jaar staan deze in het juiste jaar verantwoord, maar door deze 'inhaalslag' zijn het dit jaar wel 13 maanden. Bovendien zijn er gedurende 2024 achterstanden weggewerkt en vindt er een verschuiving plaats van bijstand naar loonkostensubsidie.

In 2024 is er € 36.000 meer betaald aan IOAW dan de begrote € 622.000. De reden hiervoor is dat er 2 personen meer een IOAW uitkering hebben ontvangen dan vooraf is begroot.

Binnen de bijstand zelfstandigen gevestigden is een overschrijding gerealiseerd van € 72.000. De overschrijding wordt met name veroorzaakt doordat het saldo oninbare debiteuren voor de BBZ fors is gestegen.

Regeling toeslagenproblematiek

Er is in 2024 een incidenteel voordeel ontstaan van €41.000 op de uitvoering van de regeling toeslagenproblematiek. Gemeenten worden gecompenseerd voor de kosten die zij maken met betrekking tot de regeling toeslagenproblematiek. Dit bestaat uit de werkelijke kosten die voor ondersteuning van gedupeerden wordt gemaakt en ook een normbedrag per gedupeerde. De totale bijdrage wordt achteraf via de Sisa-

verantwoording vastgesteld. Over 2023 is er voor € 52.000 aan kosten gemaakt met betrekking tot de regeling toeslagenproblematiek. Dit wordt meegenomen in de Sisa verantwoording en dan ook als bate verwacht. Voor 2024 is de verwachte bate ad € 29.000 wel gelijk geboekt. De totale begroting was € 44.000. Daarnaast is over het jaar 2022 en 2023 een afrekening van het rijk ontvangen die hoger was dan begroot.

6.4 Begeleide participatie

DVO's Caparis

De uitgaven aan Caparis laten ten opzichte van de begroting een voordeel zien van € 174.000. In 2024 is er € 174.000 minder uitgegeven aan Caparis dan de begrote € 4.078.000. De reden hiervoor is dat in de begroting rekening is gehouden met 100 SE, terwijl de werkelijke aantallen met gemiddeld 96,6 lager lagen.

Beschut Werken

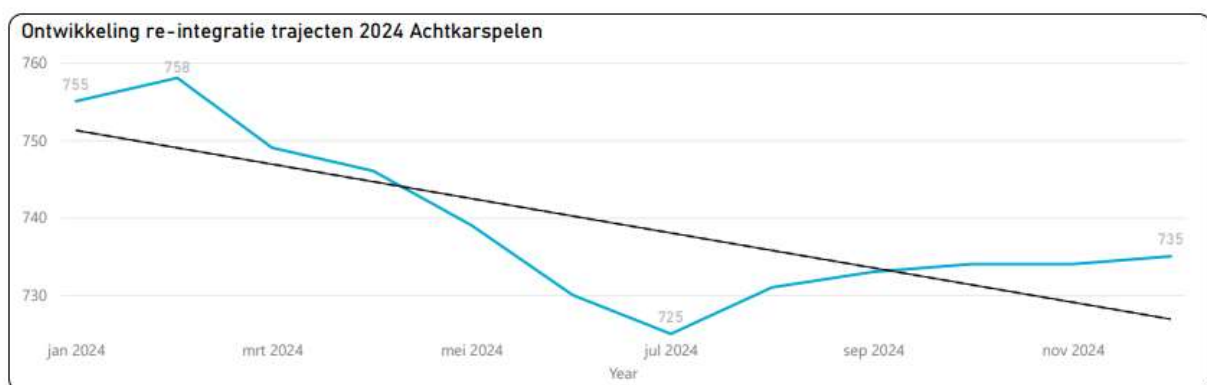
Wanneer het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen vaststelt dat een persoon is aangewezen op beschut werk, dan hebben wij de wettelijke verplichting om een baan voor deze persoon te zoeken. Wij kopen Beschut Werkplekken in bij aanbieders van Beschut Werk of realiseren deze bij reguliere werkgevers. Kopen we in, dan zijn de begeleidingskosten van Beschut Werk hoger dan de begeleidingskosten bij reguliere werkgevers. De lasten 2024 van € 207.000 zijn € 46.000 lager dan hetgeen begroot is. De reden hiervoor is dat er twee personen minder gebruik gemaakt hebben van beschutte werkplekken dan begroot.

6.5 Arbeidsparticipatie

Re-integratie

Het re-integratiebudget kent per saldo een voordeel van € 26.000, waarvan een voordeel bij de baten is ontstaan van €32.000. In de baten zijn ontvangsten opgenomen met betrekking tot een verrekening met TD voor kosten Beurtschip die voorgesloten worden, een bijdrage Oarsprong in kosten pilot Ottema en Zwart en lasopleidingbijdragen. Hierop wordt niet begroot.

De gerealiseerde lasten over 2024 bedroegen € 541.000 tegenover begrote lasten van € 535.000. De realisatie is dus nagenoeg gelijk aan de begroting. We zien over het algemeen dat het aantal trajecten re-integratie gedurende 2024 dalende is. Zie hiervoor de grafiek hierna weergegeven.

Het dalende aantal cliënten gaat niet direct gepaard met lagere lasten, daar er ten opzichte van voorgaand jaar meer gebruik gemaakt is van maatwerkvoorzieningen. Dit wordt vaak gedaan voor inwoners die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben en vaak door een combinatie van verschillende problemen. In de praktijk blijkt dat onze preferente aanbieders MOA en Kruidhof niet altijd de juiste re-integratieplek zijn voor inwoners. Daarom is voor een deel van onze inwoners specifiek maatwerk ingekocht en dit is veelal een duurdere oplossing gebleken.

Wet inburgering

De financiële verantwoording van de Wet inburgering hangt samen met de Specifieke uitkering onderwijsroute en de Specifieke uitkering wet inburgering. De vastgestelde begroting van de baten bedraagt € 181.000. In 2024 hebben we € 148.000 aan baten gerealiseerd voor de Wet inburgering. Hierdoor is er sprake van een verschil van € 33.000 tussen de begroting en de realisatie. De reden hiervoor is dat de er in minder lasten zijn gemaakt die direct betrekking hebben op de Wet Inburgering, waardoor de bate lager uitvalt. Dit zien we ook weer terug in de lasten voor wet inburgering. De directe lasten zijn 33.000 lager dan begroot. Echter zijn de overige uitgaven € 53.000 hoger dan begroot. Het uitgavenpatroon op de overige uitgaven zijn niet gewijzigd. Maar door een begrotingswijziging voor extra inzet uitvoeringscapaciteit is er € 47.500 budget weggehaald: Dit budget is overgebracht naar de bijdrage werkmaatschappij daar aldaar de uitvoering van de wet plaats vindt. Per saldo zijn de lasten op de Wet Inburgering daarmee € 20.000 lager dan begroot.

6.6 / 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Wmo-maatwerkvoorzieningen

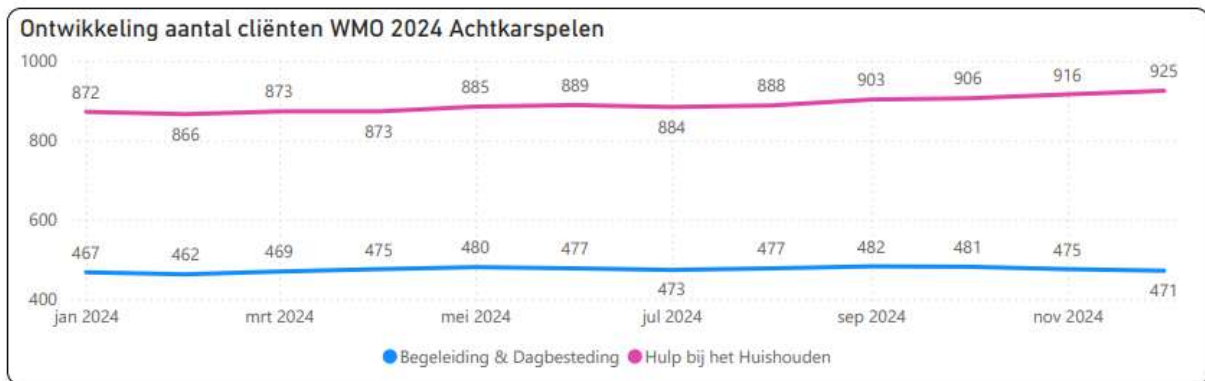
Onder de maatwerkvoorzieningen vallen de Hulpmiddelen en het collectief vervoer. Op de lasten van de hulpmiddelen is een nadeel ontstaan van € 111.000. Bij hulpmiddelen gaat het om een open-einde regeling. Het resultaat per jaareinde is hierdoor zeer moeilijk te voorspellen. In de decemberwijziging is het budget nog naar beneden bijgesteld, waarbij de lijn tot en met september is gevolgd. De laatste maanden zijn er echter toch nog hogere verstrekkingen afgegeven waardoor we nu een nadeel laten zien. De toename in lasten komt onder meer doordat er meer aandacht is besteed aan de mogelijkheid voor de inzet van een onafhankelijk cliëntondersteuner. Uit het cliëntervaringsonderzoek WMO 2023 kwam naar voren dat men onvoldoende op de hoogte was van de mogelijkheid om een onafhankelijk cliëntondersteuner in te zetten. In 2024 zien we nu dus een toename van het gebruik van de onafhankelijk cliëntondersteuner.

Binnen het WMO vervoer is sprake van een voordeel in de baten van € 10.000 en een voordeel op de lasten van € 43.000. De kosten voor WMO vervoer en onze bijdrage aan het mobiliteitsbureau zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit komt door een afname van WMO taxivervoer.

WMO Hulp bij het huishouden

Er is minder gebruik gemaakt van huishoudelijk hulp dan vooraf voorzien. Hiervoor is met de decemberwijziging de begroting aangepast, waardoor de afwijking binnen de lasten slechts € 6.000 (voordeel) bedraagt. Binnen de baten is een nadeel van € 26.000 op de eigen bijdrage voor de huishoudelijk hulp gerealiseerd.

In de decemberwijziging is de begroting met € 100.000 naar beneden bijgesteld. Per saldo zien wij dat het aantal cliënten wat gebruik maakt van de Huishoudelijke hulp gedurende 2024 stijgt van 872 naar 925 cliënten. Hiermee zijn ook de lasten ten opzichte van voorgaand jaar gestegen. De begroting is echter (al jaren) ruim opgesteld, waardoor we binnen de verwachting blijven qua lasten.

Wmo begeleiding

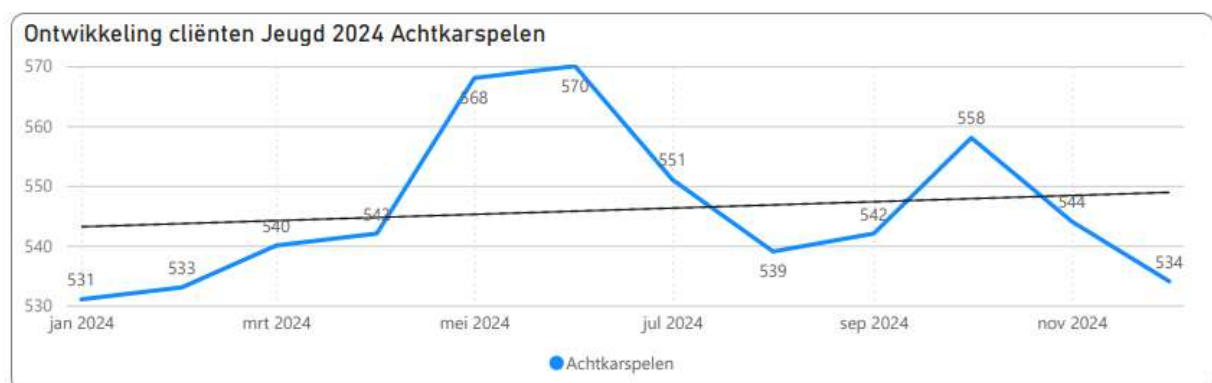
Met het grote voordeel op WMO Begeleiding in 2023 is de begroting voor 2024 fors naar beneden bijgesteld. In 2024 blijkt er toch iets meer gebruik te zijn gemaakt van begeleiding. Wel zien we dit jaar een afname van gebruik van het persoonsgebonden budget van begeleiding. Per saldo is er een nadeel ontstaan van € 111.000.

WMO Dagbesteding

Op de uitgaven is per saldo een voordeel ontstaan van € 216.000. Er is weinig verschil in de bestedingen binnen WMO Dagbesteding 2024 ten opzichte van 2023. Het voordeel van € 216.000 in 2024 is het gevolg van een ruime bijstelling in de begroting ten opzichte van 2023. Voor 2024 is er € 380.000 meer begroot dan een jaar eerder. We zien gedurende 2024 dat het aantal cliënten dat Dagbesteding ontvangt vrijwel gelijk is aan voorgaand jaar.

6.72 Jeugdhulp behandeling/Jeugdhulp begeleiding/ Jeugdhulp zonder verblijf

De vraag naar jeugdhulp blijft onverminderd groot. In tegenstelling tot vorig jaar zien we dit jaar weer een kleine stijging van het aantal cliënten. Dit in combinatie met de steeds duurder wordende zorg en een nieuwe inkoop Jeugd, zorgt voor een stijging in de lasten. Dat dit niet resulteert in een overschrijding in de jaarrekening komt omdat het budget met de decemberwijziging 2024 met ruim € 1,5 miljoen is bijgesteld. Ten opzichte van die raming is nu een voordeel behaald van € 352.000. Echter zijn al met al de kosten voor de Jeugdzorg ook dit jaar weer fors toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

6.73 Pleegzorg/Jeugdhulp met verblijf/ Gezinsgericht verblijf

De kosten gemoeid met dit taakveld worden op basis van een voorschot betaald. Het voorschot wordt betaald op basis van de zorgconsumptie en het aantal 0 tot 18-jarigen op 1 januari 2023. De afrekening wordt gedaan op basis van de werkelijke cijfers 2024. Hieruit volgt dat er over 2024 meer zorgconsumptie geweest is, waardoor er sprake is van hogere lasten ten opzichte van voorgaand jaar. In de decemberwijziging is echter al

een correctie gedaan van € 730.000. Deze inschatting was te negatief, waardoor nu per saldo ten opzichte van de bijgestelde begroting een voordeel is behaald van € 100.000.

Over het algemeen zijn deze trajecten intensief en kostbaar. Slechts een klein aantal van dit soort trajecten kan al leiden tot hoge uitgaven. Net als de overige kosten voor Jeugdzorg, zijn ook de kosten voor Jeugdhulp met verblijf toegenomen. Ook hiervoor geldt een toename in zorgkosten en de nieuwe inkoop als voornaamste reden voor de stijging van de lasten.

6.74 Jeugdhulpbehandeling GGZ met en zonder verblijf/Crisis/LTA

De kosten voor Crisishulp zijn €16.000 uitgevallen dan begroot. Ook hiervoor geldt dat de realisatie vertekend is doordat er met de decemberwijziging reeds een bijstelling van € 160.000 is gedaan. Zonder deze bijstelling was er sprake van een overschrijding. Binnen crisis is er sprake van een toename in prijs per traject. Bij GGZ met verblijf mag sinds de nieuwe inkoop worden gestapeld met trajecten.

6.81 WMO Beschermd wonen en Maatschappelijke en vrouwenopvang

Hoofdlijnenakkoord GGZ

In het Hoofdlijnenakkoord GGZ zijn vanaf 2022 structurele middelen ter beschikking gesteld aan de (centrum) gemeenten om vorm te geven aan de ambulantisering van mensen met GGZ-problematiek. De herallocatie van middelen moet ertoe bijdragen dat de achterstand in kwaliteit van leven van mensen met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA) wordt ingehaald en dat betrokkenen beter in staat worden gesteld een gezond, veilig, sociaal en maatschappelijk leven te leiden. In Friesland is afgesproken dat deze middelen aan de lokale gemeenten ter beschikking worden gesteld.

Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang (MOVO)

De producten Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang worden op provinciaal niveau uitgevoerd door de centrumregeling Sociaal Domein Fryslân (SDF). Financiering vindt plaats via de centrumgemeente Leeuwarden. Eventuele tekorten of overschotten worden verrekend met de Friese gemeenten.

Per saldo is op dit taalveld een nadeel behaald van € 27.000 ten opzichte van de begroting. De afwijking ten opzichte van de begroting is het gevolg van het feit dat Centrumgemeente Leeuwarden een aanvulling in de lasten voor de Maatschappelijke Opvang 2024 heeft aangekondigd. De begroting is hier niet meer op aangepast waardoor we nu een negatief resultaat laten zien.

6.82 Jeugdbescherming en -reclassering

Het voorschot voor de beschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen wordt berekend aan de hand van de maatregelen die in de voorafgaande jaren zijn uitgevoerd. Door de wetswijziging woonplaatsbeginsel die op 1 januari 2022 is ingegaan heeft de gemeente minder jeugdigen waarvoor zij de financiële verantwoordelijkheid draagt. Binnen Jeugdbescherming is er sprake van een overschrijding van de begrote lasten met € 61.000. De overschrijding voor Jeugdbescherming heeft met name te maken met een afrekening Hoogspecialistische Jeugdzorg uit 2023 ad € 38.000. Het resterende deel komt voort uit de afrekening van Jeugdbescherming 2024 die net wat hoger uitkomt dan de voorschotten die betaald zijn.

Op jeugdreclassering is een voordeel behaald ten opzichte van de begroting van € 130.000. Er is beduidend minder gebruik gemaakt van Jeugdreclassering dan vooraf begroot. Toch is er sprake van een verdubbeling van de lasten ten opzichte van 2023. Hiervoor geldt wel dat het om een zeer beperkt aantal cliënten gaat en één cliënt een heel verschil maakt.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoord en we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Arbeidsparticipatie	2.134	2.031	2.190	- 159
Begeleiding (WMO)	2.732	2.709	2.873	- 164
Beschermd wonen (WMO)	-	107	-	107
Dagbesteding (WMO)	2.092	1.992	1.776	216
Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-
Geëscaleerde zorg 18+	-	37	37	-
Gesloten plaatsing	-	-	-	-
Gezinsgericht	-	399	477	- 79
Hulp bij het huishouden (WMO)	4.765	4.634	4.719	- 85
Inkomensregelingen	13.661	13.895	13.906	- 11
Jeugdbescherming	1.097	829	890	- 61
Jeugdhulp begeleiding	-	235	302	- 68
Jeugdhulp behandel. GGZ zonder verblijf	99	161	145	16
Jeugdhulp behandeling	-	-	-	-
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	68	249	239	10
Jeugdhulp dagbesteding	-	806	1.282	- 476
Jeugdhulp met verblijf overig	1.669	2.401	2.232	170
Jeugdhulp zonder verblijf overig	6.110	6.568	5.675	894
Jeugdreclassering	274	207	78	130
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	67	29	56	- 27
Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-
Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.526	2.305	2.511	- 206
Pleegzorg	331	309	299	9
Samenkracht en burgerparticipatie	1.631	2.079	1.941	138
Wijkteams	2.091	2.342	2.645	- 303
WSW en beschut werk	6.009	6.009	5.788	221
Totaal lasten	47.358	50.334	50.062	272
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil

Jaarstukken 2024

Arbeidsparticipatie	181	181	181	-
Begeleiding (WMO)	-	-	-	-
Beschermde wonen (WMO)	-	591	573	- 18
Dagbesteding (WMO)	-	-	-	-
Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-
Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-
Gesloten plaatsing	-	-	-	-
Gezinsgericht	-	-	-	-
Hulp bij het huishouden (WMO)	236	276	250	- 26
Inkomensregelingen	11.141	11.901	11.950	49
Jeugdbescherming	-	-	-	-
Jeugdhulp begeleiding	-	-	-	-
Jeugdhulp behandel. GGZ zonder verblijf	-	-	-	-
Jeugdhulp behandeling	-	-	-	-
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-	-
Jeugdhulp dagbesteding	-	-	-	-
Jeugdhulp met verblijf overig	-	-	-	-
Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	-	-
Jeugdreclassering	-	-	-	-
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-	-
Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-
Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	43	42	55	13
Pleegzorg	-	-	-	-
Samenkracht en burgerparticipatie	15	614	742	128
Wijkteams	-	-	-	-
WSW en beschut werk	-	108	108	-
Totaal baten	11.616	13.714	13.859	145
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 35.742	- 36.620	- 36.203	417

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	417
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		187
Lasten	206	
- Lagere lasten Jeugdbehandeling GGZ zonder verblijf	16	
- Lagere lasten Begeleiding vluchtelingen	39	
- Lagere lasten Welzijnsaccommodaties (algemeen)	42	
- Lagere lasten WMO - Collectief Vervoer	43	
- Lagere lasten Beschutte werkplekken, Participatiewet	46	
- Lagere lasten Subsidie sociale basis	53	
- Lagere lasten bijstand	130	
- Lagere lasten Jeugdreclassering	130	
- Lagere lasten Jeugdhulp met verblijf overig	170	
- Lagere lasten DVO's Caparis NV	174	
- Lagere lasten WMO - Dagbesteding	216	
- Lagere lasten Jeugdhulp zonder verblijf overig	895	
- Hogere lasten Bijdrage aan 8KTD	- 659	
- Hogere lasten Jeugdhulp dagbesteding	- 476	
- Hogere lasten WMO- Hulpmiddelen	- 111	
- Hogere lasten WMO - Begeleiding	- 111	
- Hogere lasten Jeugdhulp gezinsgericht	- 79	
- Hogere lasten bijstand zelfstandigen gevestigden	- 72	
- Hogere lasten Jeugdhulp begeleiding	- 68	
- Hogere lasten Jeugdbescherming	- 61	
- Hogere lasten IOAW	- 36	
- Hogere lasten Kinderopvang (inspecties)	- 28	
- Hogere lasten WMO Maatschappelijke - en Vrouwenopvang	- 27	
- Hogere lasten Wet Inburgering	- 20	
Baten	- 19	
- Diverse verschillen per saldo	25	
- Hogere baten Re-integratie	32	
- Lagere baten Wet Inburgering	- 32	
- Lagere baten WMO - Huishoudelijke Hulp	- 26	
- Lagere baten WMO Beschermd wonen	- 18	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		230
Lasten	66	
- Diverse verschillen per saldo	66	
Baten	164	
- Hogere baten Regeling toeslagenproblematiek	41	
- Hogere baten Project huisvesting statushouders	123	

Verbonden partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Sociale Werkvoorziening Fryslân

Vestigingsplaats

Drachten

Gemeenschappelijke regeling (licht)

Naam verbonden partij

Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân

Vestigingsplaats

Dokkum

Stichting / Vereniging

Naam verbonden partij

Stichting MOA

Vestigingsplaats

Surhuisterveen

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is geen verbonden partij conform de definitie van het BBV. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voor zover van toepassing, wel te presenteren.

Centrumregeling

Naam verbonden partij

Sociaal Domein Fryslân

Vestigingsplaats

Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 06. Sociaal domein

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig neutraal gunstig nog geen (nieuwe) gegevens

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin

Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

Nederland	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	6,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	6,00		
Rekening 2023	6,00		
Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	4,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	4,00		
Rekening 2023	4,00		

Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

Nederland	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	2,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	2,00		
Rekening 2023	1,00		
(Meer werkloze jongeren ten opzichte van de vorige referentieperiode (2022).)			
Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	2,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	3,00		
Rekening 2023	2,00		

Banen

Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	836,60	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	825,40		
Rekening 2023	825,40		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	571,40	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	557,50		
Rekening 2023	557,50		

Clënten met een maatwerkarrangement

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	650,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	700,00		
Rekening 2023	680,00		
(Minder Wmo-clënten met een maatwerkarrangement ten opzichte van de vorige referteperiode (2023).)			

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	560,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	680,00		
Rekening 2023	680,00		
(Minder cliënten met een maatwerkvoorziening WMO t.o.v. vorige referteperiode. (2023))			

Jongeren met delict voor rechter

Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

Nederland	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	1,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	1,00		
Rekening 2023	1,00		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	1,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	1,00		
Rekening 2023	0,30		

Jongeren met jeugdbescherming

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Nederland	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	0,90	Ontwikkeling ▼	Prognose ■
Begroting 2024	1,20		
Rekening 2023	1,00		
(Minder jongeren met jeugdbescherming ten opzichte van de vorige referentieperiode (2023).)			

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	1,20	Ontwikkeling ▲	Prognose ▲
Begroting 2024	1,40		
Rekening 2023	,90		
(Het aantal jongeren met jeugdbescherming neemt toe.)			

Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Nederland	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	11,50	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	13,20		
Rekening 2023	11,10		
(Minder jongeren met jeugdhulp ten opzichte van de vorige referentieperiode (2023).)			

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	10,20	Ontwikkeling ▼	Prognose ■
Begroting 2024	12,80		
Rekening 2023	9,70		
(Er zijn minder jongeren met jeugdhulp t.o.v. vorige referentieperiode (2023).)			

Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Nederland	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	0,30	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	0,30		
Rekening 2023	0,30		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	0,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	1,40		
Rekening 2023	0,00		
(Geen data bekend.)			

Lopende re-integratievoorzieningen

Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2022]	
Rekening 2024	197,70	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	198,00		
Rekening 2023	191,50		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2022]	
Rekening 2024	598,40	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	598,00		
Rekening 2023	549,10		

Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Nederland	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	73,10	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	72,20		
Rekening 2023	72,20		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	72,20	Ontwikkeling ▼	Prognose
Begroting 2024	72,20		
Rekening 2023	72,20		

Personen met een bijstandsuitkering

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	343,60	Ontwikkeling ▼	Prognose
Begroting 2024	431,20		
Rekening 2023	344,80		

(Minder personen met een bijstandsuitkering ten opzichte van de vorige referentieperiode (2023).)

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	306,60	Ontwikkeling ▼	Prognose
Begroting 2024	365,90		
Rekening 2023	313,30		

(Er is sprake van minder bijstandsuitkeringen t.o.v. de vorige referentieperiode (2023).)

7. Volksgezondheid en milieu

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Basiskaart Geluid Emissies

[Kadernota 2022 nr. 02.01]

[Vertraging]

Wat wilden we?

In het kader van de Omgevingswet zijn we verplicht voor een groot deel van onze wegen Basis Geluid Emissiekaarten (BGE) vast te stellen. We willen aan deze wettelijke verplichting voldoen. De BGE zijn noodzakelijk om te komen tot de beoordeling van een goede ruimtelijke ordening in het kader van onze omgevingsplannen en voor het beoordelen van aanvragen om omgevingsvergunningen. Voor de doorgaande wegen in onze gemeenten hebben wij voor het wegverkeerslawaaigeluidzones vastgesteld. Op basis van de Omgevingswet moeten ook voor overige wegen geluidzones worden vastgelegd. Met behulp van software wordt op basis van deze data de geluidaandachtsgebieden bepaald waarmee rekening dient te worden gehouden voor nieuwe ontwikkelingen. Om voor de belangrijkste wegen een Basis Geluid Emissiekaart vast te stellen is formatieve uitbreiding van 0,6 fte (0,3 per gemeente zijnde € 25.000) en een werkbudget van € 35.000 per gemeente opgenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn eerder met FUMO afspraken gemaakt voor een gezamenlijke implementatie met alle Fryske gemeenten. Niet alle gemeente willen meewerken en ook de FUMO heeft aangegeven de uitvoering niet te kunnen oppakken. Tevens was er nog discussie met het Rijk of het aantal vervoersbewegingen voor de bepaling BGE aanpassing behoeft. Daarover is inmiddels duidelijkheid. De lijn is nu om in ANNO verband de ontwikkeling op te pakken. Het bepalen van de koers zal in afstemming college en raad plaatsvinden.

Wat is (nog) niet gelukt?

De inwerkingtreding van de Omgevingswet, de ontvlechting van de werkmaatschappij, de opbouw van de nieuwe organisaties, en uitval van personeel door ziekte maken voor nu dat er veel extra taken op de vakafdeling afkomen. Dit heeft er ook toegeleid dat het onderdeel BGE niet met prioriteit is opgepakt.

Formatie stikstof

[Kadernota 2024 nr. 07.02]

[Continue proces]

Wat wilden we?

In de begroting van 2022 is voor 2 jaar formatie voor stikstof/milieubeleid beschikbaar gesteld. Het stikstofdossier zal ook voor 2024 en de navolgende jaren blijvend een grote invloed hebben op onze taken. Onze overheid lijkt drastisch in te zetten op een vergaande sanering. Dat betekent ook dat voor projecten in onze gemeente de milieukundige beoordeling/inpassing een groot punt van aandacht zal blijven.

Provinciaal wordt ingezet op gebiedsgericht beleid waarbij aansluiting nodig is om op te komen voor onze belangen en de uitwerking voor ons grondgebied te bewerkstelligen. De taak is een vast onderdeel geworden van de uit te voeren werkzaamheden. Om de uitvoering te kunnen borgen is in totaal (0,3 fte per gemeente) 0,6 fte voor deze taak nodig.

De kosten voor gemeente Achtkarspelen worden geschat op € 36.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De totale kosten voor deze taak bedragen € 72.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 36.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 72.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.

Wat hebben we bereikt?

Zoals de voorgaande jaren al aangegeven zal het stikstofdossier blijvend een grote invloed hebben op onze taken. Nog steeds volgen politieke ontwikkelingen, nieuwe wetgeving en rechtelijke uitspraken elkaar met rap tempo op. Het stikstofvraagstuk en het toetsingskader wordt hiermee steeds uitgebreider en complexer. Deze ontwikkelingen hebben direct impact op (lopende) ontwikkelingen in onze gemeente. Het informeren van het college en de raad hier omtrent is onderdeel van deze taak. Evenals verdere gemeentelijke beleidsontwikkeling.

Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor de omgevingsvergunningverlening. Stikstof is een verplicht toetsingsgrond en daarmee een gemeentelijke, wettelijke taak. Een plan of initiatief mag niet leiden tot een significant negatief effect op een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied. Advisering en toetsing van het onderdeel stikstof in het vergunningenproces en bij (eigen) ruimtelijke ontwikkelingen is onderdeel van deze taak.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het betreft hier een doorlopende, structurele taak waardoor er geen sprake is van een planning of van te behalen einddoelen. Er kan dus niet gesproken worden van "wat is nog niet gelukt?". Het enige dat hier kan worden aangekaart, is dat er op dit moment niet voldoende ruimte in de beschikbaar gestelde formatie is om alle taken naar behoren uit te kunnen voeren.

Motie Aansluiting bij stichting Steenbreek

[Kadernota 2024 nr. P7-M1]

[Gereed]

Wat wilden we?

Er is contact geweest met de Stichting Steenbreek en er heeft een kennismakingsgesprek plaatsgevonden. De doelstellingen van Stichting Steenbreek komen op veel fronten overeen met de doelstellingen die de gemeente Achtkarspelen in 2019, met de organisatie Silence of the Bees, in het zogenaamde bijenpact heeft afgesproken.

Zo is één van de doelstellingen van Steenbreek het vergroenen van de leefomgeving. In dit bijenpact is afgesproken dat we (sociale) groene netwerken en kleinschalige groene initiatieven versterken en verbinden. De gemeente werkt aan deze doelstellingen door biodiverse en klimaatadaptieve maatregelen te nemen. Ook werken Silence of the Bees en Stichting Steenbreek in Fryslân nauw samen als het gaat om het organiseren van kennisbijeenkomsten; hier sluit Achtkarspelen regelmatig bij aan.

Met het aansluiten bij Steenbreek maken we het netwerk van deze stichting in Fryslân meer sluitend. Het abonnementsgeld, dat aan het lidmaatschap van Steenbreek is verbonden, bedraagt € 2.575,- per jaar. Wanneer er extra vergroeningsacties (dus bovenop de maatregelen die we al doen) uitgevoerd moeten worden, komen deze kosten daar nog bij. Deze kosten zijn afhankelijk van de betreffende acties en hiervoor zal, wanneer dat aan de orde is, separaat budget en mankracht moeten worden vrijgemaakt.

Wat hebben we bereikt?

We hebben ons sinds april 2024 aangesloten bij Stichting Steenbreek. Met het lidmaatschap hebben we onder andere toegang tot de kennisbank van de stichting gekregen, waar we over verschillende onderwerpen kennis opdoen. Zo passen we haar kennis toe bij de aanleg van verschillende wadi's in onze openbare ruimte. Daarnaast hebben we, in samenwerking met de stichting, een artikel in De Feanster gepubliceerd over het bergen van water in tuinen.

De middelen die beschikbaar zijn gesteld, dekken de kosten voor het lidmaatschap. Met het aansluiten bij Stichting Steenbreek hebben we het netwerk van deze stichting in Fryslân meer sluitend gemaakt.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Motie Medewerking verlenen aan initiatieven voor natuurbegraafplaats

[Kadernota 2024 nr. P7-M2]

[Continue proces]

Wat wilden we?

Tijdens de Raadsvergadering van 13 juli 2023 is er een motie aangenomen om medewerking te verlenen aan initiatieven voor natuurbegraafplaatsen. Het is bij de Raad gebleken dat er vraag is naar natuurbegraven en ook dat de vraag toeneemt. Daarom wil de Raad de initiatiefnemers die hier een plek voor zoeken in Achtkarspelen ondersteunen om de plannen mogelijk te maken. De dichtstbijzijnde is in Nieuwehorne en er is er één in Sondel. Dat is het wat Fryslân betreft. Vanwege de vegetatierijkdom, natuurwaarde en vrij van menselijk ingrijpen heeft dit voor veel mensen een grote waarde. Er wordt van de gemeente niet meer gevraagd dan faciliteren. Het is een initiatief van onderop. En het is een wettelijke taak van de gemeente om voor voldoende mogelijkheden tot begraven te zorgen.

Dergelijke initiatieven kunnen bij de gemeente worden ingediend. Een natuurbegraafplaats zal vaak bij recht niet passen in het bestemmingsplan. De gemeente beoordeelt dan of het plan voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Het plan wordt tevens getoetst aan het ruimtelijk beleid van de gemeente en van overige overheidsinstanties, zoals het Rijk, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân. Aan de hand van verschillende omgevingsaspecten wordt bekeken of het plan uitvoerbaar is.

Wat hebben we bereikt?

Als er verzoeken binnenkomen voor het oprichten van een natuurbegraafplaats, dan zullen deze beoordeeld worden. Tot op heden zijn er nog geen verzoeken binnengekomen. Als er in de toekomst verzoeken binnenkomen zullen we ons best doen om te kijken naar de mogelijkheden.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Motie Zonnedaken op openbare parkeerterreinen

[Kadernota 2024 nr. P7-M3]

[Vertraging]

Wat wilden we?

In de motie zonnedaken op openbare parkeerterreinen roept de raad het college op om aan de slag te gaan met het realiseren van zonnedaken op openbare parkeerterreinen. We zijn op dit moment bezig om in Surhuisterveen te kijken naar de mogelijkheden voor het overkappen van de parkeerterreinen aldaar. Dit gebeurt in samenwerking met de lokale ondernemersvereniging en een projectontwikkelaar. Daarnaast zijn we intern met de afdeling Beheer aan het onderzoeken of we als gemeente zelf ook parkeerterreinen kunnen gaan overkappen met zonnepanelen.

Het neemt echter de nodige voorbereidingstijd voordat er daadwerkelijk een zonnedak kan worden gerealiseerd.

Wat hebben we bereikt?

Een projectontwikkelaar heeft eerder al een initiatief ingediend om een parkeerterrein in Surhuisterveen te overkappen. Vervolgens is hiertoe in die periode een intaketafel georganiseerd. Vanuit Duurzaamheid is aangegeven positief te zijn over het initiatief. De initiatiefnemer wilde dat de gemeente dit op ging pakken en heeft zijn initiatief niet verder ontwikkeld.

Wat is (nog) niet gelukt?

In 2025 gaan we aan de hand van de kansenkaart kijken naar de (on)mogelijkheden voor het overkappen van parkeerterreinen in de gemeente.

Motie: Diaper Challenge

[Kadernota 2019 nr. P7-M03]

Wat wilden we?

De tijdens de Kadernota aangenomen motie "Diaper Challenge (motie P7 - M3) wil een bijdrage leveren aan het verminderen van de hoeveelheid restafval. Door het gebruik van katoenen luiers te stimuleren kan het aandeel wegwerpluiers in het restafval verminderd worden. In een aantal gemeenten is met een actieve voorlichting/campagne het gebruik gestimuleerd. Voor het project, inclusief het inzichtelijk maken van de resultaten, is € 7.000 beschikbaar.

Wat hebben we bereikt?

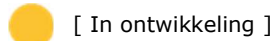
Het project is in 2022 gestart. De laatste pakketjes wasbare luiers zijn in 2024 uitgedeeld.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Motie: Voortzetten energicoaching

[Kadernota 2023 nr. P7-M1]

Wat wilden we?

In 2022 zijn we in Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel gestart met het aanbieden van energie coaching waarvoor incidentele middelen door de provincie beschikbaar zijn gesteld. Energie coaching brengt de energietransitie verder dicht bij de mensen, waarmee de bewustwording wat we doen en waarom we dat doen toeneemt. Door op deze manier in gesprek te komen met onze inwoners, krijgen wij bovendien ook beter zicht op hulp en ondersteuning die mensen mogelijk verder nodig hebben.

Om energie coaching in de huidige vorm voort te kunnen zetten is jaarlijks € 55.000 nodig. In eerste instantie gaan we uit van een uitzetting van de begroting voor één jaar omdat wij de energie coaching willen betrekken bij de aangekondigde evaluatie van het Energieloket. Afhankelijk van de evaluatie zullen wij de raad voorstellen energie coaching al dan niet structureel in te gaan bedden in onze organisatie. Daarnaast gaan wij ons de komende tijd inzetten om een netwerk van vrijwillige energicoaches te ontwikkelen die bekend zijn met de lokale situatie, in samenwerking met lokale energievoöperaties en de woningbouwcorporaties. Ook zal op dit gebied de samenwerking binnen Anno verder worden gezocht. De materiële kosten (€ 7.000) worden in dit programma verantwoord, de personele kosten in programma 0.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 hebben we op verschillende manieren gezorgd dat er bewustwording over energie wordt gecreëerd onder de inwoners.

Energiecoaching

Naast de CDOKE middelen zijn ook de SPUKgelden Energiearmoede ingezet om Energiecoaching beter op de kaart te zetten in Achtkarspelen. Hierbij is de samenwerking gezocht met wooncorporatie SWA en de Energiebank. Er zijn vanaf oktober 2024 twee Energiecoaches (ZZP basis) actief in de gemeente Achtkarspelen die naast gratis energie bespaaradvies ook kosteloos tochtstrips, ledlampen, radiatorfolie en buisisolatie aanbrengen. Dit project hebben we "Smûk en Sunich" genoemd en wordt volledig gefinancierd met de SPUKgelden Energiearmoede. In 2024 hebben zich in 2,5 maand tijd (okt-dec) bijna 100 huishoudens aangemeld. Dat zijn 5x zoveel aanmeldingen dan voorgaande jaren in één jaar binnenkwamen.

Samenwerking vrijwilligers

In Buitenpost is Energiecoöperatie Buitenpost actief. Met deze vrijwilligers is actief de samenwerking gezocht, onder andere bij een spreekuur in het gemeentehuis/bibliotheek en bij een kerstmarkt. Het is in 2024 helaas (nog) niet gelukt om in meer dorpen vrijwilligers te werven voor fix-acties of energiecoaching.

Samenwerking ANNO

Er is in eerste instantie niet gekozen voor een samenwerking op het gebied van Energiecoaching in ANNO verband. Dit mede om vaart te maken én het lokaal te houden. Wel worden kennis en ervaring uitgewisseld tussen de ANNO gemeenten.

Wat is (nog) niet gelukt?

Met het oog op de Energietransitie en warmtetransitie blijft actieve Energiecoaching een nuttig middel om inwoners te ondersteunen.

Op dit moment is de ontwikkeling van een Energieloket gaande. Hierbij wordt ook onderzocht welke rol energiecoaching kan gaan spelen in het Energieloket, of we energiecoaching (vanwege het siezoensgebonden werk) met ZZp-ers willen blijven voortzetten en of we hier meer structureel een taak inzien. De financiering is voor 2025 nog mogelijk via CDOKE middelen en/of SPUKgelden Energiearmoede.

Ondergrond milieuterrein opnieuw vloeistofdicht

[Kadernota 2020 nr. 07.10]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Voor het uitvoeren van de activiteiten op het milieuterrein is een vergunning nodig. Deze hebben we, maar we moeten uiteraard wel aan de voorwaarden blijven voldoen. Een belangrijk voorwaarde is dat op specifieke delen de ondergrond vloeistofdicht moet zijn. Deze delen zijn aan onderhoud en/of vervanging toe.

Wat hebben we bereikt?

De maatregelen die we tot nu toe moesten nemen en de keuringen die we periodiek moeten doen zijn uitgevoerd. We zijn nog in afwachting van de FUMO welke aanvullende maatregelen er genomen moeten worden om te blijven voldoen aan de vergunning.

Wat is (nog) niet gelukt?

Zie bovenstaand.

Overige ontwikkelingen

Ontwikkeling duurzaamheidsgelden

Vanuit het Rijk zijn specifieke middelen voor duurzaamheid beschikbaar gesteld (CDOKE middelen). Voor deze middelen kan capaciteit ingezet worden voor zaken ten aanzien van de uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen. In totaal is een bedrag van € 1.097.000 ontvangen. Van dit totaalbedrag moet een bedrag van € 502.000 uiterlijk 31 december 2025 zijn besteed. Het restant van € 595.000 moet uiterlijk 31 december 2026 zijn besteed. In mei 2024 is het plan van aanpak Warmtetransitie opgesteld. In dit plan is beschreven op welke wijze, met behulp van de CDOKE middelen, invulling gegeven gaat worden aan de Warmtetransitie. Voor 2024 is er minder personele inzet geweest op de duurzaamheidsonderwerpen dan vooraf was begroot. Zo is (specialistisch) personeel later ingehuurd of helemaal niet ingehuurd. Voornaamste reden hiervan is prioritering van de ontvlechting geweest. Het financiële effect hiervan is dat er € 177.000 minder is uitgegeven (aan personele lasten) dan begroot waardoor de opbrengsten (dekking vanuit Rijk) ook lager is.

Daarnaast zijn de lasten voor duurzaamheidsgelden € 68.000 lager dan begroot. In 2024 zijn er geen communicatiekosten (€ 10.000) gemaakt omtrent de Warmtetransitie. Verder stond de uitvoering van een technisch onderzoek in 2024 gepland. Als gevolg van prioritering van werkzaamheden heeft dit onderzoek (€ 58.000) nog niet plaatsgevonden. De (rijks)middelen van € 68.000 blijven beschikbaar voor 2025 en zullen dan hiervoor ingezet worden.

Ontwikkelingen riolering

Het resultaat van het taakveld riolering over 2024 betekent voor de jaarrekening een nadeel van € 144.000 ten opzichte van de definitieve begroting. In de paragraaf Lokale Heffingen onderdeel rioolheffing worden de verschillen tussen de primitieve begroting 2024 en de jaarrekening voor de volledige rioolheffing toegelicht. Deze volledige toelichting heeft te maken met het feit dat vanuit meerdere programma's kosten worden doorbelast naar de rioolheffing. In dit programma worden alleen de verschillen van dit programma (7) gepresenteerd. Voor een nadere toelichting over de ontwikkeling van de opbrengsten en kosten met betrekking tot riolering verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen onderdeel rioolheffing.

Ontwikkelingen afval

Het resultaat van het taakveld afval over 2024 betekent voor de jaarrekening een nadeel van € 11.000 ten opzichte van de definitieve begroting. In de paragraaf Lokale Heffingen onderdeel afvalstoffenheffing worden de verschillen tussen de primitieve begroting 2024 en de jaarrekening voor de volledige afvalstoffenheffing toegelicht. Deze volledige toelichting heeft te maken met het feit dat vanuit meerdere programma's kosten worden doorbelast naar de afvalstoffenheffing. In dit programma worden alleen de verschillen van dit programma (7) gepresenteerd. Voor een nadere toelichting over de ontwikkeling van de opbrengsten en kosten met betrekking tot afval verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen onderdeel afvalstoffenheffing.

Energiearmoede

Voor de jaren tot en met 2025 is aan de gemeente Achtkarspelen een specifieke uitkering Energiearmoede toegekend voor in totaal € 1.272.000. Net als in 2023 (€ 17.000) zijn hiervoor ook in 2024 kosten gemaakt. De kosten voor 2024 bedragen € 516.000. Deze invulling ziet voor € 420.000 toe op de witgoedactie waarbij vouchers beschikbaar zijn gesteld aan de inwoners voor het vervangen van niet duurzame witgoedmachines vervangen door duurzame witgoedmachines. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor de fix-actie Smûk en Sûnich voor € 62.000. Het restant van de kosten bestaat uit personeelskosten.

De afwijking in de jaarrekening van de lasten (€ 118.000 lager) wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er minder kosten gemaakt zijn voor de fix-actie Smûk en Sûnich (€ 130.000 lager) dan oorspronkelijk was ingeschat. De verwachting is dat deze kosten in 2025 alsnog gemaakt zullen worden. De totale baten bedragen € 516.000, dit sluit aan met de gemaakte kosten omdat wij hiervoor een vergoeding (SPUK) van het Rijk ontvangen. Ten opzichte van de begroting is er een afwijking van € 130.000 dit samenhangt met de ontwikkeling van de kosten.

Van het totaal ontvangen bedrag voor energiearmoede (€ 1.272.000) is tot en met 2024 € 533.000 besteed.

Nationaal IsolatiePlan (NIP)

De NIP subsidie regeling is halverwege het jaar 2024 van start gegaan. Later dan in eerste instantie gepland. In de begroting is ingeschat dat 25% van de subsidie in 2024 zou worden besteed. Als gevolg van een aanbesteding voor de NIP in provinciaal verband, heeft dit meer tijd gevraagd dan vooraf was voorzien. Na een succesvolle aanbesteding zijn er nog werkafspraken gemaakt met de partij die de uitvoering verzorgt. Uiteindelijk heeft dit ertoe geleid dat de regeling medio 2024 van start is gegaan. Hierdoor is er minder subsidie aangevraagd door en uitgekeerd aan de inwoners dan in eerste instantie verwacht. De verwachting is dat in het nieuwe jaar dit zal worden ingehaald. De subsidieregeling wordt versoepeld waardoor meer subsidies aangevraagd kunnen worden. Daarbij wordt de subsidieregeling wederom onder de burgers bekend gemaakt. Voor 2024 zorgt dit ervoor dat de realisatie van de kosten (subsidies aan inwoners) € 393.000 lager is dan begroot. Doordat er minder is uitgekeerd aan subsidies zijn ook de opbrengsten (onttrekking uit Rijksmiddelen) lager dan begroot, dit leidt ertoe dat de opbrengsten € 337.000 lager zijn dan begroot.

FUMO

Uit de nacalculatie 2024 van de FUMO is gebleken dat de gemeente Achtkarspelen voor een bedrag van € 44.000 minder aan de bijdrage FUMO hoeft te betalen. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2024 minder uren van de FUMO zijn afgenomen dan begroot, dit heeft een positief effect van € 53.000. Daarnaast zijn er nog een aantal afwijkingen dit per saldo een negatief effect hebben van € 9.000. Hierbij worden de grootste afwijkingen veroorzaakt door hogere kosten voor lokaal toezicht (€ 51.000). De kosten zijn daarentegen lager door lagere kosten voor bodemmeldingen (€ 28.000) en minder inzet van handhaving (€ 22.000).

Soorten Management Plan (SMP)

Voor het opstellen van het Soorten ManagementPlan is de inzet van een externe partij nodig. De aanbesteding hiervoor heeft in 2024 plaatsgevonden. De verwachting was dat de externe partij in 2024 al een start kon maken, maar de aanbestedingsprocedure is later afgerond. Vanaf 2025 zal de externe partij het SMP op kunnen stellen.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoordten we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevendenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Afval	2.964	3.418	3.363	55
Milieubeheer	1.492	3.066	2.213	854
Riolering	2.170	2.089	1.955	135
Volksgezondheid	1.401	1.653	1.614	40
Totaal lasten	8.027	10.227	9.144	1.083
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Afval	4.041	4.485	4.428	- 57
Milieubeheer	-	1.627	990	- 637
Riolering	3.025	2.950	2.739	- 211
Volksgezondheid	-	290	273	- 17
Totaal baten	7.065	9.351	8.429	- 922
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 961	- 876	- 715	161

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	161
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		190
Lasten	468	
- Lagere bijdrage FUMO	44	
- Lagere lasten duurzaamheidsgelden	68	
- Saldo lasten taakveld riolering	68	
- Saldo lasten taakveld afval	68	
- Diverse verschillen per saldo	69	
- Ontwikkeling bijdrage werkmaatschappij	151	
Baten	- 278	
- Saldo baten taakveld riolering	- 212	
- Saldo baten taakveld afval	- 57	
- Diverse verschillen per saldo	- 9	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		- 29
Lasten	615	
- Lagere lasten gezondheidsbeleid	35	
- Lagere lasten soorten management plan (SMP)	69	
- Lagere lasten energiearmoede	118	
- Lagere lasten NIP gelden	393	
Baten	- 644	
- Lagere opbrengsten NIP gelden	- 337	
- Lagere opbrengsten duurzaamheidsgelden	- 177	
- Lagere opbrengsten energiearmoede	- 130	

Verbonden partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Vestigingsplaats

FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)Grou

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij

Vestigingsplaats

Afvalsturing Friesland N.V. (handelsnaam Omrin)

Leeuwarden

N.V. Fryslân Miljeu (handelsnaam Omrin)

Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 07. Volksgezondheid en Milieu

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig neutraal gunstig nog geen (nieuwe) gegevens

Hernieuwbare elektriciteit

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Nederland	%	[referentiejaar 2022]	
Rekening 2024	41,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	33,20		
Rekening 2023	33,10		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2022]	
Rekening 2024	29,70	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	23,30		
Rekening 2023	23,30		

Omvang huishoudelijk restafval

Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Nederland	kg	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	150,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	169,00		
Rekening 2023	148,00		

Achtkarspelen	kg	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	204,00	Ontwikkeling 	Prognose
Begroting 2024	217,00		
Rekening 2023	206,00		

8. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern.

Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)
- 8.3 Wonen en bouwen

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Beleid op verhuur van panden

[Kadernota 2024 nr. 08.02]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De gemeente verhuurt meerdere panden aan zowel maatschappelijke als commerciële organisaties. Om aan de Wet Markt en Overheid dient de gemeente minimaal kostendekkend te verhuren. Momenteel gebeurt dit niet altijd en wordt de huurprijs op verschillende manier bepaald.

Beleid is nodig voor een transparante en uniforme huurprijsbepaling waarmee de gemeente voldoet aan de wettelijke vereisten. De kosten hiervoor zijn eenmalig € 15.000.

Door dit beleid samen met de gemeente Tytsjerksteradiel op te stellen kunnen de kosten worden verdeeld waardoor deze op € 7.500 uitkomen. Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel.

Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 is een kostprijsdekkende huurmethode ontwikkeld en is het verhuurbeleid tot een conceptversie gebracht. Dit moet nog verder uitgebreid te worden waar de rest van het beschikbaar gestelde budget voor zal worden gebruikt.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het verhuurbeleid is nog niet vastgesteld en moet nog verder worden gebracht. Er zijn nog bestuurlijke beslissingen die genomen moeten worden om bepaalde aanvullingen te kunnen doen.

Wanneer de gemeente keuzes heeft gemaakt over hoe ze om wil gaan met haar vastgoed, zoals MFC's en dorpshuizen, kan vastgoedbeleid worden opgesteld. Hierin wordt beschreven welk vastgoed de gemeente wel en niet in eigendom wil houden en hoe ze die wil exploiteren. De verwachting is dat hier medio 2025 keuzes over worden gemaakt waardoor het vastgoedbeleid eind 2025 kan worden opgesteld.

Dorpsontwikkelingsplan

[Kadernota 2018 nr. 8.3c]

[Op schema]

Wat wilden we?

We stellen voor in samenwerking met Tytsjerksteradiel een dorpsontwikkelingsplan op te stellen. Onderdeel hiervan zal zijn:

- Ten aanzien van woningvoorraad de slag van kwantiteit naar kwaliteit maken;
- De gewenste ontwikkeling van de woningvoorraad per dorp en de investeringen in kwaliteit (toegankelijkheid en duurzaamheid) die plaats dienen te vinden in kaart brengen;
- Het opstellen van een gedragsprogramma over energiegebruik voor huurders en particulieren en de inzet van een energiecoach;
- Een bewustwordingscampagne om de woning tijdig aan te passen aan de zorgbehoefte;
- Het plan moet ervoor zorgen dat Achtkarspelen niet wordt overvallen door de ontwikkelingen, ruimte bieden voor monitoring en aandacht hebben voor de uitstraling van dorpen;
- Het monitoren van ontwikkeling van de bevolking, huishoudens en woningvoorraad, in regionaal en gemeentelijk perspectief.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 is gestart met de herijking van de woondeal. Inzet van de regio is dat de in 2020 met de Provincie gemaakte woningbouwafspraken, waar de regio de regie heeft en stuurt op balans op de woningmarkt, voor te zetten en vast te leggen in de herijkte woondeal.

Daarnaast is er in 2024 gestart met een nieuwe regionale woningmarktanalyse. Sinds de laatste woningmarktanalyse van 2020 is de woningmarkt dusdanig veranderd dat het noodzakelijk is om deze uit te voeren. Dit is met name om kwalitatief beter te kunnen sturen op doelgroepen waaronder ouderen en betaalbaarheid. Dit is ook de basis voor de gesprekken met de plaatselijke belangen over de woningbouwontwikkelingen.

Wat is (nog) niet gelukt?

De herijkte woondeal is nog niet afgerond. Deze wordt in het tweede kwartaal van 2025 afgerond.

De woningmarktanalyse is nog niet afgerond. De woningmarktanalyse zal in het tweede kwartaal van 2025 in de raad worden gepresenteerd. Dit gaat tegelijk met de presentaties in de raden van Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel.

Vastgoed registratiesysteem

[Kadernota 2018 nr. 8.2c]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Een nieuwe werkwijze waarbij een rentmeester/contractbeheerder als centrale verbinder wordt neergezet zodat alle eigendomsgerelateerde gegevens over gemeentelijk vastgoed helder en actief beschikbaar komen bij vastgoed-gerelateerde ontwikkelingen en beslissingen. Ter ondersteuning wordt voor deze rol wordt digitaal registratiesysteem ontwikkeld.

Wat hebben we bereikt?

Het juiste systeem is aangeschaft en ingericht. Het wordt momenteel volop gebruikt waardoor er veel meer inzicht is in de vastgoedportefeuille en zorgt het ervoor dat contracten op een juiste manier worden beheerd. Ook zijn er de processen beschreven voor contractvorming en contractbeheer.

Wat is (nog) niet gelukt?

Om de mogelijkheden van het systeem optimaal te benutten dient het systeem nog verder ingevuld te worden. Hier is momenteel door drukte geen capaciteit voor.

Wanneer alles juist is ingevuld is er nog meer inzicht in de vastgoedportefeuille en is de gemeente in staat om strategisch te sturen op haar vastgoed. Dit is een ontwikkeling die in 2025 plaatsvindt.

Overige ontwikkelingen

Ontwikkelingen grondexploitaties woningbouw

In dit programma worden de baten en de lasten van de grondexploitaties met betrekking tot woningbouw verantwoord. De baten (€ 37.000) zijn lager dan de lasten (€ 89.000). De oorzaak hiervan is dat er in 2024 een verlies (van €52.000) genomen moet worden op een grondexploitatie die betrekking heeft op woningbouw zijnde het complex sportvelden Twijzel. . Daarnaast heeft er een correctie plaatsgevonden van een in het verleden ontvangen subsidie van €175.000 die in 2024 ten gunste is gebracht van het saldo van de jaarrekening.

Voor een uitgebreidere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en de Meerjaren Prognose Grondbeleid.

Verkoop percelen

Door de verkoop van twee percelen zijn extra inkomsten gegenereerd en hiermee een incidenteel voordeel voor de jaarrekening van € 1.635.000. Oorspronkelijk zou de verkoop begin 2025 plaatsvinden, waardoor het bedrag niet is begroot in 2024. De verkoop heeft uiteindelijk nog in december 2024 plaatsgevonden. In het verkoopresultaat is rekening gehouden met de resterende boekwaarde van de grond zijnde € 565.000 waardoor per saldo een verkoopresultaat van € 1.070.000 is behaald.

Leges omgevingsvergunningen

Aan bouwleges is totaal € 795.000 ontvangen. Ten opzichte van de begroting een meeropbrengst van € 134.000. Een aantal grotere projecten hebben met name voor deze hogere legesopbrengsten gezorgd. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel van € 134.000.

Verbeteren woningkwaliteit Gerkesklooster-Stroobos

Begin 2024 is van de Provincie Fryslân een subsidie van € 100.000 ontvangen voor het verbeteren van de woonkwaliteit in Gerkesklooster - Stroobos. In 2024 is hier uitvoering aan gegeven door het realiseren van een outdoor fitness park (€ 41.000). Dit zorgt ervoor dat de opbrengsten (€ 41.000) én de kosten (€ 41.000) in dit programma zijn verantwoord waardoor er per saldo geen effect op het begrotingsresultaat is. Het restant van de subsidie € 59.000 blijft beschikbaar en zal uiterlijk voor 31 maart 2026 zijn besteed.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoord en we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	376	422	755	- 333
Ruimtelijke ordening	1.338	1.433	1.198	235
Wonen en bouwen	980	979	774	206
Totaal lasten	2.693	2.835	2.727	108
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	274	425	2.135	1.710
Ruimtelijke ordening	90	22	18	- 5
Wonen en bouwen	419	686	865	179
Totaal baten	782	1.134	3.018	1.884
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 1.911	- 1.701	292	1.992

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)	€	1.992
<i>negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig</i>		
<u>Reguliere voor- of nadelen</u>		799
Lasten	628	
- Diverse verschillen per saldo	14	
- Ontwikkeling bijdrage werkmaatschappij	614	
Baten	171	
- Diverse verschillen per saldo	37	
- Hogere opbrengsten omgevingsvergunningen	134	
<u>Incidentele voor- of nadelen</u>		1.193
Lasten	- 520	
- Hogere lasten grondexploitaties woningbouw	86	
- Afboeking boekwaarde verkocht perceel	- 565	
- Kosten verbeteren woningkwaliteit Gerkesklooster-Stroobos	- 41	
Baten	1.713	
- Hogere baten grondexploitaties woningbouw	37	
- Subsidie verbeteren woningkwaliteit Gerkesklooster-Stroobos	41	
- Opbrengsten verkoop percelen	1.635	

Verbonden partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij

Vestigingsplaats

Welstandscommissie Hûs en Hiem

Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 08. Volkshuisv., RO en Sted. Vern. (Vhrosv)

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ■ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ■

Demografische druk

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Nederland		%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024		70,40	Ontwikkeling ■	Prognose ■
Begroting 2024		70,30		
Rekening 2023		70,30		
Achtkarspelen		%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024		80,30	Ontwikkeling ▲	Prognose ■
Begroting 2024		80,50		
Rekening 2023		80,50		
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden				
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouder betaalt aan woonlasten.				
Nederland		euro	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024		860,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024		860,00		
Rekening 2023		860,00		
Achtkarspelen		euro	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024		886,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024		837,00		
Rekening 2023		837,00		

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.

Nederland	euro	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	942,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	942,00		
Rekening 2023	942,00		

Achtkarspelen	euro	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	991,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	950,00		
Rekening 2023	950,00		

Gemiddelde WOZ-waarde

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Nederland	euro	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	379,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	369,00		
Rekening 2023	368,00		

(De gemiddelde WOZ waarde van woningen.)

Achtkarspelen	euro	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2024	271,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▼
Begroting 2024	256,00		
Rekening 2023	256,00		

Nieuw gebouwde woningen

Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	9,10	Ontwikkeling ▼	Prognose ■
Begroting 2024	9,30		
Rekening 2023	9,30		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2023]	
Rekening 2024	6,30	Ontwikkeling ▲	Prognose ■
Begroting 2024	3,10		
Rekening 2023	3,10		

Overhead

Bij dit programma hoort het taakveld

0.4 Overhead

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2024 (jaren 2024-2027) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Capaciteitsuitbreiding contractmanagement en contractbeheer

[Kadernota 2023

nr. 00.04.11]

[Stopgezet]

Wat wilden we?

Inhuur van een projectleider voor 1 jaar voor 24 uur per week om de visie op Contractmanagement en werkwijze binnen team advies en vervolgens de gehele organisatie goed te implementeren.

Wat hebben we bereikt?

Ten gevolge van de ontvlechting is hier in 2024 geen vervolg aan gegeven. Contractbeheer is binnen interne organisatie belegd.

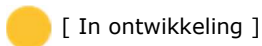
Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

DIV: Medewerker semi statisch en openbaar archief

[Kadernota 2023

nr. 00.04.19]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

We begroten een structurele uitbreiding van de formatie met 0,49 fte op de functie medewerker semi-statisch en openbaar archief, die nodig is om het huidig niveau van dienstverlening in stand te houden.

Wat hebben we bereikt?

De inventarisbeschrijving is bijna afgerond. Momenteel werken we aan de periode 2005-2014, waarmee we voldoen aan onze wettelijke taak. Zodra het project is voltooid, wordt de inventaris openbaar toegankelijk.

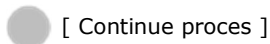
Wat is (nog) niet gelukt?

Hoewel de formatie voldoende lijkt en een nieuwe medewerker is aangesteld, is het proces van inventariseren en verdelen van de werkzaamheden binnen de documentaire informatievoorziening nog in volle gang. In 2025 kan hier meer duidelijkheid over worden gegeven.

Energiecoördinator gemeentelijke gebouwen (0,5 fte)

[Kadernota 2022

nr. 00.12]

[Continue proces]

Wat wilden we?

Structureel € 35.000 beschikbaar stellen voor uitbreiding van de formatie met 0,5 fte voor een energiecoördinator gemeentelijke gebouwen. Dit is nodig omdat volgens de wet milieubeheer we verplicht zijn, boven een bepaald energieverbruik, het energie verbruik te monitoren. Daarnaast moet gezorgd worden voor het vertalen van beleid en wetgeving naar meerjaren energie advies. Ook is behoefte aan capaciteit voor het regelen en coördineren van de vastgestelde energie doelen ten aanzien van de gemeentelijke gebouwen.

Wat hebben we bereikt?

De functie is vanaf 2024 tijdelijk ingevuld.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

[Gereed]

Wat wilden we?*Administratieve Organisatie & Interne Beheersing, AOIB*

De inrichting van de procesorganisatie binnen de gemeenten is niet op het vereiste niveau. Er is hoge urgentie om hierin adequaat te voorzien. Het niet inrichten van AOIB leidt tot onaanvaardbare risico's (organisatievereisten en regelgeving) en kwetsbaarheden in de uitvoering van werkzaamheden (efficiency en effectiviteit). Dit wordt versterkt door het hoge personeelsverloop. Voorgesteld wordt voor 2024 en 2025 (incidenteel) 2,5 fte aan formatieruimte beschikbaar te stellen voor het opzetten, inrichten en werkzaam houden van de werkzaamheden AOIB binnen de Werkmaatschappij. Hiervan draagt onze gemeente voor 1,25 fte bij.

Senior Financieel Adviseur

Voor de periode 2020 t/m 2023 heeft de raad incidenteel budget beschikbaar gesteld voor een extra (tweede) Senior Financieel Adviseur. De dekking voor deze functie loopt eind 2023 af. Ondanks en los van het organisatievraagstuk wat momenteel speelt, geldt dat adequate kennis en achtervang op de seniorpositie noodzakelijk is om de continuïteit en kwaliteit van de werkzaamheden in de Planning & Control-cyclus te garanderen. De huidige taakomvang en het samenhangende advies- en activiteitsniveau kan niet door één adviseur worden opgevangen. Voorgesteld is de eerder toegekende (extra) formatieruimte van 1,0 fte voor een Senior Financieel Adviseur binnen de Werkmaatschappij vooralsnog beschikbaar te houden voor een periode van twee jaar. Hiervan draagt onze gemeente voor 0,5 fte bij.

Het totale bedrag voor beide onderwerpen gezamenlijk wordt voor de gemeente Achtkarspelen begroot op € 201.000. De taak wordt voor zowel Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De totale kosten voor deze taak bedragen € 402.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 201.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 402.000 beschikbaar komt. In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt. De incidentele lasten komen ten laste van de Algemene Reserve.

Wat hebben we bereikt?

Dit is gerealiseerd. Vakinhoudelijk zijn betrokken collega's vanuit financieel advies en AO/IB nader geschoold. Senior financieel advies is ingevuld binnen de WM en vanuit AO/IB is een start gemaakt met het nader beschrijven van de verschillende processen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

Formatie medewerker recordbeheer

[Kadernota 2023

nr. 00.04.01]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

We begroten een tijdelijke extra investering in de formatie van medewerker recordbeheer bij het team DIV, door deze formatie voor een periode van twee jaar tijdelijk uit te breiden met 1,5 fte. De formatie en de huidige bezetting is op dit moment zowel kwantitatief als kwalitatief ontoereikend om de vele werkzaamheden uit te kunnen voeren. Met de extra investering in de formatie van medewerker recordbeheer bij het team DIV kunnen we de vereiste en gevraagde werkzaamheden uitvoeren.

Wat hebben we bereikt?

De huidige formatie is toereikend voor de uitvoering van de taken, maar er zijn achterstanden die weggewerkt moeten worden. In 2025 wordt ingezet op het verbeteren

van de efficiëntie van de werkuitvoering en het herverdelen van taken binnen het team. De resterende werkzaamheden worden vervolgens afgestemd op de beschikbare formatie.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het in beeld brengen van alle projecten, zodat er een goede analyse kan worden gemaakt tussen structureel en incidenteel werk. Dit zal in 2025 in beeld worden gebracht.

Formatie-uitbreiding i.v.m. subsidie in relatie tot staatssteuntoets

[Kadernota 2022

nr. 00.09]

[Stopgezet]

Wat wilden we?

Door toenemende druk vanuit wet- en regelgeving op de rechtmatigheid van diverse processen, wordt systematisch geanalyseerd waar we als organisatie risico's lopen. Daaruit is gebleken dat wij niet voldoen aan Europese Wetgeving op het gebied van subsidies. Om dat nu wel te bereiken moeten wij voldoen aan de toets op staatssteun bij subsidies. Alle subsidies (bestaande en nieuwe) moeten getoetst worden. De gemeente loopt mogelijk aanzienlijke financiële risico's, niet alleen zelf maar ook samen met partners of subsidieontvangers. Toegekende subsidies moeten mogelijk teruggevorderd worden wanneer deze niet voldoen aan de staatssteuntoets. Naast de financiële risico's is er ook kans op imagoschade voor de gemeente in haar rol als betrouwbare partner voor inwoners, ondernemers en partners.

Voorgesteld wordt om structureel budget beschikbaar te stellen voor het aannemen van een specialist en hiermee het specialisme in huis halen om de toets uit te kunnen voeren en nieuwe trajecten van actueel advies te kunnen voorzien. Het aannemen van 0,5 fte specialist kost in totaal € 40.000,- (€ 20.000,- per gemeente).

Wat hebben we bereikt?

In 2022 / 2023 is geen vaste formatie ingezet. In 2024 is ten gevolge van de ontvlechting gekozen voor een interim invulling.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

HR: Recruitment

[Kadernota 2023

nr. 00.04.16]

[Gereed]

Wat wilden we?

Om de juiste kandidaten voor onze organisatie te werven is het belangrijk om een goede arbeidsmarktstrategie te ontwikkelen. De ontwikkeling en uitvoering van een arbeidsmarktstrategie valt uiteen in twee punten:

1. De ontwikkeling van een arbeidsmarktcampagne (incidentele kosten)
2. Het sluiten van een raamcontract met een of meer recruitmentbureaus (structurele kosten).

Wat hebben we bereikt?

1. De Arbeidsmarktcampagne is gerealiseerd.
2. Er is geen raamcontract met een recruitmentbureau afgesloten. In plaats daarvan is ervoor gekozen om tijdelijk een Recruiter en recruitmentmedewerker aan te trekken.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

HR: Vlootshow in het kader van Strategisch Personeelsplan (SPP)

[Kadernota 2023

nr. 00.04.17]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Inzicht in de kwaliteiten, mogelijkheden en groeipotentieel van ons huidige medewerkersbestand, afgezet tegen onze opgaven, is essentieel voor de ontwikkeling van de organisaties. Op deze manier kunnen HR-instrumenten als werving & selectie, mobiliteit en leren & ontwikkelen heel gericht en effectief ingezet worden. Om dit bewerk te stellen moet het volgende worden geïmplementeerd:

- Het inhuren van expertise (€ 38.400)
- Aankoop tool inclusief implementatie en licentie (€ 30.000)
- Opleiding medewerkers HR (€ 5.000)

Wat hebben we bereikt?

Vanwege de ontvlechting van de Werkmaatschappij hebben we tot op heden nog geen Talentenshow in het kader van SPP kunnen doen.

Wat is (nog) niet gelukt?

In 2025 wordt nader onderzocht in hoeverre en wanneer we de talentenshow (kunnen) oppakken en op welke wijze dat kan.

HRM - Strategische ondersteuning en advisering [Kadernota 2024

nr. 00.04.50]

[Gereed]

Wat wilden we?

Het team HRM levert naast de reguliere dienstverlening ook advisering op diverse (door)ontwikkelingen binnen de organisatie. In de afgelopen jaren heeft het team continue vol onder druk gestaan en met het oog op de toekomstige ontwikkelingen van de Werkmaatschappij zal deze druk de aankomende tijd alleen nog maar toenemen.

In het afgelopen jaar zijn 80 medewerkers uitgestroomd en in 2023 wordt dit aantal zeker weer gehaald. Daarnaast leent de organisatie op dit moment 137 medewerkers in die tijdelijk worden ingezet op structurele werkzaamheden en functies, omwille van schaarste en het gegeven dat wij medewerkers nog niet goed kunnen vinden om vast in dienst te houden. In de aankomende jaren tot 2030 stroomt 25% van het personeel vanwege het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd uit. Dit in combinatie met de steeds krappere arbeidsmarkt is het noodzakelijk dat een arbeidsstrategie ontwikkeld wordt en er specifieke kennis en ervaring op het gebied van werving en selectie binnengehaald wordt.

De twee recent benoemde speerpunten 'actieve arbeidsmarktbenadering en instroom medewerkers' en het 'binden en boeien' van medewerkers vergen een investering om vervolgens mensen en kennis te kunnen behouden en kosten van inleen te verlagen.

Ook de verdere opbouw, de wettelijke zorg voor de veiligheid en gezondheid van medewerkers, van het Arbo- en preventiebeleid (inclusief BHV) moet verder vormgegeven en vervolgens goed geborgd worden. Maar vanwege gebrek aan voldoende capaciteit liggen op dit moment de verdere ontwikkeling en opvolging van het Arbo- en preventiebeleid en de BHV vrijwel geheel stil.

Met de huidige bezetting (inclusief tijdelijke uitbreidingen) -waarvan nagenoeg de helft van de teamleden net ruim een half jaar binnen is - kunnen de hoogstnoodzakelijke basistaken worden uitgevoerd. Om strategisch advies, ondersteuning en uitwerking te kunnen (blijven) geven in de dagelijkse werkzaamheden en aan organisatiespeerpunten als SPP, Duurzame inzetbaarheid, Organisatieontwikkeling, Arbeidsomstandigheden etc.

is uitbreiding noodzakelijk. Zeker met de ontvlechting die van HRM veel (50% extra) inzet gaat vergen.

Om bovenstaande te kunnen realiseren is de volgende uitbreiding van de capaciteit noodzakelijk.

Senior adviseur HRM

Uitbreiding van 1,11 fte Senior-adviseur HRM om de huidige reguliere dienstverlening en advisering op diverse (door)ontwikkelingen en uitdagingen op een goede wijze te kunnen continueren en diverse noodzakelijke beleidsterreinen, die moeten worden geactualiseerd en ontwikkeld, te kunnen uitvoeren.

HR Medewerker

Uitbreiding van 1,89 fte HR-medewerker om de huidige reguliere dienstverlening en ondersteuning bij diverse (door- en beleids)ontwikkelingen en uitdagingen op een goede wijze te kunnen continueren.

Recruitment

- Uitbreiding (1 jaar) van 1,0 fte Arbeidsmarkt strateeg
- Uitbreiding van 1,0 fte Recruiter (in dienst) en
- Uitbreiding van 1,0 fte Recruitmentmedewerker (in dienst).

Met inzet van recruitment wordt het mogelijk gemaakt om een arbeidsmarktstrategie en 'wervingstaal' te ontwikkelen en wordt er specifieke kennis en ervaring op het gebied van werving en selectie binnengehaald. Het wordt dan mogelijk om de aankomende jaren goed personeel te zoeken en te vinden en worden daarmee de steeds moeilijker vervulbare vacatures vervuld.

Tevens kunnen we hierdoor het aantal inleenovereenkomsten verlagen en meer medewerkers vast aan ons binden en kennis borgen.

Als we dit niet doen stagneert de verdere noodzakelijke professionalisering van het team HRM.

Dit heeft mogelijk gevolgen voor de dienstverlening aan inwoners van de gemeente: uitvoering van bepaalde taken kan niet meer vanwege onvoldoende capaciteit. Verder kan er sprake zijn van een toename (in plaats van afname) van inhuur en de daarmee gepaarde kosten.

Wat hebben we bereikt?

Uitbreiding van de Senior adviseur HRM, de HR medewerker en Recruitment zijn gerealiseerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

I&A - Applicaties naar cloud

[Kadernota 2024

nr. 00.04.24]

[Gereed]

Wat wilden we?

We willen de continuïteit van de applicaties garanderen en om dit te realiseren brengen we waar mogelijk applicaties naar de cloud. Voor een drietal applicaties, nl. Belastingen, Burgerzaken en Vergunningen en Handhaving is dit nu noodzakelijk aangezien het huidige platform aanzienlijke tekortkomingen en continuïteitsrisico's op het gebied van gebruiksvriendelijkheid, performance en functionaliteit heeft.

De kosten voor gemeente Achtkarspelen worden geschat op € 30.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 60.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor

beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 30.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 60.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Wat hebben we bereikt?

De genoemde applicaties zijn gemigreerd naar de cloud.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

I&A - Continuïteit en kwaliteit van informatievoorziening

[Kadernota 2024

nr. 00.04.52]

[Gereed]

Wat wilden we?

Met het toenemende belang van digitalisering is er ook grote druk op onze afdeling Informatisering & Automatisering gekomen. Voor een goede bedrijfsvoering en dienstverlening aan onze inwoners is het cruciaal dat er op een aantal vitale functies versterking komt. Dit maakt het mogelijk om de basis dienstverlening zoals het hebben van een adequate helpdesk in stand te houden en uit te breiden en te zorgen dat belangrijke ontwikkelingen en vernieuwingen doorgevoerd kunnen worden. Hierbij moet gedacht worden aan het waarborgen van continuïteit van onze diensten, het zorgen dat gegevens en systemen veilig zijn en blijven, vervanging van softwarepakketten waar het contract van afloopt en het voldoen aan steeds scherpere regelgeving.

Om de capaciteit binnen I&A van een kritiek naar passend niveau te brengen is invulling c.q. uitbreiding van onderstaande functies noodzakelijk.

Het gaat om een uitzetting van 11,5 fte voor uitvoering binnen de Werkmaatschappij. Hiervan komt 5,75 fte voor rekening van onze gemeente.

- Systeembeheer (1,5 fte)
- Helpdesk (0,75 fte)
- Functioneel beheer (0,5 fte)
- Informatieadvies (1 fte)
- Projectleiders ICT (1 fte)
- Business Intelligence (BI) functionarissen (1 fte)

De kosten voor gemeente Achtkarspelen worden geschat op € 638.000 per jaar. De taken worden zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 1.276.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 638.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 1.276.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Wat hebben we bereikt?

De functies voor Informatievoorziening en Automatisering voor beide gemeenten zijn opgenomen in de formatie van de nieuwe BVO ICT-organisatie.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

I&A - Sociaal Intranet applicatie

[Kadernota 2024]

nr. 00.04.25]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Ons intranet is ruim 10 jaar oud, is statisch en wordt als onoverzichtelijk ervaren. Daarnaast voldoet het niet aan de eisen van informatieveiligheid. Een goede onderlinge communicatie, gericht op verbinden van afdelingen en collega's op een eigentijdse wijze, draagt bij aan betrokkenheid en werkplezier. Een eigentijds sociaal intranet bevordert de onderlinge interactie, kennisdeling en samenwerking binnen onze sterk gegroeide en divers gehuisveste organisatie. Zeker in een tijd waarin veel onzekerheid heerst over de organisatorische ontwikkelingen en medewerkers het risico lopen dat ze zich ontheemd gaan voelen. Dit laatste komt met regelmaat naar voren bij exitgesprekken. We gaan daarom een applicatie aanschaffen en inrichten die de functionaliteit bezit om te voorzien in de onderlinge interactie, kennisdeling en samenwerking en die de informatieveiligheid goed kan waarborgen.

De kosten voor gemeente Achtkarspelen worden geschat op € 15.000 structureel en € 20.000 incidenteel. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 30.000 structureel en € 40.000 incidenteel, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 15.000 structureel en € 20.000 incidenteel, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 30.000 structureel en € 40.000 incidenteel beschikbaar komt voor de uitvoering.

De incidentele kosten voor 2024 van € 20.000 classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht

Wat hebben we bereikt?

Het Sociaal intranet is aanvankelijk eenvoudig opgezet om het mogelijk te maken dat drie organisaties (AK, TD en de BVO ICT) elk gebruik kunnen maken van een afzonderlijk intranet.

Wat is (nog) niet gelukt?

Verdere uitwerking en verdieping van de oplossing zijn noodzakelijk om aan de wensen en eisen te voldoen. In 2025 zal hier verder invulling aan worden gegeven.

I&A - Structureel maken thuiswerkvoorzieningen ICT

[Kadernota 2024]

nr. 00.04.28]

[Gereed]

Wat wilden we?

Er is voor gekozen om binnen het hybride werken thuiswerken mogelijk te maken in onze organisatie. Dat betekent dat de werkplekken ook thuis moeten voldoen aan de Arbo-eisen. Daartoe worden onder meer beeldschermen verstrekt.

De verwachting is dat er 500 medewerkers in aanmerking komen voor een thuiswerkplek. Dit betekent dat er € 125.000 benodigd is voor het beschikbaar stellen van beeldschermen, uitgaande dat een beeldscherm € 250 kost. Op beeldschermen zit een afschrijvingstermijn van vijf jaar, wat betekent dat de kapitaallasten per jaar € 25.000 bedragen vanaf 2025. Dit betekent dat de kosten voor de gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 12.500. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

De kapitaallasten bedragen € 25.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 12.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 25.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Wat hebben we bereikt?

Binnen de nieuwe begroting voor de BVO ICT is rekening gehouden met beeldschermen voor de thuiswerkplekken.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing

I&A: doorontwikkelingen team en organisatie

[Kadernota 2023

nr. 00.04.20]

[Stopgezet]

Wat wilden we?

Het is van groot belang dat we de continuïteit van onze ICT-omgeving kunnen waarborgen en andere manieren van (digitaal) werken kunnen faciliteren. De praktijkervaring van team I&A leert dat het onmogelijk is om dit met de huidige bezetting te doen. Met de invulling van een tweetal functies en daarnaast een tijdelijk programmabudget kunnen we de doorontwikkeling verder mogelijk maken. Dit kan worden gezien als een eerste deel van deze maatregelen, eerst op incidentele basis, om te kunnen beschikken over specialistische functies die deze doorontwikkeling faciliteren. Het gaat dan om een architectuurspecialist en een coördinator functioneel beheer & datagedreven werken plus een programmabudget 'Ontwikkelopgave I&A'.

Wat hebben we bereikt?

In de afgelopen twee jaar hebben we de informatiearchitectuur vastgelegd. We hebben tot aan de ontvlechting met de functioneel beheerders een traject afgelegd, wat het inzicht in hun uit te voeren werkzaamheden heeft vergroot en geleid heeft tot een ander functieprofiel.

Wat is (nog) niet gelukt?

Functioneel beheer is nog niet volledig ontwikkeld volgens de oorspronkelijke bedoeling, omdat de focus op het ontvlechten van de gemeenten lag. Gevolg was ook dat de functioneel beheerders een plek kregen in één van de gemeenten en de gezamenlijke aanpak stil is komen te liggen. Om verder te gaan, moet dit binnen beide gemeenten verder worden opgepakt.

ICT: Informatieveiligheid

[Kadernota 2022

nr. 00.04.01]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Met de toenemende digitalisering neemt het belang van informatieveiligheid ook toe. We merken dat de digitale kwetsbaarheden en dreigingen fors toenemen. Ook de complexiteit en de impact van security-incidenten nemen toe op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau. Betrouwbare (en veilige) informatievoorziening is een absolute randvoorwaarde voor een gemeente.

Er worden daartoe diverse maatregelen ondernomen, zoals het implementeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), die geldt als basisnormenkader binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) voor informatiebeveiliging. Deze is leidend voor onze organisatie.

Als gemeente nemen wij deel aan GGI-Veilig (GGI staat voor Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur) en kunnen daarmee onze digitale weerbaarheid verhogen en onze ICT-infrastructuur nog veiliger maken. Om de volgende stappen te kunnen zetten stellen we voor onder meer Security Information & Event Management (SIEM) en Security Operations Center (SOC) in te zetten. Deze helpen ons deze

dreigingen zichtbaar te maken. Monitoring is verplicht gesteld vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Binnen de huidige ICT-begroting zijn onvoldoende middelen beschikbaar om de noodzakelijke volgende stappen structureel op te vangen. We vragen voor nu een structurele verhoging van het budget van in totaal € 25.000 per jaar.

Wat hebben we bereikt?

Door de ontvlechtingswerkzaamheden was er onvoldoende capaciteit om SIEM/SOC in te richten in 2024.

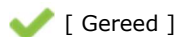
Wat is (nog) niet gelukt?

Wordt in 2025 uitgevoerd.

Juridische zaken - Inkoop - flexibele schil

[Kadernota 2024

nr. 00.04.11]

[Gereed]

Wat wilden we?

Uit de evaluatie van de kadernota inkoop en aanbesteden 2018 is aanbevolen om in algemene zin het werkproces omtrent aanbesteden doorlopend te optimaliseren. In het kort: door het instellen van een flexibele schil bij team inkoop ontstaat er meer capaciteit om regie te kunnen voeren op inkoop en aanbesteding. Daardoor loopt de gemeente fors minder risico met betrekking tot rechtmatigheid. Daarnaast wordt efficiencyvoordeel behaald: de budgethouder kan zich richten op zijn kerntaak, namelijk het leveren van de inhoud voor de betreffende aanbesteding. Door het toevoegen van een flexibele schil kunnen wij vanaf 2024 alle openbare, alle MVO-aanbestedingen van de WM, en aanbestedingen voor werken boven >1,5 miljoen onder regie van en te laten begeleiden door inkoopadviseurs binnen team advies.

Wat hebben we bereikt?

Door de verzelfstandiging van beide gemeenten is er per gemeente een eigen inkoopteam ingericht. Deze teams werken volgens het centraal gecoördineerd inkoopmodel waarbij de vakafdelingen – vanwege aard, omvang en complexiteit – worden geadviseerd door een inkoopadviseur. Inkoop wordt centraal gecoördineerd (o.a. beleid, templates, handreikingen, rechtmatigheidscontrole, advisering en begeleiding bij inkoopacties). De gemeenten zullen dit model zelfstandig verder implementeren en doorontwikkelen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Juridische zaken - Inkoopcoördinator

[Kadernota 2024

nr. 00.04.10]

[Gereed]

Wat wilden we?

Er is sprake van een wetswijziging voor de rechtmatigheidsverantwoording van inkoop en aanbesteden. De externe accountant verstrekt met ingang van het boekjaar alleen nog een controleverklaring met een oordeel over getrouwheid bij de jaarrekening van de gemeenten. Dit betekent dat met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording de colleges en het dagelijks bestuur een rechtmatigheidsverantwoording afgeven in de jaarrekening. Deze wettelijke wijziging leidt tot extra werkzaamheden om de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen en over de rechtmatigheidsfouten en eventuele onduidelijkheden te rapporteren aan de externe accountant.

Voor deze taak is een functie van 0,5 fte nodig. De totale kosten voor deze functie bedragen € 49.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.

Wat hebben we bereikt?

Er is een Inkoopcoördinator is ingehuurd.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Noodzakelijke upgradering financieel informatiesysteem naar een nieuw platform in de cloud

[Kadernota 2023

nr. 00.04.08]

[Gereed]

Wat wilden we?

Het is noodzakelijk om het financieel systeem vervroegd te upgraden naar een nieuw platform (van dezelfde leverancier) in de cloud. Dit is nodig om hiermee de aanzienlijke tekortkomingen en continuïteitsrisico's van het huidige systeem op te lossen op het gebied van gebruiksvriendelijkheid, performance en functionaliteit.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 heeft de migratie van het financiële systeem plaatsgevonden naar de cloud toepassing. Tevens heeft in 2024 een upgrade plaatsgevonden naar een nieuwe versie van het financiële systeem. Dit is in twee afzonderlijke sessies gerealiseerd. Tot slot is eind 2024 gestart met de ontvlechting van de administraties binnen het financiële systeem vanwege de nieuwe organisaties per 1-1-2025.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Spraakverkeer i.c.m. KCC-functionaliteit voor telefonie

[Kadernota 2022

nr. 00.04.07]

[Gereed]

Wat wilden we?

De dienstverlening van de gemeente moet aansluiten op de hedendaagse uitdagingen: moderne bereikbaarheid met verschillende contactvormen die burgers en bedrijven nu al gebruiken en nieuwe manieren van samenwerking, onafhankelijk van locatie en tijd. We gebruiken op dit moment onder meer een communicatieplatform voor spraak en Klantcontactcenter-functionaliteit uit 2005.

Om door te kunnen ontwikkelen, moeten we investeren in vernieuwende spraak, UC en KCC-functionaliteit, waarbij we de al bij de organisatie in gebruik zijnde applicaties maximaal willen kunnen aansluiten. Omdat we in afwachting waren van een collectieve inkoop van telefonie, via GT Connect, hebben we de huidige software nog niet vervangen en is een echte vernieuwing uitgesteld. De overeenkomst GT Connect is inmiddels ontbonden, waardoor we alsnog zelf een nieuw platform moeten selecteren en implementeren. Een noodzakelijke upgrade kost jaarlijks € 20.000. Naast de aanschaf (structurele kosten), verwachten we éénmalige implementatiekosten. De hoogte hiervan is onbekend, omdat dit afhankelijk is van te maken keuzes. Deze kosten zijn daarom ook (nog) niet begroot.

Wat hebben we bereikt?

De software ten behoeve spraak- UC en KCC-functionaliteit is begin 2025 gemigreerd naar een nieuwe omgeving.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Teamleider HRM

[Kadernota 2024

nr. 00.04.03]

 [Gereed]

Wat wilden we?

Het team HRM is pas onlangs weer op sterkte gekomen met nieuwe en vaak jonge medewerkers. Omdat HRM de komende jaren één van de teams is waar veel van de speerpunten rond ontvlechting, behoud en werving van medewerkers terechtkomt, en omdat het team nog groeit in omvang en professionaliteit, is goede en continue leiding op dit team nodig. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 136.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 68.000.

Wat hebben we bereikt?

Per 1 januari 2025 is de werkmaatschappij 8KTD ontvlochten en is besloten om de tijdelijke functie van teamleider HRM niet terug te laten keren in de nieuwe organisatie van de gemeente Achtkarspelen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Vanaf 1 januari is de aansturing van HRM – als onderdeel van het team Sturing, Verantwoording en Control – voor gemeente Achtkarspelen ondergebracht bij de teamleider SVC.

Teamleider I&A

[Kadernota 2024

nr. 00.04.02]

 [Gereed]

Wat wilden we?

Het team I&A bestaat uit ca. 46 mensen en wordt nu geleid door één Teamleider. In het kader van een passende en gewenste span of attention van ca 20 medewerkers, is een tweede Teamleider binnen de Werkmaatschappij (1FTE) voor dit team noodzakelijk. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 136.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 68.000.

Wat hebben we bereikt?

Halverweg 2024 is een tweede teamleider van start gegaan bij het ICT team. Door de inzet van de tweede teamleider kon de aandacht verdeeld worden. De tweede teamleider had vooral de focus op het ICT gedeelte wat van belang was voor de ontvlechting- en opbouw taken.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Overige ontwikkelingen

Hogere bijdrage aan WM8KTD op basis van jaarrekening 2024

Op basis van de jaarrekening 2024 van de WM8KTD wordt in totaal een hogere bijdrage gevraagd van € 1.268.000. Voor onze gemeente betekent dit een hogere bijdrage van € 634.000. De onder- en overschrijdingen zijn in de jaarrekening 2024 van de WM8KTD toegelicht. Het nadeel bestaat grotendeels uit hogere personeelskosten. Hiervan wordt het merendeel binnen de WM8KTD op taakveld Overhead verantwoord, hetgeen binnen dit taakveld leidt tot een nadeel van € 998.000.

Kosten opbouw 8K

Voor wat betreft de kosten voor opbouw geldt dat er € 1.099.000 beschikbaar is gesteld waarvan in eerste instantie via een begrotingswijziging al € 500.000 overgeheveld naar 2025. Achteraf blijkt dat nog wat meer had kunnen zijn. Er is alsnog 175.000 overgebleven. Dit geld is ook in 2025 nog nodig om de opbouw verder uit te werken.

Juridische kosten

Vanwege de ontvlechting en de daaraan gerelateerde plaatingsprocedure hebben een aantal bezwaar procedures ertoe geleid dat er meer juridische kosten gemaakt dan normaal. Het gaat om een bedrag van € 42.000.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoordt we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevendenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Overhead	12.085	13.202	14.362	- 1.160
Totaal lasten	12.085	13.202	14.362	- 1.160
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Overhead	167	126	269	142
Totaal baten	167	126	269	142
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 11.918	- 13.075	- 14.093	- 1.017

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verklaring resultaat	€ - 1.017
-----------------------------	------------------

negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig

Overhead

Baten

Vrijval voorziening Herwaardering functies € 49.000

Lasten

Kosten opbouw 8K € 175.000
 Hogere afdracht WM8KTD - € 998.000
 Hogere lasten juridische ondersteuning - € 42.000

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

Taakveld 00. Bestuur en ondersteuning

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie
 ongunstig neutraal gunstig nog geen (nieuwe) gegevens

Overhead

Percentage overhead t.o.v. de totale lasten

Nederland

%

Rekening 2024

Ontwikkeling

Prognose

Begroting 2024

Rekening 2023

Achtkarspelen

%

Rekening 2024

Ontwikkeling

Prognose

Begroting 2024

12,70

Rekening 2023

12,70

3.2 Paragrafen

A - Lokale heffingen

Inleiding

Een deel van de inkomsten van onze gemeente bestaat uit lokale heffingen en belastingen. We geven hieronder een samenvatting zodat inzicht ontstaat in de lokale lastendruk. Dit is van belang om een goede afweging te kunnen maken tussen enerzijds beleid en anderzijds inkomsten. Ook laten we zien welk beleid de gemeente in 2024 heeft gevoerd op het gebied van de lokale heffingen en de kwijtschelding daarvan.

De lokale heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. De heffingen worden voor het grootste deel opgebracht door burgers.

	Begroting	Rekening	Vershil
(x € 1.000)	2024	2024	
Afvalstoffenheffing			
7.3 Afval	3.795	3.793	- 2
Burgerzaken			
0.2 Burgerzaken	517	536	20
Forensenbelasting			
3.4 Economische promotie	4	3	- 1
Omgevingsvergunningen			
8.1 Ruimtelijke ordening	20	14	- 6
8.3 Wonen en bouwen	662	791	129
Overige			
1.2 Openbare orde en veiligheid	62	12	- 50
2.1 Verkeer en vervoer	31	22	- 9
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6	2	- 4
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	7	1	- 6
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	15	16	1
OZB			
0.61 OZB woningen	4.238	4.248	9
0.62 OZB niet-woningen	2.236	2.293	57
Reclamebelasting			
0.64 Belastingen overig	45	44	- 1
Rioolheffing			
7.2 Riolering	2.685	2.680	- 5
Toeristenbelasting			
3.4 Economische promotie	20	29	9
TOTAAL	14.342	14.484	143

Uitgangspunten leges- en tarievenbeleid

Voor de jaarrekening gebruiken we de uitgangspunten van de programmabegroting 2024. Deze vindt u in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting.

OZB

De onroerendezaakbelastingen zijn belastingen die worden geheven over binnen de gemeentegrenzen gelegen onroerende zaken. De WOZ-waarde vormt de heffingsmaatstaf voor de OZB. De tarieven worden jaarlijks gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling van de onroerende zaken.

Met een gemiddelde aanslag voor woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) van € 947 voor meerpersoonhuishoudens en € 842 voor eenpersoonshuishoudens bevindt Achtkarspelen zich iets onder het landelijk gemiddelde.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven van alle huishoudens als dekking in de kosten van het ophalen van het huishoudelijk afval (een wettelijk verplichte taak). Het is een algemene heffing. Dat wil zeggen, dat elke huishouding afvalstoffenheffing betaalt, ook al zou men beweren dat men niet gebruik maakt van de dienstverlening van de gemeente.

De kosten die worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing komen van een aantal taakvelden, waarbij taakveld afval het centrale taakveld is. Van dit taakveld wordt nagenoeg 100% van de kosten toegerekend. Daarnaast worden kosten toegerekend van taakveld wegen, het gaat om een klein deel van de kosten van straatreiniging. Het dividend van Afvalsturing Friesland NV en NV Fryslân Miljeu (Omrin) wordt ook toegerekend als inkomst voor de afvalstoffenheffing.

Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendeckendheid van de jaarrekening.

Taakveld 7.3 Afval

(x € 1.000)	2024
Lasten taakvelden incl. omslagrente	3.506
Inkomsten taakvelden excl. heffingen	597
Netto lasten taakveld	2.909
<i><u>toe te rekenen lasten</u></i>	
Overhead incl. omslagrente	503
BCF-BTW	563
Totale lasten	3.975
<i>- kosten per inwoner in hele euro's</i>	<i>141</i>
Opbrengst heffingen	3.793
dekking	95%

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedroegen de kosten in 2024 € 3.975.000. De opbrengsten waren € 3.793.000. Daardoor bedroeg de kostendeckendheid in 2024 95%. Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten bedroeg -/- € 182.000.

De totale lasten voor de afvalinzameling en verwerking lagen -/- € 170.000 hoger dan begroot. Dit kwam door de volgende oorzaken:

- Door een hogere CAO loonkostenontwikkeling ten opzichte van de vooraankondiging van Fryslân Miljeu zijn zowel de kosten van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor de inzameling -/- € 98.000 als de beheerskosten voor de milieustraat -/- € 56.000 hoger.
- Met de MOA is in 2024 nog een afrekening gedaan mbt prullenbakken in het buitengebied die niet was begroot, nadeel -/- € 32.000.
- Er werd 600 ton minder Groen Fruit en Tuinafval (GFT) ingezameld tov de begroting, voordeel + € 54.000.
- De kosten voor het verwerken van de deelstromen op de milieustraat lagen -/- € 73.000 hoger dan begroot. Belangrijkste oorzaken: een hoger tonnage B hout tegen een hogere verwerkingsprijs, nadeel -/- € 47.000 en een hoger tonnage en verwerkingsprijs van ongesorteerd puin -/- € 20.000
- Afrekening kunststof 2022 was niet begroot, nadeel -/- € 14.000 .
- Onderhoud milieustraat was beperkt voordeel + € 22.000 .
- Er werd minder beroep gedaan op de kwijtschelding voor afvalstoffenheffing, voordeel + € 18.000.
- Overige verschillen + € 9.000 voordelig.

Door de hogere kosten werd er meer overhead toegerekend -/- 24.000 nadelig en ook meer BTW toegerekend, nadeel -/- € 17.000

De baten voor afvalinzameling en verwerking lagen ook € 218.000 hoger. Dit werd veroorzaakt door de volgende items:

- De opbrengsten van de deelstromen milieustraat waren te laag ingeschat. De meeropbrengst + € 103.000 werd vooral veroorzaakt door:
 - betere prijs voor metalen € 30.000
 - 100% vergoeding voor matrasverwerking + € 20.000
 - opbrengst textiel € 32.000
 - elektrische apparaten € 9.000
- De nieuwe nascheidingsvergoeding was conservatief begroot en leverde een voordeel op van + € 92.000. De papieropbrengst was -/- € 15.000 lager dan begroot doordat de werkelijke gemiddelde opbrengst iets lager lag dan begroot.
- Het totaal dividend van Afvalsturing Friesland NV en NV Fryslân Miljeu was + € 44.000 hoger dan begroot.
- Overige verschillen -/- 6.000 nadelig.

Tot slot was de afvalstoffenheffingsopbrengst € 33.000 hoger dan begroot. Dit werd met name veroorzaakt doordat het werkelijk aantal extra containers bij huishoudens fors hoger lag dan begroot.

Het resultaat afval laat zich dan als volgt berekenen: hogere lasten -/- € 170.000 + meer overhead -/- € 24.000 + meer toegerekende BTW -/- € 17.000 + hogere baten + € 218.000 + hogere heffingsopbrengst € 33000 = + € 40.000

De geplande onttrekking uit de voorziening reiniging voor 2024 voor tariefskorting was € 222.000. Door het voordelig verschil wordt deze verlaagd naar € 182.000.

Tarieven afvalstoffenheffing	2024	2023	Vershil €	Vershil %
Eenpersoonshuishouden	350,40	376,56	26,16-	-6,95%
Meerpersoonshuishouden	245,28	263,64	18,36-	-6,96%
Extra container	175,20	188,28	13,08-	-6,95%

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven over alle percelen als dekking voor de kosten voor het onderhouden en in stand houden van het gemeentelijk rioolstelsel en voor de zorg van afvoer van grond- en hemelwater.

De gemeente mag voor een groot deel zelf de hoogte van de rioolheffing bepalen. We gaan daarbij uit van het volgende:

- Heffing op basis van vaste tarieven gebaseerd op de aansluiting van een perceel op het gemeentelijk rioolstelsel.
- Woningen en bedrijven die zijn aangesloten op een IBA (Individuele Behandeling van Afvalwater) betalen dezelfde rioolheffing.
- De opbrengsten van de rioolheffing moet de kosten dekken maar mag niet hoger zijn dan 100%. Waarbij het uitgangspunt van het geldende verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) is, dat dit langjarig geldt.

De kosten die worden toegerekend aan de rioolheffing komen van een aantal taakvelden, waarbij taakveld riolering het centrale taakveld is. Van dit taakveld wordt nagenoeg 100% van de kosten toegerekend. Daarnaast worden kosten toegerekend van taakveld wegen, het gaat om een deel van de kosten van straatreiniging, onderhoud duikers en voertuigen.

Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendekkendheid van de jaarrekening.

Taakveld 7.2 Riolering

(x € 1.000)	2024
lasten taakvelden incl. omslagrente	2.196
inkomsten taakvelden excl. heffingen	1
netto lasten taakveld	2.195
<u>toe te rekenen lasten</u>	
overhead incl. omslagrente	315
BCF-BTW	243
totale lasten	2.753
- kosten per inwoner in hele euro's	98
opbrengst heffingen	2.680
dekking	97%

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedroegen de kosten in 2024 € 2.753.000. De opbrengsten waren € 2.680.000. Daardoor bedroeg de kostendekkendheid in 2024 97%.

Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten bedroeg -/- € 73.000.

De lasten voor riolering waren in 2024 € 212.000 lager door de volgende oorzaken:

- Door vertraging in uitvoering investeringen tov planning VGRP ontstaat er een voordeel in de kapitaallasten (afschrijving) van + € 113.000.

- Door verhoging van de rentetarieven voor schatkistbankieren bij het Rijk heeft de gemeente veel meer rente ontvangen dan was begroot. De uiteindelijke rekenrente van de gemeente is hierdoor verlaagd van 0,5% naar 0,17% wat leidt tot een rentevoordeel van + € 75.000.
- Wetterskip Fryslân heeft met terugwerkende kracht tot 2021 de gemeente een verontreinigingsheffing opgelegd voor het de in bezit zijnde IBA's. Dit bedrag was niet begroot en leidt tot een nadeel van -/- € 94.000.
- Voordeel op niet invullen vacature extra medewerker riolering + € 66.000.
- In 2024 is geprioriteerd op de uitvoering van projecten. Hierdoor is er weinig aan basis rioleringsplannen gedaan waardoor het budget externe advisering nagenoeg onbenut bleef, voordeel + € 50.000.
- Er waren buiten de projecten weinig onvoorziene overige uitbestede werkzaamheden, voordeel +€ 34.000.
- Het onderhoudsbestek 2024 was relatief beperkt in omvang waardoor er een voordeel ontstond van + € 31.000.
- De veegauto kende veel storingen wat extra onderhoud vergde; tegelijkertijd moest er vervangende veegcapaciteit worden ingehuurd, nadeel -/- € 52.000.
- In 2024 is er een hoger beroep gedaan op kwijschelding rioolheffing, nadeel -/- € 16.000.
- Overige verschillen bedroegen + € 5.000 voordelig.

Door de lagere lasten werd de toegerekende overhead ook € 30.000 lager. Daarnaast werd de toegerekende BTW ook € 28.000 lager.

De baten voor riolering waren € 111.000 lager dan begroot. Vanuit taakveld riolering konden er minder uren worden toegerekend aan rioolwerkzaamheden. Personeelslasten van gemeentelijke werkvoorbereiding en toezicht zitten in team Infra zitten op taakveld 2. De uren van dit team zijn wel correct verrekend naar de rioolkredieten.

De te dekken lasten voor riolering waren daarom: € 212.000 + € 30.000 + € 28.000 -/- € 111.000 = € 159.000 lager en kwamen uit op € 2.754.000.

De rioolheffingsopbrengst was € 10.000 hoger dan begroot en kwam uit op € 2.680.000. Het tekort van € 73.000 wordt onttrokken uit de voorziening riolering.

De geplande onttrekking was € 243.000 en ligt daarmee € 170.000 lager door de voordelige ontwikkelingen in kosten en heffingsopbrengst.

Tarieven rioolheffing	2024	2023	Vershil	Vershil %
Meerpersoonshuishouden/IBA	220,08	194,76	25,32	13,00%

Reclamebelasting

De reclamebelasting is in de gemeente van toepassing in Surhuisterveen. In een afgebakend deel van het centrum ontvangen gebruikers van panden/gebouwen met een reclame-uiting een jaarlijkse heffing. De opbrengst van deze heffing bedroeg in 2024 € 44.400 bij een geraamd bedrag van € 45.000

Vanuit het ondernemersfonds worden promotieactiviteiten in het centrum van Surhuisterveen bekostigd.

Toeristenbelasting

Bij een overnachting in de gemeente Achtkarspelen in een hotel, pension, vakantiehuisje of camping is vanaf 2022 toeristenbelasting verschuldigd. Deze belasting wordt aan de eigenaar van het vakantieverblijf in rekening gebracht. Jaarlijks doet de eigenaar van het vakantieverblijf een opgave aan de gemeente van het aantal overnachtingen. De eigenaar draagt de toeristenbelasting af aan de gemeente. Over 2024 is de geraamde inkomst van € 20.000 met 9.000 overschreden.

Forensenbelasting

Personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin, betalen forensenbelasting. De aanslag wordt opgelegd aan degene die de gemeubileerde woning tot zijn beschikking heeft. Het betreft in de gemeente een klein aantal: 6-7 gevallen per jaar. Dit heeft in 2024 € 3.000 opgeleverd.

Kwijtschelding

Mensen met een laag inkomen en weinig vermogen kunnen een verzoek om kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen indienen. Op grond van de landelijke kwijtscheldingsnormen (uitvoeringsregeling), artikel 26 Invorderingswet 1990 wordt het ingediende verzoek getoetst of de belastingschuldige recht heeft op gehele of gedeeltelijke kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en/of onroerende zaakbelasting. Het kwijtscholden bedrag hoeft de belastingschuldige niet te betalen.

Kwijtschelding	2024	2023
Automatische kwijtschelding	302	410
Ambtshalve kwijtschelding	-	-
Toekenning op aanvraag (volledig)	249	157
Toekenning op aanvraag (gedeeltelijk)	20	25
Totaal aantal toegekende kwijtscheldingen	571	592
Totaal aantal afgewezen kwijtscheldingen	190	150
Kwijtscholden belastingbedragen	285.401	293.652

B - Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

We zijn verplicht om in een paragraaf het weerstandsvermogen en de risicobeheersing op te nemen.

Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre de gemeente financieel in staat is om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen. Weerstandsvermogen onderscheiden we in twee delen

- weerstandscapaciteit
- risicobeheersing

Met weerstandscapaciteit bedoelen we alle middelen en mogelijkheden waarmee de gemeente onvoorziene kosten op kan vangen. Dat geldt bijvoorbeeld voor alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen maar die gevolgen kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente.

Deze paragraaf geeft een beeld van de weerstandscapaciteit en de risico's en het beleid dat daarbij hoort. Ook presenteren we een aantal verplichte kengetallen. Deze vertellen iets over de financiële positie van onze gemeente.

Verloop reserves en voorzieningen in begrotingsperiode

Het saldo van de jaarrekening beschouwen we als *incidentele weerstandscapaciteit*. De reserves zien we als *structurele weerstandscapaciteit*.

De raad beslist over de inzet van de Algemene Reserve. De Bestemmingsreserves zijn nadrukkelijk voor specifieke doelen bestemd.

In onderstaand overzicht treft u een samenvattend overzicht aan van de ontwikkeling van de reserve. Een gedetailleerde uitwerking is opgenomen in de bijlage.

Verloop reserves (x € 1.000)	Saldo per 31-12- 2023	Correctie beginstand	saldo per 1-1 2024	correcties beklemmingen	toevoeging	bestemming resultaat	onttrekking	saldo per 31-12- 2024
algemene reserve	15.666	568	16.234	-11.547	1.903		3.204	3.386
algemen reserve buffer	3.080		3.080					3.080
vrije algemene reserve	881		881	11.547		4.321	1.099	15.650
subtotaal	19.627		20.195		1.903		4.303	22.116
Bestemmingsreserve kapitaallasten de Kupe	7.225	-568	6.657				301	6.356
Resultaat 2023	4.321		4.321			-4.321		0
Resultaat 2024								5.628
subtotaal	11.546		10.978		0		301	11.984
Totaal	31.173	0	31.173	0	1.903	0	4.604	34.100

Bestemmingsreserves en stille reserves

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven en waartoe expliciet is besloten. Bestemmingsreserves mogen daarom alleen besteed worden aan de doelen die daaraan door de gemeenteraad zijn toegekend. De gemeenteraad kan de bestemming van de reserve nadien ook weer aanpassen.

Uitgangspunt voor de gemeenteraad Achtkarspelen is dat het aanhouden van bestemmingsreserves zoveel mogelijk wordt beperkt. Achtkarspelen kent een bestemmingsreserve voor de kapitaallasten van Zwembad De Kûpe en (op grond van het BBV) de bestemmingsreserve 'overlopende posten'.

Stille reserves

Daarnaast zijn er ook nog de zogenaamde stille reserves. Deze stille reserves zijn niet zichtbaar op de balans. Stille reserves vertegenwoordigen het verschil in de waarde van bezittingen in het economisch verkeer en de waarde waarvoor deze bezittingen op de balans moeten worden opgenomen. De verslaggevingsvoorschriften schrijven namelijk voor dat alleen waardering tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of (duurzaam) lagere marktwaarde is toegestaan. Het is niet toegestaan activa te herwaarderen naar waarde in het economisch verkeer.

Stille reserves kunnen daardoor pas ingezet worden indien de betreffende bezitting wordt verkocht. In het BBV is bepaald dat activa waarvan de bestemming verandert, de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans wordt opgenomen. Op dat moment wordt de stille reserve zichtbaar.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit zegt hoe de gemeente eenmalige tegenvallers op kan vangen. Feitelijk is dit de optelsom van het *vrij te gebruiken* deel van de reserves en de *stille reserves*.

- Het vrij te gebruiken deel van de reserves is dat deel waarvan nog geen bestemming is vastgelegd. In onze gemeente is dit de Algemene Reserve.
- De stille reserves zijn bezittingen die op de balans lager zijn gewaardeerd dan de marktwaarde én op korte termijn verkoopbaar zijn. Voor zover op dit moment bekend, heeft onze gemeente geen stille reserves.

Daarnaast hebben we in de exploitatie een aantal stelposten opgenomen voor onvoorziene eenmalige uitgaven.

Structurele weerstandscapaciteit

Met structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in het jaar op te vangen zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van bestaande taken.

Bij ons gaat het dan om het *begrotingsoverschot* en de *onbenutte belastingcapaciteit*. De onbenutte belastingcapaciteit geeft aan in hoeverre we de mogelijkheid hebben om vooral de OZB-tarieven te verhogen.

Ratio weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio van het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandsvermogen.

Oftewel; € 27.150.000 / € 3.000.000 = **9,0**.

De gemeente streeft naar een minimaal voldoende weerstandsvermogen met een waarderingscijfer voor de ratio tussen 1,0 – 1,4 (klasse C). De ratio voor weerstandsvermogen bedraagt voor 2024 9,0. Dat betekent dat wij voldoende weerstandscapaciteit hebben om de gekwantificeerde risico's op te vangen.

Vaststellen omvang en impact risico

Risicoklassen

De risico's worden ingedeeld in risicoklassen. Dit gebeurt aan de hand van onderstaande tabel. De risicoklasse loopt van 1-20 punten. De hoogte van de risicoklasse bepaalt of de organisatie het risico opneemt voor de bepaling van het weerstandsvermogen of een voorziening vormt. Om de risicoklasse te beoordelen spelen de kans van optreden en de omvang van het netto risico een rol. Dit is geen 'wetenschappelijke exercitie'.

'Professional judgement' kunnen beargumenteren is hierbij van belang.

Risicoklasse	Kans 1	Kans 2	Kans3	Kans 4	Kans 5
Bruto omvang * kans	<10%	10%-30%	30%-60%	60%-80%	80%
score 5: > € 2.500.000	5	10	15	20	voor- ziening vormen
score 4: € 1.250.000 - € 2.500.000	4	8	12	16	
score 3: € 500.000 - € 1.250.000	3	6	9	12	
score 2: € 100.000 - € 500.000	2	4	6	8	
score 1: < € 100.000	1	2	3	4	

Financiële vertaling risico's

Risico's worden geprioriteerd met behulp van een risicoscore. De risicoscore wordt bepaald door de waarde van de kansklasse (zie hierboven) en de waarde van de gevolgklasse (omvang) te vermenigvuldigen. Er ontstaat dan een matrix.

Als de kans 30-60% is dan is de waarde kans 3. Als de omvang € 1.000.000 is dan is dit score 3. De risicoklasse is dan $3 \times 3 = 9$.

Groene klasse

Risico's in de groene vlakken worden als laagste ingeschaald. Deze zijn wel in beeld maar vragen geen extra aandacht. Ze worden in de jaarlijkse risico sessie met de organisatie steeds opnieuw besproken en in de begroting beperkt toegelicht.

Gele klasse

Risico's in de gele vlakken worden opgenomen bij de bepaling van het weerstandsvermogen met een toelichting in de begroting en de jaarrekening.

Rode klasse

Deze risico's worden als hoog ingeschaald en vragen extra aandacht en sturing. Ook deze risico's worden meegenomen in de bepaling van het weerstandsvermogen met een specifieke toelichting in de begroting en jaarrekening. Ook komen deze risico's in de periodieke overleggen (kwartaalgesprekken) tussen directie en management aan de orde.

Voorziening

Wanneer een risico zich bevindt in risicoklasse 5 wordt altijd een voorziening gevormd.

Kansklasse	Kanspercentage	Actie
1. Onwaarschijnlijk	<10%	Geen risicobedrag opnemen
2. Mogelijk	10-30%	20% van risico opnemen
3. Aannemelijk	30-60%	40% van risico opnemen
4. Waarschijnlijk	60-80%	70% van risico opnemen
5. Bijna zeker	>80%	100% van het bedrag: een voorziening treffen

Bepaling weerstandsvermogen

De gele en rode risico's zijn bepalend voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Op deze risico's worden beheersmaatregelen genomen. Door de te nemen beheersmaatregel kan het brutorisico, of de kans van optreden dalen. Hierdoor ontstaat een netto risico wat opgenomen wordt in de paragraaf weerstandsvermogen. Tijdens de periodieke risico sessie en/of de interne controles wordt opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregel geëvalueerd.

1. Opzet: is de beheersmaatregel beschreven in de AO en werkinstructies?
2. Bestaan: wordt beheersmaatregelen in de praktijk uitgevoerd?
3. Werking: Is er sprake van adequate werking? Dekken de beheersmaatregelen inderdaad juist, tijdig en volledig de risico's af?

Gemeente Brede Risico Analyse (GBRA)

Traditioneel worden veel risico's nog altijd financieel beoordeeld. Dit komt ook terug in de methodiek die gemeenten hebben met de paragraaf weerstandsvermogen.

Als gemeente vinden we het belangrijk om deze integrale benadering als basis te hebben. Daarom streven wij naar een Gemeente Brede Risico Analyse (GBRA), die bovenstaande terreinen dekt. Door risico-inventarisatie plaats te laten vinden door een GBRA is er goed zicht op het totaal aan risico's.

Het beleidskader is vooral opgesteld vanuit de GBRA-gedachte. In deze paragraaf besteden we zowel aandacht aan de risico's met impact op de weerstandscapaciteit en overige risico's. Deze risico's komen uit de GBRA naar voren en zijn beoordeeld als impactvol.

Verzekering van risico's

Een deel van de operationele risico's kan worden afgedekt door het afsluiten van verzekeringen. We maken daarbij een afweging tussen de kans op schade en de kosten daarvan enerzijds en de verzekeringspremie anderzijds. Het bestaande beleid wordt periodiek beoordeeld en indien nodig bijgesteld. Wat betreft het eigen risico is gekozen voor het standaard eigen risico per gebeurtenis.

Specificatie van risico's

Benodigd weerstandsvermogen	Omvang van het risico	Fin. klasse	Kans van optreden		Risico klasse	Benodigd weerstands-vermogen
bedragen in €						
Risico's met effect op weerstandsvermogen						
Sociaal Domein - Jeugdzorg en Wmo	800.000	3	3	30%-60%	9	320.000
Algemene uitkering (herijking gemeentefonds)	1.200.000	3	3	30%-60%	9	480.000
Ontvlechting Werkmaatschappij 8KTD	400.000	2	3	30%-60%	6	80.000
Integraal huisvestingsplan (IHP)	2.000.000	4	3	30%-60%	12	800.000
Onvoorziene risico's	1.000.000	3	3	30%-60%	9	400.000
Kosten personeel algemeen	1.300.000	4	2	10%-30%	8	260.000
Bouwgrond exploitatie	500.000	3	2	10%-30%	6	100.000
Gemeenschappelijke regeling	300.000	2	2	10%-30%	4	60.000
Bekostiging Jeugdzorg (JHF)	500.000	3	3	30%-60%	9	200.000
Gesubsidieerde instellingen	500.000	3	2	10%-30%	6	100.000
Kosten personeel n.a.v. koersvertaling	1.000.000	3	2	10%-30%	6	200.000
Risico's zonder effect op weerstandsvermogen						
Borgstelling geldlening aan woningcorporaties	20.000.000	5	1	0%-10%	5	-
Omgevingswet	-	1	0	80% >	-	-
Duurzaamheid	-	1	0	80% >	-	-
Stikstof	-	1	0	80% >	-	-
Totaal	29.500.000					3.000.000

Onderwerp	Sociaal Domein - Jeugdzorg en Wmo
Risico	De maatwerkvoorzieningen binnen de Jeugdzorg de Wmo (inclusief Beschermd Wonen) zijn open-einde regelingen. In de afgelopen jaren hebben we steeds meer data en kennis verkregen om de kosten in de Jeugdzorg en de Wmo te voorspellen en te volgen. Deze prognose is opgenomen in de meerjarige begroting. Ondanks dat blijft het risico bestaan dat de groei van het aantal cliënten hoger is dan verwacht. Zeker voor de cliënten die hoog-specialistische zorg ontvangen kan een stijging (of een daling) leiden tot een forse financiële bijstelling. In de begroting houden we namelijk rekening met een gemiddeld aantal cliënten die hoog-specialistische zorg ontvangen.
Strategie	Maandelijks worden er prognoses gemaakt van de Jeugd en Wmo maatwerkvoorzieningen. Hierbij wordt de ontwikkeling van het aantal cliënten en de kosten daarvan gemonitord. Indien noodzakelijk zal de raad via de planning en control documenten worden geïnformeerd over de afwijkingen ten opzichte van de begroting.
Financieel gevolg	€ 800.000
Kans van optreden	50%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 320.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. voorgaand jaar

Onderwerp	Jeugdzorg -Jeugdhulp Friesland
Risico	De gemeente Achtkarspelen is aan verschillende partijen verbonden (Verbonden Partijen). Afhankelijk van de partij heeft de gemeente hier meer of minder financieel aandeel in. In het algemeen geldt dat er een risico is dat wanneer een van de Verbonden Partijen fuseert of failliet gaat, hier financiële gevolgen voor de gemeente aan verbonden zijn. Specifiek voor Jeugdhulp Fryslân (JHF) geldt dat er een financieel risico is dat de voorschotfinanciering van € 2.5 miljoen door de 18 Friese gemeenten, niet terugbetaald kan worden. Het aandeel van Achtkarspelen is om en nabij 4,26%. Dat maakt dat er een risico van € 100.000 ontstaat. Daarnaast bestaat het risico van het wegvallen van deze zorg bij JHF waardoor zorgtrajecten moeten worden ondergebracht bij andere zorgaanbieders.

Strategie	Maandelijks worden er prognoses gemaakt van de Jeugd en Wmo maatwerkvoorzieningen. Hierbij wordt de ontwikkeling van het aantal cliënten en de kosten daarvan gemonitord. Indien noodzakelijk zal de raad via de planning en control documenten worden geïnformeerd over de afwijkingen ten opzichte van de begroting.
Financieel gevolg	€ 500.000
Kans van optreden	50%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 200.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Gewijzigd t.o.v. voorgaand jaar

Onderwerp	Algemene uitkering uit het gemeentefonds - herijking
Risico	Voor het meerjarenperspectief wordt in de circulaire van het Rijk onvoldoende aangegeven waar de gemeenten rekening mee kunnen houden. In die zin blijft de algemene uitkering als belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente een risico. Nog steeds ervaren wij de negatieve uitwerking van de herijking. Uit een evaluatie moet blijken hoe dit in volgende jaren wordt gecorrigeerd. Hiervoor is een lobby gestart die onverminderd wordt doorgezet.
Strategie	Berichtgeving betreffende ontwikkelingen algemene uitkering uit het gemeentefonds nauwlettend volgen. Zodra meer zekerheid wordt geboden zullen wij een nieuwe berekening confronteren met de berekende algemene uitkering in de begroting. Eventuele verschillen inbrengen via reguliere planning- en controlcyclus en daar waar nodig de raad informeren.
Financieel gevolg	€ 1.200.000
Kans van optreden	50%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 480.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v vorig jaar

Onderwerp	Integraal huisvestingsplan IHP
Risico	Ook in de toekomst staat de gemeente voor de nodige investeringen op onderwijsgebied in diverse dorpen. Afhankelijk van keuzes die gemaakt zullen worden op het gebied van multifunctionaliteit kan dit een substantieel beslag gaan leggen op beschikbare middelen in de exploitatie.
Strategie	Bij de totstandkoming en uitvoering van de investeringen de ontwikkelingen hierin monitoren zodat in voorkomende gevallen van afwijkingen hierop tijdig geacteerd kan worden in de P&C-cyclus
Financieel gevolg	€ 2.000.000
Kans van optreden	40%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 800.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd
Onderwerp	Kosten personeel n.a.v. koersvertaling
Risico	De financiële effecten van het formatieplan zijn vastgesteld op 20 juni 2024. De effecten zijn berekend op basis van gemiddelde loonsom en als zodanig verwerkt in de Kadernota. Voor de Begroting 2025-2028 is dit ons uitgangspunt voor de personeelsbegroting. Zolang het plaatsingsproces nog niet is afgerond en een actuele en nauwkeurige berekening van de personeelslasten voor de nieuwe gemeente nog niet mogelijk is, lopen we het risico dat de lasten hoger uitvallen dan er aan stelpost is opgenomen.
Strategie	Na afronding van het plaatsingsproces (Q4 2024) kan de personeelsbegroting meer specifiek doorgerekend worden naar de daadwerkelijke bezetting van de nieuwe organisatie. Het streven is om deze aanpassing in de begrotingswijziging van juni 2025 voor te leggen aan de Raad.
Financieel gevolg	€ 1.000.000
Kans van optreden	25%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 200.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Gewijzigd t.o.v. voorgaand jaar

Onderwerp	Ontvlechting Werkmaatschappij 8KTD/Opbouw
Risico	Op 22 juni 2023 hebben beide gemeenteraden besloten tot het stoppen met de samenwerking in de werkmaatschappij en als zelfstandig gemeente verder te gaan. De samenwerking op het gebied van ICT gaat nog maximaal drie jaar door. De opbouw van de nieuwe organisatie is volop in beweging. Dit gehele proces brengt meerkosten met zich mee, waarvan wat nu bekend is, is afgedekt in de begroting. Mogelijk is nog niet alles in beeld.
Strategie	Proces van ontvlechting van de werkmaatschappij 8KTD en de opbouw van de BVO-ICT en de gemeentelijke organisatie zo goed mogelijk in kaart brengen en monitoren via de reguliere P&C cyclus. Inmiddels is er meer inzicht en zijn de tot nu bekende effecten verwerkt in de begrotingen van de beide gemeentes.
Financieel gevolg	€ 400.000
Kans van optreden	20%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 80.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Gewijzigd t.o.v. vorig jaar
Onderwerp	Bouwgrondexploitatie
Risico	Het hebben van een bouwgrondexploitatie brengt financiële risico's met zich mee. In de paragraaf Grondbeleid worden de financiële risico's van de bouwgrondexploitatie toegelicht.
Strategie	Door het jaarlijks opstellen van geactualiseerde berekeningen op basis van de meest recente ontwikkelingen kunnen wij de raad tijdig informeren via de reguliere P&C-cyclus.
Financieel gevolg	€ 500.000
Kans van optreden	20%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 100.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd

Onderwerp	Onvoorziene risico's
Risico	Naast alle benoemde en enigszins in te schatten risico's, kunnen er altijd omstandigheden ontstaan niet niet zijn te voorzien. Daarom nemen we ook een risicopost op voor niet te voorzien risico. Dit doen we tegen een gemiddeld risicobedrag en tegen een gemiddeld risico (40%)
Strategie	Een gemiddelde van alle risico's opnemen
Financieel gevolg	€ 1.000.000
Kans van optreden	50%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 400.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Gewijzigd

Onderwerp	Gegarandeerde geldleningen
Risico	Gemeenten in Nederland hebben de hoogste rating voor kredietwaardigheid. Zij kunnen daardoor goedkoper geld lenen bij de banken dan private ondernemingen. Omdat woningbouwcorporaties een bijdrage leveren aan de publieke taak hebben wij in het verleden een aantal leningen aangetrokken en deze direct doorgeleend aan de woningbouwcorporatie. Daarmee konden zij meeprofiteren deze gunstige leencondities. Later hebben we is er een andere constructie toegepast, waarbij we niet leningen doorlenen, maar waarbij we direct garant staan. Gevolg is wel dat wij hierdoor het risico lopen dat als de derde partij failliet gaat, de gemeente de betalingsverplichting op zich moet nemen. Dit risico is echter klein, aangezien garanties alleen verstrekt worden wanneer zij niet bij derden kunnen worden ondergebracht en bij garantieverlening aan verenigingen c.a. aangetoond is dat zij de betalingsverplichtingen kunnen nakomen. Wanneer dit risico zich voordoet, kunnen we met de gereserveerde gelden de gevolgen in het eerste jaar afdekken. De structurele gevolgen zullen vervolgens via de eerstvolgende kadernota of door een begrotingswijziging worden meegenomen
Strategie	De leningen die door de gemeente in het verleden zijn verstrekt worden volgens schema afgelost. Het risico op deze post neemt daardoor jaarlijks af. Via toetsing van het jaarverslag beoordelen we of de risico's stabiel blijven. Ook het risico op in het verleden verstrekte garanties neemt elk jaar af, omdat ook op deze leningen de geldgever volgens schema aflost. Bij garanties in het kader van de woningbouw heeft de gemeente zekerheidsrechten,

	waardoor dit risico zeer klein is. Via het jaarverslag heeft de gemeente inzicht in de financiële positie van de geldnemer. Bij garanties t.b.v. verenigingen vindt overleg plaats als de bank een achterstandsmelding doet. In die gevallen passen we maatwerk toe om escalatie te voorkomen. Op basis van het verleden is het risico op deze post relatief gering.
Financieel gevolg	€ 19.000.000
Kans van optreden	1%
Benodigd weerstandsvermogen	n.v.t.
Incidenteel/Structureel	Incidenteel
Status	Ongewijzigd

Onderwerp	Omgevingswet
Risico	De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. Invoering van de Omgevingswet is per 1 januari 2024 en hier is en wordt dan ook hard aan gewerkt. Het vraagt van de organisatie aanpassingen in o.a. werkprocessen, ICT en dienstverlening. Landelijk zijn hier minimale eisen aan gesteld. De invoering van de Omgevingswet is de grootste stelselwijziging binnen het fysieke domein, waardoor nog niet alle effecten en benodigdheden voor de implementatie zijn te overzien. Zo is de datum van invoering al een paar keer uitgesteld en is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nog in ontwikkeling.
Strategie	-
Financieel gevolg	-
Kans van optreden	-
Benodigd weerstandsvermogen	-
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Onderwerp	Gemeenschappelijke regelingen
Risico	De gemeente participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Deze regelingen worden beschreven in de paragraaf Verbonden Partijen. De grotere regelingen betreffen de Veiligheidsregio, Jobinder en de FUMO. De uitvoering van gezamenlijke beleidsterreinen binnen dergelijke regelingen brengt risico's met zich mee, waarvoor gezamenlijk voor dekking moet worden gezorgd.
Strategie	Om ervoor te zorgen dat de gemeente zelf de regie blijft voeren wordt er strak toezicht gehouden. Het standpunt van de gemeente wordt zowel ambtelijk (in overlegorganen) als bestuurlijk (in AB-vergaderingen) uitgedragen.
Financieel gevolg	€ 300.000
Kans van optreden	25%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 60.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Onderwerp	Gesubsidieerde instellingen
Risico	De gemeente heeft te maken met een variatie aan gesubsidieerde instellingen, zoals: Cultuurcentrum, bibliotheek, maatschappelijk werk, etc. Het risico bestaat dat claims van deze instellingen financieel nadeel voor de gemeente kan betekenen. Organisaties kunnen failliet gaan en de gemeente kan het product in de lucht willen houden, en dat brengt mogelijk (frictie)kosten met zich mee.
Strategie	De gemeente sluit overeenkomsten met instellingen die subsidies e.d. van de gemeente ontvangen, waarin productafspraken zijn opgenomen. Tijdens het lopende jaar is regelmatig overleg over de (financiële) voortgang. Het risico dat daardoor financieel gezien iets misgaat wordt daarmee geminimaliseerd.
Financieel gevolg	€ 500.000
Kans van optreden	20%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 100.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Onderwerp	Duurzaamheid
Risico	In de gemeentelijke Duurzaamheidsagenda is een aantal keuzes opgenomen die in meer of mindere mate van invloed kunnen zijn op het weerstandsvermogen. Met name de energietransitie op basis van het klimaatakkoord zal veel extra inzet, en dus kosten, met zich meebrengen. Uit een eerste ruwe uitkomst van het onderzoek van de Raad voor het openbaar bestuur blijkt dat de benodigde inzet, om invulling te kunnen geven aan het klimaatakkoord, in de periode 2022-2030 fors is. Het is nog niet duidelijk of hier ook structureel Rijksmiddelen tegenover staan.
Strategie	-
Financieel gevolg	-
Kans van optreden	-
Benodigd weerstandsvermogen	-
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Onderwerp	Stikstofdossier
Risico	De depositie van stikstof (ammoniak en stikstofoxiden) is schadelijk voor de natuur. Het Rijk en de provincies hebben de taak ervoor te zorgen dat de stikstofdepositie wordt teruggedrongen en de natuur herstelt. Op 10 juni 2022 is de Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied aangeboden aan de Tweede Kamer. In deze Startnotitie zijn richtinggevende emissiereductiedoelen voor stikstof opgenomen. Aan de provincies de taak om deze richtinggevende doelen in 2023 nader uit te werken in gebiedsplannen. In welke vorm dit zal zijn, is nog onzeker. Daarnaast dient de Raad van State nog in een verscheidenheid aan zaken rond het thema stikstof een uitspraak te doen. Deze uitspraken kunnen van grote invloed zijn op de huidige regelgeving. Stikstof blijft een issue en kan belemmerend zijn voor nieuwe plannen van zowel derden als van de gemeente zelf. Het is daarnaast uiterst onzeker in hoeverre de huidige stikstofregels standhouden.
Strategie	-
Financieel gevolg	-
Kans van optreden	-
Benodigd weerstandsvermogen	-
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Onderwerp	Kosten personeel (algemeen)
Risico	De gemeente wordt regelmatig geconfronteerd met onverwachte kosten inzake personeel. Voorbeelden hiervan zijn kosten voor ziektevervanging en niet begrote en niet gecompenseerde CAO verhogingen.
Strategie	Aan de hand van periodieke rapportages en analyses worden tijdig overschrijdingen gesignaleerd en gerapporteerd, zodat er eventueel nog ingegrepen kan worden. Toch blijft altijd een risico op overschrijding bestaan.
Financieel gevolg	€ 1.000.000
Kans van optreden	20%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 100.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd

Voor de risico's in deze jaarrekening is op basis van bovenstaande classificatie een te verwachten beslag op de weerstandscapaciteit berekend. De conclusie is, dat de financiële impact van de risico's kan worden opgevangen binnen de weerstandscapaciteit van onze rekening en begroting.

Kengetallen

Kengetallen zijn verplicht en ze vertellen iets over de financiële gezondheid van de gemeente. Hieronder worden ze weergegeven vanaf 2021.

LEGENDA					
t.o.v. vorige meting		prognose mjb 2025 - 2027			
ongunstig		ongunstig			
neutraal		neutraal			
gunstig		gunstig			
nog geen gegevens		geen/onvoldoende gegevens			
Kengetal	Begroting 2024	Rekening 2024	Rekening 2023	Rekening 2022	Rekening 2021
Belastingcapaciteit	110,58	95,32	93,96	112,00	117,10
t.o.v. begroting 2024					
prognose o.b.v. historie					
Grondexploitatie	0,00	0,18	-0,43	0,00	0,67
t.o.v. begroting 2024					
prognose o.b.v. historie					
Netto schuldquote	40,80	28,39	38,20	34,20	45,40
t.o.v. begroting 2024					
prognose o.b.v. historie					
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	40,80	27,35	31,10	41,20	22,70
t.o.v. begroting 2024					
prognose o.b.v. historie					
Solvabiliteitsratio	28,01	35,72	33,35	36,08	30,28
t.o.v. begroting 2024					
prognose o.b.v. historie					
Structurele exploitatieruimte	1,00	2,68	-1,90	6,00	0,40
t.o.v. begroting 2024					
prognose o.b.v. historie					

Toelichting

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller dit in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen dan wel of er ruimte is voor nieuw beleid. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de ruimte die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen is gerelateerd aan de totale woonlasten. En die ruimte wordt dan bepaald door de vergelijking met de gemiddelde woonlasten in Nederland (in het vorige jaar).

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond in exploitatie zich verhoudt ten opzichte van de totale baten, exclusief reservemutaties, in het begrotingsjaar. Op grond van de notitie grondexploitatie van de commissie BBV zijn de ruwe gronden per 1-1-2016 gerubriceerd onder de materiële vaste activa. Hierdoor is het kengetal met een flinke sprong gedaald.

Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft het niveau weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen.
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	De netto schuldquote geeft het niveau weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote ook exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen.
Solvabiliteitsratio	Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger het getal, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De uitkomst is afhankelijk van de wijze waarop bezittingen in de gemeente worden gewaardeerd. Dat verschilt nogal per gemeente. Verbeteren van de solvabiliteit kan door het eigen vermogen te vergroten (bijvoorbeeld door het verkopen van de aandelen) en door het vreemd vermogen te verkleinen (bijvoorbeeld door minder te lenen).
Structurele exploitatieruimte	Dit kengetal kijkt naar de structurele baten en de structurele lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief getal geeft aan dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer kan verbeteren door meer structurele baten of minder structurele lasten op te voeren.

C - Onderhoud kapitaalgoederen

Met de kosten van onderhoud van kapitaalgoederen is vaak een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze onderhoudskosten zijn terug te vinden in meerdere programma's. Om een volledig beeld van alle onderhoudskosten aan kapitaalgoederen te verkrijgen hebben we in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen een dwarsdoorsnede van de gehele begroting gemaakt. Hiermee ontstaat een helder en compleet beeld, wat van belang is voor een goed inzicht in de financiële positie. De kapitaalgoederen zijn opgesplitst in wegen (waaronder ook bruggen), riolering, water, groen en gebouwen.

De gemeente wil op duurzame wijze de aanwezige infrastructurele voorzieningen in stand houden. Het gaat hierbij zowel om bovengrondse voorzieningen als om ondergrondse. Het onderhoud moet ertoe leiden dat de gebouwen en infrastructurele voorzieningen voldoen aan de functionaliteitseisen die hieraan gesteld zijn en worden. Sleutelwoorden zijn: veilig, schoon en heel, tegen zo laag mogelijke kosten.

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte. Dit betekent ook dat zij, wanneer hierin iets gebeurt, moet kunnen aantonen dat zij alles heeft gedaan wat in haar vermogen lag om het gevaar te voorkomen. Dit geldt voor alle aspecten van de openbare ruimte en speelt vooral wanneer het vermoeden bestaat dat de gemeente in haar onderhoudstaak is tekort geschoten.

Beheerplannen

De gemeenteraad heeft 3 maart 2022 ingestemd met de Nota Kapitaalgoederen 2022 – 2026. Er is daarbij gekozen voor het scenario *alles op basis* voor het beheer van groen, wegen en kunstwerken. Daarnaast is gekozen voor *conditieniveau 3* voor het beheer van de gemeentelijke gebouwen. De benodigde bedragen voor onderhoud en vervanging voor de jaren tot en met 2026 zijn op basis van een cyclische doorrekening inzichtelijk gemaakt en vastgelegd in de begroting.

Daarnaast heeft de gemeenteraad 23 maart 2023 ingestemd met het Gemeentelijk Rioleringsplan 2023 – 2027 (GRP). Hierin is nieuw beleid vastgelegd voor de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, regen- en grondwater. In het GRP zijn maatregelen en investeringen opgenomen voor vervanging van bestaande onderdelen van het rioleringssysteem. Ook richt het plan zich op het klimaatbestendiger maken van de dorpen door te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen zoals klimaatveranderingen en monitoring van grondwater. Op basis van alle kosten is berekend welke rioolheffing er nodig is in de komende jaren.

De kwalitatieve doorrekening, op basis van inspecties en reviews, is vastgesteld door het college. Deze zogenaamde beheerplannen geven inzicht in de werkzaamheden en kosten die nodig zijn om de goederen in goede staat te houden. De provincie Fryslân ziet hier als financieel toezichthouder op toe en vanuit de BBV zijn er richtlijnen opgesteld. De actualiteit van de onderhoudsplannen en de daarbij behorende voorzieningen is van belang. Zo moet er voor de onderbouwing van elke voorziening een onderhoudsplan zijn dat is vastgesteld door de raad en niet ouder is dan vijf jaar.

Met deze paragraaf geven wij op hoofdlijnen inzicht in de omvang en de staat van het onderhoud van de kapitaalgoederen in Achtkarspelen.

Wegen

Met het vaststellen van de Nota Kapitaalgoederen heeft de raad het uitgangspunt voor de kwaliteit van de wegen opnieuw op basis vastgesteld. Dit was in 2010 door de raad al vastgesteld. Daarnaast, ook in 2010, had de raad gekozen om het aanwezige achterstallig wegenonderhoud gefaseerd in te lopen. In eerste instantie in tien jaar gerekend vanaf 2010, wat met ingang van 2013 aangepast is naar een temporisering in vijftien jaar. De hiervoor benodigde financiële middelen zijn voor het genoemde raadsbesluit beschikbaar gesteld en opgenomen in de meerjarenbegroting. Hierbij is sprake van een jaarlijks structureel bedrag om het basisoniveau te behouden en een jaarlijks bedrag voor het wegwerken van de aanwezige achterstand in wegenonderhoud. Met het besluit rondom de Nota Kapitaalgoederen is de review herijkt en opnieuw opgesteld voor de periode 2022 – 2026 zodat deze synchroon loopt met de Nota Kapitaalgoederen.

Waterbouwkundige werken

De civieltechnische kunstwerken in de gemeente, de steigers en de bruggen, zijn in 2019 nog visueel geïnspecteerd. De steigers zijn in goede staat. De verkeersbruggen zijn in redelijke staat en de fiets-/voetgangersbruggen in een redelijk tot matige staat. De kosten voor regulier onderhoud (technisch onderhoud en de verzorging) en vervanging (jaarlijkse investering) zijn in de Nota Kapitaalgoederen vastgesteld.

Het Wetterskip Fryslân heeft het beheer en onderhoud van een aantal duikers en bruggen overgedragen aan de aanliggende eigenaren. Het Wetterskip heeft hun beleid geüniformeerd in de Provincie en heeft in dat verband een nieuwe legger kunstwerken vastgesteld. Als gemeente Achtkarspelen hebben wij, tezamen met Tytsjerksteradiel, hiertegen een zienswijze en bezwaar ingediend aangezien er geen financiële compensatie tegenover staat. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de afspraak dat de betreffende duikers (88 stuks voor onze gemeente) per 1-1-2025 over gaan naar de gemeente Achtkarspelen. In de begroting 2026 – 2029 zijn deze lasten verwerkt.

Riolering

Gemeenten moeten op grond van de Wet milieubeheer beschikken over een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De gemeenteraad stelt daartoe telkens voor een daarbij te bepalen periode een dergelijk plan vast. Op 23 maart 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Gemeentelijk Rioleringsplan 2023 – 2027 (GRP).

In het GRP hebben we aangegeven hoe we invulling geven aan de van oudsher geldende zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater. Daarbij hebben we ook een tijdstip aangeduid waarop/waarbinnen onderhoud/vervanging van voorzieningen plaatsvindt. De bijbehorende beheercyclus vullen we in door middel van een kostendekkingsplan en het beschikbaar stellen van deze gelden via de begrotingen.

Er is in de afgelopen tien jaren veel geïnvesteerd in de aanleg van regenwaterstructuren. Dit heeft ervoor gezorgd dat de dorpen in Achtkarspelen stapsgewijs klimaatbestendiger zijn gemaakt. Omdat ook in Achtkarspelen de gevolgen van klimaatveranderingen in urgentie toenemen, wordt deze lijn in het nieuwe GRP doorgezet. In de planperiode van het GRP is zijn aanvullende maatregelen opgenomen in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie (DPRA) van het Rijk. Voor deze maatregelen is een subsidie van 33% toegekend.

Water

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is in 2023 vastgesteld en geeft inzicht in verantwoordelijkheden en wettelijke taken van de gemeente en haar inwoners. De gemeente heeft een (afval)watervisie opgenomen die richtinggevend is voor de beleidsontwikkeling tot 2027 voor de thema's stedelijk (afval)water, hemelwater en grondwater. Bij het vaststellen en opstellen van het GRP is het Wetterskip Fryslân en de Provincie Fryslân betrokken om de integraliteit en afstemming van het beleid, opgenomen in het GRP, te borgen.

Daarnaast hebben VNG, UvW, IPO, VeWin en het Rijk met de ondertekening van het Nationaal Bestuursakkoord Water de ambitie uitgesproken om in gezamenlijkheid de kosten in de waterketen voor de inwoners van Nederland te beperken. Ook de Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân, Vitens en provincie Fryslân hebben deze gezamenlijke ambitie onderschreven waarbij de Friese ambitie is verwoord in de pijlers Kosten, Kwaliteit en Kwetsbaarheid. Hiervoor hebben de portefeuillehouders Water in 2010 een handtekening onder het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) gezet. Wetterskip Fryslân, de Friese gemeenten, Vitens en provincie Fryslân hebben besloten een vervolg te geven aan het Fries Bestuursakkoord Water Keten 2010-2015. Op 17 november 2016 is het Fries Bestuursakkoord Waterketen 2016-2020 ondertekend door alle deelnemende partijen. Op 3 december 2020 is het FBWK 3 door alle partijen ondertekend. Deze voorziet in een bestuursakkoord tot en met 2025. Voor baggeren wordt in lijn met de Nota Kapitaalgoederen een voorziening gevormd

Groen

Voor het groenonderhoud werken we met een groenbeheerplan (GBI). Hierdoor heeft de gemeente, zowel in de plan- als beheerfase, inzicht in de kosten van het beheer en onderhoud van het openbare groen. Op basis van deze informatie stellen we de jaarlijkse onderhoudsbudgetten vast. De kosten voor het onderhoud en vervanging zijn in de Nota Kapitaalgoederen vastgesteld. De raad heeft hiervoor gekozen voor het scenario *alles op basis*.

Speelruimte

In de nota kapitaalgoederen zijn de exploitatielasten verwerkt in de meerjarenbegroting. Naast de exploitatielasten is rekening gehouden met de jaarlijkse (vervangings-) investeringen voor de speeltoestellen. De gemeente heeft een door de raad vastgestelde planning voor aanleg, onderhoud en vervanging van buitenspeelruimte voor kinderen. Om aan de wettelijke onderhoudstaak te kunnen voldoen, beoordelen inspecteurs de speelplaatsen ter plaatse aan de hand van de eisen die in het Attractiebesluit zijn gesteld en redigeren logboeken en inspectiegegevens.

Gebouwen

Voor de gemeentelijke gebouwen, waar de gemeente verantwoordelijk voor is, zijn inventarisaties en inspecties uitgevoerd. Op basis van de ingevoerde inspectiegegevens zijn er in 2023 (nieuwe) meer-jaren onderhoudsplanningen (MJOP's) opgesteld. Deze overzichten bieden een inzicht in de te verwachten onderhoudswerkzaamheden met bijbehorende benodigde budgetten voor de komende jaren.

In de Nota Kapitaalgoederen zijn de kosten voor het jaarlijks onderhoud opgenomen in de exploitatiebudgetten en verwerkt in de meerjarenbegroting. Voor de planmatige onderhoudskosten is voor een aantal gebouwen een voorziening gevormd. Op basis van deze MJOP's zijn de kosten voor groot onderhoud meegenomen in de berekening van de voorziening. Op basis van deze gegevens is een jaarlijkse mutatie van de voorziening berekend.

D - Financiering

Financiering, ook wel treasury genoemd, betekent het beheren van het geld binnen de gemeente. Zo moeten er steeds tijdig financiële middelen aanwezig zijn om de rekeningen te kunnen betalen. Bij tekorten moet de gemeente bijlenen, overschotten moeten we tijdelijk bij de staat beleggen.

Het Rijk heeft regels opgesteld over hoe gemeenten hun geld moeten beheren. Deze regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet bepaalt ook, dat gemeenten een treasurystatuut moeten hebben. Daarin staat hoe wij geld mogen lenen of uitlenen.

Treasurybeleid

De wet stelt verplichtingen op het gebied van treasury. We hebben daarnaast ook zelf verplichtingen vastgelegd in het Treasurystatuut. De wet Fido stelt dit verplicht. Er staat in waarvoor we verantwoordelijk zijn:

- de treasuryfunctie
- de uitvoering van de treasury
- het risicobeheer

Het geactualiseerde Treasurystatuut is vastgesteld door de Raad in zijn vergadering van 25 maart 2022. De treasuryfunctie is binnen de regels van het treasurystatuut uitgevoerd.

Schatkistbankieren

Vanaf december 2013 zijn gemeenten verplicht hun eventuele overtollige tegoeden aan te houden in de Nederlandse schatkist. Dit zogenaamde 'schatkistbankieren' zorgt voor verlaging van de Nederlandse EMU-schuld. Om efficiencyredenen mogen we een relatief gering bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden.

De drempel voor 2024 bedraagt 2,0% (tot een begrotingstotaal van 500 miljoen, daarbovenop 0,2%) met een minimum van € 1.000.000. Het drempelbedrag 2024 voor de gemeente bedraagt dan ook € 1.953.000. Het gemiddelde tegoed van de gemeente over een kwartaal mag niet hoger zijn dan deze drempel.

Onderstaande tabel toont het gemiddelde tegoed over de vier kwartalen. Uit de tabel blijkt dat de drempel niet is overschreden.

Benutting drempelbedrag SKB (x € 1.000)	Bedragen 2024
Kwartaal 1	390
Kwartaal 2	461
Kwartaal 3	412
Kwartaal 4	512
Gemiddeld	444

Renterisico

Grote schommelingen in de stand van de rente voor financieringen kunnen er voor zorgen dat de rente die de gemeente aan de bank betaalt ook sterk schommelt. Daarom bepaalt de wet Fido dat gemeenten aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm moeten voldoen.

Kasgeldlimiet

Om tijdelijke tekorten op de lopende rekening aan te vullen trekt de gemeente kortlopende geldleningen aan. Het voordeel van dit type leningen is dat het rentepercentage zeer laag is. Dit mag tot aan een bepaald maximum, de kasgeldlimiet. Deze limiet beperkt dus het renterisico op financieringen voor de korte termijn.

Kasgeldlimiet (x € 1.000)	2024
begrotingstotaal per 1 januari	97.655
vastgesteld percentage (wet FIDO)	8,5%
Kasgeldlimiet	8.301

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2024 maximaal € 8.3 miljoen aan kortlopende geldleningen mocht aantrekken. Dat doen we in de vorm van kasgeldleningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten. In alle vier kwartalen van 2024 heeft de gemeente de kasgeldlimiet niet overschreden.

Toetsing eventuele overschrijding kasgeldlimiet 2024	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kasgeldlimiet	8.300.675	8.300.675	8.300.675	8.300.675
Gemiddelde netto-vlottende schuld	-3.584.631	-890.666	-5.521.728	-6.331.892
Overschrijding / onderschrijding	11.885.306	9.191.341	13.822.403	14.632.567
OVERSCHRIJDING JA / NEE ?	NEE	NEE	NEE	NEE

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op financieringen voor de lange termijn. Het totaal van de aflossingen en het bedrag waarop een renteherziening van toepassing is, mag in elk jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. Hieronder staat de norm voor 2024.

Renterisiconorm (x € 1.000)	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
begrotingstotaal per 1 januari	97.655	96.370	93.159	94.716
vastgesteld percentage (wet FIDO)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
renterisiconorm	19.531	19.274	18.632	18.943
aflossingen	4.964	3.443	3.376	2.776
ruimte onder renterisiconorm	14.567	15.831	15.256	16.167

Leningen

Ultimo 2024 bedraagt de langlopende schuld van de gemeente € 27.256.000 miljoen. De tabel hieronder toont de samenstelling en het verloop daarvan. Een deel van de leningen heeft de gemeente doorgeleend aan WoonFriesland. Volgens het huidige beleid verstrekt de gemeente geen geldleningen meer aan woningbouwinstellingen. De leningenportefeuille ten behoeve WoonFriesland vervalt na aflossing van de laatste termijn.

Opgenomen geldleningen (x € 1.000)	Stand 1-1-2024	Nieuwe leningen	Aflossingen	Stand 31-12-2024	Rente %
T.b.v. WoonFriesland					
T202	1.361	-	1.361	0	3,030%
T205	950	-	67	883	2,980%
<i>Subtotaal</i>	2.312	-	1.428	884	
T.b.v. eigen financiering					
T195	1.119	-	160	959	0,000%
245	1.800	-	600	1.200	0,438%
246	19.189	-	1.476	17.713	0,840%
247	7.800	-	1.300	6.500	0,480%
<i>Subtotaal</i>	29.908	-	3.536	26.372	
Totaal opgenomen leningen	32.220	-	4.964	27.256	

Renteschema

We zijn verplicht om een renteschema op te nemen. Dit schema biedt een cijfermatig inzicht in de rentelasten en hoe we dat toerekenen. Voor 2024 ziet het er als volgt uit.

Renteschema begrotingsjaar 2024 (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Externe rentelasten lange financiering	247
Externe rentelasten korte financiering	9
Externe rentebaten (WoonFriesland)	-
Externe rentebaten (MOA)	-
Externe rentebaten korte financiering	367
Saldo externe rentelasten	111-
Rente toe te rekenen aan de bouwgrondexploitatie	-
Rente toe te rekenen wegens projectfinanciering	-
Rentebaten van doorverstrekte leningen projectfinanciering	-
Saldo door te berekenen externe rente	111-
Rente eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)	-
Aan taakvelden (incl. taakveld overhead) toe te rekenen rente	111-
Boekwaarde vaste activa per 01-01-2024	74.175
Boekwaarde leningen woningbouw per 01-01-2024	2.312
Boekwaarde voor berekening omslagpercentage per 01-01-2024	71.863
Omslagpercentage	-0,15%
Omslagpercentage afgerond	0,15%
Werkelijk aan taakvelden (incl. taakveld overhead) toegerekende rente	53
Renteresultaat op taakveld treasury	164

Het renteresultaat is een administratief resultaat. Het gaat om het verschil tussen het saldo van de externe rentelasten en de aan de programma's toegerekende rentelasten. Dit renteresultaat heeft géén invloed op het begrotings- en/of rekeningsaldo.

E - Bedrijfsvoering

Onze bedrijfsvoering is gericht op de interne dienstverlening, die nodig is voor de uitvoering van de programma's. Wij informeren u over de onderwerpen die in 2024 bij hebben gedragen aan de kwaliteit van de bedrijfsvoering of die speciale aandacht hebben gekregen, naar het onderdeel "Overhead" binnen de programma's en het onderdeel "Bestuur en Dienstverlening" binnen hoofdstuk 1.3 "In vogelvlucht".

Onze bedrijfsvoering is gericht op de interne dienstverlening, die nodig is voor de uitvoering van de programma's. In 2024 hebben onderstaande zaken een nadrukkelijke rol gehad in de bedrijfsvoering.

2024 jaar van ontvlechting

2024 heeft volledig in het teken gestaan van ontvlechting met het daarnaast zorgdragen dat de basis van bedrijfsvoering op orde blijft. Het is daarmee een uitdagend jaar gebleken met vele personele mutaties en een relatief hoog verzuim. De organisatie is sterk intern gericht geweest en met het oog op de aanstaande verzelfstandiging van beide gemeenten zijn structurele verbeteringen op het vlak van bedrijfsvoering in 2024 uitgebleven. Ook voor gemeente Achtkarspelen geldt dat per 1 januari 2025 de bedrijfsvoering weer heringericht moet worden passend bij de nieuwe werkelijkheid en schaal van de per die datum zelfstandige gemeente.

Veel zaken die in de vorige jaarrekening zijn vermeld met betrekking tot de bedrijfsvoering zijn daarmee voor 2024 nog onverminderd van kracht.

Opvolging Management Letter

Onze accountant stelt jaarlijks na de interim-controle en de jaarrekeningcontrole een managementletter op. Daarin beschrijft hij de belangrijkste uitkomsten van zijn werkzaamheden die relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening, voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente en de risico's die van belang zijn. De organisatie zorgt voor het opvolgen van de aanbevelingen uit de managementletter. Aanbevelingen uit de managementletter en overige (audit)rapportages worden opgenomen in de Verbetermonitor. Over de status van de opvolging wordt periodiek gerapporteerd.

Mede in verband met de rechtmatigheidsverantwoording van het college is er vanaf de jaarrekening 2023 geïnvesteerd in de verbijzonderde interne controle die daarvoor nodig is. Dit levert een belangrijke bijdrage aan de doorontwikkeling van de processen en de (risico)bewustwording bij de betrokken medewerkers. Ook wordt er opvolging gegeven aan aanbevelingen op het gebied van risicomanagement (Gemeente Brede Risico Analyse, GBRA), waarin de aanbevelingen van het in het voorjaar van 2022 uitgevoerde onderzoek van de Rekenkamer worden betrokken.

Wij zijn ons bewust dat nog niet alle aanbevelingen zijn opgevolgd. De aanbevelingen worden opgepakt binnen de nieuwe zelfstandige gemeente.

Kwaliteit van de (risico)beheersing, VIC

Risicomanagement

In 2022 heeft de Rekenkamercommissie het rapport 'managen van risico's' afgerond. Dit rapport is goedgekeurd door de raad op 2 juni 2022. Er zijn aanbevelingen gedaan en er is afgesproken om een beleidskader risicomanagement op te stellen waar de aanbevelingen zoveel mogelijk worden opgenomen. In 2023 is het beleidskader Risicomanagement voorgelegd aan beide gemeenteraden en het algemeen bestuur van de Werkmaatschappij.

We maken gebruik van de Gemeente Brede Risico Analyse (GBRA) als basis voor ons risicomanagement. Dit omvat onder andere;

- het opstellen van een Tax Control Framework om fiscale risico's te beheersen,
- het uitvoeren en verder ontwikkelen van Verbijzonderde Interne Controles om de financiële rechtmatigheid te waarborgen,
- het opstellen van een Frauderisico-analyse om risico's op fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik te beheersen en
- het verder professionaliseren van de Verbetermonitor: een monitoringsysteem om te kunnen sturen op de opvolging van aanbevelingen uit auditrapportages.

Gelet op de huidige werkdruk en onderbezetting van de organisatie is besloten om een groeipad van drie jaar vanaf 2023 te volgen.

Cybersecurity, Informatiebeveiliging en Privacy

Digitalisering en Informatieveiligheid

Met de toenemende digitalisering neemt het belang van informatieveiligheid ook toe. We merken dat de digitale kwetsbaarheden en dreigingen fors toenemen. Ook de complexiteit en de impact van security-incidenten nemen toe op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau. Betrouwbare (en veilige) informatievoorziening is een absolute randvoorwaarde voor een gemeente.

Er zijn daartoe diverse maatregelen ondernomen, zoals het implementeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), die geldt als basisnormenkader binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) voor informatiebeveiliging. Deze is leidend voor onze organisatie. Gelukkig heeft onze organisatie nog niet te maken gehad met grote incidenten.

Dit komt mede door een goede borging in de vorm van (verplichte) audits, waaronder de jaarlijkse ENSIA- en DigiD-audits die worden uitgevoerd. Daarnaast is een meerjarenplanning opgesteld om de technische basis van onze digitalisering en informatieveiligheid stapsgewijs verder te verhogen en/of te verstevigen.

AVG en datalekken

Sinds de invoering van de privacywet blijven we alert op iedere melding en wordt telkens beoordeeld of er technische of organisatorische aanpassingen gedaan moeten worden om in de toekomst zo veel mogelijk te voorkomen dat eenzelfde soort datalek plaatsvindt.

Informatiebeveiliging en privacy

Alle burgers en medewerkers hebben er recht op dat de gemeente zorgvuldig met zijn of haar gegevens omgaat. Vanaf mei 2018 geldt de AVG en per januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Er worden op dit terrein voldoende (vervolg)stappen gezet, waaronder het verder implementeren van een informatiebeveiligings- en privacy beleidsplan en het uitvoeren van risicoanalyses en implementeren van informatiebeveiligingsmaatregelen, ook voortkomend uit privacy analyses.

De Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) en de Chief Information Security Officer (CISO) rapporteren elk afzonderlijk over de stand van zaken van informatiebeveiliging en privacy in hun jaarverslagen.

Integriteit, Fraude en Corruptie

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Als college zijn we ons bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Hiervoor hebben wij in 2023 een frauderisicoanalyse opgesteld om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden en ook worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten erop kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zakendoen.

De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van onze gemeente en de werkmaatschappij 8KTD legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast kennen we een vastgestelde regeling en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn.

We beschikken daarnaast over een regeling van melden vermoeden misstanden en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en er is een meldpunt ingesteld waar eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers.

Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen ertoe bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy heeft een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern, maar ook extern vanuit de sector. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Het nieuwe Werken

Onze manier van werken is hybride ('je werkt waar dat nodig is'), deels thuis en deels op kantoor of locatie. Hierbij lenen concentratiewerkzaamheden, telefoneren, lezen en administratieve taken zich bij uitstek om thuis uit te voeren. Veel overleggen kunnen plaatsvinden via de inmiddels beschikbare hybride-vergadersystemen en het kantoor wordt gezien als de ideale plek voor ontmoeting en samenwerking. In de afgelopen jaren is geïnvesteerd in extra hybride vergadersystemen, een pilot voor 'MS teams-ruimtes' en faciliteiten voor thuiswerken.

Hierdoor kunnen we een aantrekkelijke werkgever blijven, dragen we bij aan onze gemeentelijke duurzaamheidsagenda en bieden we werkplezier met een goede balans tussen werk en privé. Voor het thuiswerken houden we rekening met de voorschriften op grond van de Arbeidsomstandighedenwet en de daarbij te nemen verantwoordelijkheden van de werkgever.

Wij zijn van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen met inachtneming van geschetste omstandigheden in het ontvlechtigingsjaar 2024, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

Conclusie

Wij zijn van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

Rechtmatigheid

Vanaf 2023 moet het College van B&W verantwoording afleggen over de naleving van regels die belangrijk zijn voor de financiële situatie van de gemeente. Dit wordt de rechtmatigheidsverantwoording genoemd. Het gaat bijvoorbeeld om de regels voor subsidies en Europese bestedingen, en om situaties waarbij er kosten zijn gemaakt waarvoor geen geld was gereserveerd in de begroting. Het College van B&W is al verantwoordelijk voor de naleving van deze regels, maar vanaf 2023 moeten ze hier zelf ook verslag van doen.

Om te bepalen of financiën goed gebruikt zijn, zijn er een paar regels waar we ons aan moeten houden:

- We moeten ons aan de afgesproken budgetten houden (begrotingscriterium);
- Er moeten bepaalde voorwaarden voldaan zijn om het geld te mogen gebruiken (voorwaardencriterium);
- We mogen het geld niet gebruiken voor andere dingen dan waar het voor bedoeld is en we mogen het niet misbruiken (misbruik en oneigenlijk gebruik).

Het college doet geen accountantscontrole, maar kan wel informatie krijgen over situaties waarover twijfel bestaat of ze wel rechtmatig zijn. Dit gaat niet over het ontbreken van informatie, maar over verschillende interpretaties van feiten en regels. Bijvoorbeeld als er mogelijk sprake is van staatssteun, waarbij juristen verschillende meningen hebben. Als er onduidelijkheden zijn, is het de taak van het college om deze zoveel mogelijk te voorkomen en als ze er toch zijn, ze binnen een redelijke tijd op te helderen. Dit zal in de meeste gevallen niet nodig zijn, omdat het college meestal duidelijk kan aangeven wat wel en niet mag. Maar als er niet genoeg informatie is, kan er nog steeds onzekerheid zijn voor de accountant die het controleert.

Voor de jaarrekening van 2024 van Achtkarspelen zijn er grenzen bepaald voor wat er gerapporteerd moet worden. Dit noemen we de verantwoordingsgrens en de rapportagegrens.

De gemeenteraad is met het college van B&W in gesprek gegaan over deze verantwoording. Zij bepalen ook hoeveel informatie ze willen ontvangen. De grens hiervoor moet tussen de 0% en 3% van de kosten liggen. Er is gekozen voor 1%. De accountant controleert of de jaarrekening klopt en of de verantwoording van het College van B&W juist is.

Het kost minder werk als de naleving van regels al goed geregeld is en er systematisch aantekeningen worden gemaakt. Als dit niet zo is, dan kost het meer tijd en moet de accountant meer controles uitvoeren. Het is belangrijk dat het college van B&W en de accountant vooraf met elkaar afspreken wat er moet gebeuren.

Voor gemeenten zijn negen criteria opgesteld om te bepalen of de gemeente op de juiste manier met het geld omgaat, te weten;

- Calculatiecriterium
- Valuteringscriterium
- Adresseringscriterium
- Volledigheidscriterium
- Aanvaardbaarheidscriterium
- Leveringscriterium
- Begrotingscriterium
- Voorwaardencriterium
- Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium

De eerste zes criteria worden afgedekt met de controle van de accountant omtrent de getrouwheid en komen als zodanig niet terug in de rechtmatigheidsverantwoording. De onderste drie criteria zijn relevant voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Rechtmatigheidsverantwoording van het college

Rechtmatigheid

Totale lasten 2024 afgerond op miljoen	Verantwoordingsgrens t.b.v. rechtmatigheids verantwoording van 1%	Rapportagegrens waarboven onrechtmatigheden worden toegelicht in de bedrijfsvoeringsparagraaf van 5% van de verantwoordingsgrens
€ 108.000.000	€ 1.080.000	€ 54.000

Verantwoordelijkheid college

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de Raad op 14 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.080.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 11.552.021 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.080.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.881.100 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Rechtmatigheidsverantwoording	Bedrag in €
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	2.365.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten	279.215
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	8.667.153
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	11.311.368
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid. De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht	1.881.100
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	9.430.268
Voorwaardencriterium	
Inkoop en aanbesteding	195.456
Huren en pachten	45.197
Totaal voorwaardencriterium	240.653
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	
Geen bevinding	

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie het college gaat ondernemen om de vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Onderwerpen die de financiële rechtmatigheid/getrouwheid raken**A Begrotingsrechtmatigheid**

Onderstaand overzicht geeft de overschrijdingen van de lasten weer die als acceptabel worden bestempeld. Dit in lijn met de financiële verordening.

Programma	
Nr. en omschrijving	Programma 0, Bestuur en ondersteuning
Proces	Personeelskosten
Proceseigenaar	Teamleider HRM
Details en reden	De voorziening APPA moest worden geactualiseerd in verband met wijziging in het rekenrente percentage.
Omvang in €	€ 766.000'
Indeling: (W), (P), (M) (W = waarschijnlijk) (P = precies) (M= mogelijk)	P
Periode	2024
Aanbeveling	Indien informatie tijdig binnenkomt meenemen in december wijzigingen.
Te ondernemen actie	-
Bewuste afwijking? Zo ja, toelichting.	Nee
Acceptabel op grond van	Betreft begrotingsafwijkingen die passen binnen het vastgestelde beleid van de Raad en niet tijdig konden worden gesignaleerd.

Programma	
Nr. en omschrijving	Programma 0.4, Overhead
Proces	Personeelskosten
Proceseigenaar	Teamleider Sturing control & verantwoording
Details en reden	Betreft verantwoording van hogere bijdrage aan werkmaatschappij op dit programma (€ 1.115.100)
Omvang in €	€ 1.115.100
Indeling: (W), (P), (M) (W = waarschijnlijk) (P = precies) (M= mogelijk)	P
Periode	2024
Aanbeveling	Scherper en tijdig analyseren van ontwikkelingen.
Te ondernemen actie	-
Bewuste afwijking? Zo ja, toelichting.	Nee
Acceptabel op grond van	Betreft begrotingsafwijkingen die passen binnen het vastgestelde beleid van de Raad en niet tijdig konden worden gesignaleerd.

Afwijking investeringsbudgetten (kredieten)

Onderwerp	begroting	Realisatie	Saldo
Gymz. Singelland 2023	1.618.980	1.619.000	-20
Verv. Bus VX-213-R 2024	55.000	55.205	-205
Rev. ind. terr. De Bosk Ha 2022	-503	180	-683
Rationeel wegbeheer 2022	96.362	99.819	-3.457
terreininr+prk SV-KV 2023	163.498	167.327	-3.829
Openb. verl. masten 2024	25.000	3.1255	-6.255
Voorber. Schuilenga Surhuisterv. 2023	27.435	3.7038	-9.603
Sportvloer Surventohal 2024		113.630	-113.630
Verenigingsgebouw (gem) SV-KV 2023	437.873	579.406	-141.533

-279.215

In bovenstaande tabel staan alle overschrijdingen op de investeringskredieten genoemd. Enkele situaties met betrekking tot de investeringskredieten willen we uitlichten:

Kruidhof

Omdat het bouwen van de Kas en het bouwen van de Loods overlap hebben zijn deze twee kredieten administratief samengevoegd, waardoor deze niet genoemd staan in bovenstaande tabel. Bij samenvoeging is er geen sprake van overschrijding.

Korfbalvereniging Surhuisterveen

Een deel van de overschrijding wordt veroorzaakt omdat er een voorschot betaling van 120.000 euro is gedaan aan KV It fean, omdat zij de BOSA middelen nog niet hebben ontvangen. Dit voorschot is tijdens de jaarrekening controle nog niet terug en daarom is er op het investeringskrediet sprake van een overschrijding.

Sportkrediet als voorziening (113k)

Eén van de sportkredieten is als voorziening geboekt. Hier is dus onterecht geen investeringskrediet aangevraagd bij de raad. Het gaat om een investering in de sporthal.

Totaaloverzicht onderschrijdingen investeringskredieten

Een aantal kredieten wordt eind 2024 afgesloten. Dat betreft de onderstaande kredieten

Onderwerp	begroting	Realisatie	Saldo
Inhaalslag wegen 2023	€ 148.615	€ 148.570	€ 45
Voetpad Boelenslaan 2023	€ 1.622	-	€ 1.622
De Tarissing Drogeham 2023	€ 101.746	-	€ 101.746
De Hoekstien SV 2023	€ 154.831	-	€ 154.831
Joh. Looijengaskoalle SHZ 2023	€ 26.970	-	€ 26.970
Verv.lichtmasten T'heide 2024	€ 28.000	€ 25.658	€ 2.342
Verbouw Herbranda 2023	€ 145.725	€ 5.475	€ 140.250
Vlak- en vandiktebank 2023	€ 15.000	€ 12.900	€ 2.100
GRP Herinrichting BP centrum DPRA2 2024	€ 82.667	€ 82.420	€ 247
	705.176	275.023	430.153

Deze kredieten vallen na dit jaar vrij. Omdat de onderschrijdingen van deze niet tijdig zijn gemeld zijn ze formeel onrechtmatig.
Beheersmaatregel kredieten:

Het college gaat in 2025 de investeringskredieten beter in beeld brengen. In de bijlage van de jaarrekening 2024 is een meer gedetailleerd verloop opgenomen zodat de raad goed geïnformeerd is over het verloop van de kredieten.

B Voorwaardencriterium

Inkoop en aanbesteding

In de spend- en rechtmatigheidsanalyse over boekjaar 2024 zijn onrechtmatigheden geconstateerd. Het foutbedrag voor boekjaar 2024 bedraagt: € 195.456,58. € 129.293,58 gaat om iet wat op regiebasis werd ingekocht en waarbij de spend relatief laag was. Per 2023 en 2024 is de spend verhoogd door meer aanbod en verwerking. Dit was niet voorzien, maar hierdoor had de aanbestedingsprocedure anders moeten zijn. Daarnaast is er nog een onrechtmatigheid ontstaan door de inkoop van Jeugdzorg via SDF. Dit bedrag moeten wij opnemen in onze rechtmatigheidsverantwoording. Dit betreft een bedrag van € 66.163.

Afwijkingen Gids Proportionaliteit

In het afgelopen boekjaar is bij een beperkt aantal inkooptrajecten afgeweken van de formeel voorgeschreven procedure zoals opgenomen in de Gids Proportionaliteit. Deze afwijkingen betroffen uitsluitend opdrachten onder de geldende Europese drempelwaarden en hebben daarom – gelet op het normenkader - geen impact op de formele rechtmatigheid van de inkoopactiviteiten.

Er is geen sprake van een stelselmatige afwijking van de Gids Proportionaliteit. De geconstateerde afwijkingen zijn incidenteel van aard en niet indicatief voor een structureel patroon. Om het risico op herhaling en op niet objectief gemotiveerde afwijkingen te beperken, wordt binnen de nieuw op te bouwen gemeentelijke organisatie nadrukkelijk ingezet op het vergroten van de interne bewustwording en kennis van de toepasselijke inkoopprocedures. Door hier meer aandacht aan te schenken, wordt de naleving van de Gids Proportionaliteit versterkt en wordt de proportionaliteit binnen het inkoopproces beter geborgd.

Het percentage afwijkingen van het inkoopbeleid die niet in lijn zijn met de Gids Proportionaliteit bedraagt 2,1%.

Huren en pachten

Er is sprake van verhuur zonder dat daar een contract onder ligt. Het gaat om een bedrag van € 45.197. Dit bedrag staat ook genoemd in de rechtmatigheidstabel.

C Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium

Er zijn geen bevindingen geconstateerd ten aanzien van het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

F - Verbonden partijen

Voor de realisatie van beleidsvoornemens gaan we vaak bepaalde relaties aan met derden. Soms groeien dergelijke relaties uit tot een zodanige vorm dat de gemeente zeggenschap en financiële belangen in die derde partij heeft gekregen. In dat geval is er sprake van een Verbonden Partij.

Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. In dit hoofdstuk geven we inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van onze gemeente bij verbonden partijen.

Algemene uitgangspunten

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk- en financieel belang heeft. Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft door deel uit te maken van het bestuur of via stemrecht. We spreken van een *financieel belang* als aan de Verbonden Partij een bedrag ter beschikking is gesteld, dat we niet terugkrijgen op het moment dat de Verbonden Partij failliet gaat. Ook is er sprake van een financieel belang als een onderpand is gegeven, waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de Verbonden Partij haar verplichtingen niet nakomt.

Hieronder wordt opgesomd waarin wij een financieel en bestuurlijk belang hebben.

Gemeenschappelijke regeling

Naam	Sociale Werkvoorziening Fryslân
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Sociaal domein)</i>
vestigingsplaats	Drachten
openbaar belang	Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening en werkgeverschap van de medewerkers die bij Caparis NV werkzaamheden verrichten.
visie op de verbonden partij	n.v.t.
beleidsvoornemens	n.v.t.

Cijfers opgenomen in onze rekening 2023		rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 4
financieel belang gemeente %		0,0
toelichting	Aan de GR is een bijdrage verschuldigd in de kosten van ambtelijke ondersteuning. Effectieve uitvoering van de WSW als onderdeel van de Participatiewet. De secretariskosten, de accountantskosten, de kosten voor de cliëntenraad, de bankkosten en de overige lasten worden doorbelast aan de deelnemende gemeenten.	
bestuurlijk belang	1 lid in het Algemeen Bestuur	
risicoprofiel	[Laag]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen		

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 2.088
einde		€ 4.210
Vreemd vermogen		
begin		€ 0
einde		€ 0
Financieel resultaat		
werkelijk	€ 0	€ 0

Bron Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting De enige verbondenheid van de gemeenten is de vergoeding die wordt betaald voor de ambtelijke ondersteuning van de G.R. De gemeente is geen aandeelhouder meer van Caparis N.V. en neemt diensten af op basis van dienstverleningsovereenkomsten.

Naam		Veiligheidsregio Fryslân			
alle bedragen x € 1.000		(zie ook programma Veiligheid)			
vestigingsplaats		Leeuwarden			
openbaar belang		• Behartigen preventieve taken op het gebied van de volksgezondheid en infectieziekten bestrijding; • Zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde brandbestrijding, alsmede hulpverlening bij ongevallen en rampen bewerkstelligen. De Veiligheidsregio Fryslân, bestaande uit de GGD, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en de Brandweer Fryslân, is een gemeenschappelijke regeling van alle Friese gemeenten en verzorgt de wettelijke taken op het gebied van veiligheid en gezondheid voor alle inwoners van Fryslân.			
visie op de verbonden partij		Het betreft de wettelijke taken op gebied van gezondheid en brandweer die zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. Met ingang van 1 januari 2007 zijn de gemeenschappelijke regelingen GGD Fryslân en Brandweer Fryslân opgeheven en zijn beide organisaties ondergebracht in de nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân. Uitvoering van wettelijke taken, zoals bepaald in de Wet Publieke gezondheid (WGP) en de wet Veiligheidsregio. In de begroting van de Veiligheidsregio Fryslân met daarin opgenomen de beleidsvoornemens, wordt onderscheid gemaakt in drie programma's: gezondheid, crisisbeheersing en brandweer. De governance van de regeling bestaande uit twee bestuurscommissies (gezondheid en veiligheid), sluit hierop aan.			
beleidsvoornemens		Gezondheid • Gezondheid krijgt een prominente plek. • De kinderopvang in Friesland voldoet aan de gestelde normen voor kwaliteit en veiligheid. • De huidige vaccinatiegraad blijft op peil. • Bijdragen aan de vermindering van de druk op de specialistische hulp en zorg. • Voorkomen antibioticaresistentie en bestrijden het als het zich aandient. • Er valt niemand tussen wal en schip. Brandweer • Samen aantoonbaar paraat. • Samen aantoonbaar vakbekwaam. • Risicobewust en risicogericht samenwerken. • Nieuwbouw kazernes waar vervanging noodzakelijk is. • Vervanging brandweerauto's verspreid over de regio.			
Cijfers opgenomen in onze		rekening 2023		rekening 2024	
financieel belang gemeente €				€ 3.055	
financieel belang gemeente %				3,9	
toelichting					
bestuurlijk belang		Elke gemeente in Friesland heeft 1 stem (stemverhouding: 1/24) in het Algemeen Bestuur. De burgemeester van de gemeente Leeuwarden is ook voorzitter van het Algemeen Bestuur van de regeling en van de bestuurscommissie Veiligheid.			
risicoprofiel		[Hoog]			
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.					

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 8.868
einde		€ 10.662
Vreemd vermogen		
begin		€ 82.448
einde		€ 87.343
Financieel resultaat		
werkelijk	€ -562	€ -3.643

Bron

Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting

De huidige economische omstandigheden (hoge inflatie, tekorten aan materiaal en de krappe arbeidsmarkt) hebben ook zijn weerslag op de bedrijfsvoering binnen de Veiligheidsregio. Elke deelnemende gemeente is aansprakelijk voor tekorten die ontstaan bij de regeling en is gehouden de jaarlijkse bijdrage die door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld in de begroting op te nemen.

Naam		Welstandscommissie Hûs en Hiem	
alle bedragen x € 1.000		(zie ook programma Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern)	
vestigingsplaats		Leeuwarden	
openbaar belang		Welstandsadvisering Hûs en Hiem brengt welstandsadvies uit aan de gemeente. De kosten worden doorberekend in de leges. Het objectief en onafhankelijk laten toetsen van bouwvoornemens.	
visie op de verbonden partij		Het voorzien van de gemeente in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening.	
beleidsvoornemens		- Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet; - Het geven van adviezen over algemene welstandsvraagstukken aan gemeenten, andere openbare lichamen en aan particulieren, de laatsten voor zover het een tweede onafhankelijke beoordeling betreft van bouwplannen gelegen buiten de aan de Gemeenschappelijke Regeling deelnemende gemeenten; - Het voorzien van de gemeenten in de advisering over de toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening.	
Cijfers opgenomen in onze		rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €			€ 0
financieel belang gemeente %			0,0
toelichting		Verrekening resultaat naar rato inwoneraantal. De invoering van de Omgevingswet kan van invloed zijn op de welstandsadvisering van Hûs en Hiem.	
bestuurlijk belang		Een wethouder van de gemeente is lid van het Algemeen Bestuur van Hûs en Hiem. Elke gemeente in Friesland heeft 1 stem (stemverhouding: 1/18)	
risicoprofiel		[Laag]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.			
Kerncijfers verbonden partij		rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen			
begin			€ 257
einde			€ 383
Vreemd vermogen			
begin			€ 453
einde			€ 425
Financieel resultaat			
werkelijk		€ -84	€ 123
Bron		Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.	
Toelichting		Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet kan ook de welstandsadvisering een andere vorm krijgen.	

Naam	FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)	
alle bedragen x € 1.000	(zie ook programma Volksgezondheid en milieu)	
Vestigingsplaats	Grou	
openbaar belang	Toezicht houden en vergunningverlening.	
visie op de verbonden partij	De Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) is een gemeenschappelijke regeling van provincie, gemeenten en waterschap in Friesland. De gemeente heeft een deel van haar milieutaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht houden verplicht aan deze organisatie uitbesteed. Het betreft de uitvoering van wettelijke taken. Het effectief uitvoeren van vergunning en handhavingstaken door expertise in de Provincie Friesland te bundelen binnen een uitvoeringsorgaan. Het taakgebied is primair de complexere en risicovolle bedrijven, waarbij ook een bovenlokale handhavingsaanpak nodig is. Secundair kan de FUMO aanvullende taken op verzoek van de deelnemers uitvoeren. Alle gemeenten, de provincie en het Wetterskip in Friesland nemen deel in de FUMO. De gemeente Achtkarspelen streeft correcte handhaving en vergunningverlening na, de FUMO voert uit.	
Beleidsvoornemens	De FUMO heeft de financieringssystematiek vanaf 2022 gewijzigd. De bijdrage is nu bepaald op daadwerkelijke afname van de afgenomen diensten van de deelnemer op het gebied van vergunningverlening en toezicht houden. Daarvoor was er een vaste bijdrage die bepaald werd obv het aantal inrichtingen (bedrijven) in het gebied.	
Cijfers opgenomen in onze	jaarrekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 480
financieel belang gemeente %		2,4
Toelichting	Het financieel belang is bepaald op basis van de begrote deelnemersbijdrage van de gemeente te delen op de totale deelnemersbijdragen. NB. de prognose balans in de begroting 2024 is globaal en sluit niet aan bij de jaarrekening 2022.	
bestuurlijk belang	1 lid in het algemeen bestuur	
Risicoprofiel	[Middel]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		
Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
Begin		€ 1.279
Einde		€ 840
Vreemd vermogen		
Begin		€ 200
Einde		€ 200
Financieel resultaat		
Werkelijk	€ 72	€ 362
Bron	Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.	
Toelichting	Per 01-01-2024 treedt de Omgevingswet in werking. Hierdoor is het takenpakket van de FUMO uitgebreid, dit betekent dat zij meer taken gaan uitvoeren voor de gemeente. Door deze uitbreiding van taken is de deelnemersbijdrage verhoogd.	

Naam	Werkmaatschappij Achtkarspelen-Tytsjerksteradiel
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)</i>
Vestigingsplaats	Buitenpost/Burgum
openbaar belang	De Werkmaatschappij 8KTD is een samenwerkingsverband op basis van een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel, waarbij gezamenlijk taken op het terrein van dienstverlening en bedrijfsvoering worden uitgevoerd, die leiden tot een behoud van de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners.
visie op de verbonden partij	N.v.t.
beleidsvoornemens	Hiervoor wordt verwezen naar de begroting 2024 van Werkmaatschappij 8KTD.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 21.165
financieel belang gemeente %		49,8
toelichting	De begroting van 2024 sluit uiteindelijk met een saldo van € 0, doordat de gemeente Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel volledig bijdragen in de gemaakte kosten in de WM8KTD. Het gerealiseerd totaal van bijdragen van beide gemeenten bedroeg € 42.358. De verdeling in bijdrage voor beide gemeenten is als volgt: • Achtkarspelen 21.165 • Tytsjerksteradiel 21.193	
bestuurlijk belang	Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitters van beide colleges en één wethouder per gemeente. Het Algemeen Bestuur bestaat uit de leden van de twee colleges van burgemeester en wethouders van beide gemeenten.	
risicoprofiel	[Laag]	
Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 6.323
einde		€ 2.568
Vreemd vermogen		
begin		€ 9.653
einde		€ 9.695
Financieel resultaat		
werkelijk	€ 0	€ 0

Bron

Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting

Beide deelnemende gemeenten hebben besloten genomen de samenwerking in de Werkmaatschappij te beëindigen. Dit wordt met ingang van 2025 geëffectueerd met uitzondering van ICT. De samenwerking op dat onderdeel gaat (voor maximaal drie jaar) door in de BVO-ICT.

Naam	Recreatieschap Marrekrite
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Sport, cultuur en recreatie)</i>
vestigingsplaats	Grou
openbaar belang	Beheer van de toeristische voorzieningen op water en land in de provincie. Aanleg en onderhoud aanlegvoorzieningen watersport, onderhoud fietsknooppunten.
visie op de verbonden partij	Recreatieschap Marrekrite is er om de toeristische basisinfrastructuur op water en land in Fryslân in stand te houden en verder te ontwikkelen. De ontsluiting van toeristische routes is van cruciaal belang voor het faciliteren van recreanten en gasten.
beleidsvoornemens	Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 35 kilometer aan vrije ligplaatsen in de Friese natuur, zorgt voor afvoer van recreatieafval en onderhoudt boeien en bakens in recreatievaarten. Ook beheert en onderhoudt Marrekrite het fietsknooppuntnetwerk en het wandelknooppuntnetwerk. Het in kaart brengen en actueel houden van alle routes in Fryslân behoort ook tot het werk van Marrekrite. De gemeente Achtkarspelen heeft tot doel de voorzieningen op het gebied van watersport en het onderhoud van fietsknooppunten op een goed niveau te houden. Hieronder valt ook het verwijderen van afval op de recreatieplaatsen. Een beleidsvoornemen dat vele andere gemeenten en ook de provincie hebben. Om dit beleid uniform gestalte te geven nemen deze partijen deel in de gemeenschappelijke regeling Marrekrite die uitvoerend is voor de beleidsvoornemens.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 17
financieel belang gemeente %		1,1
toelichting	Marrekrite wil de algemene reserve gaan afbouwen. In de begroting van 2022 zijn ze daar mee gestart door de komende 2 jaar € 250.000 uit te keren aan de deelnemers, na rato van de deelnemersbijdrage. In 2026 gaan ze € 50.000 uitkeren, ook naar rato van de deelnemersbijdrage. Deze uitkering hebben ze per 2023 in de begroting verwerkt.	
bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het algemeen bestuur door de wethouder (stemverhouding: 1/18).	
risicoprofiel	 [Middel]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 4.328
einde		€ 4.256
Vreemd vermogen		
begin		€ 4.894
einde		€ 6.862
Financieel resultaat		
begroot	€ 5	€ 95
werkelijk	€ 91	€ 128
Bron	Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.	

Toelichting

Marrekrite zal in overleg met de provincie voor de komende jaren een baggerplan opstellen. Het is moeilijk om de waterdiepte op alle aanlegplaatsen in beeld te brengen in verband met de grote hoeveelheid slibverplaatsing. In eerste instantie zijn de drukbezochte vaarroutes eerst in kaart worden gebracht.

Gemeenschappelijke regeling (licht)

Naam	Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Sociaal domein)</i>
vestigingsplaats	Dokkum
openbaar belang	Via het mobiliteitsbureau wordt uitvoering gegeven aan gemeentelijke vervoerstaken ; WMO-vervoer, leerlingen-, gym-vervoer (via "JoBinder")
visie op de verbonden partij	Achterliggende visie voor oprichting van deze lichte GR is het door samenwerking efficiënt en kostenbesparend regionaal organiseren van vervoerstromen uit WMO-, leerlingen- en gymvervoer.
beleidsvoornemens	Het mobiliteitsbureau werkt met een regiemodel. Gemeenten en provincie zijn verantwoordelijk voor het beleid. Het mobiliteitsbureau is verantwoordelijk voor contractmanagement, doorontwikkeling systeem en planning van de ritten. De uitvoering daarvan ligt bij de vervoerders. De bijdrage betreft zowel de feitelijke vervoerskosten als ook een gemeentelijk aandeel in systeemkosten, beheer, kostenbeheersing en rapportage.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 1.450
financieel belang gemeente %		21,9
toelichting	Het mobiliteitsbureau kent geen eigen vermogen. De mee- en tegenvallers worden direct verrekend met de deelnemende partijen.	
bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR wordt gevormd door een vertegenwoordiger uit de deelnemende partijen.	
risicoprofiel	[Middel]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 0
einde		€ 0
Vreemd vermogen		
begin		€ 1.015
einde		€ 768
Financieel resultaat		
werkelijk	€ 0	€ 0
Bron	Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.	

Toelichting	In 2024 is door het Mobiliteitsbureau voor de regie (nieuwe centrale per 1-1-2025) een nieuw contract afgesloten, in verband met het aflopen van het contractvervoer (per 1-1-2027) zal de aanbesteding in 2025 naar verwachting worden afgerond.
--------------------	---

Stichting / Vereniging

Naam	Stichting MOA
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Sociaal domein)</i>
vestigingsplaats	Surhuisterveen
openbaar belang	De gemeente heeft de wettelijke taak om inwoners te laten participeren naar vermogen. Dit op grond van de Wet sociale werkvoorziening, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning.
visie op de verbonden partij	De gemeente Achtkarspelen beschikt over een lokaal participatiebedrijf waarin inwoners activiteiten kunnen ontwikkelen die ze dichterbij de arbeidsmarkt brengen of lokaal van waarde laten zijn.
beleidsvoornemens	Per 1 januari 2017 is de MOA van start gegaan. De MOA bestaat uit twee bedrijfsonderdelen. De afdeling MOAi Wurk geeft vorm aan (arbeids)participatie en arbeidsmatige dagbesteding op grond van de Wmo. De afdeling MOAi Grien verricht groenwerkzaamheden voor de gemeente Achtkarspelen. Hiervoor worden SW-medewerkers ingezet die zijn overgenomen van de GR SW Fryslân

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 1.645
financieel belang gemeente %		100,0
toelichting	De cijfers zijn conceptcijfers. De definitieve jaarrekening is nog niet beschikbaar.	
bestuurlijk belang	Het bestuur van MOA wordt gevormd door het college B&W van de gemeente Achtkarspelen.	
risicoprofiel	 [Middel]	

Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 449
einde		onbekend
Vreemd vermogen		
begin		€ 829
einde		onbekend
Financieel resultaat		
werkelijk	€ 108	onbekend

Bron Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting Op dit moment van schrijven wordt gewerkt aan het vormgeven van een nieuw governance structuur

Naam	Stichting Sportcentrum 8kspelen
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Sport, cultuur en recreatie)</i>
vestigingsplaats	Gemeente Achtkarspelen
openbaar belang	Het nieuwe zwembad is volledig operationeel.
visie op de verbonden partij	Het gemeentebestuur heeft medio 2018 het bestuur van de stichting overgenomen van het toenmalige bestuur om de overgang van het "oude zwembad" naar het "nieuwe zwembad" eenvoudiger te laten verlopen.
beleidsvoornemens	De gemeente is voornemens om de exploitatie van het zwembad in eigen beheer te gaan doen. De stichting kan daarna worden opgeheven.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 0
financieel belang gemeente %		100,0
toelichting	Er is geen begroting voor 2024 beschikbaar.	
bestuurlijk belang	college vormt bestuur	
risicoprofiel	[Laag]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 198
einde		onbekend
Vreemd vermogen		
begin		onbekend
einde		onbekend
Financieel resultaat		
begroot	onbekend	onbekend
werkelijk	€ 42	onbekend

Bron Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting De overgang van de exploitatie van het zwembad van de stichting naar de gemeente is uitgewerkt, het zwembad is onderdeel van de gemeentelijke begroting geworden. De stichting moet nog opgeheven worden.

Vennootschap / Coöperatie

Naam	N.V. Fryslân Miljeu (handelsnaam Omrin)	
alle bedragen x € 1.000	(zie ook programma Volksgezondheid en milieu)	
vestigingsplaats	Leeuwarden	
openbaar belang	NV Fryslân Miljeu is de entiteit binnen Omrin die zich bezig houdt met de inzameling van afval.	
visie op de verbonden partij	OMRIN is een toonaangevende publieke partij actief in de gehele afvalketen van inzameling tot en met verwerking, inclusief advisering en afzet van deelstromen en het beheer van de openbare ruimte.	
beleidsvoornemens	NV Fryslân Miljeu is de entiteit waarin de afvalinzameling binnen Omrin plaatsvindt. Hiervoor wordt verwezen naar het strategiedocument Omrin 2021-24. Er wordt op dit moment gewerkt aan een nieuw strategie document wat in de AvA van december 2024 zal worden vastgesteld.	
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 50
financieel belang gemeente %		2,7
toelichting	N.V. Fryslân Milieu verstrekt geen begroting. In 2024 zijn Pekela, Ooststellingwerf en de Veluwe gemeenten (Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek) toegetreden als aandeelhouder dmv vergroting van het aandelenkapitaal. Ons relatief belang is daardoor verkleind (verwatering). Cijfers 2024 zijn op basis van concept jaarrekening 2024 verstrekt door NV Fryslân Miljeu. De gemeente is voor 2,7% aandeelhouder in het totaal eigen vermogen van NV Fryslân Miljeu op basis van letteraandelen B en heeft naar rato zeggenschap in de vennootschap in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA). Deze letteraandelen B zijn gekoppeld aan de BV Fryslân Miljeu Noordoost waar het oorspronkelijk gemeentelijke reinigingsbedrijf van Achtkarspelen is ingebracht.	
bestuurlijk belang		
risicoprofiel	[Laag]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		
Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 11.572
einde		onbekend
Vreemd vermogen		
begin		€ 26.235
einde		onbekend
Financieel resultaat		
begroot	onbekend	onbekend
werkelijk	€ 1.007	onbekend

Bron

Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting

Afvalsturing Friesland richt zich op de nascheiding van herbruikbare materialen uit huishoudelijk afval. Daarvoor ontvangt zij afvalstromen van onder meer de gemeente Achtkarspelen. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om het verwerken van huishoudelijk afval op een efficiënte en milieuvriendelijke manier. Tevens is de doelstelling van de gemeente om met een goede afvalscheiding (ook bij de bron) de verwerkingskosten laag te houden. Om deze doelstellingen te bereiken wordt de uitvoering door Afvalsturing Friesland NV uitgevoerd. De Reststoffen Energiecentrale (REC) die door Afvalsturing in 2011 is gestart, beschikt over een grote capaciteit die – naast de scheiding van afvalstromen – zorgt voor acceptabele verwerkingskosten. Dit gewenste effect wordt teruggezien in de lokale heffingen.

Naam	BNG Bank NV	
alle bedragen x € 1.000	(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)	
vestigingsplaats	Den Haag	
openbaar belang	De BNG draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. De BNG bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten van voorzieningen.	
visie op de verbonden partij	De BNG is een bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en is een betrouwbare en solide dienstverlener. De deelname in het aandelenkapitaal zien wij als een duurzame belegging.	
beleidsvoornemens	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal en is bij de bank aangesloten voor het betalingsverkeer. Er zijn geen voornemens dit te veranderen.	
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 220
financieel belang gemeente %		0,2
toelichting	Over 2024 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 294 miljoen (2023: EUR 254 miljoen). De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2025 kan de bank daarom niet maken.	
bestuurlijk belang	Deelname in het aandelenkapitaal	
risicoprofiel	 [Laag]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 4.721.000
einde		€ 4.777.000
Vreemd vermogen		
begin		€ 110.819.000
einde		€ 123.614.000
Financieel resultaat		
begroot	onbekend	onbekend
werkelijk	€ 254.000	€ 294.000

Bron

Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting

De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2025 kan de bank daarom niet maken. De BNG is de bankier van en voor overheden evenals instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoners. De BNG is de huisbankier van de gemeente. Daarnaast deelt de gemeente mee in een eventuele dividenduitkering op grond van de aandelen die de gemeente in de BNG bezit.

Naam	Afvalsturing Friesland N.V. (handelsnaam Omrin)	
alle bedragen x € 1.000	(zie ook programma Volksgezondheid en milieu)	
vestigingsplaats	Leeuwarden	
openbaar belang	Afvalsturing Friesland richt zich op de nascheiding van herbruikbare materialen uit huishoudelijk afval. Daarvoor ontvangt zij afvalstromen van onder meer de gemeente Achtkarspelen. Belangrijke locaties zijn Ecopark De Wierde nabij Oudehaske waar via nascheiding de afvalstromen zoveel mogelijk worden gescheiden en via vergisting energie wordt opgewekt. De Reststoffen Energie Centrale (REC) te Harlingen is een andere belangrijke locatie waar het overgebleven afval na scheiding wordt verbrand. Hierbij wordt gelijktijdig energie opgewekt. OMRIN is een toonaangevende publieke partij actief in de gehele afvalketen van inzameling tot en met verwerking, inclusief advisering en afzet van deelstromen en het beheer van de openbare ruimte. Hierbij zijn duurzaamheid en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten leidende principes. OMRIN is van en voor de overheid; commerciële activiteiten dienen ter ondersteuning van publieke taken.	
visie op de verbonden partij	OMRIN is van en voor de overheid; commerciële activiteiten dienen ter ondersteuning van publieke taken.	
beleidsvoornemens	Hiervoor wordt verwezen naar het strategiedocument Omrin 2021-2024. Er wordt op dit moment gewerkt aan een nieuw strategiedocument dat in de AvA van december 2024 zal worden vastgesteld.	
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 54
financieel belang gemeente %		2,8
toelichting	Bedragen gebaseerd op de concept jaarrekening 2024.	
bestuurlijk belang	De gemeente heeft een belang van 2,76% in Afvalsturing Friesland NV. Daarmee heeft de gemeente naar rato zeggenschap in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van Afvalsturing Friesland NV. Het gehele aandelenkapitaal van Afvalsturing Friesland NV is in publieke handen bij Nederlandse gemeenten. Alle Friese gemeenten zijn ook aandeelhouder en tevens oprichter van de NV.	
risicoprofiel	[Laag]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		
Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 78.528
einde		€ 83.562
Vreemd vermogen		
begin		€ 106.366
einde		€ 131.694
Financieel resultaat		
begroot	€ 4.360	€ 4.047
werkelijk	€ 10.322	€ 7.130
Bron	Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.	

Toelichting

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om het verwerken van huishoudelijk afval op een efficiënte en milieuvriendelijke manier. Tevens is de doelstelling van de gemeente om met een goede afvalscheiding (ook bij de bron) de verwerkingskosten laag te houden. Om deze doelstellingen te bereiken wordt de uitvoering door Afvalsturing Friesland NV uitgevoerd. De Reststoffen Energiecentrale (REC) die door Afvalsturing in 2011 is gestart, beschikt over een grote capaciteit die – naast de scheiding van afvalstromen – zorgt voor acceptabele verwerkingskosten. Dit gewenste effect wordt teruggezien in de lokale heffingen.

Naam	Stedin NV
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)</i>
vestigingsplaats	Rotterdam
openbaar belang	Energietransport
visie op de verbonden partij	De aandelen Stedin komen uit de verplichte splitsing van Eneco in een netwerkgroep (Stedin) en een energiebedrijf (Eneco). De dividenduitkering kan met het aantrekken van nieuw vermogen wijzigen afhankelijk van het behalen van de nodige winst.
beleidsvoornemens	Omdat we willen dat ook de komende generaties altijd energie hebben, gaan we samen over op schone energie. Uit bronnen die niet opraken en die de planeet niet uitputten of vervuilen. Dit vraagt om flinke aanpassingen van het energienet, of beter gezegd, het energiesysteem. Nieuwe technieken helpen daarbij. Net als een goede samenwerking tussen alle mensen en organisaties die betrokken zijn bij de energievoorziening. 2,2 miljoen klanten maken jaarlijks gebruik van het energieleveringsnetwerk van Stedin.

Cijfers opgenomen in onze rekening 2023		rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 947
financieel belang gemeente %		0,2
toelichting	Stedin wil de komende jaren meer preferente aandelen uitgeven om de forse investeringen in het netwerk te kunnen bekostigen.	
bestuurlijk belang	Deelname aandelenkapitaal	
risicoprofiel	 [Middel]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 3.221.000
einde		€ 3.370.000
Vreemd vermogen		
begin		€ 5.063.000
einde		€ 5.704.000
Financieel resultaat		
begroot	onbekend	onbekend
werkelijk	170.000	158.000

Bron Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting

In de afgelopen periode zijn veel acties geweest om ervoor te zorgen dat Stedin over voldoende kapitaal beschikt voor de noodzakelijke investeringen in betrouwbare netten en de energietransitie. In 2021 hebben de aandeelhouders (waaronder Achtkarspelen) gezamenlijk € 200 miljoen gestort. In 2023 is de Staat als medeaandeelhouder toegetreden, met een kapitaalinjectie van € 500 miljoen. In 2024 zijn ook de provincies Utrecht en Zeeland aandeelhouder geworden, en nog 7 Utrechtse en 12 Zeeuwse gemeenten. Door de toetreding van andere partijen is ons relatieve aandelenbelang iets gedaald. Dit past in het streven naar een evenwichtig aandeelhouderschap.

Naam	Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân, OVEF
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Verkeer, vervoer en waterstaat)</i>
vestigingsplaats	Leeuwarden
openbaar belang	Het collectief inkopen van energie (gas en elektriciteit) en laadinfrastructuur tegen gunstige voorwaarden.
visie op de verbonden partij	nvt
beleidsvoornemens	Het opzetten van een zelfleveringsmodel voor elektriciteit, waarbij het mogelijk wordt om direct van de lokale/regionale energieproducenten aan te kopen en niet meer middels een Europese aanbesteding.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 0
financieel belang gemeente %		4,2
toelichting	Deelneming in % is gerelateerd aan het aantal stemmen in de ALV De jaarrekening 2024 is nog niet gereed. Reden hiervoor is dat het proces rond energieafrekening 2024 nog niet volledig is afgerond.	
bestuurlijk belang	Gemeente heeft 2 stemmen in de algemene ledenvergadering van de coöperatie (totaal 48 stemmen).	
risicoprofiel	 [Hoog]	

Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.

Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		€ 129
einde		onbekend
Vreemd vermogen		
begin		€ 2.575
einde		onbekend
Financieel resultaat		
werkelijk	€ -237	onbekend

Bron Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting Het zelfleveringsmodel waarbij OVEF zelf wil optreden als energieleverancier kent hele andere operationele risico's als een collectieve inkoop bij een bestaande energieleverancier. Over dit onderwerp is de OVEF met de verschillende deelnemende leden volop in gesprek.

Overige samenwerkingsvormen

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voor zover van toepassing, wel te presenteren.

Centrumregeling

Naam	Sociaal Domein Fryslân	
alle bedragen x € 1.000	(zie ook programma Sociaal domein)	
vestigingsplaats	Leeuwarden	
openbaar belang	In het samenwerkingsverband gaat het om de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet. Door voor samenwerking te kiezen wordt getracht om de (zorgvragende) inwoners van de provincie op de meest klantvriendelijke en efficiënte wijze te helpen. Beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de gezamenlijke Friese gemeenten.	
visie op de verbonden partij	Friese gemeenten werken binnen het platform dat Sociaal Domein Fryslân (SDF) biedt, samen aan provinciaal beleid voor een krachtig sociaal domein Fryslân. Door de samenwerking is het mogelijk om één uniforme beleidslijn, werkwijze en centrale inkoop te organiseren in het sociaal domein. De gemeente Leeuwarden is centrumgemeente en voert voor alle 18 Friese gemeenten de inkoop, de daarmee samenhangende beleidsvoorbereiding en het financieel beheer uit.	
beleidsvoornemens	In de begroting zijn geen beleidsvoornemens geformuleerd, omdat gemeenten afgesproken hebben om de scope en de governance te herijken.	
Cijfers opgenomen in onze	rekening 2023	rekening 2024
financieel belang gemeente €		€ 160
financieel belang gemeente %		4,0
toelichting	In de regeling is opgenomen dat voor- of nadelige resultaten worden verrekend met de deelnemers.	
bestuurlijk belang	Het college van de gemeente Leeuwarden heeft mandaat, volmacht en machtiging verkregen om alle besluiten te nemen ter uitvoering van de taken die in deze regeling zijn opgedragen aan de gemeente Leeuwarden.	
risicoprofiel	 [Hoog]	
Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		
Kerncijfers verbonden partij	rekening 2023	rekening 2024
Eigen vermogen		
begin		onbekend
einde		onbekend
Vreemd vermogen		

Jaarstukken 2024

begin		onbekend
einde		onbekend
Financieel resultaat		
begroot	onbekend	onbekend
werkelijk	onbekend	€ 4.953

Bron

Jaarverslagen cq begrotingen van de betreffende jaren.

Toelichting

De financiële huishouding van SDF is integraal opgenomen in de financiële huishouding van de gemeente Leeuwarden.
De kosten voor uitvoering van de taken van de centrumgemeente worden verdeeld onder alle Friese gemeenten, deels op basis van inwonersaantal en deels op basis van het percentuele aandeel cliënten Jeugdwet.

G - Grondbeleid

Een samenvattende visie over het grondbeleid, de keuzen die de gemeente heeft gemaakt voor de uitvoering en de resultaten en de risico's moeten in de begroting en in de jaarrekening tot uitdrukking worden gebracht in de paragraaf grondbeleid. Het is aan de raad om deze uitgangspunten vast te stellen.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de paragraaf grondbeleid ten minste het volgende moet bevatten:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Visie op grondbeleid en de uitvoeringswijze

De gemeente heeft haar ruimtelijke ambities voor de langere termijn vastgelegd in structuurvisies voor het hele grondgebied en voor delen daarvan. Het gemeentelijk grondbeleid staat in dienst van deze ambities. Het grondbeleid is een middel om maatschappelijke doelen te bereiken, zoals wonen, werken, natuur, sport, cultuur, recreatie, zorg en onderwijs. Het gaat om de totale set aan instrumenten, die de gemeente ter beschikking heeft voor het op een zo economisch verantwoord mogelijke wijze uitvoeren van haar ruimtelijk beleid.

Op 10 december 2020 is door de gemeenteraad de "Nota Grondbeleid 2020 – 2024" vastgesteld, waarin de beleidsuitgangspunten zijn uitgeschreven. De gemeente kiest de komende jaren voor een situationeel grondbeleid. Per ontwikkellocatie of project wordt gezocht naar de gewenste vorm van grondbeleid: actief, facilitair of een van de tussenvormen (samenwerking).

Conform de Nota Grondbeleid 2020-2024 en de grondprijzenbrief is het uitgangspunt: "marktconforme verkoop

(...) tegen getaxeerde waarde en voor iedere mogelijke gegadigde een gelijkwaardige en volledige kans door middel van openbare aanbidding". Door de waarde te laten taxeren door een onafhankelijke deskundige en op basis van algemeen aanvaardbare marktindicaties en taxatiecriteria voorkomen we dat er sprake van staatssteun kan zijn. Daarnaast blijkt uit dit uitgangspunt dat verkoop plaatsvindt door middel van een openbare aanbidding waarbij iedere mogelijke gegadigde een gelijkwaardige en volledige kans dient te krijgen.

Bij de uitgifte van bedrijventerreinen biedt de Nota Grondbeleid de mogelijkheid om op basis van een geargumenteerde kwalitatieve toewijzing de kavel aan één partij aan te bieden. Daarnaast bevat de nota de mogelijkheid om voorrang te geven aan aangrenzende bedrijven.

Het hiervoor bedoelde uitgangspunt uit de Nota Grondbeleid wordt sinds 26 november 2021 ingekleurd door het Didam-arrest. Op grond van het Didam-arrest dient de gemeente ruimte te bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar een onroerende zaak indien er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop van de onroerende zaak of redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zullen zijn. De gemeente mag daarom in beginsel kavels niet op één op één verkopen. De gemeente dient de koper te selecteren aan de hand van objectieve, toetsbare en redelijke criteria. Deze criteria bieden de mogelijkheid om bijvoorbeeld extra punten aan bepaalde ondernemers toe te kennen. Het uitgifteprotocol van de gemeente bevat de richtlijnen waaraan de uitgiftes van onroerende zaken dienen te voldoen.

Wat is een bouwgrondexploitatie?

Een bouwgrondexploitatie is een berekening die inzicht geeft in de geldstroom van het verwerven, ontwikkelen en het uitgeven van bouwrijpe grond voor ontwikkeling van de beschikbare ruimte.

De kosten in de exploitatie zijn alle kosten die te maken hebben met de omzetting van ruwe grond naar bouwrijpe grond. De opbrengsten bestaan uit de verkoop van bouwrijpe grond, subsidies en andere bijdragen. In de berekening houden we rekening met toekomstige kosten- en opbrengstenstijgingen en wat dit betekent voor de rentekosten en -baten.

Resultaten

Vanwege de impact van gebiedsontwikkeling voor een gemeente en haar financiële positie is een jaarlijkse actualisatie nodig. Op basis van de boekwaarde per 31 december 2024 is een actualisatie van de grondexploitaties gemaakt. De boekwaarde is het saldo van de tot en met 31 december 2024 gerealiseerde investeringen, opbrengsten, afwaarderingen en winstnemingen.

Bij de actualisaties is een prognose gemaakt van de nog te realiseren kosten, opbrengsten, risico's en het nog te verwachten resultaat.

Complex / project	Boekwaarde 31-12-2024 voor gerealiseerde winsten/verliezen	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Resultaat (eindwaarde)	Netto contante waarde op 1-1-2025	Winst 2024	Eindjaar
304 Sv - Lauwerskwartier fase 2	692.509	267.441	393.050	254.256	244.383	91.829	2026
305 Ha - Quakkenburg fase 3	-54.016	1.092.888	1.224.263	77.358	70.066	-	2029
Totaal bedrijventerreinen	638.493	1.360.329	1.617.313	331.614	314.449	91.829	
57 Tw - Sportpark	-17.300	82.245	220.000	128.415	123.429	-52.469	2026
Totaal Woningbouw	-17.300	82.245	220.000	128.415	123.429	-52.469	
Totaal Grondexploitaties	621.193	1.442.574	1.837.313	460.029	437.878	39.360	

Winstneming

Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek, waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De BBV schrijft daarom de Percentage of Completion (PoC)-methode voor, die rekening houdt met de fase waarin de grondexploitatie verkeert, zowel voor wat betreft de opbrengsten als de kosten.

Voor het tussentijds verantwoorden van winst is het noodzakelijk dat voldoende zekerheid bestaat over het (verwachte) resultaat van de grondexploitatie, ofwel het resultaat moet op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Uitgangspunt is het hebben van een degelijke onderbouwing van de schattingen voor de te verrichten werkzaamheden, te maken kosten en te realiseren opbrengsten in overeenstemming met de specifieke invulling van het grondexploitatiecomplex. Deze onderbouwing is nodig voor de grondexploitatiebegroting zoals deze ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Voorts moet deze onderbouwing (grondexploitatiebegroting) jaarlijks worden herzien/geactualiseerd en moeten de specifieke projectrisico's worden benoemd, onderbouwd en gemonitord. Een dergelijke basis geeft voldoende zekerheid over het verwachte resultaat.

De voortgang wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie, waarbij de PoC als volgt wordt berekend:
 $\% \text{ gerealiseerde kosten} \times \% \text{ gerealiseerde opbrengsten} = \% \text{ PoC}$

Dit betekent dat voor winstgevendende grondexploitatie een 'zekere' winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project door het verwachte resultaat te vermenigvuldigen met het % PoC. De in het verleden eventueel reeds genomen winsten worden daarvan afgetrokken. Ook voorziene risico's kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd. Het bedrag wat overblijft wordt als winst in het betreffende boekjaar genomen. Mocht in het verleden teveel winst zijn genomen dan moet de teveel genomen winst worden gecorrigeerd (ca. € - 52.000,-). Voor Twijzel is dit het geval omdat in het verleden de PoC onjuist is toegepast. Voor Lauwerskwartier wordt een winst van ca. € 92.000,- genomen waardoor het totaal genomen winst ca. € 39.000,- is.

Wat zijn de risico's?

Er is sprake van veel onzekerheid en volatiliteit in de gebiedsontwikkelingsmarkt. De stijgende bouwkosten worden niet langer opgevangen door stijgende (woning)prijzen. Door lange wachttijden bij nutspartijen lopen ontwikkelingen vertraging op. De betaalbaarheid van veel ontwikkelingen staat onder druk door hogere rente en de hoge inflatie. Hierdoor kan er vertraging bij uitgifte optreden. De haalbaarheid van grondexploitaties is onder druk komen te staan.

We willen de risico's inzichtelijk hebben en waar mogelijk kunnen opvangen. Daarvoor hebben we een verliesvoorziening. Daarom hebben wij verschillende scenario's rondom de grondexploitatie beoordeeld. Het totale risicobedrag van alle projecten samen is geraamd op € 77.000,-. Er hoeft geen verliesvoorziening worden genomen omdat het positieve resultaat van de grondexploitaties voldoende is om het risico op te vangen.

Soms worden nog kosten gemaakt voor complexen die al afgewikkeld zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om herstraten en herinrichting van het openbaar groen. Daarvoor is een voorziening getroffen. De Voorziening afgewikkelde complexen bedraagt op dit moment €1.084.006. Dat is genoeg om de nog te maken kosten te kunnen opvangen.

Voorziening afgewikkelde complexen boekjaar 2024	Boekwaarde 1 januari 2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31 december 2024
nr Omschrijving				
2 Boppelannen Twijzel	48.036	-	41.491	6.545
3 Vierstromenland Sv.	21.772	-	-	21.772
5 De Swadde Buitenpost	121.617	-	30.120	91.497
7 Nije Jirden Surhuisterveen	135.055	-	22.104	112.951
13 Lutkepost Buitenpost	-3.219	-	-	-3.219
31 Maskelyn Augustinusga	83.610	-	800	82.810
32 Buitenpost - De Lits	210.101	-	9.000	201.101
91 Harkema - Fûgelkamp	88.713	-	30.265	58.448
95 De Wiken Boelenslaan	90.628	-	-	90.628
302 Hk - Quakkenb./de Bolster	116.179	-	79.465	36.714
303 Buitenpost - De Swadde II	44.271	-	10.876	33.395
369 Kt - Oastkern/Westkern	351.760	-	20.396	331.364
503 Wide Pet Poelman	-	20.000	-	20.000
TOTAAL	1.308.523	20.000	244.517	1.084.006

H - Wet open overheid

Inleiding

In het jaarverslag moet verplicht iets worden opgenomen over de over openbaarheid van het bestuur. Dit komt doordat er afspraken zijn gemaakt om meer informatie openbaar te maken en omdat er regels zijn over hoe de overheid met informatie omgaat (artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo)).

In de begroting en de jaarstukken gaat het dan over wat er gedaan is om meer informatie openbaar te maken en hoe de gemeente omgaat met informatie. Het gaat dus niet over details, maar over de grote lijnen van wat er gebeurd is in het jaar 2024 ten aanzien van de informatiehuishouding, actieve openbaarmaking en passieve openbaarmaking.

Informatie

Om informatie goed te kunnen delen met de maatschappij en politiek is het belangrijk om deze informatie goed op te slaan en de processen en systemen op orde te hebben. Ook is het belangrijk om open en transparant te zijn als professionals. In de uitleg hieronder wordt de verdeling van drie onderwerpen gehanteerd: informatiehuishouding, actieve en passieve openbaarmaking. Het is wel belangrijk om te begrijpen dat deze onderwerpen in de praktijk met elkaar verbonden zijn.

1. Verbetering informatiehuishouding

Voor de verbetering van de informatiehuishouding zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

1.1 Competenties medewerkers

Medewerkers krijgen trainingen over informatieveiligheid binnen een gemeente en digitale risico's. Voor meerdere afdelingen zijn er specifieke trainingen gericht op het veilig omgaan met afdelingsspecifieke informatie. Nieuwe medewerkers krijgen deze veiligheidstrainingen automatisch toebedeeld en deze zijn verplicht te volgen. Periodiek worden medewerkers getest via interne phishing campagnes met automatische opvolging over de resultaten.

1.2 Digitaal loket

Het digitaal het digitaal regelen van zaken voor inwoners en bedrijven van onze gemeente wordt ondersteunt door de Werkmaatschappij. Dit is vormgegeven door middel van een digitaal loket. Hierin kunnen onder andere WOZ-aanslagen, Woo-verzoeken, producten burgerzaken en omgevingsinitiatieven worden aangevraagd. Inwoners en bedrijven kunnen eenvoudig, snel en op een zelfgekozen moment hun zaken regelen. Dit digitaal loket is beveiligd aangevuld met een verplicht jaarlijkse audit.

1.3 Systemen en procedures

Het is belangrijk dat automatisering goed werkt binnen onze gemeente. Hierbij werken we onder architectuur, verbonden aan de informatiestrategie met een sterke focus op Cloud en "versaasing" van applicaties. Het beheer van dergelijke applicaties wordt momenteel verder geprofessionaliseerd door middel van protocollen, (continuïteit)procedures en specifieke (beheers)functies. Verdere professionalisering wordt (nog) ingericht. Goede werk- en beheerafspraken tussen Werkmaatschappij (BVO-ICT) en de gemeenten zijn hierbij cruciaal.

1.4 Cybersecurity

Er is binnen onze gemeente aandacht voor informatiebeveiliging en privacy. Naast het overkoepelend "informatiebeveiliging- en privacybeleid", zijn er aanvullende beleidsstukken opgesteld als wachtwoordbeleid, gebruikerscontrole en camerabeleid. Daarnaast zijn er fysieke en digitale maatregelen om informatie te beschermen. Er zijn

korte lijnen met de IBD en we ontvangen informatie over actuele of specifieke dreigingen en/of kwetsbaarheden. We hebben een applicatie ingezet die de interne ICT-inrichting scant op kwetsbaarheden en hierover alarmeert. Nieuwe projecten ter verhoging digitale weerbaarheid staan voor 2025 op de agenda.

2. Actieve openbaarmaking

Er zijn verschillende activiteiten die de gemeente onderneemt om informatie uit zichzelf actief openbaar te maken. Dit gaat bijvoorbeeld over de openbaarheid van WOZ-waardes, omgevingsvergunningen en beleidsstukken. Wij volgen voor de actieve openbaarmaking de wettelijke verplichtingen, welke stapsgewijs worden ingevoerd.

3. Passieve openbaarmaking

Als er een verzoek wordt ingediend om informatie te openbaren, dan wordt hieraan voldaan.

4 JAARREKENING

4.1 Balans

Balans per 31 december 2024 (x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2024	31-12-2023
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	457	145
Totaal immateriële vaste activa	457	145
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	34.645	33.616
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	19.406	18.635
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	18.958	17.646
In erfpacht	-	-
Totaal materiële vaste activa	73.010	69.897
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	716	716
Leningen aan:		
- woningcorporaties	883	2.312
Overige langlopende leningen	252	940
Totaal financiële vaste activa	1.851	3.968
TOTAAL VASTE ACTIVA	75.317	74.010
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	201	107
Totaal voorraden	201	107
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	8.689	8.171
Rekening-courantverhouding met het Rijk	4.427	6.837
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	862	-
Overige vorderingen	1.367	1.049
Totaal uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar	15.345	16.057

Liquide middelen		
Kas-, bank- en girosaldo	740	928
Totaal liquide middelen	740	928
Overlopende activa		
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die t.l.v. volgende begrotingsjaren komen	3.860	2.157
Totaal overlopende activa	3.860	2.157
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	20.146	19.249
TOTAAL	95.463	93.259

PASSIVA	31-12-2024	31-12-2023
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	22.116	19.627
Bestemmingsreserve	6.356	7.225
Resultaat voor bestemming	5.628	4.321
Totaal eigen vermogen	34.100	31.173
Voorzieningen		
Voorzieningen	10.428	10.262
Totaal voorzieningen	10.428	10.262
Vaste schulden met een rentetypische looptijd		
>= 1 jaar		
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	27.255	32.220
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd	27.255	32.220
>= 1 jaar		
TOTAAL VASTE PASSIVA	71.783	73.655
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd		
< 1 jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	3.000	-
Overige schulden	3.241	2.761
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	6.241	2.761

Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.117	7.204
-nog te betalen bedragen	4.460	3.529
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Europese overheidslichamen	231	-
- Het Rijk	9.099	6.110
- Overige Nederlandse overheidslichamen	531	-
volgende begrotingsjaren		
Totaal overlopende passiva	17.439	16.843
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	23.680	19.604
TOTAAL	95.463	93.259
Gewaarborgde leningen	20.973	19.558
(specificatie borg- en garantstellingen: zie toelichting op de balans)		

4.2 Baten en lasten

Jaarstukken 2024

Programma (x € 1.000)	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Rekening		
	Lasten	baten	Saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	3.611	329	- 3.282	4.372	734	- 3.637	5.299	1.167	- 4.132
1. Veiligheid	2.380	67	- 2.312	5.229	3.872	- 1.357	5.134	4.049	- 1.085
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	6.480	411	- 6.069	6.517	682	- 5.835	6.277	814	- 5.463
3. Economie	711	47	- 664	729	48	- 681	645	144	- 502
4. Onderwijs	3.647	856	- 2.791	3.594	934	- 2.660	3.527	1.001	- 2.526
5. Sport, cultuur en recreatie	7.752	1.291	- 6.462	8.267	1.712	- 6.555	8.545	1.795	- 6.750
6. Sociaal domein	47.358	11.616	- 35.742	50.334	13.714	- 36.620	50.062	13.859	- 36.203
7. Volksgezondheid en milieu	8.027	7.065	- 961	10.227	9.351	- 876	9.144	8.429	- 715
8. Vrosh	2.693	782	- 1.911	2.835	1.134	- 1.701	2.727	3.018	292
Overhead	12.085	167	- 11.918	13.202	126	- 13.075	14.362	269	- 14.093
Algemene dekkingsmiddelen	2.741	72.483	69.742	3.674	73.889	70.215	502	74.199	73.697
OZB woningen	221	4.158	3.937	206	4.238	4.032	203	4.248	4.045
OZB niet-woningen	191	2.236	2.045	196	2.236	2.040	202	2.293	2.091
Belastingen overig	56	56	-	48	56	8	31	78	47
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	-	65.696	65.696	-	67.355	67.355	-	67.580	67.580
Overige baten en lasten	2.273	337	- 1.936	3.224	4	- 3.220	66	-	- 65
Dividend	-	220	220	-	390	390	-	402	402
subtotaal	97.483	95.333	- 2.150	108.978	106.586	- 2.391	106.222	109.146	- 2.924
Mutaties reserves	-	3.060	3.060	1.753	5.013	3.260	1.903	4.604	2.701
TOTAAL	97.483	98.394	911	110.730	111.599	869	108.125	113.750	5.624

Taakvelden per programma

Verdeling taakvelden over de programma's

(bedragen x € 1.000)									
	Begroting			rekening			saldo		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Progr. Bestuur en ondersteuning	23.000	80.153	57.153	22.065	80.641	58.576	935	488	1.423
0.1 Bestuur	2.636	40	- 2.596	3.379	243	- 3.136	- 743	203	- 540
0.10 Mutaties reserves	1.753	5.013	3.260	1.903	4.604	2.701	- 150	- 410	- 560
0.2 Burgerzaken	1.783	517	- 1.266	1.698	541	- 1.157	85	24	109
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	29	8	- 21	35	8	- 27	- 5	-	- 5
0.4 Overhead	13.202	126	- 13.075	14.362	269	- 14.093	- 1.160	142	- 1.017
0.5 Treasury	- 77	560	636	213	778	565	- 290	218	- 71
0.61 OZB woningen	206	4.238	4.032	203	4.248	4.045	3	9	13
0.62 OZB niet-woningen	196	2.236	2.040	202	2.293	2.091	- 6	57	51
0.64 Belastingen overig	48	56	8	31	78	47	17	22	38
0.7 AU en overige uitkeringen gemeentefonds	-	67.355	67.355	-	67.580	67.580	-	225	225
0.8 Overige baten en lasten	3.224	4	- 3.220	66	-	- 65	3.158	- 4	3.155
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	- 25	-	25	25	-	25
Progr. Veiligheid	5.229	3.872	- 1.357	5.134	4.049	- 1.085	95	177	272
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.801	5	- 1.796	1.837	2	- 1.835	- 36	- 4	- 40
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.428	3.867	439	3.297	4.047	750	131	180	311
Progr. Verkeer, vervoer en waterstaat	6.517	682	- 5.835	6.277	814	- 5.463	240	132	372
2.1 Verkeer en vervoer	6.377	628	- 5.749	6.148	756	- 5.392	229	128	357
2.2 Parkeren	35	-	- 35	36	-	- 36	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	105	54	- 51	93	58	- 35	12	4	16
Progr. Economie	729	48	- 681	645	144	- 502	84	96	179
3.1 Economische ontwikkeling	559	1	- 558	474	1	- 472	85	-	85
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5	17	11	22	106	84	- 17	89	72
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	42	6	- 36	38	5	- 33	5	- 2	3
3.4 Economische promotie	123	24	- 99	112	32	- 80	10	9	19
Progr. Onderwijs	3.594	934	- 2.660	3.527	1.001	- 2.526	67	67	134
4.2 Onderwijshuisvesting	981	-	- 981	813	-	- 813	168	-	168
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.613	934	- 1.679	2.714	1.001	- 1.713	- 101	67	- 34

Jaarstukken 2024

Progr. Sport, cultuur en recreatie	8.267	1.712	- 6.555	8.545	1.795	- 6.750	- 278	83	- 195
5.1 Sportbeleid en activering	1.089	438	- 651	936	400	- 536	153	- 38	115
5.2 Sportaccommodaties	2.598	650	- 1.948	3.048	692	- 2.356	- 450	42	- 407
5.3 Cultuurpresent., -prod. en -participatie	546	41	- 505	556	52	- 504	- 10	11	1
5.4 Musea	641	246	- 395	705	256	- 449	- 64	10	- 54
5.5 Cultureel erfgoed	51	22	- 29	56	25	- 31	- 5	2	- 2
5.6 Media	995	283	- 712	1.016	346	- 670	- 21	63	42
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	2.346	31	- 2.315	2.228	24	- 2.204	118	- 7	111
Progr. Sociaal domein	50.334	13.714	- 36.620	50.062	13.859	- 36.203	272	145	417
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.079	614	- 1.465	1.941	742	- 1.200	138	128	266
6.2 Wijkteams	2.342	-	- 2.342	2.645	-	- 2.645	- 303	-	- 303
6.3 Inkomensregelingen	13.895	11.901	- 1.994	13.906	11.950	- 1.957	- 11	49	38
6.4 WSW en beschut werk	6.009	108	- 5.900	5.788	108	- 5.679	221	-	221
6.5 Arbeidsparticipatie	2.031	181	- 1.851	2.190	181	- 2.010	- 159	-	- 159
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.305	42	- 2.262	2.511	55	- 2.455	- 206	13	- 193
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	4.634	276	- 4.358	4.719	250	- 4.469	- 85	- 26	- 111
6.71B Begeleiding (WMO)	2.709	-	- 2.709	2.873	-	- 2.873	- 164	-	- 164
6.71C Dagbesteding (WMO)	1.992	-	- 1.992	1.776	-	- 1.776	216	-	216
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.72A Jeugdhulp begeleiding	235	-	- 235	302	-	- 302	- 68	-	- 68
6.72B Jeugdhulp behandeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	806	-	- 806	1.282	-	- 1.282	- 476	-	- 476
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	6.568	-	- 6.568	5.675	-	- 5.675	894	-	894
6.73A Pleegzorg	309	-	- 309	299	-	- 299	9	-	9
6.73B Gezinsgericht	399	-	- 399	477	-	- 477	- 79	-	- 79
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	2.401	-	- 2.401	2.232	-	- 2.232	170	-	170
6.74A Jeugdhulp behandel. GGZ zonder verblijf	161	-	- 161	145	-	- 145	16	-	16
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	249	-	- 249	239	-	- 239	10	-	10
6.74C Gesloten plaatsing	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	37	-	- 37	37	-	- 37	-	-	-
6.81A Beschermd wonen (WMO)	107	591	484	-	573	573	107	- 18	89
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	29	-	- 29	56	-	- 56	- 27	-	- 27

Jaarstukken 2024

6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.82A Jeugdbescherming	829	-	- 829	890	-	- 890	- 61	-	- 61
6.82B Jeugdreclassering	207	-	- 207	78	-	- 78	130	-	130
Progr. Volksgezondheid en milieu	10.227	9.351	- 876	9.144	8.429	- 715	1.083	- 922	161
7.1 Volksgezondheid	1.653	290	- 1.364	1.614	273	- 1.341	40	- 17	23
7.2 Riolering	2.089	2.950	860	1.955	2.739	784	135	- 211	- 76
7.3 Afval	3.418	4.485	1.067	3.363	4.428	1.065	55	- 57	- 2
7.4 Milieubeheer	3.066	1.627	- 1.439	2.213	990	- 1.223	854	- 637	216
Progr. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern	2.835	1.134	- 1.701	2.727	3.018	292	108	1.884	1.992
8.1 Ruimtelijke ordening	1.433	22	- 1.411	1.198	18	- 1.180	235	- 5	231
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	422	425	3	755	2.135	1.380	- 333	1.710	1.377
8.3 Wonen en bouwen	979	686	- 293	774	865	92	206	179	385
TOTALEN	110.730	111.599	869	108.125	113.750	5.624	2.605	2.150	4.755

4.3 Grondslagen financiële verslaglegging

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Daarbij geldt dat activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate verantwoord in het jaar waarin zij betaalbaar zijn gesteld.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige lasten worden echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet gedacht worden aan componenten als vakantiegeld.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden hierop in mindering gebracht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs (= inkoopprijs plus bijkomende kosten minus bijdragen van derden). Het nettobedrag van de investering wordt door middel van afschrijvingen ten laste van de exploitatie gebracht. De afschrijvingen worden op basis van de verwachte levensduur, lineair of annuïtair berekend. Per soort van activa bestaan hiervoor vaste afspraken.

Materiële vaste activa met economisch nut

- De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
- Slijtende investeringen worden vanaf het moment van gereedkomen of ingebruikneming afgeschreven gedurende de verwachte gebruiksduur. Eventuele restwaarden worden buiten beschouwing gelaten. Op grond met economisch nut, dus buiten de openbare ruimte, wordt niet afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten vangt met ingang van 2005 aan op het moment dat het betreffende actief gereed dan wel in gebruik genomen is.
- Op activa die voor 2004 al bestonden zijn in het verleden soms extra afschrijvingen gedaan zonder dat daar een economische noodzaak voor was. Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. Het verkrijgen van lagere toekomstige lasten lag aan deze handelwijze ten grondslag.
- De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met de vóór 2016 bijgeschreven rente. Als de taxatiewaarde van deze gronden lager is dan de boekwaarde dan worden deze gronden uiterlijk 2024 afgewaardeerd tot die taxatiewaarde.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Overige langlopende leningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder verrekening van een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Vlottende activa

De voorraden op de balans bestaan uit onderhanden werken binnen de grondexploitatie en de magazijnvoorraad van gemeentewerken. De waardering van de magazijnvoorraad van gemeentewerken gebeurt tegen de laatst bekende inkooprijzen.

De voorraad gronden is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (= vervaardigingskosten plus exploitatiekosten minus opbrengst verkopen). Het jaarlijkse resultaat op de verkochte gronden wordt bepaald door het gemiddelde resultaat per m² bouwterrein per complex te relateren aan de daadwerkelijk verkochte m² bouwterrein. De jaarlijkse winst op verkochte gronden wordt gestort in de algemene reserve.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen de lagere marktwaarde, indien deze lager is dan de verkrijgingswaarde.

Uitzettingen korter dan 1 jaar

Voor uitzettingen korter dan 1 jaar hanteren we de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking aan de gemeente.

Overlopende activa

Deze activa worden tegen verkrijgingsprijs opgenomen.

Reserves en voorzieningen

De waardering van reserves en voorzieningen wordt gevormd door het wettelijk kader van de Wet op de jaarrekening en het Besluit Begroting en Verantwoording 2004 (BBV). In deze voorschriften wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. Daarnaast zijn er gemeentelijke kaders, waarvan de hoofdlijnen zijn vastgesteld in de notitie reserves en voorzieningenbeleid. Deze notitie is door de raad op 16 december 2020 vastgesteld.

Reserves zijn vermogensbestanddelen, die als eigen vermogen zijn aan te merken en waar geen verplichting uit het verleden op ligt. De raad is daardoor vrij om aan de reserves een bestemming te geven. Reserves kunnen worden onderverdeeld in:

- Algemene reserves (aangehouden t.b.v. de jaarlijkse renteopbrengst);
- Bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden;
- Overige bestemmingsreserves (aangehouden t.b.v. een vastgelegde bestemming).

Reserves worden gevormd na de bepaling van het resultaat. Ze worden ingesteld bij de verdeling van het resultaat. De vorming van reserves heeft daardoor geen invloed op de hoogte van het resultaat, tenzij de raad hier afspraken over heeft vastgelegd. Bij de reserves moet ten minste eenmaal per jaar worden aangegeven, welke verplichtingen er al zijn aangegaan ten laste van de reserve en in welk jaar zij waarschijnlijk tot uitgaven zullen leiden.

De belangrijkste uitgangspunten met betrekking tot het vormen van reserves zijn:

- beperking van het aantal reserves;
- structurele uitgaven moeten altijd een structurele dekking hebben;
- incidentele uitgaven kunnen gedurende één of een paar jaren ten laste van de reserve worden gebracht via de exploitatierekening;
- alle rente wordt als bate verantwoord op de gewone dienst.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Voorzieningen worden niet gevormd voor de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Voorzieningen worden gevormd voordat het resultaat wordt bepaald. De instelling van een voorziening verlaagt het resultaat. Het bepalen van de noodzakelijke omvang van de voorzieningen is niet vrijblijvend. De bevoegdheid tot vorming van voorzieningen ligt daarom bij het college van burgemeester en wethouders.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Onder de langlopende schulden zijn - naast de ten behoeve van de financiering van de gemeentelijke uitgaven opgenomen leningen - tevens opgenomen de ten behoeve van een woningcorporatie opgenomen geldleningen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Voorziening APPA pensioenen

De voorziening APPA pensioenen is gebaseerd op een actuariële berekening. Hierbij wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige ontwikkelingen van de verplichting.

Aan de pensioenvoorziening wethouders liggen actuariële berekeningen ten grondslag. Deze zijn gemaakt door een erkend extern bedrijf, waarbij de volgende parameters zijn gehanteerd:

- Berekeningsdatum: 31 december 2024
- Rekenrente: 2,325%

Sterftetabel: GBM/GBV 2017/2022.

De berekeningsdatum en gebruikte rekenrente zijn in lijn met de aanwijzingen die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in haar circulaire van december 2024 heeft voorgeschreven. Ook is rekening gehouden met de indexatie van de pensioenen door het ABP met 1,84 % per 1 januari 2025.

Netto vlottende schulden en overlopende passiva

De netto vlottende schulden en de overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het gerealiseerde saldo van de voorliggende jaarrekening. De reserves bestaan uit:

- algemene reserves;
- bestemmingsreserves.

Vorming van reserves, alsmede toevoegingen en onttrekkingen aan reserves geschieden conform daartoe door de gemeenteraad genomen besluiten en vinden altijd plaats in het kader van de resultaatbestemming. Voor zover in het verslagjaar nieuwe reserves zijn gevormd worden deze bij de jaarstukken door de raad bekrachtigd.

Voor zover aan reserves rente wordt toegevoegd, vindt deze toevoeging eveneens plaats in het kader van de resultaatbestemming.

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2024. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 14 december 2023 door de raad is vastgesteld.
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn.
 - Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 1.080.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.
- Een rapporteringstolerantie van € 54.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Algemeen

Alle bedragen zijn afgerond op duizenden euro's.

Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerd resultaat over het verslagjaar volgt uit de programmarekening en is afzonderlijk als passiefpost op de balans opgenomen. Bestemming van dit saldo vindt plaats nadat de rekening is vastgesteld.

4.4 Toelichting balans

Activa

Vaste activa

Vaste activa zijn bezittingen die *langer dan een jaar* in bezit blijven.

Vaste activa kunnen bestaan uit

- immateriële vaste activa
- materiële vaste activa
- financiële vaste activa

Het verloop hiervan in het boekjaar is als volgt.

Vaste activa	Boek- waarde per	Herrubri- cering	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Aflossing/ afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12- 2024
(x € 1.000)	1-1-2024							
Immateriële vaste activa	145	110	202	-	-	-	-	457
Materiële vaste activa	69.897	110-	8.098	566	3.770	540	-	73.010
Financiële vaste activa	3.968	-	-	-	-	-	2.117	1.851
Totaal	74.009	-	8.300	566	3.770	540	2.117	75.317

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die *niet tastbaar* zijn. Het gaat om bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer *objectief* bepaald kan worden welke waarde ze hebben.

Zo zijn kosten van onderzoek en ontwikkeling immateriële activa. Ook voorbereidingskredieten voor eventueel te exploiteren gronden vallen onder de immateriële activa. In 2024 is er, net als in 2023, gewerkt aan Acht oan de Diken en de Voorstraat in Buitenpost, Nijeboorren in Harkema en Schuilinga in Surhuisterveen.

Er is ook een bedrijventerrein in de planfase; De Swadde in Buitenpost. Deze is voorgaande jaren niet meegenomen bij de immateriële activa maar bij de materiële activa. Dit jaar wordt dat hersteld door gebruik te maken van de kolom 'herrubricering'.

Plankosten	Boek- waarde per	Herrubri- cering	Investe- ringen	Desinves- teringen	Winst- name	Boek- waarde 31-12- 2024	Voorz. verliezen	Balans waarde per 31-12- 2024
(x € 1.000)	1-1-2024							
Woningbouw								
Bp, Acht oan de diken	112	-	16	-	-	128	-	128
Bp, Voorstraat	20	-	102	-	-	121	-	121
Hk, Nijeboorren	-	-	15	-	-	15	-	15
Sv, Schuilinga locatie	13	-	37	-	-	50	-	50
Bedrijventerrein								
Bp, De Swadde	-	110	32	-	-	142	-	142
Totaal	145	110	201	-	-	457	-	457

Materiële vaste activa

Bezittingen die niet in één keer ten laste van het resultaat mogen worden gebracht maar waarop moet worden afgeschreven. Voorbeelden hiervan zijn grond en gebouwen, machines en installaties, transportmiddelen en computers.

Materiële vaste activa (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2024	Herrubri- cering	Investe- ringen	Desinves- tering	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12-2024
Gronden en terreinen	1.863	110-	514	-	142	99	-	2.026
Strategische gronden	4.469	-	-	566	-	-	-	3.903
Bedrijfsgebouwen	22.445	-	3.063	-	1.086	90	-	24.332
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	37.108	-	4.357	-	2.073	351	-	39.041
Vervoermiddelen	394	-	55	-	121	-	-	328
Machines, apparaten en installaties	2.860	-	57	-	250	-	-	2.667
Overige materiële activa	758	-	52	-	98	-	-	712
Totaal materiële vaste activa	69.897	110-	8.098	566	3.770	540	-	73.010

In 2024 is de gymzaal Singelland opgeleverd. De kosten hiervoor bedroegen iets meer dan 1,6 miljoen euro. In 2024 is gestart met het Centrumplan Buitenpost. Uitgaven bedroegen in dat jaar € 820.000. Het werk is nog niet af, ook in 2025 wordt hier nog aan gewerkt. Er is gewerkt aan diverse wegen. De totale investering op wegen bedroeg iets meer dan 1 miljoen euro. In het kader van de Gemeentelijk Rioleringsplan is er in totaal iets meer dan 1,9 miljoen geïnvesteerd. De investeringen bij sportvelden, sportvelden en sportaccommodaties bedroegen iets meer dan 1,3 miljoen euro.

Via diverse uitkeringen van het Rijk zijn er ook gelden binnengekomen die in mindering gebracht mogen worden op de investeringen. Het gaat dan met name om bijdragen voor sport (€ 190.000) en rioleringswerkzaamheden (€ 213.000). Er is ook subsidie ontvangen voor de aanleg van het fietspad bij de Droeghamstermieden van € 121.000)

De afwaardering heeft te maken met de verkoop van twee stukken grond. Het gaat om een stuk grond aan de Alde Dyk in Kootstertille en een stuk grond in de buurt van Acht oan de Dyken in Buitenpost. De activawaarden van deze gronden bedroeg samen € 566.000.

De herrubricering heeft te maken met het bedrijventerrein De Swadde (Buitenpost). Dit terrein is in de planfase en was onterecht voorgaande jaar verantwoord bij de materiële activa terwijl dit bij de immateriële activa had moeten gebeuren.

Economisch en maatschappelijk nut

Investeringen hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of ze bijdragen aan het genereren van middelen. Bijvoorbeeld riolering (rioolheffing) en zwembaden (entreegelden). Investeringen met een economisch nut moeten worden geactiveerd.

Investeringen met een maatschappelijk nut zijn investeringen in de openbare ruimte die geen economisch nut maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. In onze situatie voornamelijk betonwegen, lichtmasten, oeverbescherming en bruggen.

Het verloop hiervan is als volgt.

Econom. en mij. nut (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2024	Herrubri- cing	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12- 2024
Economisch nut	33.616	110-	3.684	566	1.648	189		34.787
Economisch nut met tarief	18.635	-	1.900	-	916	213	-	19.406
Maatschappelijk nut	17.646	-	2.514	-	1.063	139	-	18.958
Totaal	69.897	110-	8.098	566	3.627	541	-	73.151

De afschrijvingstermijnen variëren gemiddeld tussen de 10 jaar (auto's) en 40 jaar (betonwegen).

Het afschrijvingsbeleid is in januari 2020 vastgesteld in de raad. Doelstelling van het afschrijvingsbeleid is het realiseren van een gelijkmatig verloop van de kapitaallasten in de administratie. Voor alle investeringen geldt dat de afschrijving is gebaseerd op de historische kostprijs. Dit is het bedrag waarvoor het actief is aangeschaft, of waarvoor de investering is gerealiseerd.

Activa kunnen lineair of op annuïteitenbasis worden afgeschreven. Alle vaste activa binnen de gemeente worden lineair afgeschreven zoals ook beschreven staat in de Nota waardering en afschrijvingen vaste activa.

Overzicht investeringskredieten

Op grond van de financiële verordening bevat de jaarrekening een overzicht van de geraamde bedragen voor investeringen en de aanwending daarvan. Omwille van de overzichtelijkheid is dit overzicht weergegeven op programmaniveau.

Programma (x € 1.000)	Begrote uitgaven 2024	Werkelijke Uitgaven 2024	Begrote inkomsten 2024	Werkelijke inkomsten 2024
0 Bestuur en ondersteuning	13	6	-	-
1 Veiligheid	-	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	4.925	2.380	-	18
3 Economie	100	32	-	-
4 Onderwijs	4.513	1.957	22-	165
5 Sport, cultuur en recreatie	3.430	1.850	409	310
6 Sociaal Domein	146	5	-	-
7 Volksgezondheid en milieu	4.510	1.900	329	213
8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern.	336	171	-	-
Totaal	17.973	8.301	716	706

Hieronder volgt een overzicht met daarin de investeringen waarvan de uitgaven in 2024 hoger waren dan € 50.000.

Progr.	Ontwikkelingen	Begrote uitgaven 2024	Werkelijke uitgaven 2024
(x € 1.000)			
2	Centrumplan Buitenpost	2.140	821
2	Openb.verl.armaturen	139	139
2	Rationeel wegbeheer	1.229	1.083
2	Afronding herinrichting Surhuisterveen	148	110
2	Vervanging bus	55	55
4	Gymzaal Singelland	1.619	1.619
4	School Twijzelerheide	2.798	338
5	Herinrichting Korfbal Surhuisterveen	692	819
5	Kruidhof (Kas, Loods en Tuincafé)	260	225
5	Speeltoestellen	97	73
7	GRP riolering (diverse kredieten)	2.229	1.336
	Totaal	11.406	6.618

Financiële vaste activa

Hierbij gaat het voornamelijk om deelnemingen in het kapitaal van verbonden partijen of verstrekte leningen. Het verloop is als volgt:

Financiële vaste activa (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2024	Investe- ringen	Desinves- teringen	Aflossing	Boek- waarde per 31-12- 2024
• Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	716	-	-	-	716
• Leningen aan woningcorporaties	2.312	-	-	1.429	883
• Overige langlopende leningen	940	-	-	688	252
Totaal	3.968	-	-	2.117	1.851

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De post kapitaalverstrekking aan deelnemingen is als volgt samengesteld:

Aandelen Stedin	380.000
Aandelen Friesland Milieu	62.453
Aandelen Afvalsturing NV	54.454
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	219.277

Overige langlopende leningen

Overige langlopende leningen (x € 1.000)	Boekwaarde per 1-1-2024	Verstrekingen	Aflossing	Boekwaarde per 31-12-2024
• Leningen t.b.v. het startersproject	424	-	340	84
• Leningen t.b.v. duurzaamheid	422	-	337	85
• Overige leningen	94	-	11	83
Totaal	940	-	688	252

Op onderstaande overige langlopende leningen is afgelost:

Leningen (x € 1.000)	Boekwaarde per 1-1-2024	Aflossing	Boekwaarde per 31-12-2024
• Bp, IJstijdenmuseum renteloze lening	3	1	2
• Geldlening MOA kooimaaiër	43	10	33
• Volkskredietbank deelname werkkapitaal	45	-	45
• Zwembad, zonnecollectoren	3	-	3
• Stichting Volkshuisvesting Nederland	846	677	169
Totaal	940	688	252

Flottende activa

Flottende activa bestaan uit

- Voorraden
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
- Liquide middelen

Voorraden

Voorraden kunnen bestaan 'normale' voorraden maar ook uit onderhanden werk, zoals bouwgronden in exploitatie.

Bouwterreinen (x € 1.000)	Boekwaarde per 1-1-2024	Investeren	Desinvesteringen	Winstname	Boekwaarde per 31-12-2024	Voorziening verliezen	Balanswaarde per 31-12-2024
4 Twijzel, Sportvelden	60	178	-	54-	184	-	184
Totaal	60	178	-	54-	184	-	184
Industrieterreinen (x € 1.000)	Boekwaarde per 1-1-2024	Investeren	Desinvesteringen	Winstname	Boekwaarde per 31-12-2024	Voorziening verliezen	Balanswaarde per 31-12-2024
4 S.veen, Lauwerskwartier	223-	15	-	81	127-	-	127-
5 Harkema, Quakkenburg 3	32	22	-	-	54	-	54
Totaal	191-	37	-	81	73-	-	73-
Totaal	131-	215	-	27	111	-	111

Facilitair Grondbeleid (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2024	Investe- ringen	Desinves- teringen	Bijdragen	Boekwaarde per 31-12-2024	Voorziening verliezen	Balans- waarde per 31-12- 2024
10 Avek lokatie Surhuisterv.	63	19	-	-	82	-	82
Kassencomplex							
11 Buitenpost	50	6	-	66-	10-	-	10-
12 Wide Pet Poelman	15	-	-	-	15	-	15
13 Wide Pet Sotrm	12	21	-	21-	12	9	3
14 Langelaan Surhuisterveen	1	-	-	-	1	-	1
Totaal	141	46	-	87-	100	9	91

De voorraad gronden wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met vervaardigingskosten inclusief bijgeschreven exploitatiekosten verminderd met de opbrengst verkopen en bijdragen.

De winstafracht aan de exploitatie voor 2024 bedraagt per saldo € 28.000. Bij de bouwterreinen is er sprake van een verlies van € 53.000 en bij het industrieterrein Lauwerskwartier in Surhuisterveen gaat het om een winst van € 81.000.

De waardering van de bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op geactualiseerde berekeningen. De realisatie van deze berekeningen is sterk afhankelijk van toekomstige gebeurtenissen waaronder het realiseren van begrote verkopen. Hierdoor bestaat een onzekerheid ten aanzien van deze balanspost.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Met uitzettingen worden vorderingen, zoals verstrekte leningen, bedoeld die een looptijd korter dan één jaar hebben.

Rentetypische looptijd < 1 jaar (x € 1.000)	Stand per 1-1-2024	Stand per 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen		
1 Te vorderen omzetbelasting fiscus	29	5
2 Te vorderen omzetbelasting BTW compensatiefonds	8.142	8.684
Rekening courant verhouding met het Rijk		
4 Rekening courant schatkistbankieren	6.837	4.427
Rekening courant verhouding met niet fin. inst.		
5 Rekening courant SVN	-	862
Overige vorderingen		
6 Debiteuren algemeen	991	1.367
7 Overig	58	-
Totaal	16.057	15.345

De term 'uitzetting met een rentetypische looptijd < 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende uitzettingen (korter dan één jaar) en lange uitzettingen. De afwikkeling kent een normaal verloop. Bij de vorderingen op openbare lichamen gaat het om de verrekening met de Belastingdienst en met het BTW-compensatiefonds.

Liquide middelen

De specificatie hiervan is als volgt:

Liquide middelen	Stand per	Stand Per
<i>(x € 1.000)</i>	1-1-2024	31-12-2024
Kasrekeningen	12	10
Banksaldi	916	730
Totaal	928	740

De bank- en girosaldi bestaan uit een positief saldo van € 740.000. Wij hebben naast onze hoofdrekening bij de BNG meerdere rekeningen bij diverse banken.

Schatkistbankieren

Met ingang van 2014 is voorgeschreven dat de gemeente inzicht geeft over de benutting van het drempelbedrag in het kader van het verplicht schatkistbankieren. In de paragraaf treasury van het jaarverslag wordt hier nader op ingegaan.

De drempel voor 2024 bedraagt 2,0% (tot een begrotingstotaal van 500 miljoen, daarbovenop 0,2%) met een minimum van € 1.000.000. Het drempelbedrag 2024 voor de gemeente bedraagt € 1.950.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.950	1.950	1.950	1.950
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	390	461	412	512
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.559	1.488	1.538	1.437
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

(1) Berekening drempelbedrag		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	97.483			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	97.483			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.					
	Drempelbedrag	1.950			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	35.507	41.995	37.898	47.137
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	390	461	412	512

Uit de tabel blijkt dat de drempel niet is overschreden.

Overlopende activa

De specificatie van de overlopende activa is als volgt:

Overlopende activa (x € 1.000)	Saldo per	Saldo per
	1-1-2024	31-12-2024
Overige nog te ontvangen bedragen	2.100	1.712
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	57	2.148
Totaal	2.157	3.860

De post overlopende activa wordt, onder andere, verklaard door:

- nog te ontvangen voorschotten GI's (Jeugdzorg) € 128.000
- nog te ontvangen voorschotten Beschermd Wonen € 470.000
- nog te ontvangen van gemeente Smallingerland € 97.000
- vooruitbetalingen M.O.A € 430.000
- vooruitbetalingen Caparis € 605.000

Passiva

Vaste passiva

Passiva zijn de bronnen waarmee de gemeente gefinancierd wordt. Het bestaat uit vreemd vermogen (schulden of verplichtingen) plus het eigen vermogen.

We onderscheiden drie soorten:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen in het boekjaar is als volgt.

Eigen vermogen (x € 1.000)	Stand per	Stand per
	1-1-2024	31-12-2024
1 Algemene reserve	19.627	22.116
2 Bestemmingsreserve t.b.v. egalisatie exploitatie	7.225	6.356
3 Gerealiseerd resultaat	4.321	5.628
Totaal	31.173	34.100

Het verloop van de afzonderlijke reserves in 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Verloop reserves (x € 1.000)	Saldo per 31-12- 2023	Correctie beginstand	saldo per 1-1 2024	correcties beklemmingen	toevoeging	bestemming resultaat	onttrekking	saldo per 31-12- 2024
algemene reserve	15.666	568	16.234	-11.547	1.903		3.204	3.386
algemen reserve buffer	3.080		3.080					3.080
vrije algemene reserve	881		881	11.547		4.321	1.099	15.650
subtotaal	19.627		20.195		1.903		4.303	22.116
Bestemmingsreserve kapitaallasten de Kupe	7.225	-568	6.657				301	6.356
Resultaat 2023	4.321		4.321			-4.321		0
Resultaat 2024								5.628
subtotaal	11.546		10.978		0		301	11.984
Totaal	31.173	0	31.173	0	1.903	0	4.604	34.100

Het verloop van de afzonderlijke reserves in 2024 treft u aan in het overzicht dat in de bijlage is opgenomen.

Nadere toelichting;

In de bijlage is een 'opschoning' verwerkt van de reserves die waren voorzien van een beklemming. In veel gevallen gaat het om oude posten waarvan de beklemming is komen te vervallen. Dit vanwege verjaring of het vervallen van de noodzaak voor dekking. Op deze manier wordt duidelijk inzichtelijk welk deel van de reserve vrij inzetbaar is ter dekking van eventueel nieuw (incidenteel) beleid.

Een aantal overlopende posten maakten onderdeel uit van de bestemmingsreserve. Aangezien de bestemmingsreserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten worden deze posten ondergebracht bij de algemene reserve.

Het voorstel is om de het resultaat als volgt te bestemmen;

- € 1.608.000 te storten in een bestemmingsreserve Opbouw personeel
- € 175.000 te storten in de algemene reserve ten behoeve van de kosten voor opbouw organisatie 8K
- Het restant van € 3.848.000 te storten in de algemene reserve.

Algemene reserve

De Algemene reserve is bedoeld voor onvoorziene uitgaven, het afdekken van risico's en incidentele (begrote) tekorten en incidentele weerstandscapaciteit.

De algemene reserve heeft een wettelijk kader. In het BBV is dit vastgelegd in artikel 43; lid 1.a. Het gemeentelijk beleid is, dat rekeningsaldi bij het vaststellen van de jaarrekening, voor zover daaraan geen andere bestemming is gegeven, in de algemene reserve worden gestort. Verder wordt binnen onze gemeente de algemene reserve gebruikt voor de verrekening van incidentele boekwinsten en boekverliezen. Ook eenmalige kapitaalsubsidies aan derden worden verstrekt uit de algemene reserve. Voor het overige wordt de algemene reserve gebruikt voor dekking van incidentele uitgaven.

Bestemmingsreserve

De gemeente Achtkarspelen kent een bestemmingsreserve, te weten;

Bestemmingsreserve kapitaallasten zwembad de Kûpe. Deze reserve is bedoeld om de kapitaallasten gedurende de afschrijvingsperiode te dekken. Jaarlijks wordt op deze manier € 301.000 toegevoegd aan de exploitatie.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd wegens verplichtingen en/of verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is maar wel redelijkerwijs in te schatten. Dit kan dan in de toekomst kan worden aangewend voor het doel waarvoor het is bestemd. In de voorziening kunnen, meestal periodiek, bedragen worden gestort voor een bepaald doel. Dit kan bijvoorbeeld groot onderhoud aan een gebouw zijn. Een voorziening mag alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor zij oorspronkelijk werd opgezet. Het bepalen van de omvang is niet vrijblijvend omdat dit invloed heeft op het resultaat. Als het doel van de voorziening niet (meer) kan worden bereikt dan moet het saldo alsnog ten gunste van het resultaat worden gebracht.

Voorzieningen <i>(x € 1.000)</i>	Saldo per 1-1-2024	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwendungen	Saldo per 31-12- 2024
• Verplichtingen en verliezen (BBV - art. 44a)	4.284	855	49	203	4.887
• Risicovoorzieningen (BBV - art. 44b)	1.308	20	-	244	1.084
• Onderhoudsvoorzieningen (BBV - art. 44c)	1.596	541	17	499	1.621
• Van derden verkregen middelen (BBV - art. 44, lid 2)	3.074	16	-	254	2.836
Totaal voorzieningen	10.262	1.432	66	1.200	10.428

De voorzieningen betreffen:

Soort voorziening	Saldo begin dienstjaar 2024	Vermeer- deringen	Vrijval t.g.v. exploitatie	Verminder- ingen	Saldo einde dienstjaar 2024
Voorziening APPA	€ 3.815.564,00	€ 766.318,42		€ 203.106,42	€ 4.378.776,00
Voorziening spaarverlof	€ 284.625,28	€ 30.075,00			€ 314.700,28
Voorziening herwaardering functies	€ 48.879,26		€ 48.879,26		€ -
Voorziening RVU		€ 47.278,40			€ 47.278,40
Voorziening renovatie kunstgrasvelden	€ 134.995,00	€ 3.000,00			€ 137.995,00
Voorziening voorbereidingskredieten	€ -	€ 8.395,00			€ 8.395,00
Totaal	€ 4.284.063,54	€ 855.066,82	€ 48.879,26	€ 203.106,42	€ 4.887.144,68
Voorziening onderhoud Gemeentehuis	€ 145.212,44	€ 74.013,00		€ 84.880,65	€ 134.344,79
Voorz. inhaalslag wegen, niet levensduurverlengend	€ 312.493,89	€ -		€ -	€ 312.493,89
Voorziening onderhoud sporthallen	€ 261.497,42	€ 61.679,00		€ 125.711,91	€ 197.464,51
Voorziening groot onderhoud gymlokalen	€ 319.893,37	€ 80.000,00		€ 70.805,90	€ 329.087,47
Voorziening welzijnsaccommodaties	€ 377.465,60	€ 121.923,00		€ 14.305,83	€ 485.082,77
Voorziening onderhoud overige gebouwen	€ 90.915,81	€ 133.992,00		€ 203.989,18	€ 20.918,63
Voorziening baggeren	€ 88.295,65	€ 53.617,00			€ 141.912,65
Totaal	€ 1.595.774,18	€ 525.224,00	€ -	€ 499.693,47	€ 1.621.304,71
Voorziening riolering	€ 1.927.193,65	€ 16.000,00		€ 73.258,00	€ 1.869.935,65
Voorziening reiniging	€ 1.146.653,50			€ 181.517,00	€ 965.136,50
Totaal	€ 3.073.847,15	€ 16.000,00	€ -	€ 254.775,00	€ 2.835.072,15
Voorziening bouwrijpmaken bouwgrondexploitatie	€ 1.308.255,63	€ 20.000,00		€ 244.514,95	€ 1.083.740,68
Totaal	€ 1.308.255,63	€ 20.000,00	€ -	€ 244.514,95	€ 1.083.740,68
Totaal Voorzieningen	€ 10.261.940,50	€ 1.416.290,82	€ 48.879,26	€ 1.202.089,84	€ 10.427.262,22

Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

Voorziening APPA

Op basis van de BBV moeten wij de pensioenverplichtingen aan wethouders in een voorziening aanhouden. Dit heeft te maken met de mogelijkheid dat een wethouder in de toekomst een verzoek kan doen tot waardeoverdracht van zijn opgebouwde pensioenrechten naar een nieuwe werkgever. De hoogte van de "Voorziening APPA" is gebaseerd op een actuariële berekening, die door een externe partij wordt verzorgd.

Voorziening spaarverlof

Vanaf 1 januari 2022 mogen medewerkers extra verlofuren sparen volgens de CAO. Deze uren kunnen ze later opnemen. Het verlof dat ze sparen, hoeft niet binnen twee jaar te worden opgenomen en daarom moet er volgens de BBV een voorziening worden gemaakt. Hier zijn in het BBV een paar regels voor:

1. Voor het wettelijke verlofsaldo per 31 december wordt geen voorziening getroffen. Doordat dit verlof binnen twee jaar moet worden opgenomen, zal dit saldo niet bovenmatig zijn en geen spaarsaldo betreffen. Hier is sprake van een verplichting van gelijke omvang.
2. Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.
3. Voor het bovenwettelijke verlof waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi mag geen voorziening te worden opgenomen. Voor het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen.

Voorziening herwaardering functies

Sinds de laatste grote herwaarderingsronde is een voorziening gevormd voor de financiële consequentie van de eventuele herwaardering.

Inmiddels is deze herwaardering afgerond en staat en volgende (kleinere) ronde moet gepland.

Omdat er daarom geen grondslag meer is om deze voorziening aan te houden is het saldo van de voorziening vrijgevallen in het rekeningssaldo.

Voorziening RVU

De nieuwe CAO maakt in bepaalde gevallen, vervroegde uittreding mogelijk. Hiervan is gebruik gemaakt en dit levert een toekomstige verplichting op waarvoor een voorziening is gevormd.

Voorziening renovatie kunstgrasvelden

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van renovatie werkzaamheden aan kunstgrasvelden.

Voorziening voorbereidingskredieten

Deze voorziening is ingesteld vanwege het risico dat bestaat een ter beschikking gestelde middelen niet verder worden uitgewerkt in een plan waaraan de kosten kunnen worden toegerekend.

Onderhoudsvoorzieningen

Voorziening onderhoud gemeentehuis

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan het gemeentehuis.

Voorziening inhaalslag wegen

Deze voorziening is ingesteld om achterstallig onderhoud aan de wegen weg te werken. Dit wordt over 15 uitgesmeerd en moet in 2026 zijn weggewerkt.

Voorziening onderhoud sporthallen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan sporthallen.

Voorziening onderhoud gymlokalen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan sporthallen

Voorziening onderhoud welzijnsaccommodaties

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan gymlokalen.

Voorziening onderhoud overige gebouwen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan gebouwen buitendienst.

Voorziening baggeren

Op grond van de BBV-voorschriften mag het reguliere baggerwerk niet meer worden geactiveerd. Daarom is, om een gelijkmatige verdeling van de kosten van het baggeren over een aantal begrotingsjaren te krijgen, een voorziening gevormd. Hiermee worden e schommelingen van de lasten binnen de verschillende begrotingsjaren voorkomen.

Voorzieningen i.v.m. van derden verkregen middelen

Voorziening riolering

Het doel van deze voorziening is om middelen die specifiek voor riolering zijn bestemd beschikbaar te houden voor toekomstige kosten van riolering. Het saldo in de voorziening wordt gebruikt voor een gelijkmatige verdeling van de kosten van riolering over een aantal begrotingsjaren. Hiermee wordt een (forse) schommeling van de rioolheffing binnen de verschillende begrotingsjaren van het meerjarenperspectief voorkomen.

Voorziening reiniging

Het doel van deze voorziening is om middelen die specifiek voor afvalverwerking zijn bestemd beschikbaar te houden voor toekomstige kosten van afvalverwerking. Het saldo in de voorziening wordt gebruikt voor een gelijkmatige verdeling van de kosten van afvalverwerking over een aantal begrotingsjaren. Hiermee wordt een (forse) schommeling van de afvalstoffenheffing binnen de verschillende begrotingsjaren van het meerjarenperspectief voorkomen.

Risicovoorzieningen

Voorziening bouwrijpmaken bouwgrondexploitaties

Binnen deze voorziening gaat het om complexen, die in principe volledig zijn afgewikkeld, maar waar nog kosten zouden kunnen worden gemaakt voortvloeiende uit onder meer een allerlaatste oplevering, of een laatste aanpassing aan de infrastructuur. De voorziening is door de accountant beoordeeld en toereikend.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Vaste schulden zijn schulden op langere termijn, zoals obligatieleningen, onderhandse leningen en waarborgsommen.

De samenstelling en het verloop van de vaste schuld is als volgt:

Vaste schulden (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2024	Opname	Aflossing	Saldo per 31-12-2024
Onderhandse leningen				
- WoonFriesland	2.312	-	1.428	884
- eigen financiering	29.908	-	3.536	26.372
Totaal	32.220	-	4.964	27.255

De vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar betreffen langlopende geldleningen. De term 'vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende schulden (korter dan één jaar) en lange schulden. De looptijd is een goede maatstaf voor het verkrijgen van een indicatie van risico's.

De totale rentelasten van bovenstaande leningen bedragen voor 2024 € 247.000. In het totaal van onze vaste schulden zit voor een bedrag van € 884.000 aan aangetrokken geldleningen voor doorfinanciering aan WoonFriesland.

Vlottende passiva

Vlottende schulden zijn kortlopende schulden die binnen één jaar betaald moeten worden. Een belangrijke passiva-post is bijvoorbeeld de crediteuren, kasgeldleningen of bankschulden. De samenstelling en het verloop van de vlottende schuld is als volgt:

Vlottende passiva (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2024	Saldo per 31-12-2024
1 Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	2.761	6.241
2 Overlopende passiva	16.843	17.438
Totaal	19.604	23.679

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Deze schulden kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Netto vlottende schulden < 1 jaar (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2024	Saldo per 31-12-2024
1 Kasgeldleningen	-	3.000
2 Banksaldi	-	-
3 Overige schulden		
- crediteuren	1.362	2.670
- salarissen en sociale lasten	462	509
- overig	937	61
Totaal	2.761	6.240

Onder de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar verstaan we kortlopende schulden. De afwikkeling van de schulden kent een normaal verloop. De term "netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar" sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met onderscheid tussen vlottende (korter dan één jaar) en lange schulden. De looptijd is een maatstaf voor het verkrijgen van een indicatie van de risico's.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn vaak bedragen die pas in een volgend jaar tot betaling komen. Het betreft in ieder geval altijd verplichtingen die in het boekjaar zijn ontstaan. De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2024	Saldo per 31-12-2024
1 Nog te betalen bedragen	3.451	4.459
2 Nog te betalen aan de Werkmaatschappij	7.204	3.117
3 Vooruitontvangen bedragen	6.108	-
Europese overheidslichamen	-	231
Het Rijk	-	9.099
Overige Nederlandse overheidslichamen	-	531
Totaal	16.763	17.438

Onder de nog te betalen bedragen vallen vooral de nog niet vervallen rente van de geldleningen en diverse overige afrekeningen en verplichtingen welke reeds in 2024 zijn aangegaan maar per de balansdatum nog niet in rekening zijn gebracht.

Het verloop van de vooruit ontvangen bedragen van Europese overheidslichamen, het Rijk en de overige Nederlandse overheidslichamen is in de onderstaande tabel weergegeven.

Specific. vooruit ontvangen ov. overh. (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug- betalingen	Saldo per 31-12- 2024
Europese overheidslichamen					
1 Eurpees sociaal fonds	200	60	30	-	230
					-
Overige Nederlandse overheidslichamen					
2 Klimaatadaptatie maatregelen	744	-	213	-	531
	-	-	-	-	-
Het Rijk					
3 Voorschot SPUK-uitkering (SPUK Sport)	35	881	443	-	473
4 Voorschot Rijksbijdrage achterstandsbeleid	570	883	1.034	-	419
5 Toekenningbeschikking specificatie uitkering	11	-	5	-	6
6 Stimuleren verkeersveiligheid	-	-	-	-	-
7 Voorschot Nationaal Programma Onderwijs	123	-	109	-	14
8 Energiecoaches	29	-	-	-	29
9 Specifieke uitkering ventilatie in scholen	217	-	4	-	213
10 Aanpak energie armoede	1.243	-	504	-	739
11 Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	136	36	143	-	29
12 Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	183	-	38	-	145
13 Specifieke uitkering wet inburgering	309	614	148	-	775
14 Specifieke uitkering onderwijsroute	25	30	-	-	55
15 Regeling ontheemden Oekraïeners	-	4.904	4.024	-	880
16 Regeling capaciteit dec. ovh. voorklimaat en energiebel.	502	595	290	-	807
17 Uitk. lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken	1	-	-	-	1
18 Uitk. verst. voor sport en bewegen, gezondheidsbev ca	291	596	626	-	261
19 Reg. versterking spec uitk gemeenten verduurzaaming ca	1.412	2.794	39	-	4.167
20 Tijdelijke overbruggingsreg. zelfst. ondernemers (TOZO)	51	47	51	-	47
21 Overige zaken	26	40	26	-	40
Totaal	6.108	11.480	7.727	-	9.861

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en vorderingen

Waarborgen en garanties

De gemeente Achtkarspelen heeft zich garant gesteld voor de betaling van rente en aflossing van door diverse instellingen en particulieren aangegane geldleningen. De navolgende groepen zijn te onderscheiden:

specificatie (x € 1.000)	% borg- stelling	Restant per 1-1-2024	Restant per 31-12-2024	Risico gemeente
1 Verkrijgen/verbeteren eigen woning	50%	327	255	128
2 Rechtspersonen	100%	19.395	20.845	20.845
Totaal		19.722	21.100	20.973

Gewaarborgde leningen en overige garantstellingen

Directe garantstellingen

Onze gemeente heeft directe borgstellingen voor geldleningen verstrekt aan woningcorporaties voor een bedrag van € 20,8 miljoen. Naast de WSW-leningen heeft de gemeente 50% borgstelling lopen uit particuliere geldleningen (garantiebedrag € 128.000). Dit betreft met name oude gemeentegaranties (voorloper NHG) en diverse 100% borgstellingen op verenigingen en stichtingen (garantiebedrag € 345.000).

Indirecte garantstellingen

De Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is in 1983 opgericht met als doel om de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemende woningcorporaties te bevorderen. Tegen betaling van een borgstellingsvergoeding door de betreffende woningcorporaties biedt het WSW zekerheid aan geldgevers van die woningcorporaties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van de geborgde geldleningen. Om te voorkomen dat het WSW wordt aangesproken op zijn borgstelling zijn er verschillende vangnetten en buffers. Een corporatie die niet voldoet aan de kredietwaardigheidseisen van het WSW komt in beginsel voor sanering in aanmerking. Daarbij ontvangt deze corporatie saneringssteun, opgebracht door de sector en geaccordeerd door de minister. Het fondsvermogen van het WSW is daarna de eerste buffer om aanspraken van geldgevers op te kunnen vangen. Deze reserve kan het WSW zo nodig aanvullen door het onderpand van de noodlijdende corporatie uit te winnen. De tweede buffer is de onderlinge waarborg van corporaties (het obligo). Corporaties voldoen op eerste verzoek 3,85% van hun geborgde schuldrestant aan het WSW. De derde en laatste buffer bestaat uit de achtervang van Rijk en gemeenten, die indien nodig het WSW voorzien van renteloze leningen. Deze renteloze leningen worden terugbetaald als het vermogen van het WSW weer op voldoende peil is. De renteloze leningen worden verdeeld volgens de verhouding 50% Rijk, 25% schadegemeenten en 25% alle gemeenten op basis van het relatieve aandeel.

Deze borgstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waarbij de gemeente samen met het rijk als tertiaire achtervanger optreedt. Op basis van de systematiek van tertiaire achtervang betreft dit een relatief gering risico. Het totaal aan indirecte borgstellingen bedraagt € 10,9 miljoen.

Niet afgewikkelde investeringen

Tevens willen wij, als niet uit de balans blijkende verplichtingen, de investeringen noemen, waarvan de definitieve afwikkeling in een later jaar plaatsvindt. Voor de lasten, die uit deze lopende projecten voortvloeien, zijn specificaties op de administratie aanwezig. De dekking is voldoende geregeld binnen de toekomstige exploitatiebegrotingen.

4.5 Toelichting baten en lasten

Saldi per programma

In onderstaande tabel wordt het saldo per programma weergegeven. Het totaal van deze saldi vormt het rekeningsaldo. Dit saldo is inclusief de stortingen en onttrekkingen aan de reserves

Een nadere uitsplitsing van de verschillen binnen de programma's is in het betreffende programma nader toegelicht.

Programma (x € 1.000)	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
0. Bestuur en ondersteuning	54.763	53.893	55.875	1.983
1. Veiligheid	- 2.312	- 1.357	- 1.085	272
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 6.069	- 5.835	- 5.463	372
3. Economie	- 664	- 681	- 502	179
4. Onderwijs	- 2.791	- 2.660	- 2.526	134
5. Sport, cultuur en recreatie	- 6.462	- 6.555	- 6.750	- 195
6. Sociaal domein	- 35.742	- 36.620	- 36.203	417
7. Volksgezondheid en milieu	- 961	- 876	- 715	161
8. Vrosh	- 1.911	- 1.701	292	1.992
Onttrekkingen/stortingen reserves	3.060	3.260	2.701	- 560
TOTAAL	911	869	5.624	4.755

4.6 Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording van het college

Rechtmatigheid

Totale lasten organisatie inclusief dotaties aan reserves afgerond op een miljoen.	Verantwoordingsgrens t.b.v. rechtmatigheids verantwoording van 1%	Rapportagegrens waarboven onrechtmatigheden worden toegelicht in de bedrijfsvoeringsparagraaf van 5% van de verantwoordingsgrens
€ 108.000.000	€ 1.080.000	€ 54.000

Verantwoordelijkheid college

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de Raad op 14 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.080.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 11.552.021 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.080.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.881.100 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie het college gaat ondernemen om de vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Rechtmatigheidsverantwoording	Bedrag in €
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	2.365.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten	279.215
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	8.667.153
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	11.311.368
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid. De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht	1.881.100
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	9.430.268
Voorwaardencriterium	
Inkoop en aanbesteding	195.456
Huren en pachten	45.197
Totaal voorwaardencriterium	240.653
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	
Geen bevinding	

4.7 Verantwoording Wet Normering Topinkomens

De WNT is van toepassing op de gemeente Achtkarspelen. Het voor de gemeente Achtkarspelen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 (2023: € 223.000). Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

In onderstaande tabellen worden de WNT gegevens van de leidinggevende topfunctionarissen over 2023 en 2024 vermeld. In Achtkarspelen betreft het de functies van gemeentesecretaris en raadsgriffier.

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

2024 (bedragen x € 1)	De Jong	Andringa
Functiegegevens	Gem.secr.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstbetrekking (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 131.806	€ 102.011
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.668	€ 16.501
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 154.529</i>	<i>€ 118.512</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 233.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t	N.v.t
Totale bezoldiging		
	€ 154.529	€ 118.512
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t

2023 (bedragen x € 1)	De Jong	Andringa
Functiegegevens	Gem.secr.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 126.277	€ 97.147
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.526	€ 15.304
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 148.803</i>	<i>€ 112.452</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 223.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale Bezoldiging	€ 148.803	€ 112.452

Tabel 1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Er zijn geen topfunctionarissen in 2024 bij de gemeente Achtkarspelen zonder een vaste dienstbetrekking.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder.

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder.

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100.

De totale bezoldiging van een topfunctionaris inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen.

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen.

2 Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Niet van toepassing voor de gemeente Achtkarspelen.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

4.8 Single Information Single Audit

De gemeente Achtkarspelen ontvangt van diverse departementen specifieke uitkeringen, waaraan voorwaarden zijn verbonden als het gaat om de besteding van de gelden. De verantwoording die daarover moet worden afgelegd vindt plaats door middel van de SISA-bijlage (Single Information, Single Audit).

Hierin zijn alle specifieke uitkeringen opgenomen die de gemeente ontvangt en waarvan door het rijk is besloten de verantwoording via deze methode te laten plaatsvinden.

Voor 2024 vallen de volgende specifieke uitkeringen van de gemeente onder deze verantwoordingssystematiek:

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verrekenaar	Uitkeringsoort	Specifieke uitkering	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp oedeerde toelagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Endverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			Reeks 1	Reeks 1	Ja	Nee	Nee	
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1	Reeks 1				
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€23.314	€23.314	€52.158	€138.995	€0	€0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			€782	€16.382	€3.569	€3.569	€1.847	€1.847
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
					€0	€0	€81.670	
			Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Endverantwoording (Ja/Nee)				

			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02					
BZK	C82	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorschoven naar T+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leersmidelen		
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05		
			€ 29.222	€ 0	2	41	19		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	
			€ 158.347	€ 327.537	€ 0	€ 0	€ 421.098	€ 419.042	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10			
			1						
			2						
			100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs				
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03				
			€ 79.690	€ 0	€ 0				
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07			
			€ 0	€ 93.869	€ 14.179	Nee			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11			
			1						

			2						
			10						
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaal	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaal (War)	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06	
			1 BSV/23/00383	€ 143.096	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2						
			100						
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			0	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12	
			1 BSV/23/00383	€ 143.096	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			2						
			100						
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06	
			1 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384	PF-2022/245384	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384	PF-2022/245384	€ 55.634	€ 55.634	€ 111.269	€ 111.269	
			3 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384	PF-2022/245384	€ 0	€ 75.000	€ 0	€ 150.000	
			4 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384	PF-2022/245384	€ 51.532	€ 55.129	€ 103.064	€ 110.297	
			5 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019	PF-2023/265019	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019	PF-2023/265019	€ 41.210	€ 41.210	€ 82.420	€ 82.420	
			7 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019	PF-2023/265019	€ 64.292	€ 64.292	€ 128.583	€ 128.583	
			8 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019	PF-2023/265019	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			9						
			10						
			11						
			12						
			13						
			14						
			15						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09				
			1 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384	PF-2022/245384	Nee				
			2 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384	PF-2022/245384	Nee				
			3 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384	PF-2022/245384	Ja				
			4 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384	PF-2022/245384	Nee				
			5 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019	PF-2023/265019	Nee				
			6 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019	PF-2023/265019	Ja				
			7 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019	PF-2023/265019	Ja				
			8 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019	PF-2023/265019	Nee				
			9						
			10						
			11						
			12						

			Indicator: G2/01	Indicator: G2/02	Indicator: G2/03	Indicator: G2/04	Indicator: G2/05	Indicator: G2/06
			€ 8.775.412 Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	€ 182.348 Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	€ 608.128 Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	€ 131 Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	€ 9.121 Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	€ 0 Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 52.299 Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	€ 18.800 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14	€ 0	€ 1.582.072	€ 0	€ 0
			€ 0	Ja	Baten vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	€ 10.641 BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	€ 5.943 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekking (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	€ 0 BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	€ 0
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Welke regeling betreft het? Alle gemeenten verantwoord voor Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 261	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 261	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 525	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 22.745	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 1.273
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 407	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 407	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 12.726	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 12.726	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 614
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 9.815	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 843
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0
			6 Kopie regeling Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	6 Kopie regeling Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	6 Kopie regeling Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	6 Kopie regeling Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	6 Kopie regeling Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Gemeente Aard controle R Indicator: G4/11	6 Kopie regeling Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Gemeente Aard controle R Indicator: G4/12
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) Ja	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 22.745	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 1.273
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) Ja	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 12.726	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 614
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) Ja	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 9.815	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 843
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) Ja	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) Ja	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0
			6 Totaal Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	6 Totaal Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Aard controle R Indicator: G4/17	6 Totaal Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Gemeente Aard controle R Indicator: G4/18	6 Totaal Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19	6 Totaal Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/20	6 Totaal Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/21
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 0	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 0	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0
			6 Totaal Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/01	6 Totaal Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	6 Totaal Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle D2 Indicator: G10/03	6 Totaal Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19	6 Totaal Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/20	6 Totaal Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/21
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03		
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			€ 580.731	€ 407.928			
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07
			1 Aanleg korfbalveld Surhuisterveen	€ 158.375	€ 158.375	€ 0	€ 0
			2 Renovatie tennisbaan Drogenham	€ 2.486	€ 2.486	€ 0	€ 0
			3 Beheer en exploitatie binnensportaccommodaties	€ 59.227	€ 43.118	€ 8.979	€ 7.130
			4 Beheer en exploitatie buitensportaccommodaties	€ 113.016	€ 97.965	€ 693	€ 14.358
			5 Beheer en exploitatie zwembaden	€ 57.055	€ 42.441	€ 1.568	€ 13.046
			6 Vervanging dakbedekking gymlokaal	€ 3.648	€ 3.648	€ 0	€ 0
			7 Vervangen lichtmasten Kootstertille	€ 1.037	€ 1.037	€ 0	€ 0
			8 Vervangen lichtmasten Twijzelerheide	€ 5.632	€ 5.632	€ 0	€ 0
			9 Renovatie kaatsveld Buitenpost	€ 1.424	€ 1.424	€ 0	€ 0
			10 Renovatie voetbalveld	€ 6.028	€ 6.028	€ 0	€ 0
			98				
			99				
			100				
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 26.179	€ 34.512	€ 54.785	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 179.221	€ 290.145	€ 388.556	Ja

			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 40.275	€ 44.835	€ 74.898	Ja	Nee
			4 Kennis Start	€ 32.220	€ 39.243	€ 61.502	Ja	Nee
			5 Mentale Gezondheid	€ 10.069	€ 12.800	€ 17.518	Ja	Nee
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 35.240	€ 41.937	€ 67.584	Ja	Nee
			7 Traispreventie	€ 55.653	€ 53.162	€ 76.013	Ja	Nee
			8 Leefomgeving	€ 20.137	€ 24.597	€ 40.962	Ja	Nee
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.034	€ 7.023	€ 10.838	Ja	Nee
			10 Versterken sociale basis	€ 72.495	€ 86.439	€ 86.439	Ja	Nee
			11 Mantelzorg	€ 20.137	€ 16.900	€ 16.900	Ja	Nee
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 20.137	€ 14.000	€ 14.000	Ja	Nee
			13 Welzijn op recept	€ 19.130	€ 20.490	€ 20.490	Ja	Nee
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 5.034	€ 4.833	€ 9.666	Ja	Nee
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 14.700	€ 17.000	€ 17.000	Ja	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee)				Ja	Nee
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07					
			Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SfSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			1 000090 Gemeente Smallingerland	€ 87.700				
			2					
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikkingnummer/Naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle D2 Indicator: J32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06
			1 Suvis21-2-02640732	€ 0	€ 0	Nee	Bestuursvorming over renovatie zal vermoedelijk niet meer plaatsvinden	Ja
			2 Suvis21-2-02938375	€ 0	€ 0	Nee	Bestuursvorming over renovatie zal vermoedelijk niet meer plaatsvinden	Ja
			100 Kopie Beschikkingnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J32/07	Aard controle D2 Indicator: J32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/09			
			1 Suvis21-2-02640732	Nee	Begrotingspost zal vermoedelijk niet (h/dig) worden uitgevoerd. Verzoek tot terugbetaling gelden.			
			2 Suvis21-2-02938375	Nee	Begrotingspost zal vermoedelijk niet (h/dig) worden uitgevoerd. Verzoek tot terugbetaling gelden.			
			100					

4.9 Controleverklaring accountant

<invoegen verklaring accountant>

5 BIJLAGEN

Bijlage A - Restantkredieten

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Saldo begr-tek	Gereed
Gebouwbeheerssysteem	€ 12.942	€ 6.245	€ 6.697	
Duurz.veilig aanvullende budgetten	€ 20.624	€ 3.703	€ 16.922	
Verv Caddy VW 4-VSP-48, 2020	€ 30.000	€ -	€ 30.000	
Verv Caddy VW 2-VFX-28, 2020	€ 7.561	€ -	€ 7.561	
Schoolzones 2019	€ 32.256	€ 1.030	€ 31.226	
Rationeel wegbeheer 2022	€ 96.362	€ 99.819	€ -3.457	x
Inhaalslag groot wegenonderhoud 2022	€ 121.251	€ 6.500	€ 114.751	
Rev. ind. terr. De Bosk Ha 2022	€ -503	€ 180	€ -683	x
Gro.straat fietspad naar 1 kant 2022	€ 15.000	€ 15.000	€ -	x
Her Groningerstr.weg Sv 2022	€ 56.504	€ -	€ 56.504	
Kunstwerk brug Rysloane 2022	€ 70.000	€ 2.850	€ 67.150	
Kunstwerken 2022	€ 9.600	€ -	€ 9.600	
Centrumplan BP 2022	€ 2.139.822	€ 821.208	€ 1.318.614	
Openb.verl.armaturen 2023	€ 138.525	€ 138.525	€ -0	x
Verlichting fietspaden 2023	€ 50.000	€ 3.838	€ 46.163	
Kunstwerken 2023	€ 15.390	€ -	€ 15.390	
Gladheid 2023	€ 15.000	€ -	€ 15.000	
CAD platform 2023	€ 12.600	€ -	€ 12.600	
Raweb 2023	€ 684.310	€ 655.384	€ 28.926	
Fietspad 4strokenland SV 2023	€ 75.000	€ 5.511	€ 69.489	
Schelpenpad G'klooster 2023	€ 5.311	€ -	€ 5.311	
Inhaalslag wegen 2023	€ 148.615	€ 148.570	€ 45	x
Afr. herinr Surhuisterveen 2022	€ 147.875	€ 110.109	€ 37.766	
Voetpad Boelenslaan 2023	€ 1.622	€ -	€ 1.622	x
Openb. verl. armaturen 2024	€ 300.000	€ 39.592	€ 260.408	
Openb. verl. masten 2024	€ 25.000	€ 31.255	€ -6.255	x
Verv. Bus VX-213-R 2024	€ 55.000	€ 55.205	€ -205	x
Rijwielpadstrooier 2024	€ 48.000	€ 43.000	€ 5.000	
Raweb incl. inhaalslag 2024	€ 300.000	€ 178.952	€ 121.048	
Verkeersplan fietsveiligheid KN 2024	€ 30.000	€ -	€ 30.000	
Kunstwerken 2024	€ 20.000	€ -	€ 20.000	
Parkeerplaatsen Groenkamp Bp. 2019	€ 60.000	€ -	€ 60.000	
Laadpalen 2023	€ 25.000	€ 2.477	€ 22.523	
Havens her. damw. havens GK-KT	€ 169.232	€ -	€ 169.232	
Vorb. de Swadde BP 2021	€ 100.100	€ 31.516	€ 68.584	
Gymz. Singelland 2023	€ 1.618.980	€ 1.619.000	€ -20	x
De Tarissing Drogeham 2023	€ 101.746	€ -	€ 101.746	x
School Twijzelerheide 2023	€ 2.798.469	€ 337.609	€ 2.460.860	
De Hoekstien SV 2023	€ 154.831	€ -	€ 154.831	x
Joh. Looijengaskoalle SHZ 2023	€ 26.970	€ -	€ 26.970	x

Jaarstukken 2024

TH vv VVT renovatie kleedaccom. 2018	€	49.770	€	-	€	49.770	
Renovatie kleedacc Tc Buitenpost (2019)	€	5.514	€	-	€	5.514	
Renovatie kleedacc. Kv Harkema 2020	€	36.236	€	-	€	36.236	
Renovatie kleedacc. Tc K'tille 2020	€	19.395	€	-	€	19.395	
Renovatie kleedacc. Vv S'veen 2020	€	83.988	€	-	€	83.988	
Renovatie kleedacc. Vv Twijzel 2020	€	41.037	€	-	€	41.037	
Renovatie kleedacc. Kv Olympia 2020	€	15.665	€	-	€	15.665	
Ren. kleedacc. Vv GSVV Kv Fri 2021	€	69.471	€	-	€	69.471	
Gymgebouw - BL - verv. boilers 2022	€	20.927	€	-	€	20.927	
Verv.toplaag DH-TC 2023	€	27.588	€	11.323	€	16.265	
Verv.onderlaag DH-TC 2023	€	51.183	€	-	€	51.183	
Verv.verlichting DH-TC 2023	€	21.780	€	-	€	21.780	
Verv.toplaag AG-TC 2023	€	26.620	€	-	€	26.620	
Verv.onderlaag AG-TC 2023	€	49.489	€	-	€	49.489	
Verv.verlichting AG-TC 2023	€	21.780	€	-	€	21.780	
Ren.kl.acc AG-VV 2023	€	58.230	€	-	€	58.230	
Ren.hfdveld SZ-KV 2023	€	50.000	€	-	€	50.000	
Ren.kl.acc HA-KV 2023	€	26.000	€	-	€	26.000	
Ob+dr.kg SV-KV 2023	€	40.626	€	26.992	€	13.634	
Sptt.lg.kg SV-KV 2023	€	19.576	€	13.007	€	6.569	
Tl. kg SV-KV 2023	€	91.040	€	72.252	€	18.788	
Verlichting kg SV-KV 2023	€	65.360	€	44.223	€	21.137	
Inr.+hkw kg SV-KV 2023	€	34.943	€	23.216	€	11.727	
terreininr+prk SV-KV 2023	€	163.498	€	167.327	€	-3.829	
Verenigingsgebouw (gem) SV-KV 2023	€	437.873	€	579.406	€	-141.533	
Gymgebouw-GK-verv. dakbedekking 2024	€	61.550	€	19.027	€	42.523	
Verv.lichtmasten K'tille 2024	€	15.000	€	5.123	€	9.877	
Verv.lichtmasten T'heide 2024	€	28.000	€	25.658	€	2.342	x
Renovatie kaatsveld B'Post 2024	€	34.000	€	-1.014	€	35.014	
Renovatie hoofveld vv D'ham 2024	€	45.000	€	27.463	€	17.537	
Gymgebouw-TW-vervangen boilers 2024	€	22.201	€	-	€	22.201	
Sportvloer Surventohal 2024	€	-	€	113.630	€	-113.630	
SH NH-kerk - rest. toren 2020	€	85.479	€	38.525	€	46.954	
Kruidhof - Nieuwe kas 2022	€	217.024	€	158.734	€	58.290	
Kruidhof -Loods,scha.hal,cont.veld 2022	€	42.958	€	66.496	€	-23.538	
Bouwkundige aanp. It Vleckehûs	€	284.000	€	35.540	€	248.460	
raweb wandel- en fietsroutes 2017	€	130.729	€	-	€	130.729	
Fietspad Droegehamsterm. 2021	€	206.320	€	-10.338	€	216.658	
Verv.speelterreinen 2023	€	46.037	€	46.037	€	-0	x
Fietspad Skeepaer 2023	€	178.976	€	5.063	€	173.914	
Speeltoestellen 2024	€	96.549	€	72.589	€	23.961	
Verbouw Herbranda 2023	€	145.725	€	5.475	€	140.250	x
GRP regenwaterstructuren 2015	€	80.317	€	-	€	80.317	
GRP Regenwaterstructuren (2019)	€	66.543	€	66.543	€	-	x

Jaarstukken 2024

GRP termijnverv. vrijvervalriolen 2015	€	207.202	€	35.709	€	171.493	
GRP VV riolen beheerssysteem 2020	€	602.834	€	24.445	€	578.389	
GRP regenwaterstructuren 2023	€	291.579	€	218.533	€	73.046	
GRP VV riolen beheerssysteem 2021	€	644.190	€	394.941	€	249.249	
GRP VV riolen beheerssysteem 2022	€	502.750	€	171.269	€	331.481	
GRP Regenwatersctstructuren 2023	€	280.081	€	4.214	€	275.867	
GRP Reparaties vrijvervalriolering 2022	€	175.000	€	10.060	€	164.940	
Vlak- en vandiktebank 2023	€	15.000	€	12.900	€	2.100	x
GRP Gemalen ME 2023	€	24.577	€	24.577	€	-0	x
GRP Telemetrie 2023	€	24.946	€	24.946	€	-0	x
GRP IBA's ME 2023	€	19.834	€	19.834	€	0	x
GRP Randvoorz.ME 2023	€	10.752	€	10.752	€	0	x
GRP Gemalen ME 2024	€	60.000	€	31.468	€	28.532	
Verv. Hogedrukspuit 2024	€	45.000	€	44.210	€	790	
GRP vervanging vrijvervalriolen 2024	€	512.480	€	274.166	€	238.314	
GRP Telemetrie 2024	€	26.000	€	18.779	€	7.221	
GRP Pompunits ME 2024 uitvoering 2025	€	60.000	€	-	€	60.000	
GRP IBA's ME 2024	€	47.500	€	47.500	€	-	x
GRP Randvoorzieningen ME 2024	€	30.000	€	30.000	€	0	x
GRP Waterroobuust Aug DPRA2 2024	€	128.583	€	128.583	€	-0	x
GRP Herinrichting BP centrum DPRA2 2024	€	82.667	€	82.420	€	247	x
GRP Meekoppelkansen 2024	€	150.000	€	11.200	€	138.800	
Vloeistofdichte vloer milieust. 2022	€	92.733	€	-	€	92.733	
Voorb. Acht oan de Diken BP 2022	€	134.160	€	16.458	€	117.702	
Voorber. Voorstraat Buitenpost	€	149.518	€	101.431	€	48.087	
Voorber. Nijebuorren Harkema	€	24.902	€	15.259	€	9.643	
Voorber. Schuilenga Surhuisterv. 2023	€	27.435	€	37.038	€	-9.603	
TOTAAL	€	17.257.381	€	7.594.732	€	9.662.649	

Bijlage B - Overzicht subsidies aan instellingen

Subsidieontvanger	Omschrijving	Bedrag
St. Peuteropvang Achtkarspelen	TIKO	€ 731.374
St. Openbare Bibliotheken Noord Fryslân	BNF 2024	€ 647.622
St. KEaRN Welzijn	Sociale basis 2024	€ 497.845
Coöperatieve Cultuurcentrum de Wâldsang	Muziekonderwijs 2024	€ 317.795
St. Openbare Bibliotheken Noord Fryslân	Taalplan Achtkarspelen BNF 2024	€ 203.948
Vereniging zwembad 'de Wettervlecke	Bijdrage exploitatie zwembad 2024	€ 85.000
Stichting Leergeld Friesland Oost	Gemeentelijke bijdrage 2024	€ 80.000
Stichting RegioMarketing Toerisme	Activiteiten en makelen en schakelen	€ 52.197
Stichting De Friesch-Groningsche Heide	Spitkeet Harkema 2024	€ 51.250
Sociaal Cultureel Wurk Surhústerfean	Sociale basis 2024	€ 50.586
St. Openbare Bibliotheken Noord Fryslân	Taalplan Achtkarspelen Boekstart	€ 48.000
Stichting sportcentrum 8kspelen	Bijdrage exploitatie zwembad 2024	€ 42.299
Volwassenfonds Sport & Cultuur	Gemeentelijke bijdrage 2024	€ 39.000
SCW Bûtenpost	Sociale basis 2024	€ 30.750
St. Openbare Bibliotheken Noord Fryslân	Informatiepunt Digitale Overheid 2024	€ 29.222
Humanitas district noordb	Sociale basis 2024	€ 25.512
St. Streekomroep NO-Friesland	Lokale Omroep 2024	€ 18.227
St. Mei Elkoar yn Droegeham	Sociale basis 2024	€ 17.925
St. KEaRN Welzijn	Geef kinderen een stem 2024	€ 17.838
Recreatieschap Marrekrite	Deelnemersbijdrage 2024	€ 17.167
SCW Harkema	Sociale basis 2024	€ 15.375
St. KEaRN Welzijn	Amargi 2024	€ 14.906
vv Harkemase Boys	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 14.576
Stichting AanZet	Sociale basis 2024	€ 13.401
MFC de Delfeart	Sociale basis 2024	€ 13.018
Ver. Dorpsraad Gerkesklooster	Sociale basis 2024	€ 12.948
St. Jeugdwerk Gerkesklooster-Stroob	Sociale basis 2024	€ 10.301
SKW Twijzel	Sociale basis 2024	€ 10.209
Stichting Voedselbank Achtkarspelen	Armoedebestrijding	€ 10.000
Rijksuniversiteit Groningen	Druk & Dwars, onnodige ADHD	€ 10.000
SUSKA	Armoedebestrijding	€ 8.500
St. Roobol	Taalplan Achtkarspelen	€ 8.316
Voetbalvereniging Harkema-Opeinde	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 8.143
Stichting Noventa Onderwijs	VVE bijdrage	€ 8.016
Voetbalvereniging 't Fean '58	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 6.800
Stichting Markant Friesland	Cultuur 2024	€ 6.060
Voetbalvereniging VVT	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 5.986
Sportclub Kootstertille	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 5.517
Stichting Jeugdhonk Stynsgea	Sociale basis 2024	€ 5.514

Jaarstukken 2024

Vereniging Plaatselijk belang Boele	Sociale basis 2024	€ 5.279
Vereniging Plaatselijk Belang Koots	Sociale basis 2024	€ 4.950
Pl. Belang Twijzelerheide	Sociale basis 2024	€ 4.900
VGPO Noorderbasis	Taalplan Achtkarspelen	€ 4.752
Stichting Armoedefonds	Bijdrage menstruatiearmoede	€ 5.500
Plaatselijk belang Drogeham	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Plaatselijk Belang Harkema	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Vereniging Plaatselijk Belang Koots	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Ver. Plaatselijk Belang Surhuizum	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Vereniging Plaatselijk belang Boelenslaan	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Plaatselijk belang Twijzel	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Dorpsbelang Augustinusga	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Vereniging Plaatselijk Belang Buitenpost	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Ver. Dorpsraad Gerkesklooster	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Plaatselijk Belang Surhuisterveen	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Pl. Belang Twijzelerheide	Leefbaarheid 2024	€ 4.500
Stichting Urgente Noden Friesland	Armoedebestrijding	€ 4.221
Vereniging Plaatselijk Belang Kootstertille	Sociale basis 2024	€ 4.160
Pl. Belang Twijzelerheide	Sociale basis 2024	€ 4.000
V.V. Drogeham	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 3.752
GV Maas	Jeugdsport 2024	€ 3.414
Sportclub Twijzel	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 3.235
Stichting Keunstskrite Twizel	Cultuur 2024	€ 3.000
Zwemvereniging Paradyse Wetterrott	Bijdrage exploitatie zwembad 2024	€ 2.911
Tennisvereniging voor Surhuistervee	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 2.837
Humanitas afd. NO-Friesland	Thuisadministratie 2024	€ 2.685
TC. de Harkema	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 2.472
Voetbalvereniging Buitenpost	Jeugdsportsubsidie 2024	€ 2.099
Fanfare de Bazuin	Amateurkunst 2024	€ 2.040
Brassband Blaast de Bazuin	Amateurkunst 2024	€ 1.960
Korfbalvereniging Flamingo's	Jeugdsportsubsidie 2024	€ 1.824
vv Harkemase Boys	Jeugdsportsubsidie 2024	€ 1.817
Korfbalvereniging It Fean	Jeugdsportsubsidie 2024	€ 1.809
Bibliotheekservice Fryslân	Fries taalbeleid 2024	€ 1.778
Christelijke Brassband Da Capo	Amateurkunst 2024	€ 1.720
Chr. Jeugdbrassband Projunior	Amateurkunst 2024	€ 1.600
Brassband t Heideblomke	Amateurkunst 2024	€ 1.600
Tennisvereniging Buitenpost	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 1.537
Stichting Release	Cultuur 2024	€ 1.500
St. Compagnie Barrevoet	Cultuur 2024	€ 1.500
Stichting MeM	Cultuur 2024	€ 1.500
Stichting Opery	Cultuur 2024	€ 1.500
Gondelvaart op Wielen	Cultuur 2024	€ 1.500
Vereniging H&I Surhuisterveen	Cultuur 2024	€ 1.500

Jaarstukken 2024

St. De Dames Slier	Cultuur 2024	€ 1.500
Stichting Algemeene Fryske Underrjo	Fries taalbeleid 2024	€ 1.500
Humanitas district noordb	Bevoorschotting subsidie 2024	€ 1.383
Korfbalvereniging It Fean	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 1.376
Korfbalvereniging De Tuke Smiters	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 1.312
Stichting Survival Kootstertille	Sportevenement 2024	€ 1.250
Stichting Paardensport-Commissie Bu	Sportevenement 2024	€ 1.250
Stichting Wielercomité Surhuisterveen	Sportevenement 2024	€ 1.250
Gymnastiekvereniging Hercules	Sportevenement 2024	€ 1.147
Malletband V.I.O.S Kootstertille	Amateurkunst 2024	€ 1.080
Chr. Brassband Gloria Dei	Amateurkunst 2024	€ 1.060
Humanitas district noordb	Humaa (n) tjes	€ 1.037
Brassband Blaast de Bazuin	Cultuur 2024	€ 1.000
Maskelyn	Cultuur 2024	€ 1.000
Stichting MeM	Cultuur 2024	€ 1.000
Brassband De Waldsang	Amateurkunst 2024	€ 1.000
TC de Delte	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 941
Christelijke Gymnastiekvereniging T	Sportevenement 2024	€ 927
Zwemvereniging Paradyske Wetterrott	Sportevenement 2024	€ 856
Stichting Oud Achtkarspelen	Cultuur 2024	€ 750
vv Harkemase Boys	Sportevenement 2024	€ 750
Stichting Feanster Darts	Sportevenement 2024	€ 750
DCT Twijzelerheide	Sportevenement 2024	€ 750
Toerfietsclub Surhuisterveen	Sportevenement 2024	€ 750
Stichting Swaddekuier	Sportevenement 2024	€ 750
Korfbalvereniging It Fean	Sportevenement 2024	€ 750
Gymnastiekvereniging WSBF	Sportevenement 2024	€ 750
Comite Feanster 40	Sportevenement 2024	€ 750
Stichting Paardensport Drogeham	Sportevenement 2024	€ 750
Voetbalvereniging VVT	Sportevenement 2024	€ 750
Sportclub Kootstertille	Sportevenement 2024	€ 750
Voetbalvereniging G.S.V.V	Sportevenement 2024	€ 750
Stichting Wielercomité Surhuisterve	Sportevenement 2024	€ 750
Tennisvereniging voor Surhuistervee	Sportevenement 2024	€ 750
Skeelervereniging Surhuisterveen (S	Sportevenement 2024	€ 750
Stichting Recreatie Sport Harkema	Sportevenement 2024	€ 750
Toerfietsclub Surhuisterveen	Sportevenement 2024	€ 750
Federatie Achtkarspelen	Amateurkunst 2024	€ 750
#Stichting J&M Teaterwurk	Fries taalbeleid 2024	€ 750
St. Feanster Music Night	Cultuur 2024	€ 750
vv Harkemase Boys	Sportevenement 2024	€ 750
Christelijke Gymnastiekvereniging T	Sportevenement 2024	€ 750
Korfbalclub Boelenslaan	Vergoeding SPUK energie amateursport	€ 701
Fryske Krite	Amateurkunst 2024	€ 620

Jaarstukken 2024

Watersportver. Achtkarspelen	Sportevenement 2024	€ 601
Korfbalvereniging De Tuke Smiters	Sportevenement 2024	€ 566
Ljeppersklub Buitenpost	Sportevenement 2024	€ 497
Tennisvereniging voor Surhuisterveen	Groenonderhoud 2024	€ 375
Schoonkorbalcommissie kv Harkema	Sportevenement 2024	€ 312
Folkkoar It Wâldfolk	Amateurkunst 2024	€ 300
Chr. Zangvereniging Zingt Gode Lof	Amateurkunst 2024	€ 300
Jounswille	Amateurkunst 2024	€ 300
Vrouwenkoar Noaten op é Sang	Amateurkunst 2024	€ 300
Popkoar Akkoord	Amateurkunst 2024	€ 300
Westerlauwers mannenkoar	Amateurkunst 2024	€ 300
Korfbalclub Boelenslaan	Sportevenement 2024	€ 277
Stichting AKTIVO	Sportevenement 2024	€ 232
De Loekpoedels	Sociale basis 2024	€ 200
Sport Vereniging Surhuizum	Sportevenement 2024	€ 150
Voetbalvereniging Buitenpost	Sportevenement 2024	€ 114
Tennisvereniging voor Surhuisterveen	Sportevenement 2024	€ 90
Tennisvereniging Buitenpost	Sportevenement 2024	€ 90
Paardensportvereniging De Heiderute	Sportevenement 2024	€ 78
		€ 3.377.313

Bijlage C - Verloopoverzicht reserves

	Saldo einde dienstjaar 2023	vermeerdering	vermindering	naar niet beklemd ruimte	totaal naar niet beklemd	Saldo einde dienstjaar 2024
Algemene reserve						
Algemene reserve weerstandvermogen	3.080.188					3.080.188
Totaal Algemene reserve weerstandvermogen	3.080.188					3.080.188
Algemene reserve (niet beklemd ruimte)	880.689		1.099.000		11.546.644	11.328.333
Naar AR weerstandsvermogen	405.000			405.000		0
Storting resultaat 2022 in AR	6.247.029			6.247.029		0
resultaat 2023						4.321.000
Mutaties o.b.v. vastgesteld beleid						0
Regiodeal	213.370		213.370			0
Gemeenteraadsverkiezingen	20.000			20.000		0
2e ontsluiting Lauwerskwartier.	500.000					500.000
FUMO begrotingswijziging 2024	24.755			24.755		0
Beschikbaar stellen budget Inkoop Wmo en participatie voor W	49.000			49.000		0
Vrijval bestemmingsreserve kap.last zwembad Buitenpost st. i	354.944			354.944		0
Procesoptimalisatie	150.000		67.500	82.500		0
Harmoniseren beleid en uitvoering, optimaliseren van processe	57.250			57.250		0
Kadernota 2022 - 2025						0
00.02 Herindeling Team Communicatie / tijdelijke uitbr. Kn 202	51.000			51.000		0
00.02 Herindeling Team Communicatie / tijdelijke uitbr. Kn 202	12.500			12.500		0
05.13 Impuls Spitkeet Kn 2022-2025	50.000			50.000		0
07.08 Uitbreiding ondersteuning gaswinning Kn 2022-2025	35.337		8.487	26.850		0
08.05 Uitvoering woningbouwprogrammering Kn 2022-2025	272.000		4.650	267.350		0
Kadernota 2023 - 2026						0
00.04 Invulling actiepunten vanuit Communicatiestrategie	55.000			55.000		0
02.01 Nieuw verkeer- en vervoerbeleid	12.600			12.600		0
06.02 Subsidie visie Sociale basis	18.000			18.000		0
06.03 Inkoop Wmo & Participatiewet (Implementatieplan)	40.000		32.500	7.500		0
00.04.01 Formatie medewerker recordbeheer	67.000		67.000			0
00.04.11 Capaciteituitbreiding contractmanagement en contrac	25.198		4.480	20.718		0
00.04.17 HR: Vlootschouw i.h.k.v. Strategisch Personeelplan	34.500			34.500		0
00.04.18 Omzetting van het dashboard (digitalisering) voor Lib	2.005			2.005		0
00.04.20 I&A: doorontwikkeling team en organisatie	182.000		182.000			0
00.04.08 Noodzakelijke upgrading fin. Inform. Syst. naar de cl	30.000		30.000			0
00.04.09 Organiseren en faciliteren van het thuiswerken	80.890			80.890		0
00.04.16 HR: Recruitment	22.500		12.500	10.000		0
Motie: lobby herijking gemeentefonds; P0-M3	78.500			78.500		0
Kadernota 2024 - 2027						0
00.01 Gemeentelijke co-financiering EU-Leaderprogramma 20	135.000					135.000
00.04.02 Teamleider I&A	136.000		68.000	68.000		0
00.04.03 Teamleider HRM	136.000		68.000	68.000		0
00.04.10 Juridische zaken - Inkoopcoördinator	49.000		24.500	24.500		0
00.04.11 Juridische zaken - Inkoop - flexibele schil	84.000		42.000	42.000		0
00.04.25 Sociaal internet applicatie	20.000		20.000			0
00.04.32 Publiekszaken - Gezichtsscanner burgerzaken	10.000					10.000
00.04.50 HRM - Strategische ondersteuning en advisering	626.500		324.000	302.500		
00.04.51 Financiën - IOAB en Senior Financieel Adviseur	603.000		201.000	402.000		0
00.04.52 I&A - Continuïteit en kwaliteit informatievoorziening	1.276.000		638.000	638.000		0
01.01 Jurist handhaving	168.500		84.250	84.250		0
01.02 Jurist veiligheid	57.500		28.750	28.750		0
01.07 Horeca - evenementenbeleid	47.000		23.500	23.500		0
04.02 Gebiedsteam-zorg in de school (GIS)	132.000		132.000			0
05.04 Ekstra formaasje Frysk taalbelied	50.000		25.000			25.000
06.02 Digitaliseren fysiek archief Inkomen en Participatie	12.500		12.500			0
06.04 Beurtskip	474.000		158.000			316.000
06.07 Uitvoeringsplan Participatiewet - Inzet jobhunter	102.000		9.000	93.000		0
06.12 Coördinator Maatschappelijk Vastgoed	112.000		75.170	0		36.830
07.02 Formatie stikstof	71.800			71.800		0
08.02 Beleid op verhuur van panden	8.000		7.150	850		0

Jaarstukken 2024

	Saldo einde dienstjaar 2023	vermeerdering	vermindering	naar niet bekleemde ruimte	totaal naar niet bekleemde	Saldo einde dienstjaar 2024
Vanuit 2020 en eerder						0
Implementatie omgevingswet	152.500		150.000			2.500
Implementatie omgevingswet op	64.473		43.010			21.463
Klimaatmiddelen transitievisie Warmte op	192.181			192.181		0
Omgevingswet verschuiving ramingen	22.000					22.000
Overhevelen restant onderzoeksbudget Bezuinigingen 2021	12.500			12.500		0
Overhevelen restantbudget evaluatie 2021	6.000			6.000		0
Overheveling budget frictiekosten personeel 2021 (5.4)	122.500			122.500		0
Overlopende post Centrumvisie Buitenpost	6.485			6.485		0
Overlopende post Geluidhinder	25.756					25.756
Overlopende post Impuls weerbaar bestuur	40.250		5.400	34.850		0
Overlopende post Miedengebied	30.000					30.000
Overlopende post Toeristische overstappunten	18.587					18.587
Project Procesoptimalisatie op	1.626			1.626		0
Renovatie op 2 tenniscomplexen	27.000			27.000		0
Renovatie tennisbanen Buitenpost.	22.143			22.143		0
						0
Vanuit 2021						0
Overlopende posten Krimpgelden	520.214		130.048			390.166
Overlopende posten Krimpgelden - Mobiliteitsvisie	136.600		94.158			42.442
Overlopende post opschalingskorting 2021	214.542			214.542		0
8K: Raad 16-12-2021; Verantwoording Coronamiddelen 2020	16.322			16.322		0
Overlopende post omgevingswet	151.459		151.459			0
Overlopende post Klimaatmiddelen transitievisie warmte	217.098					217.098
						0
Vanuit 2022 en verder						0
OP Wet open overheid vanuit taakmutaties	17.650			17.650		0
Evaluatie samenwerking	6.000			6.000		0
OP Extra capaciteit BOA's inzetten voor implementatie WPG	6.900			6.900		0
Frysk Taalbelied		19.600	12.694	6.906		0
Bodembescherming		5.000	0	0		5.000
Wet betaalbare huur		22.000				22.000
storting Oekraïne gelden	0	983.118		983.118		0
Kosten opbouw						
Kosten opbouw	3.888	500.000				503.888
Correctie kosten opbouw		0				0
Verkiezingsframes ?? (€ 18.300)	700			700		0
Nulmeting dienstverlening?? (€ 7.875)	2.500			2.500		0
Resmut klimaatmiddelen windmolens	30			30		0
Resmut woningbouwprogrammering	51.650			51.650		0
Storting OP degenariteverg. Deltafiber	0	40.000	40.000	0		0
Bijdrage brede SPUK GALA			0			0
Actualisatie wegen	0	30.000				30.000
vrijval budget ontvlechting	0	150.000				150.000
Cofinanciering leader-subsidie KV It Fean	0	75.000				75.000
Taakmutatie alleenverdienersproblematiek	0	48.000				48.000
Overlopende posten 2022						
Omgevingswet septembercirculaire 2022	241.700					241.700
Extra capaciteit BOA's inzetten voor implementatie WPG	30.400					30.400
Gemeentelijk monumintebelied	60.000					60.000
Implementatiekosten scenario 2 De Kruidhof	25.824					25.824
Robuust rechtbeschermingssysteem taakmutaties	32.812					32.812
Versterking ondersteuning wijkteams taakmutaties	58.606					58.606
Impuls integraal werken taakmutaties	7.479					7.479
Systeemleren taakmutaties	8.029					8.029
Uitvoeringskosten klimaatkoord taakmutaties	216.000					216.000
Investeren in ontwikkeling Achtkarspelen	10.000					10.000
Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	53.000					53.000
Correctie		30.179	13.156			17.023
Totaal naar vrije reserve (niet bekleemd)				11.546.644		
Totaal Algemene reserve	17.115.271	1.902.897	4.302.232			19.036.936
Totaal	20.195.459	1.902.897				22.117.125

Jaarstukken 2024

	Saldo einde dienstjaar 2023	vermeerdering	vermindering	naar niet bekleemde ruimte	totaal naar niet bekleemde	Saldo einde dienstjaar 2024
Totaal Algemene reserve	17.115.271	1.902.897	4.302.232			19.036.936
Totaal	20.195.459	1.902.897				22.117.125
Bestemmingsreserves						
Dekking kapitaallast zwembad Buitenpost *	6.656.662		301.932			6.354.730
Totaal Reserve dekking kapitaallasten zwb Buitenpost	6.656.662		301.932			6.354.730
Totaal naar vrije reserve (niet bekleemd)						
Totaal	6.656.662					0
Totaal Reserves	26.852.121	1.902.897	4.604.164			28.471.855
Saldo van rekening						
Rekeningresultaat 2022						
Rekeningresultaat 2023	4.321.000					
Rekeningresultaat 2024						5.628.000
Totaal	4.321.000					5.628.000
Totaal reserves inclusief onverdeeld rekeningsaldo	31.173.121	1.902.897	4.604.164	0		34.099.855

* Het betreft hier een structurele uitname van de reserve ter dekking van de kapitaallasten t.b.v. het zwembad in Buitenpost. (Alle overige reservemutaties zijn incidenteel)